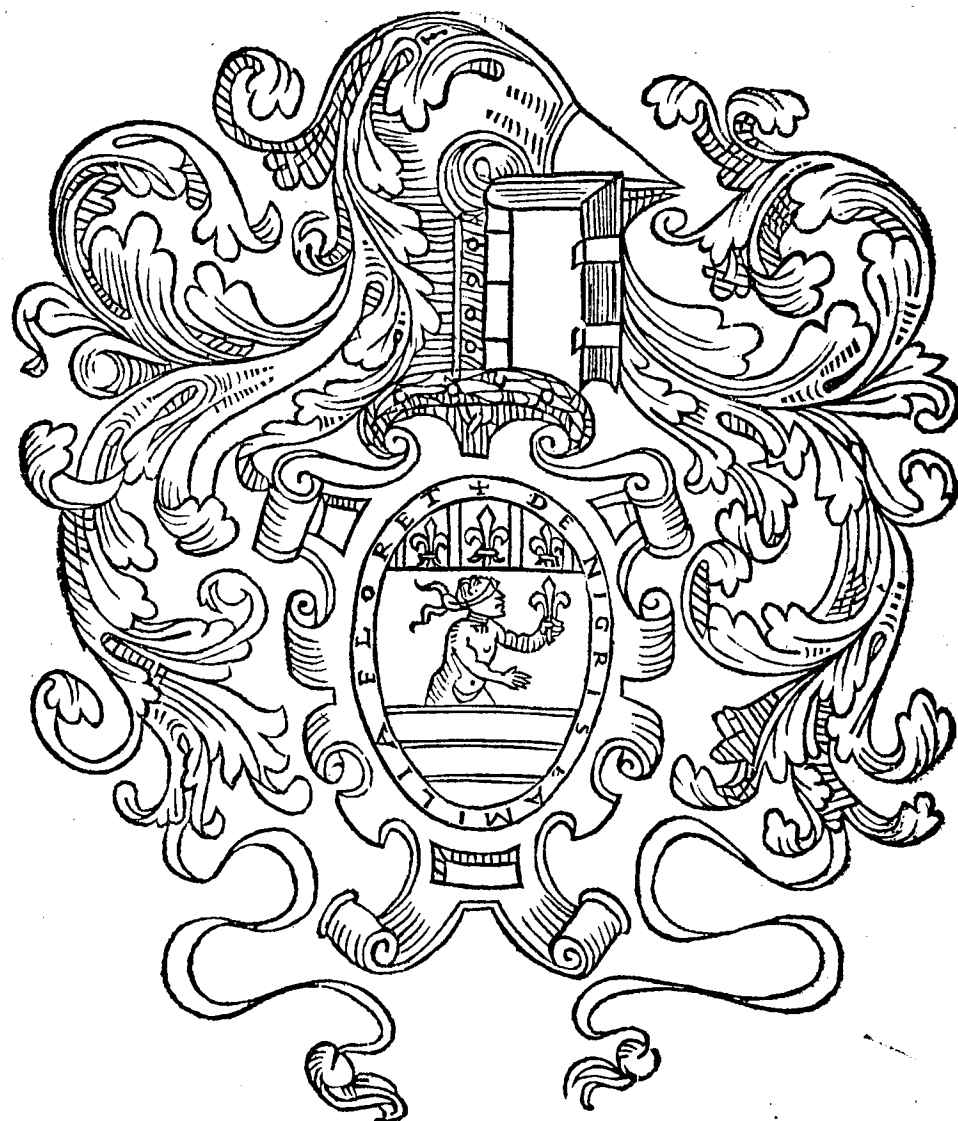

4
CLEMENTIS

**PAPAE SEPTIMI, EXTRAVAGANS CONSTITVTIO
contra Clericos non incedentes in habitu, & ton-
sura vna cum mirifico apparatu,**

**ET NOVISSIMIS AC UTILISSIMIS ADDITIONIBVS, TAM IN CLEMEN-
tina, q̄ in materia spoliolum, & renunciatione beneficiorum, & aliis ut in opere apparet.
EXCELLENTISSIMI DOMINI IOANNIS ANTONII DE NIGRIS DE CIVITATAE CAMPAN-
niae I. V. D. Ac cum Repertorio, & Indice apte situato per Magnificum Dominum Aloisium Tronu-
lum eiusdem Ciuitatis Campaniae Iuris Vtriusq; Professore peritissimum. Nouissime per Ma-
gnificum Berlengerium Bernaliam eiusdem Ciuitatis V. I. Interpretrem, cum magis
vberissimo, & facundissimo Indice reformato nouiter in lucem edita.**

1569.

Imprimatur Marcus Laureus Episcopus Campaniensis.

M · D · LXVIII ·

2 400 M

SEIBER

MADE IN SPAIN

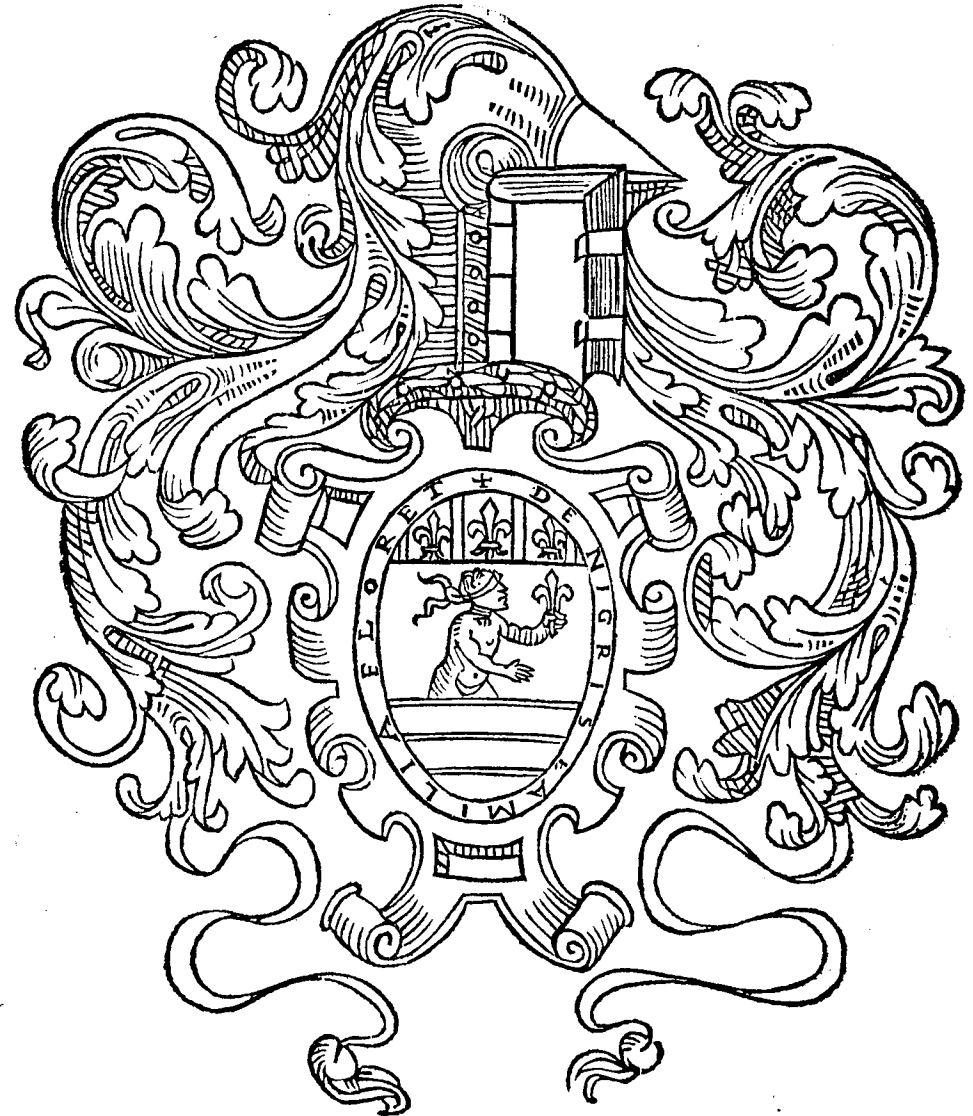
4

CLEMENTIS

PAPAE SEPTIMI, EXTRAVAGANS CONSTITVTIO
contra Clericos non incedentes in habitu, & ton-
sura vna cum mirifico apparatu,

ET NOVISSIMIS AC UTILISSIMIS ADDITIONIBVS, TAM IN CLEMEN-
tina, q̄ in materia spoliatorum, & renunciatione beneficiorum, & aliis ut in opere apparet.
EXCELLENTISSIMI DOMINI IOANNIS ANTONII DE NIGRIS DE CIVITATE CAMPAN-
niae I. V. D. Ac cum Repertorio, & Indice apte situato per Magnificum Dominum Aloisium Tronu-
lum eiusdem Ciuitatis Campaniae Iuris Vtriusq; Professore peritissimum. Nouissime per Ma-
gnificum Berlengerium Bernaliam eiusdem Ciuitatis V. I. Interpretrem, cum magis
vberissimo, & facundissimo Indice reformato nouiter in lucem edita.

1569.

Imprimatur Marcus Laureus Episcopus Campaniensis.

M · D · LXVIII ·

REVERENDO IN CHRISTO Patri, ac Domino, Domino Cherubino Cayetano, de Cayeta, Dei, & Apostolice Sedis gratia, Campaniensi Episcopo dignissimo. Ioannes Antonius de Nigris, eiusdem Civitatis Campaniæ, Vtriusq; Iuris Doctor immeritus, cum recommendatione sui, ad intellectus exercitium, & acuticem, presens opusculum dirigit.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORVM. Rubrica.

VM Reuerendis sime antistes, & domine, maxima habenda sit sollicitudo, & cura, circa vera Dei dogmata, & Sacerdotum honestatem. Quæ vitam humanam exornat, & cum honore gubernat, nihil q; sic erit studiose agendum, sicut sacerdotum honestas. Qui semper Deo supplicant, Et si sacerdotium inculpabile sit, maxima nobis a Deo dona dabuntur, quia bene vniuersa geruntur, si principium fiat decens, & amabile Deo, probantur hæc omnia, in autentico quo. oportet. epi. in prim. coll. i. Addi. Et hodie in Concilio Tridentino in. 22. sessione. c. i. Per clericos enim, & ipsorum orationibus summi numinis veniam speramus, vt in eptstola inter

claras. C. de sum. trin. & fid. cath. Additio + Clericos enim, qui intercessores pro populo ad Deum parantur, c. i. 49. distin. vestes suo ordini congruentes deferre oportet, vt per decentiam habitus extrinseci. morum honestatem intrinsecam ostendant, & bene viuendo, gratiam apud Deum mereantur. Et Clericus sollicitè ambulare cum Domino Deo, per vite sanctitatem, & morum honestatem, que & si in omnibus hominibus in clericis tamen potissime requiruntur, Clerici namq; non solum verbo, sed exemplo laicos instruere debent, & vite honestate, qualiter in domum Domini conuersari oporteat, vt dicit Hosti. in sum. de vita & hone. cleri. in prim. Iusta illud, indicabo tibi homo, quid sit bonum, aut quid Deus requirat a te, vt per Host. vbi supra. Cum itaq; felicitis recordationis Clemens Papa septimus modernus ad supplicationem Caroli Imperatoris, pro reformando clericorum statu, & honestate, in Regno Siciliae citra Farum constitutio nem hanc nouam ediderit, que cum paucis innotesceret, paulatim clerici eam deserere, & contemnere ceperunt, pedetentimq; post exordia boni operis, ad mala reuersi sunt, & in vicia ruere, ex indeq; subsequente sunt morum corruptiones, & deformitates status ecclesiastici, ac dehonestationes, & decolorationes grauissime, quotidieq; in iudicijs disceptandi occasio prebetur, Nunquid clericali privilegio tales gaudere debeant, nec ne? magistratusq; & ceteri Iuris periti, quibus interpretandi, consulendiq; facultas tribuitur, plurimum exhibant, de eaq; frequens in

4 iudicijs concio fit. + Id circo Ego Ioannes Antonius de Nigris de Civitate Campaniæ Regni Neapolitani, Iuris Vtriusq; Doctor, licet immeritus, sperans in eo qui dixit ad Moysen, ero in ore tuo, & docebo, te quid loquaris, vt habetur exo. 4. c. statui pro simplicitate faciliore intelligentia, prout mei ingenij tenuitas patitur, aliqua per modum commentu, super ea in scriptis reddigere. Vobis igitur Reuerendo Domino Cherubino Cayetano, Campaniensi Episcopo, hæc interpretationem corrigendam offero, tuum namq; nomen, cum sit consonum rebus, & scientia plenus existas. + Cherubin enim, scientie plenitudo interpretatur, extra de peni, distin. 2. in princ. post medium, & Specu. in probem. col. 2.

Tu itaq; qui pudicitia ornatus, honestate decoratus, temperantia compositus, charitate splendens, & scientia plenus existis, opusculum hoc, quale, quale sit, libenti animo accipere, & protegere, non dedigneris, vt pro tui nominis auctoritate, vita, honestasq; clericorum, iusta Canonicas sanctiones, a subditis, non immerito obseruetur. Vale, & iterum, atq; iterum Vale.

DON Hieronymus. Clerici in minoribus constituti, non incedentes in habitu, & tonsura, & alia, iuxta canonicas sanctiones non obseruantes, tanq; laici, sunt curie seculari subiecti, & a iudice seculari, vsq; ad vltimum supplicium, puniri possunt, nulla alia super hoc declaratione requisita. hoc dicit.

¶ Et diuiditur in tres partes principales, in prima ponitur Iudicis delegati narratio, vsq; ibi dilecto, in secunda ponitur Pontificis constitutio, vsq; ibi post quarum. In tertia ponitur mandati Apostolici exequutio. Item secunda subdividitur, quia primo ponitur facti narratio, Secundo Pontificis prouisio. Secunda ibi nos igitur.

2 ¶ Hieronimus, nomen est proprium Iudicis delegati, + Et nota ex hoc Quod delegatus se premitit in litteris, & hoc quia representat personam domini Papæ 94. distin. c. i. + Et quo ad negocium sibi commissum, sicut Papa honorandus est. 93. distin. c. fin. 7. q. i. c. omnis Spe. in tit. de cita. §. iam de citatione col. 4. vericulo quod autem.

3 ¶ Et + delegatus Principis, vel Pape, maior est ordinario, in causa sibi delegata. c. pastoralis, & ibi doct. extra de offi. ordi. de quo per Alex. & alios in. l. i. col. 23. versi. quarto. ff. de offi. eius cui man. est iur. in illa questione, An delegatus principis possit causam meri

imperij sibi delegatam delegare, tex. in. c. sane extra de offi. deleg.

1 b ¶ Nuncius, + idest Legatus Sedis Apostolice, vt habetur in probacio pragmatice sanctionis, in verbo nuncios, + Aduerte tamen, qd iste nuncius, de quo loquitur ista clem. est inferior nuncio, idest legato de latere, Et de isto nuncio seu legato habente magnam potestatem, loquitur totus titulus extra de offi. lega. & tex. in. c. ad Apostolice in prin. extra de senten. & reuudi. in .6. & tex. in extrauag. viam ambiciose extra de regula, & in extrauag. super gentes de cōsue. + Similiter etiam dicitur legatus Principis, seu Regis, de quo loquitur tex. in. l. diem functo. ff. de offi.

2 a ¶ ff. de offi. presi. l. legatus cum sy. + Alibi tamen Nuncius ponitur pro apparitore, seu iurato, & de isto loquitur Constitutio Regni, que incipit in ciuilibus causis, sub rub. de apparitoribus, & eorum salario, & late Paris in tra. findi. in verbo nuncius. + Et de multiplici nomine talis nunciij, vide Specu. in titulo de cita. s. sequitur col. secunda versiculo quandoq; per nuncium.

3 c ¶ Collector i. collectas, & decimas, ac alia tributa, Pontifici debita capiens, & de isto loquitur tex. in extrauag. postulasti de preb. in extrauag. commu.

4 d ¶ Futuris, + per hoc patet, quod constitutio ista extenditur ad presentia, & futura, non autem ad preterita, cum de eis non fiat specialis mentio. l. leges & constitutiones. C. de legi. c. si. extra de consti. & doct. in. d. locis, Alberi. de rosa. in questio. sta. in prima parte q. 70. col. i. cum sequen. & in. c. cognoscentes extra de constitu. late de ista materia, per Fely. in. d. c. fin. extra de consti. & per Iaso. in. l. non dubium col. 3. cū sequen. C. de legi.

5 e ¶ Clemens, + Iste fuit Florentinus, de familia de Medici.

6 f ¶ Breuis, breue dicitur, quia sub compendio, & breuitate, omnia continet.

7 g ¶ Piscatoris + Et sic nota, Quod Iudex debet facere mentionem de sigillo, & eius impressione, seu signo, de quo etiam per Specu. in titulo de rescrip. presenta. in princ. col. 2. in versiculo in nomine domini, Non tamen eius ohmissio viciat, dummodo non sit falsum rescriptum, quia si dubitaretur, posset principale inspici, vt dicit Specu. vbi supra in fine, Ad predicta etiam vide Fely. in. c. tertio loco col. i. extra de proba. + Et ibi An in citatione debeat apponi sigillum, & si est sigillata alieno sigillo, an debeat fieri mentio, de quo etiam vide per Innocen. Io. And. & alios, in. c. 2. extra de fid. instru. vbi. d. Fely. late, col. antepen. vsq; ad fin. vbi multa de materia sigilli, & per Guil. de cu. & Bar. in. l. ad testium. s.

& Sedis Apostolice, in Regno Neapolitano, Nuncius, b & Collector, c generalis, ad infra scripta specialiter deputatus, Vniuersis, & singulis, presentis nostri publici generalis edicti seriem inspecturis, tam presentibus, q̄ futuris, d salutem in domino. Notum facimus, qd Sanctissimus Dominus noster, Clemens e Papa Septimus, nobis direxit infra scriptas litteras Apostolicas, in forma breuis, f in carta membrana scriptas, sub anulo piscatoris, g sigillatas, sanas, & integras, h non uiciatas, non cancellatas,

2. ff. de testa. + Et an in testamento in scriptis, debeant testes se subscribere, & sigillare, vide in. l. hac consultiissima, & ibi doct. C. de testa. Et quid in testamento ceci, vide in. l. hac consultiissima. C. qui testa. fa. po.

3 h ¶ Integras, non uiciatas, & c. + Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

4 i ¶ Reuerentia. + nota qd delegatus debet cū reuerentia recipere litteras sui superioris, & Pontificis, deposito bireto a capite, vt dicit Spe. in titulo de rescri. presentatio. in prin. & ibi Io. And. in addi. in verbo exhibitio, allegat. etiam ita tenet Egi.

5 k ¶ Recepimus + Iudex enim delegatus tenetur recipere rescriptum, no falsum, nec suspectum, vt hic, & per Specu. in titulo de rescrip. presen. in princ. col. 2. versiculo bis igitur. + Quando enim delegatus est subiectus deleganti, cogitur obedire. c. pastoralis. extra de offi. delega. c. pastoralis. extra de offi. ordi. & glo. & docto. in dictis locis.

6 l ¶ Tenore, + patet ergo, qd delegatus debet inferere tenorem sue commissionis in suis litteris, vel citatione, vt sciatur quis, & qua auctoritate, illud faciat, alias reus non teneretur comparere, quia ignorat eum esse Iudicem. C. de superindi. l. s. libro. x. c. preterea. extra de dilatio. & docto. in dictis locis. + Nec ei crederetur, si affereret habere litteras sue commissionis, nisi illas ostenderet. l. vnica. C. de mand. princ. l. cum in iure. extra de offi. delega. c. i. extra de electio. in extrauag. Bonifacii. ostendit in extrauag. eorum. per Bart. & docto. in. l. i. in prima lectura col. ii. versiculo, sed iusta. ff. si quis in ius. voca. non terit. Spe. in titulo de cita. s. iam de citatione versiculo. ceterum col. 3. & versiculo. la. vbi ponit formam in specie cum inserto tenore de verbo ad verbum, & idem Spe. in titulo de iudi. delega. s. sequitur col. 5. versiculo commissio autem, & in titulo de rescrip. presen. in principio col. 2. late per docto. vbi d. Fely. in. d. c. cum in iure col. 2. vbi ponit etiam. + An, & quando credatur Cardinali sine litteris. Et quid de stilo Romana curie, vide cotra. ibi allegatas. & per Iaso. in. repe. admonendi in secunda lectura col. 7. ff. de iure iuran. & Ang. in. consilio. 18. vbi ponit mandatum in principis. & in. c. nobilit. finis, & ibi docto. & distin. Fely. in. c. quod super. extra de fid. instru. Bald. in. d. si qua. per. voluminam. col. 1. & de epi. & clerico. & Guid. papa in. questionibus. part. 2. de. que. tunc. & s. incipiente. an. valeat. la. p. c. m. d. e. r. i. d. e. l. a. que. scripsi. in. pragmat. di. p. p. d. i. a. l. i. u. m. & ibi docto. & ibi Iason.

7 m ¶ Dilecto filio, + Nota qd Papa inferiores Episcopo, vocat dilectos filios, vt hic, & c. quam graui. extra de cri. fal. & c. miratus. & ibi docto. + Abbas etiam vocatur filius. c. cum olim. q. i. in prin. extra de priuile. Similiter rectores ecclesiarum, & alij, vocantur filij, vt in extrauag. Io. vigesimi secundi que incipit frequentes. extra de iudi. in extrauag. commu. + Similiter

8 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

9 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

10 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

11 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

12 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

13 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

14 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

15 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

16 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

17 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet contrarium, eius instrumentum redarguitur de falso, nisi vitium probetur postea subsequutum, vt ibi per eum. + Et Iaso. in. d. l. fin. col. 3. in fin. vbi ponit. An tale instrumentum, in quo dicitur de alio, qd non est cancellatum, nec abolitum, & c. Si illud reperitur cancellatum, an habeat executionem, vide ibi per eum. + Intellige supradicta, quas do vitium est visibile, secus si esset inuisibile. l. i. & ibi glo. C. de edic. diui Adri. toll. sentit glo. in. d. l. fin. eodem titulo in verbo uiciatum, & ibi Iason. in prima col. in fin. versiculo tertio requiritur. + Item intellige, quando esset in parte substantiali, alias secus, vt per Iason. ibidem, vbi ponit multas alias limitationes in col. septima cum conxor. ibi. + Vbi ponit etiam multa, de rasura reperta in instrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto. c. licet. s. quinta in verbo tenuem. extra de crimi. fal. & ibi glo. ponit nota. limitationem. + Quod licet rasura noceat, quando est in parte substantiali, Tamen quando rescriptum, seu littere, essent clausae, & intus reperitur rasura, in quocunq; loco fuerit non nocet, quia non est presumptio contra imperantem, vt ibi per glo. & vide docto. ibidem. + Ad predicta vide etiam Spe. in titulo de instru. edict. s. instrumentum col. quarta versiculo item excipitur, vbi ponit, Quando instrumentum est vituperatum, ablatum, cancellatum, superscriptum, vel interlineatum, vel corrosam, vt l. i. s. si rose. ff. de bo. poss. secun.

18 ¶ Nota qd Index, & Notarius, quando transferit rescriptum, vel privilegium, debet diligenter illud inspicere, & asserere vidi se illud, sanum, & integrum, non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua sui parte suspectum, alias si rescriptum esset corruptum, vel cancellatum, & c. non probaret, & esset suspectum de falso. c. licet extra de cri. fal. c. inter. s. instrumentum extra de fid. instru. c. cum olim versus fin. extra de priuile. facit. l. fi. C. de edi. diui Adri. toll. l. i. s. si heres. ff. si tab. test. nulle. exta. & docto. in dictis locis. Specu. in titulo de rescripti. presen. s. primo igitur col. secunda versiculo Item excipitur. + Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur rescriptum falsum, de quo in. d. c. licet. + Et Spe. in. d. titu. in prin. col. secunda versiculo sit quoq; ponit cantelam pro notario, vt bene inspiciat rescriptum, alias si dixerit in suo instrumento illud incorruptum & c. Si postea apparet

1 Siciliæ citra Farum, idest in Regno Neapolitano
1 Et dicitur citra Farum ad differentiam Insulæ Siciliæ
quæ est ultra Farum, Et nota q̄ hic est positus locus
vbi erat Nuncius, quia semper poni debet locus vnde
est, puta abbati talis Ecclesiæ &c. vt dicit Spe. in tit. de
rescri. presen. s. ratione col. i. in fi.

1 0 Benedictiōnem + Quid
operetur talis benedictio,
& an remittantur peccata
venialia, vide glo. & doct.
in probemio sexti in verbo
2 benedictiōnem + & ibi po-
nit Quot modis remittatur
peccata venialia, vbi etiā
videt Philip. fran. & Abb.

in probemio, decreta. in. ii. lect. col. iii. versiculo qd aut.
Addi. Et Host. in sum. de peni. & remissio. s. de qui-
bus col. 2. in fi. cum seq. vbi ponit, Quot modis mundā-
tur peccata venialia. Et quæ dicantur venialia pecca-
ta, & quæ mortalia, & vide per Spe. in suo aureo re-
perito. in titulo de peni. vers. siue debent etiam Presbi-
teri col. i. cū seq. vbi dicit Q̄ nullis modis peccata ve-
nialia purgantur, & dimittuntur. s. igne purgatorij, p̄
orationem dominicam, per cordis contritionem, per
aquam benedictam, per sumptionem corporis, & san-
guinis Christi, per sacrificium, per peccatoris tonsio-
nem, per elemosinā, per orationem, & ieiunia, & alia
bona opera, per benedictionem Episcopalem. Item cū
dicit Sacerdos in missa cōfiteor Deo &c. Itē p̄ extremā
vñtionē. Itē p̄ cōfessionē. Itē p̄ baptisimū. Itē p̄ cōfes-
sionē factā proximo, vt ibi lacius p̄ eū. + Et de mal. e d-
ctiōne Papæ, quæ effectū operetur, vide in. c. i. circa fi.
extra de cens. in vi. & per glo. in. c. i. de vsur. in. vi.

4 + Quid autem si scriberetur Hæreticis scismaticis, vel
excommunicatis, vel rebellibus, an tunc Papa eos be-
nedicat, vel salutet, vide Ioan. And. in proba. decreta.
in fi. vbi dicit q̄ non salutet nec benedicit, sed dicit sp̄-
ritum consilij sanioris. vide ibi per cum. vbi etiam po-
nit, Quare dicitur apostolicam benedictionē. & ibi hoc
etiam tenet Pet. col. 6. in fin. + Limita predicta nisi Pa-
pa salutaret ad captandam beneuolentiam, prout fecit
Gregorius xii. scribens fautoribus benedictis, quos pro
scismaticis habebat vt dicit An. de bit. i. probemio de-
creta, & ibi Fely. in. ii. lect. col. vi. versiculo, & ad-
de, cum concor. ibi.

1 p Charissimi + nota q̄ papa vocat Imperatorem, &
Regem charissimum filium vt hic, & in. c. ad vniuer-
sali in prin. extra de treg. & pace. in extrauag. cōmū.
& in. c. prodiens de cri. fal. in extrauag. lo. xxii.

1 q In Christo + nota vnam differentiam, quia in salu-
tatione literarū Papæ non ponitur in Christo, puta ve-
nerabili in Christo fratri &c. vt patet supra eod. ibi di-
lecto filio, alias illud rescriptum posset redargui de sal-
2 so. c. q̄ graui. extra de cri. fal. + Fallit hoc nisi scriba-
tur Abbatibus, & Monialibus, quia tunc apponitur in
Christo, extra de rescrip. c. cū dilecta. extra de confir.
uit. uel inui. c. cum dilecta. extra de excep. c. dilecte,
& tenet Pet. in proba. decre. col. 5. + Fallit secunda

quando Papa scribit Regibus, vel Reginis, quia tunc po-
nitur charissimo in Christo, filio, vel charissime in Chri-
sto filie, extra de cōuer. conu. c. charissimis, lacius in. d.
extrauag. ad vniuersali i. prim. de treg. & pa. in extra-
uag. cōmū. & Spe. in titu. de rescri. presen. s. ratione
forme col. i. & d. Prepo. i. c. hac quippe col. ii. in. q. vi.

1 Caroli + iste Carolus est
de Inclita nobilissima, &
Imperiali progenie de An-
stria, & coronatus, & cō-
firmatus Romanorum Im-
perator, & dictus est Ca-
rolus Quintus Romanorū
Imperator inuictissimus, et
gloriosissimus, & multum

auxit Imperium, & uicit Africam, & eius ditioni &
Romano Imperio subiocit, & personaliter bello Africa
no interfuit in anno proximo preterito nonc. indictionis.
1 5 3 4. & Deo auspice triumphum, & victoriam repor-
tauit, reposuitq; verum Regem Tuneti in regno, qui
2 fuerat expulsus. + hodieq; dictus Rex Tuneti est subdi-
tus, & tributarius Imperatori, dictusq; Tuneti Rex
amicus, & subditus Imperatori, venit personaliter in
Civitatem Neapolis cū quinque nauibus, fuitq; honorifi-
ce receptus a pro Rege Regni, de Mense Iunij prime
indictionis. 1 5 4 3. misitq; ad Imperatorem Carolum
qui erat in partibus Lombardie.

1 s Catholici + nota q̄ Rex Hispaniæ dicitur Catholicus
vt hic, similiter fides nostræ dicitur Catholica extra de
sum. tri. & fid. cath. in rub. & in. vi. & clem. eod. titu.
& l. fin. s. in presenti. C. de epi. & cler. & in autentica
de san. epi. in prin. & C. de sum. tri. in rub. & l. liquet
C. eo. c. excommunicamus in prin. extra de here. & in
autentico iusur. quod prestabitur in prin. ibi communi-
cato. & c. + Similiter sancta ecclesia dicitur catholica,
vt in. c. hæc est. 2 4 9. i. & in. somnis. 2 1 9. 4. & in ex-
trauag. vnam sanctam de mō. & obed. in extrauag.
com. & in. l. si quis in hoc genus. C. de epi. & cler. & d.
l. fi. & d. decernimus. C. de epi. aud. & l. in. C. de sum.
3 tri. & l. i. C. de his qui in eccl. manū. + similiter colle-
gium suū Concilium Clericorum, & Monachorum di-
citur catholicum. l. i. C. de sacro. san. ecclie. Et religio
dicitur catholica. l. mathematice. C. de epi. aud. l. nemo
C. eod. l. ii. C. de sum. tri. Similiter clerici dicuntur catho-
4 licum clericus. C. de epi. & cler. + Et dicitur catho-
licus idest generalis & vniuersalis ad perfectus i. fidei
cui nihil deficit vt colligitur ex dictis per glo. in. d. ex-
trauag. vnam sanctam in glo. super verbo sponsio. de
nec. factu. res. in. d. l. i. C. de sum. tri. Add. & glo. in aut.
iusur. quod presta. ab his in prin. in verbo catholice & q̄
5 exponit idest generalis. + Dicitur etiam ecclesia &
des catholica idest vniuersalis & vbiq; potest
not. glo. in rub. C. de sum. tri. & glo. in. d. autentico iusur.
ra. quod prestatur ab his in verbo catholice, & Argo.
in sum. eod. titu. de sum. tri. s. item quid, & Arch. in. c.
fundamēta in prin. extra de electio. libro. vi. & Alber.
6 in suo dictione. in verbo catholica. + Alibi tamen Pa-
pa vocat Imperatorem Iustinianum christianissimum

1 q̄ gloriosissimum, vt in epistola inter claras. C. de sum-
tri. alibi vero uocat Carolum Regem Francorum glo-
riosum, & sic Imperator dicitur Christianissimus, &
gloriosissimus, Rex Hispaniæ dicitur catholicus Simi-
liter Imperator vocatur catholicus c. si Imperator. 96.
dist. Rex Franciæ dicitur gloriosus, & vocatur etiam
Christianissimus vt dicit Ia-
co. Bonaudi. in suo panegi-
rico col. 18. & col. 4 1. & li-
cet iura per eum allegata
non probent quia vocat eū
charissimū, tamē de facto
vocatur Christianissimus.

1 Electi, nunc vero confirmati & coronati.
1 1 Orator. i. Ambasciator + & talis debet esse vir ma-
gne authoritatis bonus fidelis, & eloquens. arg. in. c.
ad apostolice in prin. extra de sen. & reuē. in. vi. i. q. i.
c. estote, & debet esse gratus, vel saltem non odiosus il-
li ad quem mittitur vt in epistola inter claras in fi. C. de
sum. tri. quia cum is qui displicet ad intercedendum mit-
tatur irati animus ad deteriora prouocatur. c. i. 49. dist.
3 q. 7. c. in grauib. & glo. in. d. c. ad apostolice i. ver-
bo salutem. + Et munus ambasciate est publicum l. i.
Et ex quib. cau. ma. & illud cogitur ciuis pro ciuitate su-
scipere, not. in. l. si quis decurio. C. de decu. libro. x. &
3 ibi Bart. & Dom. in. d. c. ad apostolice. + Aliquando et
sumitur orator pro aduocato, vt in prima const. forū.
4 + Ad predicta etiam vide late Lucam de pen. in rub.
C. de legato. libro. x. vbi per multas col. ponit viginti
qualitates & perfectiones quibus debet esse munus le-
gatus seu ambasciator & orator, vide ibi quia longum
esset hic scribere.

1 2 Canonicas sanctiones, vt in. c. in audientia extra de
sen. exto. c. clerici officia extra de vita & hone. cle. c. si
quis. c. clericus cl. i. & c. clericis, eo. titu. clem. i. & in.
1 extra de vit. & hon. cler. + in quibus iuribus probatur
& clerici incedere debent cum habitu & tonsura, alias
si tertio moniti non desistant priuantur privilegio cle-
2 ricali. d. c. in audientia & d. clem. i. + Addi. Et hodie
est etiam decisum in Concilio Tridentino sessione. 14. c.
6. vbi si moniti clerici siue in sacris fuerint, aut dignita-
tes, personatus, officia, aut beneficia qualiacumq; ecclési-
astica obtinuerint si postq̄ ab Episcopo suo, etiam per
editum publicum moniti fuerint, honestum habitū cle-
ricalem illorum ordinis & dignitati congruentem, & in-
sta ipsius Episcopi ordinationem & quandatū non
desulerint per suspensionem ab ordinibus, ad officio, &
beneficio, ac fructibus, & redditibus, & proventibus, & p̄so-
nim beneficiarum, nec non si semel correpti denio in
hoc deliquerint etiam per priuationem officiorum &
beneficiorum huiusmodi obseruare possunt & debeant,
vt ibi lacius habetur. Idem est si a negotiationibus se-
cularibus non abstineant. c. si extra de vit. & hon. cle-
3 ri. & d. clem. i. & d. doct. in dictis locis + qui oportet
bet clericos per deuantiam habitus extrinseci morum in-
trinsecam honestatem ostendere id. clem. fi. s. dignitas
4 + vnde veniendo contra canonum prohibitionem non
debent canonum beneficio inuari quia frustra legis im-

plorat auxilium. qui committit in legem. l. auxilium in
fin. de mmo. c. fi. extra de immu. ecclie. cum concor. ibi p̄
glos. & glo. in. c. ii. in verbo ab ecclesia extra ne cler.
vel mo. bene facit glo. in. c. transmissa. extra de electio.
5 + Intellige nisi rationabilis causa eos excuset, puta ad
cuiandum scandalum, quia tunc posset dimittere habi-
tum. c. Deus qui extra de
vit. & hone. clerico. vel
quia causa necessitatis in-
nere constitui. d. c. clerici
officia, puta q̄ sub. eēt cau-
sa timoris vt. d. clem. ii. i.

rum clerici primæ tonsuræ & minorum ordi-
nū, tā iuxta canonicas x sanctiones, q̄ ipsius regni
pragmaticam y sanctionem, habitum, & tonsurā
prim. & ibi glo. i. verbo rationabilis, & doct. in dictis lo-
cis. Addi. Et dicit Io. de Imo. in. clem. i. de celeb. miss.
6 pillū. ex. col. i. in fi. cū seq. + q̄ clerici nō debent portare
nec secū portare facere. aues vel canes venaticos, maxi-
me dū celebratur diuinū officij. Et incedere debent cū
7 congruentibus vestibus & tonsura, + Nec debent fa-
cere coreas, vel dicere cantilenas in ciniterijs, vel ec-
8 clesijs in festis, vel vigilijs eorum. + Et vti debent cō-
decentibus, vestibus, & ornamentis, & vasis in cultu
diuino, & condecenciam considerare secundum quan-
tutem facultatū ecclesiæ vt per Imo. vbi supra in not.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est in regno regia prag-
matica Regis Ferdinandi que incipit Ferdinandus & c.
vniuersis & c. sub rub. q̄ diaconi vulgo dicti siluatici
2 vadant in habitu & tonsura, + in qua disponitur, Q̄
diaconi & clerici prime tonsuræ debent vbiq; assidue
& continuo incedere in habitu & tonsura clericali &
ecclésiæ & diuinis officijs horis congruis interesse, &
3 deseruire & a secularibus negocijs abstinere + alias
non gaudent privilegio clericali, sed ciuilitate & cri-
4 minaliter coram secularibus iudicibus possunt conueni-
ri, & tenentur soluere functiones fiscales, & al. a mu-
nera & onera ciuilia subire, quia in fraudem illud fa-
cere presumunt, Et similiter etiā statuitur in alia prag-
matica sequenti, quæ incipit Magnifici sub rubrica con-
tra diaconos siluaticos, & est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don. Henrico, in qua est in-
5 fecta bulla Papæ Honorij, & incipit Honorius episco-
pus, feruus seruorū Dei, Ad perpetuam rei memoriā,
sub rubri. quibus immunitatibus debent gaudere cleri-
ci, in qua statuitur, Q̄ illi q̄ se clericos asserunt, si cleri-
6 cialiter non viuunt, portando habitum & tonsuram, &
a negotiationibus, & questibus, clericis interdictis, se
abstineant, vel se vilibus & inhonestis ac prohibitis se-
7 ras suas locant ad arandum, & similia sordida faciendū
tendentur ad sanctiones fiscales, & non gaudent priuile-
8 gio clericali + ad predicta vide etiam clem. i. & ii. ex-
tra de vit. & hon. cler. + Et ad materiam An liceat cle-
9 rico seruire in ruralibus, vide in. l. quisquis censibus. C.
de epi. & cler. & Spe. in titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi dicit q̄ est interdictum
clericis publice operas suas locare, ad arandum, vel so-
10 diendū, & similia sordida, vt calcis coquende, & are-
ne fodende, vt dicit glo. in. c. generaliter. s. nouarum
11 in verbo sordidorum. 1 6. q. i. + Quid autem sit de cleri-

1 2 Clerici nō debent portare
nec secū portare facere. aues
vel canes venaticos, maxime
dū celebratur diuinū officij.
Et incedere debent cū congru-
entibus vestibus & tonsura,
+ Nec debent facere coreas,
vel dicere cantilenas in cinite-
rijs, vel ecclesijs in festis, vel
vigilijs eorum. + Et vti debent
cōdecentibus, vestibus, & orna-
mentis, & vasis in cultu diuino,
& condecenciam considerare
secundum quantitatem facultatū
ecclesiæ vt per Imo. vbi supra
in not.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 2 Clerici nō debent portare
nec secū portare facere. aues
vel canes venaticos, maxime
dū celebratur diuinū officij.
Et incedere debent cū congru-
entibus vestibus & tonsura,
+ Nec debent facere coreas,
vel dicere cantilenas in cinite-
rijs, vel ecclesijs in festis, vel
vigilijs eorum. + Et vti debent
cōdecentibus, vestibus, & orna-
mentis, & vasis in cultu diuino,
& condecenciam considerare
secundum quantitatem facultatū
ecclesiæ vt per Imo. vbi supra
in not.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 2 Clerici nō debent portare
nec secū portare facere. aues
vel canes venaticos, maxime
dū celebratur diuinū officij.
Et incedere debent cū congru-
entibus vestibus & tonsura,
+ Nec debent facere coreas,
vel dicere cantilenas in cinite-
rijs, vel ecclesijs in festis, vel
vigilijs eorum. + Et vti debent
cōdecentibus, vestibus, & orna-
mentis, & vasis in cultu diuino,
& condecenciam considerare
secundum quantitatem facultatū
ecclesiæ vt per Imo. vbi supra
in not.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 Pragmaticam sanctionem, vt est
in regno regia pragmatica
Regis Ferdinandi que incipit
Ferdinandus & c. vniuersis
& c. sub rub. q̄ diaconi vulgo
dicti siluatici vadant in habitu
& tonsura, + in qua disponitur,
Q̄ diaconi & clerici prime ton-
suræ debent vbiq; assidue &
continuo incedere in habitu &
tonsura clericali & ecclésiæ &
diuinis officijs horis congruis
interesse, & deseruire & a se-
cularibus negocijs abstinere +
alias non gaudent privilegio
clericali, sed ciuilitate & cri-
minaliter coram secularibus
iudicibus possunt conueniri,
& tenentur soluere functiones
fisciales, & al. a munerā &
onera ciuilia subire, quia in
fraudem illud facere presumunt,
Et similiter etiā statuitur in
alia pragmatica sequenti, quæ
incipit Magnifici sub rubrica
contra diaconos siluaticos, &
est alia prag. que incipit Fer-
dinandus & c. Illustrissimo don.
Henrico, in qua est infecta
bullā Papæ Honorij, & incipit
Honorius episcopus, feruus ser-
uorū Dei, Ad perpetuam rei
memoriā, sub rubri. quibus
immunitatibus debent gaudere
clerici, in qua statuitur, Q̄ illi
q̄ se clericos asserunt, si cleri-
cialiter non viuunt, portando
habitum & tonsuram, & a
negotiationibus, & questibus,
clericis interdictis, se abstineant,
vel se vilibus & inhonestis ac
prohibitis seras suas locant
ad arandum, & similia sordida
faciendū tendentur ad sanctiones
fisciales, & non gaudent
privilegio clericali + ad
predicta vide etiam clem. i. &
ii. extra de vit. & hon. cler. +
Et ad materiam An liceat
clerico seruire in ruralibus,
vide in. l. quisquis censibus.
C. de epi. & cler. & Spe. in
titu. de cleri. cōiug. col. ii. versi-
culo sed quam dices in fin. vbi
dicit q̄ est interdictum clericis
publice operas suas locare,
ad arandum, vel sodiendū, &
similia sordida, vt calcis
coquende, & arene fodende,
vt dicit glo. in. c. generaliter.
s. nouarum in verbo sordidorum.
1 6. q. i. + Quid autem sit de
clerico.

1 Pragmaticam sanctionem

cis coniugatis, Et an teneantur ad functiones fiscales, Et an gaudeant privilegio fori in criminalibus, si vadunt in habitu, & tonsura, vide in c. i. extra de cleri. co. in libro. vi. & ibi docto. & qua dicit Spe. eod. titu. & in regio est regia prag. que incipit Ferdinandus & c. magnifico viro. Barthe sub rub. q. clerici coniugati contrahant fiscalibus functionibus. Addi. & vide Gui. Pape in questionibus parliamenti delphi. q. 3. que incipit die quarta, Et ibi et ponit, An clerici coniugati dicantur vivere clericali-ter. & est Ritus Magnae Curiae Vicariae, qui incipit. Itē q. si aliquis, sub rubr. clericus coniugatus non admittitur ad privilegium, vbi dicitur, q. contra dictum clericum proceditur tamq. contra laicum, & non admittitur ad privilegium, tamen ille Ritus quando clericus incedit cum habitu & tonsura videtur contra iura supra allegata, & ideo nō ligaret de iure, p. ea que statū dicā, respectu privilegij fori, nō dico respectu functionū fiscalium, vt et probat. d. prag. proxime allegata. + Quid aut sit pragmatica, vide glo. in l. iubemus nullā. C. de sacro san. eccle. & in autentica qua in prouincia. C. v. de cri. agi. opor. & Ias. in l. fm. i. prin. C. si contra ius vel util. pub. Et dixi i. prin. pragmaticarū regni + Sed nūqd dī ēte prag. edita a Rege & Principe seculari, disponentes sup clericos & psonas ecclesiasticas valeat, & sine seruade, respōde q. nō, q. lex assumit vires a potestate cōditis legem. l. si. ff. de iur. om. iud. c. a nobis extra d. sen. exco. c. vt animarū extra d. cōst. i. vi. sed Rex nō habet potestatem super ecclesias, nec personas ecclesiasticas vt in c. cum ad verum, & c. si Imperator. 9. 6. dist. facit. c. ecclesia sanctae Mariae cum sua materia, extra de consti. & in autentica cassa. C. de sacro san. eccle. ergo Rex ex defectu potestatis non potuit leges, seu pragmaticas, condere contra ecclesiasticas personas. + Pro hoc facit, quia lex principis preiudicialis ecclesiis, non extenditur ad ecclesias, nisi expresse approbetur per Papam, vt est cōis theonica doctin. c. fm. extra de fol. & Abb. in d. c. ecclesia sanctae Mariae col. 4. versiculo vna. & col. 5. Ad predicta benefaciunt que dicit Alex. consilio. 3. 5. incipiente pōderatis his. col. pen. versiculo benefacit. 2. vol. alias secundum alium ordinem est consilio. 2. ro. + Et si diacretur, q. tales pragmaticae valent, cum se conforment cum iure canonico, per dicta per Abb. vbi supra, dico q. tunc habet a. canone potestatem, nō autem ab ipsa lege, sed iste pragmaticae non conformant se cum canone, quia clericus non incedens in habitu, & tonsura, uel clericus negotiator, vt p. dat privilegium fori, requirebatur trina monitio, v. si. extra de vita, & hone. cler. c. o. i. extra ne clē. vel mo. c. in audientia extra de sen. exco. clem. i. & ii. de vit. & ho. cler. cum similibus, de quo tamen vide que infra pleniūs dicam, sed per dictas pragmaticas statim absq. monitione perderet privilegium clericale, igitur & c. Et propterea fuit necessaria ista clem. & extrauagās cōstitutio, per quam fuit facta trina monitio, & statum illud in ea, & in dictis pragmaticis continetur. Ad predicta vi-

de que dicit Abb. i. d. c. ecclesia sanctae Mariae col. 5. & ibi Fely. col. 2. 6. si. uerfi. pri. est, vbi ponit, An leges que habentur. C. de sacro san. eccle. & de epi. & cleri. p. totum, an sint seruade, benefaciunt que dicit Matth. de affli. i. constitutione comite primo nota. & in Regno Siciliae vltra Farum est alia pragmatica super hoc edita vt dicam infra in glo. sequenti. + Privilegio + nota q. clericus non deferens habitum & tonsuram non gaudet privilegio clericali vt hic, & in iuribus supra allegatis in glo. in verbo canonicas. + Intellige precedite trina monitione, vt dictis iuribus, licet in regno per istā clem. extrauagantem non requiratur alia monitio, cum sit in hac constitutione per edictum facta, Et ratio assignari potest, quia clericus q. non incedit in habitu & tonsura, videtur indignus privilegio clericali, maxime si se immiscet enormitatibus. c. cum non ab homine extra de iudi. c. perpedimus extra de sen. excom. c. ex parte el. iii. extra de priuil. c. ii. extra de apost. saltem quādo sit in minoribus constituti. vt not. doct. in dictis locis, & Alex. consilio. 8. incipiente videtur super primo, in primo uolum. quia cum elegerit vitā secularē ipsius vite iudici subici debet, iusta illud + Dignum est vt quicumque aliis similem vitam suscipiunt similem in legibus sentiant disciplinam, extra de sta. mona. c. recolentes, vt p. Alex. consilio. 58. quia sepius in si. 4. vol. + Sed quero que sūt privilegia concessa clericis, & ordinum clericali, dic q. sunt multa, que consistunt tam in spiritualibus q. i temporalibus. + Primū est in spiritualibus q. non potest concedere nisi solus Deus, uel eius vicarius, quale est illud quodcuq. ligaueris sup terrā, erit ligatū & i celo, & quodcuq. solueris sup terrā erit solutum & in celo, vt habetur Matth. c. 18. & Ioh. c. 20. hoc enim privilegium Christus concessit Petro i persona ecclesie vt per Iam. in c. mouerit circa prin. extra de sen. exco. & tex. glo. & doct. in c. quodcuq. 24. q. 1. + Secundū privilegium est, quia i omnibus dubiis iuris, que per inferiores ratione iurisdictionis humane minari nō possunt, ad ecclesiam recurritur. c. per ueniatibile prope si. extra qui fil. sint legi. + Tertium est privilegium d. dacionis, primiciis, & oblationibus, que iuxta clericorum. i. 6. q. 1. & reuertuntur, extra de deci. c. i. + Quartū, q. sola ecclesia res ecclesiasticas ministrare debet, & de spiritualibus ius statuere, & iudicare potest, & dicitur si Imperator. c. cum ad verū & c. domus. + Quintū, quia verberans clericum est excommunicatus ipso iure. i. 7. q. 4. c. si q. suadeat, de quo vide Hosti. in sum. extra de sen. excom. s. q. quater proferatur, col. 3. in fin. cum pluribus sequens, vbi multas questiones ponit ad hanc materiam per optime facientes & necessarias, & per Ales. in sum. libro septimo titu. tertio. sequitur videre de secundo. + Dicta tamen regula percipiens clericum, est excommunicatus, fallit in multis casibus de quibus vide Ales. i. d. sum. libro. 7. titu. 1. 3. 5. sequitur videre de tertio, & ponit decem & septem casus in quibus dicta regula fallit, vide ibi, & per Sime-

uistas maxime Sil. in verbo excommunicatio sexto. + Sextum, quia solum clerici possunt obtinere beneficium ecclesiasticum. c. ex literis extra de trans. Car. di. in clem. i. q. 17. de vita & ho. cleri. + Septimū privilegium est, quia clerici habent privilegium fori, vt non conueniantur coram iudice seculari. c. si diligenti extra de foro compe. Card. in clem. i. q. 17. de vita & hone. cler. quod procedit in quolibet clerico, etiā in minoribus constituto. c. ii. & ibi doct. extra de foro comp. & in c. cum non ab homine & ibi docto. extra de iudi. & Alex. consi. 3. 5. alias consilio. 2. 10. ponderatis his col. ii. in prin. secundo uolu. quod vltimum intellige si incedit in habitu & tonsura, vt in ista extrauag. & supra pluries dictum est. + Et dicto privilegio non potest clericus etiā cum iuramento renuntiare, quia est inductum favore totius ordinis clericalis. d. c. si diligenti, & ibi doct. extra de foro compe. + Et ex predictis ponitur regula, q. clericus debet coram suo Episcopo conueniri per supra allegata, ad idem. xi. q. i. c. inoluta. & c. placuit. + Solus enim Episcopus de iure habet iurisdictionē contentiosam in clericos sue diocesis, de quo in c. quanto in c. cum ab ecclesiarum, extra de offi. ordi. & xi. q. i. c. de persona. Et ex predictis sequitur, q. coram alio iudice etiā ecclesiastico non potest conueniri, & longe minus potest conueniri coram iudice laico, & ratio est, quia clerici sunt exempti a iurisdictione Imperatoris, & sic Iudicis secularis, quia clerici sunt res spirituales, ex quo ex toto corpus, & animam deputauerunt, & ascripserunt in seruitium in sortem Christi. xii. q. i. c. cui portio. not. Inno. & Io. And. in c. ij. extra de m. uo. & obe. Inno. & Io. And. in c. significatibus, extra de offi. deleg. Maria. focci. in c. primo. col. i. cum seq. extra de foro comp. vbi etiam ponit viginti quatuor declarationes circa hoc, quas ibi vide in col. cum sequen. + Et ibi et col. xi. ponit triginta duas fallentias, quas ibi vide per eum, in quibus potest conueniri coram iudice seculari. + Ad predicta etiam vide Decium consilio. 240. incipiente diligenter pro tenui, & Tho. gra. in uoto. 18. in causa nobilis col. pen. & fm. vbi etiam ponit cautelam, vt clericus citatus coram Iudice incompetenti non opponat Iudicis incompetentiā sed patiatur vt fiat processus, & postea poterit opponere de nullitate processus, secundum Bald. & Pan. de ca. in l. si per errorē ff. de iur. o. iud. & ibi Ias. sed ista cautela ē cōtra cōscientiā vt ibi p. eos. + Octauum privilegium est, quia familia clericorum gaudet privilegio fori, vt non possit coram seculari Iudice conueniri. c. clericum el. i. xi. q. i. & ibi glo. c. eos & ibi glo. 22. dist. & c. indicatum 89. dist. Cardi. in clem. i. q. 17. de uita & ho. cle. quia idem privilegium habet familia q. habet Dominus, extra de Iudeis. c. ad liberandam & libertus forū patroni sequitur. ff. ad mu. l. assumptio xij. q. 2. c. ecclesiarum seruos, & dicit Bal. in l. ij. in tertio nota. c. & Epi. & cler. 2. q. seruitēs clericorū, & qui sunt in ministerio ipsorum, gaudent privilegio dominorū, non principaliter pp se sed pp fauorē suorū dominorū, &

ibi etiam hoc tenet Iacob. but. qui dicit. + Q. d. privilegia que sunt data scolariibus per autem. habita. C. ne fil. pro pa. in declinatione fori, & in alijs ibi contentis, extēduntur ad famulos scholarium quamdiu sunt in seruitio domini, postea non, quia non habent privilegium propter se sed fauore domini. + Et cessante cā fauoris cessat fauor, & sequitur ibi Bar. & Bal. in prima col. versi. 2. inducit, vbi circa finem. d. 21. l. dicit. + Q. d. filij, & vxor clericus, post mortem clericus nō habet privilegium, quia destructo fundamento per mortem clericus non potest fieri extensio. + Ad predicta adducitur, quod dicit Bal. in l. restituende. C. de aduo. diuer. iudi. vbi tenet, q. privilegium concessum officialibus, videtur concessum eorum subditis. + Et dicit Bal. in l. i. C. de vxor. mili. q. scutifer, & familiares militum gaudent eodem privilegio, si sunt familiares necessarii, secundū dignitatem persone, & hoc etiam ibi tenet Cy. & hanc opinionem tenuit Hosti. in sum. extra de foro compe. s. quibus ex causis col. 6. versiculo ex premissis. + Vbi vult, q. cause seruorum, & rusticorum Ecclesie, pertineant ad forum ecclesiasticum, & tenuit Maria. focci. in d. c. 2. col. 9. in decima octaua declaratione extra de foro compe. + Vbi tenet hoc et procedere, si esset familia mercennaria dummodo q. non dietim seruiat, sed ad annū, vel ad longius tempus, quia similiter gaudet privilegio, allegat Alb. de rosa. in l. i. C. de epi. & cler. & hac partem videtur tenere And. barb. in. d. c. 2. & Gemi. in d. c. eos. 22. dist. & simpliciter hoc et tenet Tho. gra. doctor Neapolitanus in voto. 33. in causa clericus col. 3. num. 20. + Vbi dicit familiares clericorum non deferentes habitum, nec tonsuram gaudere privilegio clericali, hanc opin. in consulendo tenuit Laur. calca. consi. 70. quid. am. Nicolaus vbi consuluit pro quodam familiari Episcopi, & tandem concludit generaliter q. familiares epi. & clericorum gaudent privilegio fori, tam in ciuili, quam in criminali vt ibi per eum. + Idem in familiari Epi. tenuit Io. de monte sperello in consilio, quia copiose, posito inter consilia Laur. calca. consi. 71. vbi dicit hoc de familiari Episcopi cōiter tenere, idem in consulendo tenuit d. Benedictus de bar. & ius in consi. suo posito inter consilia Laur. calca. consilio. 72. Incipiente cum in vtroq. dubio, Immo potest per ipsam Curiam ecclesiasticam repeti, secundum eū allegat nota in c. si iudex laicus extra de sen. excom. in sexto, pro hoc vltimo dicto, benefacit quod tenuit Abb. antiquus, & post eum Io. And. in c. si. col. 2. extra de offi. archi. vbi dicit, q. Iudex secularis potest se opponere, si subditus suus in causa sui fori ipso non negligente trahitur ad ecclesiasticum forum. + Immo iudex potest repetere subditum suum ab alio iniuste detentum, vt dicit Philip. deci. in c. dilectis in prin. extra de app. & ibi Bal. in col. 2. & 3. vbi multa pulchra dicit, & tangit Moder. in l. hoc edicto. 5. & post operis ff. d. oper. no. nunci. in illa questione posita ibi per Bar. & alios. + An vaxallus possit renunciare privilegio fori absq. consensu domini, de quo etiam per Maria. Io. Anto. de Nigris.

30 Jocc.in.c.ex transmissa col.8.in quinto principali articulo extra de foro cope.+.Et ibi etiā ponit, Qd dominus pot inibere vaxallis suis, sub debito fidelitatis, q non debeant litigare coram illo, sed coram se, et si nollet obdire, posset eos punire, vt ibi per eū, et p Pari.in tract. sudi.in rubrica de excessibus baronum. s.an baro.de quo etiam per Io. And.in addi. Spe. i titulo de cope.in di.ad. s. generaliter col.6.in addi.incipiente queritur in fine. Et Anto.capi.decisi. 130 col.4 nu. 10. Contrariam opinionem. + Quod familia clericorum non gaudeat priuilegio, qn sunt famuli non perpetui, vel sunt conduti, tenuit Abb. panor.in.d.c.2.extra de foro cop. col.2. et ibi hoc tenuit Fran.de are.col.i.in secūdo notabili, qui pro hac parte allegat.c.pen. versiculo non sic autem extra de priui.in sexto, vbi priuilegiū datū conuentui, nō prodest familiaribus, ad idem tex.in.c.per exceptionem eo.titulo de priuile.in sexto, vbi si in oblati, quorum vita habet aliquid spiritualitatis, requiritur qualitas perpetuitatis, quanto minus gaudebūt famuli temporales, nihil habentes spiritualitatis, et ista opi.est tuior. secūdum.d.Fel.in.d.c.2. qui respondet in specie ad omnia cōtraria, et pro certo passus ē dubius, et varie sunt opiniones, ideo proclariori doctrina, facias infra scriptas.

31 cōclusiōes. ¶ Prima cōclusio vera et cōis ē, + Qd serui et mancipia, ac famuli perpetui, ecclesiarum, et clericorum, gaudent priuilegio fori, sicut gaudent eorū domini. 21.q.2.c.ecclesiarum seruos. 89. dist.c.indicatum, tex. in.l.1. et 2.c.de Epi. et cler.glo.Hug.Archy. et d. Prepo.in.c.clericum el.i.xi.qō.i.gloss.in.c.cos. 32. distin. Host. in sum. de foro compe. s. quibus ex causis col.6. versiculo ex premis, Anto.capi. decisio. xij. in causa Hurgonij, et tenent omnes pro prima opy. allega.

32 ti, + Immo clerici, et mancipia clericorum sunt exempta ab omnibus angarijs, et muneribus ciuitatum, nisi subesset magna necessitas, vt tenet glo.in.d.c.ecclesiarū seruos, et ibi d. Prep. Si enim ciuitas esset obfessa, non debet pati ecclesia, suos rusticos defendi aliquo priuilegio, a custodia, et huiusmodi similibus, Immo debet eos ad hoc compellere, extra. de immuni. ecclesia. c. peruenit, et ibi Ber. Inno. et Host. et d. Prep. in.d.c. ecclesia rū seruos. ¶ Secūda conclusio est, + Qd familia Episcopi gaudet priuilegio fori, tam in civili, q in criminali. c. fin. et ibi cōmuniter scriben. extra. de offi. Archy. Abb. in.d.c. ij. col.2. et ibi Feli. et alij extra. de foro compe. Hosti. Ioan. And. et Abb. in.c. cū nō ab homine col.i. in secundo nota. extra. de iudi. Ioan. And. et Imo. in.d.c. ij. Laur. cal. in.d. consil. 70. quidam Nicolaus, Io. de monte sperello, in.d. consilio. 71. quia copiose, et Bened. de barzarijs in.d. consilio. 72. cum in utroq; qui dicunt hoc comuniter teneri, siue sint famuli perpetui, siue non, siue seruiant precio, siue non, et tenet Anto. capi. decisio. xij. in cā Hurgonij. et Ant. de bu. in.d.c. ij. de foro compe. Et hoc est speciale in familia Episcopis vt dicunt doct. in.d.c. fin. extra. de offi. Archy. et in locis preallegatis, sicut alia multa conceduntur Episcopis, que non conceduntur alijs, vt patet in.c. fin. extra. de re iudi. in sexto, et in.c. quia periculosum extra. de sen. excomuni. in sexto secundum Fely. in.d.c. ij. col.2.

sicut etiam conceditur Episcopo, et eius vicario, vt possit habere familiam armatam, pro executione iustitie, et non aliter, vt tenet Bald. in.l. nam salutem. s. fin. ff. de offi. prese. vigil. And. barb. et Philip. decius, in.c. significasti col. pen. extra de offi. deleg. et istud magis cōmuniter tenetur, licet contrarium voluerit Abb. in.d.c. cum non ab homine. col. i. in fi. et Abb. et Fely. in.d.c. significasti, de quo etiam per Matth. de affli. in cōst. regni intentionis col.3. vbi tenet, Qd familia Episcopi, qui non habet temporalem iurisdictionem, si reperitur portare arma, potest capi a familia Iudicis licet sed captus debet Episcopo presentari, vt ibi per eum.

35 + Limita tamen predicta, non procedere, quando esset famulus Episcopi, qui diem seruiret, et non ad annum, quia tunc nō gaudet priuilegio, per ea que dicit Alber. de rosa. in.d. l. i. c. de epi. et cleri. et Maria. socci. in.d. c. ii. in col.9. in decima octaua declara. extra. de foro compe. ¶ Tertia cōclusio, + Famuli, et seruitores clericorum, non perpetui, sed temporales, vel conducti, et mercenarij, qui precio seruiunt, non gaudent priuilegio fori, nec dominorum, ita tenet Hug. et Archy. 12.q.2.c. ecclesiarum seruos, Archy. et d. Prepo. in.c. clericum el. i. col.2. xi. q. i. Abb. in.c. ii. col.2. versiculo licet glos. extra. de foro compe. et ibi Franc. de re. in secundo nota. et Anto. de butri. col. i. et d. Anto. capi. in.d. decisio. 12. in causa Hurgonij, Pro ista conclusione adducitur, quod dicit Iaso. in.l. scriuarios in prin. C. de testa. mil. vbi tenet, Quod priuilegium concessum alicui persone, non extenditur ad eius ministros, vel familiares, temporales, vel etiam ad beneplacitum, secus si essent perpetui, vt ibi per eum, allegat tex. in.c. per exemptionem in prin. extra. de priui. in sexto. Ad predicta, vide etiam Ioan. de pla. in.l. i. c. de mune. pat. libro decimo, doct. in.l. inter eos. s. i. secundum vnam le. ff. ex quib. ca. maio. et docto. in.l. non aliter. s. i. ff. de iudi. Cy. et Bal. in.l. i. c. de vxor. mili. Limita nisi aliter esset concessum per priuilegium ab Imperatore, vt dicit glos. in.d.c. indicatum. 89. distin. et Abb. in.d.c. ii. col.2. versiculo, quid autem de rustico extra. de foro compe. vbi ponit etiam duos alios casus speciales, quos ibi vide, et sequitur ibi Maria. socci. col.3. ¶ Quarta conclusio. + regulariter familiares aliorum, non gaudent priuilegio dominorū, qā est speciale in clericis, ita tenet Alber. de rosa. in.l. i. c. de epi. et cler. et ibi Pat. de cast. et Anto. capi. in.d. decisio. xij. vbi ex hoc deducit, Qd habens priuilegium citandi aliquem in magna Curia Vicaria, non extenditur ad eius familiares.

36 + Aduerte tamen, quod vbi priuilegiatus non possit vti comode suo priuilegio, nisi includatur familia sua, tunc includitur, etiam familia, vt per Bar. in tra. repre. sa. in sexta quest. 7. questi. principalis, vbi dicit, Qd scolares gaudent priuilegio representatiuum, Item famuli, et alij, sibi vestes, et pecuniam portantes, et eos visitantes, benefaciūt dicta per Bald. in.d. l. i. c. de vxor. mili. vbi dicit, Quod familiares necessarij militum, gaudent eodem priuilegio, quo ipsi milites, et ibi hoc tenet Cy. et vide Bal. in autentica habita. C. ne fil. pro pa. et hoc etiam tenet Fely. in.d.c. ii. col.2. versiculo, tend

istam conclusionem extra de foro. competen.

39 ¶ Qui autem contineantur appellatione familie, + vt de in.l. pronuntiatio. s. familie. ff. de verb. sig. et in.l. fin. C. eodem titulo, et in.l. i. s. familie. ff. de ui. et vi. arma. in.l. presentis. s. sane. C. de sacro. sanc. eccle. et in.l. ediles. s. familie. ff. de cdil. edict. c. quoniam multos. xi. questio. ij. glo. in.c. in litteris, et ibi Abb. extra. de testi. et in.c. cum dilectus, extra de cleri. non resi. per Matth. de affli. in constitutione Regni iuris gentium, col. 6. in octauo nota. cum questionibus sequentibus.

40 Fely. in.c. in sinuante extra de offi. delegi. + vbi dicit vñ. notabile, Qd isti qui habent literas familiaritatis nō habent priuilegia familiarium nisi exerceant officia proprie que dantur ille litere, et de hoc est extrauagans Inno. quinti que incipit ad futuram Rerum memoriam, et Cardy. consilio. 126. Incipiente vacarunt canonatus, et Fely. in.c. per tuas in fine. extra. de maio. et obe. Addi. Et tenet Phi. Probus in addi. Io. mona. in.c. i. col.2. de seisma. in vi. vbi refert Barb. conf. 2. col.2. 4. vol. vbi q non sufficit ostendere literas familiaritatis Cardinalis, sed oportet docere q se exercet in famulatu Cardinalis. + Et dicit Matth. de affli. in constituti. Regni intentionis nostre col.7. in quarto not. versiculo sed quero, quod qui habent literas familiaritatis a Rege vel a Cardinali non gaudent priuilegio nisi sint in curia Regis, nisi de eius mandato abesset, allegat dicta per Abb. in.d.c. cum dilectus extra de cleri. non resi. Pet. de ancha. consilio. 398. Incipiente premitto pro clarioribus et ad predicta faciunt que dicit Matth. de affli. in constituti. Regni Magna Curia nostre col. 2. in quarto nota. vbi dicit q Magna Curia Vicaria cognoscit de causis curialium, tam ciuilibus, quam criminalibus siue agant siue conueniantur. Addi. Et de hoc Ritū Magna Curia qui incipit, Item q omnes curiales sub rub. de immunitate officialium curie num. 153. secundum primam impressionem, et num. 258. secundum nouam impressionem. Et idem de seruiantibus officialium curie Regis, qui sunt ad seruiciū Regis, et hoc priuilegium non transit ad seruitores Officialium regis, nisi illi seruitores assistant seruicijs Regis quod dicit esse mentum tenendum, nam licet regulariter familia gaudeat priuilegio domini, vt not. in.d. l. i. et ij. et ibi Bald. C. de epi. et cleri. tamen familia officialis que non assistit seruicijs Regij non gaudet priuilegio concessio Regio officiali vt ibi per eum, predicta tamen competunt Magna Curia Vicaria ex quadam prebeminentia, vt dicit Matth. de affli. in.d. constitutione Magna Curie col. i. versiculo secunda prebeminentia. Aduerte tamen quod idem Matth. in constitutione statuimus la. ij. col. 8. in fin. in sexto. nota. dicit q licet Magna Curia sit Iudex curialium commorantium in Curia Regis tamen depore Regis Ferdinandi, vidit quod quando aliquis curialis Regis fuisset in Magna Curia conuentus ciuilitate vel criminaliter magnus Senescalcus Regni significabat, quod ille erat curialis Regis, et quod ad eum remitteret, et Magna Curia remittebat, sed ipse credit.

42 quod hoc procedebat de ordinatione Regis. + Ad predicta etiam vide Henricum boicum in suis sing. in verbo cause cognitio col.2. versiculo si seruiens numero. 6. vbi not. dicit quod si seruiens principis delinquit infra iurisdictionem baronis, baro debet habere cause cognitionem. Addi. Et vide Pari. in tra. fin. in verbo officialis col. i. et Mari. frecia, in libro de sub feudis baronum libro. 3. num. 40. car. 243. Et dicit Bartol. in.l. in officiales. C. de offi. rect. prou. per illum tex. + q Iudex inferior potest punire officialem superioris delinquentem in territorio dum tamen notum faciat superiori, et sequitur Firm. in suo reper. in verbo iudex inferior col. i. Addi. Ad predicta vide Fely. in.c. cum inferior col. i. extra de maio. et obe. vbi dicit q ille qui est maior non tamen superior posset puniri a minore si delinquat in eius territorio, vt dicit Pet. de ancha. in clem. i. in nota. de foro compe. et etiam si Patriarcha delinquat in dioecesi Bononiæ, potest puniri ab illo Episcopo, et sequitur Io. de ana. in.c. i. de rapio. faciunt dicta per Bal. in.c. i. s. ad her. de pace iura. fin. et in.l. si quis seruo. ad fi. C. de fur. et vide Bart. cassa. in consuburg. in titu. de furest. 3. col. 1437. vers. sed iusta predicta, vbi dicit, q si seruiens Regis delinquat in terra alicuius domini si delinquat in officio debet remitti ad presidem, si delinquit tamquam priuatus puni eum dominus. alte iusticie, non recedas a superius dictis. Et ad illud quod debet referre primo superiori facit tex. in.l. ij. C. de spor. et ibi Saly. et hoc ad effectum vt penam in consilio superiore non imponat. l. solent s. sicut. ff. de offi. procon. et leg.

43 ¶ Quinimo + etiam si delegatus a principe delinquat in iurisdictione ordinarij puniet eum ordinarij secundum Pet. Bald. et Cyn. in autentica qua in prouincia in fin. C. vbi de exco. oportet Ioan. And. et Abb. in.c. fin. extra de referi. late capella tolosa. q. 23. et ibi late in addi. maxime si extra officium delinquit ad quod facit, quod dicit Bald. in.l. i. c. in quibus cau. m. l. vbi ponit de eo, qui habebat priuilegium exemptionis, vt non posset conueniri nisi coram supremo iudice quod pro his que gessit negociand in illo loco poterit ibi conueniri non obstat priuilegio, de quo etiam per Barto. in.l. fin. col. penultima. ff. de constituti. prin. si autem talis delegatus delinquat in his que sunt circa suum officium, et examen cause in qua est delegatus an possit puniri ab ordinario vide Cyn. in d. autentica qua in prouincia in fin. et Saly. in d. d. ij. C. de sportu. et Cyn. in.l. i. c. ne quis in sua causa et tangit remissioe Lucas de pen. in.l. si quando col. i. C. de diuer. offic. et appa. libro duodecimo.

44 ¶ + Quid autem sit de colonis, vel seruis principis vbi conueniantur, vide in.l. si quis cum legibus sequen. C. vbi cause fisco. qua nota, quia faciunt ad illam questionem quam vidi, de facto, an seruitor Regie Audientie qui delinquit in territorio Baronis possit ab ipso puniri, Et predicta sunt vera nisi dicti curiales haberent ex priuilegio, vt non possent conueniri nisi Io. Anto. de Nigris.

mariti, ut dicit Hosti. vbi supra, & Matth. de affli. d. decisio. 10. & Spe. in titu. de inquisitio. §. ultimo col. 2. versi. & has expensas, & probatur in l. si instituta. §. de inofficio. ff. de inoffi. test. & sic relinquatur arbitrio iudicis, ut tenet etiam Corru. in lib. practicarum qd. c. 6.

69. Similiter monachus q. profectur negotiū seu litē cōtra Abbatē ad vtilitatē ecclesie det hēre expēsas ab ecclesia. c. ex parte. & ibi doct. de accu. glo. Bar. & alij i. l. si instituta. §. de inofficio. ff. de inoffi. testa. glo. in l. fin. C. de ordi. cogn. & ne dum expensas victus sed etiam expensas litis, ut in dictis locis, & Spe. in titu. de inquisitio. §. ultimo col. i. versi. porro. & Egid. blofi. in d. titu. de alimentis col. i. & Gemi. consi. 55. pro declaratione col. i. & Vbi dicit q. expense facte pro remotione mali prelati, non debent fieri sumptibus agentis, sed ecclesie, & possunt repeti ab ecclesia, allegat Archy. 16. q. 7. filijs ac nepotibus, & Io. And. in c. in quibusdam de penis. & Quia nihil est q. magis officiat ecclesie q. assumantur indigni ad regimen animarum, de electio. c. nihil, & Gemi. vbi supra. & predictam opy. tenet Fran. are. in c. si qui testium col. 3. in prima conclusione de testi. & Similiter si filius nepos, vel alius de descendentes agat contra scriptum heredem querela inofficiosi testamenti pro portione sibi competenti, & habuit sententiam in sui fauorem, & scriptus heres appellauit, pendente appellatione propter inopiam pupilli agentis, prestari debent alimenta, & sumptus litis de bonis hereditatis, tex. & ibi doct. in l. si instituta. §. de inofficio. ff. de inoffi. testa. Et hoc intellige quando habuit sententiam pro se, alias secus, quia illa sententia licet ab ea sit appellatum habet quamdam presumptionem pro se. Et sic tria sunt necessaria. Primum, vt actor sit filius, vel nepos, vel de descendentes, Secū dum, q. sit pauper, Tertium q. habeat primam sententiam pro se, vt. d. §. de inofficio, & ibi communiter doct. & Fran. are. in c. si qui testium col. 3. in 2. conclusione de testi. & Didacus Corruuius Hispanus in lib. practicarum questionū. c. 6. vbi multa effudit, & multum eloquentie operam dedit, & in legibus magis simplicitas q. difficultas placet, Insti. de fideicō. lib. 5. sed q. a, Et Trebaciū Iureconsultus, q. fuit peritor. Casellio sed Casellius eloquentior magis laudatur Trebaciū vt probatur in l. ii. §. itaq; libri versi. ex his trebaciū. ff. de orig. iur. & dictam opy. tenet etiam Egid. blo. in d. titu. de alimentis col. i. & Alcia. de presump. reg. 3. pre sumptione. 9. nu. 9. Aduerte tamen, q. si esset vrgentior presumpcio pro reo diuite, & eius iniusticia, q. pro actore paupere, tunc reus diues non teneretur prestare alimenta, nec litis expensas, ut tenet Corru. vbi supra, Item aduerte ad id quod dictum est, q. actor debet esse pauper, & non habeat vnde se alat, quia Rebuffus in rub. de sen. prola. arti. i. glo. 2. dicit q. in Senatu Parisiensi quandoq; fuit seruata in casu. d. §. de inofficio, etiam diuiti actori habita prima sententia in sui fauorem cogatur reus expensas litis, & alimenta prestare, Sed tex. in d. §. de inofficio probat contrarium ibi propter inopiam, & sic oportet q. sit pauper, & probatur ex his que not. Bar. in l. vbi cunq; ff. de

ven. in pox. micle. & Alex. consi. 7. visis, & diligenter col. i. ii. vol. Abb. & alij in c. cum haberet col. fin. de eo qui dux. in matr. quam pollu. per adul. & est communis opy. contra Rebuffum. & Quis autem dicatur pauper, vide doct. in l. si constante vbi latissime Iaf. ff. sol. matri. & relinquatur arbitrio iudicis, considerata qualitate personarum, & alijs circumstantijs, ut ibi per eum. & Aduerte etiam ad vnam difficultatem circa intellectum. d. §. de inofficio, circaprimum requisitum supra relatum. s. vt actor sit filius, vel nepos, vel de descendentes quibus debetur legitima, quasi q. in extraneis, & transuersalibus qui agunt ad bona hereditaria fratris, sororis, vel alterius consanguinei, & obinuit primam sententiam pro se, pendente appellatione et si fuerit inops, non subministrantur alimenta, nec sumptus litis, & istam opy. tenuit Rebuffus in primo tom. i. per leges regias in titu. de senten. prouisio. articulo. 3. glo. i. & habetur in stilo parlamenti Parisiensi in titu. de mino. col. 5. siue in titu. de prouisio. ad fi. & isto casu non est locus decisioni. d. §. de inofficio, quod Corru. in d. libro practicarum questionū. c. 6. Intelligit procedere quando agitur ad hereditatem ex causa intestati. Sed si ageretur ex testamento non raso, nō cancellato, nec suspecto, possit admitti dispositio. d. §. de inofficio. ex ratione. l. fin. C. de edi. diui. Adri. toll. & ita sub dubio forte dicit tenere Rebuff. in commentarijs ad leges regias titu. de sen. prouisional. articulo. i. glo. 2. sed ipse Corru. dicit q. quo ad expensas litis quando actor est pauper, & litigat de bonis hereditarijs, & habet aliquam presumptionem pro se, sunt expense subministrande ab aduersario, iusta dispositionem. d. §. de inofficio. Sed extra casum. d. §. de inofficio nunq. vidit hoc obseruari, & in Sacro Consilio fuit sententiatum, vt sorori petenti legitimam etiam in prima instantia prouideatur de alimentis, quia est eadem equitas, & tenet Matth. de affli. deci. xi. incipiente soror. & Similiter et si aliquis habebat bona, & possidebat, & erat in quasi poxessione libertatis, & dominus ei bona abstulit, & eum in seruitutem vendidit, bona illa pendente lite seruo sunt restituenda, ita demum si prestiterit idonei fideiussores de his bonis domino restituendis, casu quo a Iudice seruus pronunciaretur. & si fideiussores dare non poterit bona sequestrantur. Tamen ex illis bonis sumptus litis, & alimenta litiganti pro libertate dantur, & sic illi litiganti pauperi ex bonis que ipse possidebat, & fuerunt ei ablata prestatur alimenta, & sumptus litis, & est casus specialis. de hoc est tex. in l. fi. §. q. si ei. C. de ordi. cogni. & ibi Scrib. & Egid. blofi. in d. sua pra. in titu. de alimentis col. i. & Corru. vbi supra. & Quero generaliter Quid de diuite litigante cum paupere, an diues debeat subministrare expensas litis pauperi litiganti contra se, in ista questione sunt diuersę opy. & Par. in tra. sind. in verbo expense col. 2. tenet q. sic, nisi pauper habeat peculium seu bona allegat. c. ex parte, & ibi glo. de accusa. etiā. ex hoc inferi. Q. d. sindicandus si est diues debet subministrare expensas pauperibus cum quibus litigat, eandem opinionem tenuit Guido. pape in

questio. p. vlt. delphi. q. 561. si quis, & Spe. in titu. de inquisitione. §. vltimo col. i. versi. porro. d. Aymo. consi. 164. pri. vol. & Ang. consi. 245. col. 4. post mediam versi. preterea quis tenetur, Silua nuptia. lib. 6. num. 32. col. 574. versi. & si diues, mouentur per tex. ind. c. x. parte de accus. l. si instituta. §. de inofficio. ff. de inoffi. testa. l. fi. §. q. si ei. C. de ordi. cogni. cum concor. per eos allegatis, & isto casu pauper pro se debet habere presumptionem iusticie pro se, vt predicta locum habeat, ut tenet Silua nuptia. vbi supra allegat Io. l. p. i. repe. c. per vestras de dona. inter vir. & vxor. c. 61. col. 3. in oet. tua, & vigesima ampliatione, & doct. in d. l. si instituta. §. de inofficio. ff. de inoffi. testa. & supra tetigi. Contrariam opy. q. diues non teneatur, tenet Matth. de affli. in consi. regni lege present. col. 7. in quarto nota. vbi late disputat, & respondet ad contraria. & eandem opy. tenuit Fran. are. in d. c. si qui testium col. 3. versi. tertia conclusio de testi. eandem opy. tenuit Didacus Corruuius licet inuoluntate loquatur in libro practicarum questionum. c. 6. col. 79. cum seq. versi. est tamen. Et dicit Boeri. decisio. 303. col. 2. q. nunq. vidit in practica seruata fuisse opy. Guido. pape. eandem opy. tenet Egid. blo. in sua pra. in titu. de alimentis prestan. vxor. col. 2. vbi ponit regulam negatiuam, q. reus diues non debet agere inopi p. estare alimentis nec expensas litis, mouentur presati doctores p. tex. in l. Imperatores. ff. de tute. & ratio. distra. quem dicit esse sing. Fran. are. vbi supra, & Et nemo contra se ipsum cogitur adiuuare aduersarium. Inimicis graue. C. de testi. immo qui causas fisci protegent non tenentur contra se ipsum vel filios protegere. l. penul. ff. de postu. & dicit Bal. in d. l. Imperatores. q. nemo cogitur ad uersario suo cōtra se ipsum facere sumptus litis. & Nec tatum pauperibus fauere debemus q. ceteris iniusticia faciamus. c. ex tenore de foro compe. & Decius in c. i. col. fi. in tertia fallentia de consi. in i. l. etu. vbi dicit q. in fauorabilibus causis sic debitor sumus, & alijs iniusticia non fiat, Iusta illud de utero. 23. pauperis non miserberis in iudicio. Nec obstant iura in contrarium allegata, quia sunt casus speciales, ut dicit Egid. vbi supra, & respondet Matth. de affli. vbi supra, daretur enī vt plurimum pauperibus materia mouendi lites etiam iniustis contra diuites, & ista opy. est verior & tenenda. & Nunquid autem pauper qui alimenta & litis expensas in casu permissio consequitur debeat cauere de restituendo, si in casu subcubuerit breuiter Boeri. deci. 324. col. 2. tenet q. non; sed contrarium tenet Corru. in d. libro pra. questio. c. 6. per tex. in l. cum aut. §. cum redibatur. ff. de ed. l. edi. & ista pars videtur de iure verior. & Et aduerte ad illud quod est dictum de aduocato, q. tenetur gratis aduocare pauperi, & Medicus gratis curare egrotum pauperem, alias posset interdici, ei officium aduocandi, ut dicit Guido. pape in questio parl. delphi. 15. & Corru. in d. libro pra. questio. c. 6. cum concor. intellige vt infr. dicam. & Ad dictam materiam expensarum prestandrum, vide Boe. decis. 325. vbi ponit. An accusatus debeat habere litis expensas ab accusatore, vbi etiam ponit de muliere accusata de adulte-

rio a viro an habeat expensas. Similiter etiam in causis summarijs, quae de plano expediuntur, iudex non debet habere sportulas Bal. in l. generaliter col. i. C. de Epi. & cleri. Et per Iaso. in d. §. tripli. col. penul. circa fin. Insti. de actio. & Et circa istos pauperes, notandū est illud piū dictum, quod obseruare debent aduocati, Quod non debent recipere salarium a pauperibus, ut not. Bal. in l. si furiosi. C. de nup. & sequitur Iaso. in d. §. tripli. col. pen. circa fin. Addit Et Guido. pape. decisio. 561. & Corru. in d. lib. pra. questio. c. 6. de quo tamen qualiter procedat, & An ipsi pauperi competat actio contra aduocatum, ut cogatur patrocinari vide late Fely. in c. i. extra de offi. iudi. Et idem est in medico circa egrotum pauperem, quia gratis cogitur subueniri, & mederi infirmo pauperi, ut dicit glo. 83. disti. in sum. quia plus debet valere apud Deum vna iuius, q. propria pecunia. Quod tamen intellige, in paupere constituto in extrema necessitate, secundum Fely. vbi supra versus finem.

83. Nec videatur mirum si predicta sunt statuta in paupere, quia multa alia specialia sunt priuilegia paupertatis, quia causa pauperis est ante omnia, & in primis expedienda, anteq. causa diuitis, glo. in c. in primis. 2. qd. 3. in prima glo. Fely. in c. i. col. fin. extra de accus. & vide Archy. in c. pauper. xi. qd. 3. vbi ponit circa triginta specialia paupertatis, & multa alia vide per glo. in c. cum ad sacro sancte extra de sen. exco. in c. r. i. g. Ioan. vigesimi secundi in glo. in verbo paupertati, Vtinam predicta seruentur isti impy curiales, qui sunt excoriatōres pauperum, & canes curiarum, deuoratores ciuium, ut dicit Iaso. in d. §. tripli. col. 2. in fin. loquor de malis, non de bonis, si qui sunt. Et predicta quod non debent solui sportule, procedunt de iure canonico in foro ecclesiastico, sed de iure ciuili in foro seculari solui debent sportule, ut probat tex. in l. cum clericis, & in auten. ibi posita vbi per omnes scribentes. C. de Epi. & cleri. & in §. sportularum in auten. de sen. epi. & ita procedit quod dicit glo. in auten. vt cleri. apud propri. Epi. in prin. in verbo sine damnis col. vii. Limita tamen non procedere in pauperibus, ut dictum est. & Et sportule debent solui secundū consuetudinē, ut dicit Guido. de curio in d. l. cū clericis, & Bal. in auten. generaliter col. i. C. de epi. & cleri. & Abb. in d. c. cum ab omni extra de vita, & bone. cleri. qui concludunt, quod sportule secundum fori consuetudinē debent solui, Et tenet glo. in auten. offeratur in verbo prebitis in fi. C. de litis conte. In regno pro copijs processuum, & quibusdā alijs, est taxatum salarium per. c. Regine Ioanne secunde, quod est positum inter Ritus Magnae Curiae Vicariae, & Incipit Ioanna secunda, versi. item pro copijs, & similiter salarium Regiae Camerae Summariae, est taxatum per regiam pragmat. quae incipit nos Ferdinandus & c. vniuersis & singulis. & Duodecimum priuilegium est, quia clerici de acquisitis, etiam sub patris potestate disponunt, ut volunt, autentica presbyteros, & ibi docto. C. de Epi. & cleri. & Card. in clementina prima de vita & honestate clericorum Io. Anto. de Nigris B ij

q̄o. 17. quod qualiter intelligatur, vide ibi Saly. & glos. & docto. in. c. fin. extra de offi. ordi. in sexto.

87 + Tertium decimum privilegium est, quia clerici possunt esse in iudicio, & agere pro rebus suis recuperandis, etiam sine consensu patris, secundum Archy. in c. fi. extra. de iudi. in. vi. & ibi per alios & Car. in clem. i. de vita & hone. cler. q̄o. 17. + Quartum decimum privilegium est, quia clerici possunt facere collegium, arg. c. si. ext. & religio. do. ubi sola nova religio prohibetur, & tamē laicis hoc nō licet, vt. ff. de colle. illi. l. i. & p totū, & Card. i. d. cle. i. de vita. & ho. cler. q̄o. 17. quod qualiter procedat, vide ibi Bar. & docto. & in. l. i. ff. quod. cuiusq; vni. & Inn. in. c. dilecta extra. de exce. prela. + Quintum decimum privilegium est, quia servus sciente domino ordinatus ad clericatum liberatur a servitute, & potestate dominica. c. si servus. 54. distin. & tex. in auten. de san. epi. s. si servus col. 9. & Cardy. in. d. clem. i. de vita. & ho. cler. Et quid de ascripticijs ordinatis contra Domini voluntatem, vide in auten. de san. epi. s. ascripticios, & in. l. quisquis. C. de epi. & cler. & in cōsti. regni ascripticios, & ibi Math. de affli. col. 2. in secundo, & tertio nota. & ad materiam vide in toto titu. extra de ser. non ordi. Sextum decimum privilegium est. + Nam licet alias pater propter necessitatem famis possit vendere filium. l. ii. & ibi docto. C. de patri, qui fili. dista. glos. in c. si quis extra de fur. & in. c. discipulos, de conse. distin. v. tamen pater non potest vendere filium presbiterum, Hostien. in. c. indecorum extra de eta. & qualita. & ibi docto. Ioan. de ana. in. d. c. si quis col. 2. uer. tu adde Cardy. in clem. prima. col. 5. extra de vita. & ho. cler. Hypo. de marsi. in sing. 101. Incipiente pater, & in rub. ff. de fideiub. col. 56. num. 120. + Decimum septimum est, quia clericus potest v̄dicare rem concessam ecclesie, ante traditionem. l. fi. C. de sacro. san. eccle. c. ex litteris extra de consue. & docto. in. d. locis, & Cardy. in clem. 1. de vita, & hon. cler. + Decimum octauum est, quia clericus non potest dari tutor in testamento, Immo cum dans decedit in peccato mortali. 2. i. q. iii. c. Ciprianus, & ibi glos. Si milititer non possunt clerici esse tutores datini, nec coguntur suscipere legitimam tutelam, licet volentes admittantur. 86. distin. c. fin. & ibi glos. C. de epi. & cler. l. generaliter. Canonizata. 16. q. i. c. generaliter & doct. i. dictis locis, Io. And. & Gemi. in. c. i. s. in ceteris col. 2. extra de cler. coniuga. lib. vi. Abb. in. c. non minus col. 3. in prin. extra de immu. eccle. + Decimum nonum est, quia laici regulariter non admittuntur ad accusandum clericos. c. cum. P. manconella extra de accusa. & ibi per scriben. c. de cetero extra de testi. ii. q. 7. c. ii. & iii. 6. q. i. c. beatus. xi. q. i. c. ii. & docto. in dictis locis. + Fallit nisi suam vel suorum iniuriam prosequatur. 4. q. 6. c. omnibus. + Fallit in crimine Simonie, heresim, & lese maiestatis, extra de simo. c. tanta. 2. q. 7. c. Sacerdotes, & c. oues. 15. q. 3. c. sane. C. de epi. & cler. l. si quemquam, Et hoc, si bono zelo, non ex odio procedant, vt per glos. in. d. c. cum P. manconella.

96 + Fallit etiam, quando delictum clerici esset notorium, vt tenet Ber. in. c. cum dilectus el. ii. ad fin. extra de

purga. cano. Anto. de butri. in. c. ex parte ade. col. 1. extra de testi. Abb. & Fely. in. d. c. de cetero col. 2. versi. secundo limita, cum concor. in dictis locis, quia in notorijs non requiritur ordo iuris. c. ad nostram cl. iii. extra de iure iuran. & hoc casu cessat ratio quare laicus non admittatur ad accusandum, laici enim repelluntur ab accusando, quia presumuntur quod moueantur malo zelo, tamquam clericis infesti. 2. q̄o. 7. c. laicos, & in. c. clericis extra de immu. ecclesi. bro. vi. sed ista ratio cessat in crimine notorio, quia ex quo crimen est notorium, non videtur posse nocere clerico, & sit laicus, ergo debet admitti, vt dicit Anto. de butr. vbi supra, cum cesset ratio odii. Sed contra istam fallentiam tenuit Fran. de are. in. d. c. cum. P. manconella col. 4. cum seq. & quidam Moder. ibi per eum relati. & d. Prepo. in. c. laicos col. 2. secunda questio. 7. quia licet cesset ratio odij, non tamen cessant alie rationes prohibitiue, maxime illa, quia laicus prob. betur accusare clericum, propter reuerentiam que sibi debetur, & sic licet cesset vna ratio scilicet odij, non tamen cessat alia, scilicet reuerentie, & sic durat prohibitio. s. affinitatis, & ibi glo. In situ. de nup. l. quid ergo. s. notantur. ff. de his qui not. infra. & sic erit dicendum, q̄ etiam in notorijs non admittitur laicus ad accusandum clericum, & licet prima opy. videatur plurimorum auctoritatibus corroborata, tamen ista videtur verior secundum Are. vbi supra col. 5. versi. circa secundam, Conclude ergo in ista fallentia, quod regulariter laicus non potest accusare clericum, etiam notorie delinquentem, & criminofum, quod tamen fallit in septē casibus. Primo in heretico, secundo in scismatico, tertio in notorio fornicatore, quarto in simoniaco quo ad ordines, quinto in excommunicato, sexto in suspensio, septimo in deposito, vt tenet glos. in. c. cum non liceat extra de prescrip. quam ibi sequuntur Io. And. Abb. Fely. & d. Petrus, Paul. Parisius, & communiter docto. quia in dictis casibus licitum est recedere ab obedientia, & reuerentia, non solum clericis, sed etiam prelati, vt ibi declarant docto. ratio est quare istis nō debetur obedientia, & reuerentia, quia excommunicato non potest communicari sine periculo, vt nota. Inno. in. c. inter dilectos extra de exce. prela. & in. c. sciscutatus extra de rescrip. c. cum super extra de offi. delega. Idem quod in excommunicato dicendum est in notorio fornicatore, & simoniaco, qui ab eorum obedientia sua auctoritate recedere licet. 32. distin. c. verum, & tenet Inno. & alij in. d. c. cum non liceat, quia secundum communem opy. isti sunt ipso iure suspensi ab officio, vt late declarat Abb. & alij in. d. c. cum non liceat col. 2. in fin. & subditi possunt denegare obedientiam notorio fornicatori. immo tenentur non obedire ei, etiam si esset tolleratus per superiores, vt tenet. d. Prepo. in. c. preter. s. ad hoc col. septima: 32. distin. cum concor. ibi, quia talis notorius fornicator est suspensus quo ad se, & quo ad alios. c. finali extra de coha. cler. & mulie. vnde sequitur, quod ante sententiam priuationis

non est ipsi parendum secundum. d. Anto. in. c. vestra extra de coha. cler. & mulie. & Domi. in. d. c. sacerdotēs, & d. Parisi. in. d. c. cum nō liceat in quarta limitatione, & alias rationes in dictis septem casibus ponunt, Io. And. Abb. & alij in. d. c. cum non liceat, vbi vide in dictis ergo casibus cum cesset ratio reuerentie, & obedientie, laicus potest accusare clericum notorie criminofum, & procedit opy. tenentium istam partem. & cessat ratio tenentium contrariam opy. + Et predicta q̄ laicus non potest accusare clericum procedunt etiam in clericis prime tonsure, vt per Fely. i. d. c. de cetero in prin. extra de testi. & Anto. cors. in sing. suis in verbo accusatio. Et in casibus in quibus laici admittuntur ad accusandum clericos admittuntur etiam viles, vt est glos. in. d. c. de cetero, extra de testi. & Fran. are. in. d. c. cum. P. manconella extra de accūs. + Vigésimum privilegium est, quia clericus nō cogitur per se iurare de calumnia, sed potest per alium iurare. c. i. & ibi docto. extra de iur. calum. & Gemi. & alij in. c. i. s. in ceteris extra de cler. coniug. in. vi. + Vigésimum primum privilegium est, nam licet alias in acquisitis per filium ex causa aduenticia, pater habeat usufructum, vt per omnes in. l. cū oportet. C. de bo. que lib. & in. l. placet. ff. de acqui. here. & inst. per quas perso. nob. acqu. s. i. Tamen illud q̄ acquirit filius presbiter, etiam si querat ex causa aduenticia, contemplatione sua, & non ecclesie pleno iure sibi acquirit, & pater in eis non habet usufructum, secundum Cy. in autenti. presbiteros. C. de epi. & cler. Inno. & Hosti. & quia nos extra de testa. Hypo. in rub. de fidei. ius. col. 10. & ista coniunge cum dictis supra in duodecimo privilegio. + Vigésimum secundum privilegium est, nā licet collecte, seu gabelle, & dāti, seu noua pedagia, & superindictum, a nullo possit exigi, nisi fuerint imposita cū Imperatoris, seu Regis auctoritate. c. inno. uamus extra de censu. c. super quibusdā extra de verb. sig. C. de superindi. l. i. lib. x. + Quia noua vectigalia institui non possunt per ciuitates, nisi cum principis auctoritate. l. i. C. vectiga. non po. & C. de exa. tribu. l. i. libro. x. & de excus. mune. l. placet. late per Ioan. berta. firma. in tra. de gab. in prima parte. col. 3. in quarta questione, & per Anto. cap. decisio. 148. consuevit hactenus, & per Saly. in. l. placet. col. i. C. de sacro. san. eccle. cum concor. in. d. locis, quod tamen limitatur procedere, quando imponitur generalis collecta, sed specialē pro necessitatibus vniuersitatis bene ciuitas possit imponere, vt dicit Bar. in. consi. 180. incipiente si aliqua possessio. in prin. & Saly. in. l. neminem. C. de sacro. san. eccle. sed tamen firma, & Anto. cap. vbi supra tenent & etiam hoc casu requiratur licentia superioris. Clerici tamen, & ecclesie, ecclesiasticeq; persone, a talibus gabellis, exactionibus, & collectis, sunt immunes, vt probatur Gene. c. 47. & Esdre. e. vij. & hoc fuit statutum in Lateranēsi concilio. c. non minus & ibi docto. extra de immu. eccle. c. quamq̄ & ibi glos. & docto. extra de cōsti. in. vi. l. placet & ibi bona glos. Bal. Saly. & alij. C. de sacro. san. eccle. canonizata. 16. q. i. c. generaliter. s. placet, alias est sub. s. nouarum gloss. in. d. l. ij. C. vectig. no. institui. non po. tex. in auten. item nulla communitas

. C. de Epi. & cler. & in corpore vnde sumitur illa auten. Spe. in. titu. de cler. coniug. versi. ij. & ibi Bal. in ad di. Bar. in. l. de his. C. de Epi. & cler. & in. l. rescripto. s. sciendū. ff. de muner. & hon. tex. in clem. i. & ibi Cardy. extra de immu. eccle. Bert. firma. in. d. tra. de gab. in septima parte principali col. 5. versi. queritur etiam. Ad di. Adde q̄ filij sacerdotum nati ante clericatū, & sic legitimi & naturales, sunt etiā immunes a gabellis, & angarijs glo. fi. i. l. 2. i. verbo filij. C. de Episco. & cler. + Et licet sit dubium nunq̄ clericus pro patrimonialibus sit immunis a collectis, per tex. in. l. fi. s. patrimoniorum & ibi gloss. in verbo pontifex. ff. de mune. & hono. vbi habetur, quod pro patrimonialibus nemo est immunis, immo nec pontifex, nec clerici, ad quod. C. de mu. patri. l. ii. lib. x. & glo. in. c. i. extra de censu. in. vi. & And. de yser. in titulo que sint regal. super verbo, & extra ordinaria collatio, tamen communis opy. est. Q̄ clerici tam pro rebus quas tenent ab ecclesia, q̄ pro patrimonialibus, sunt immunes a collectis, & gabellis, & non tenentur soluere cum laicis, vt not. in. c. fin. & ibi Abb. extra de vita & ho. cler. Archy. & alij in. c. i. extra de immu. eccl. lib. vi. Bal. i. l. placet. C. de sacro. san. eccle. Bar. in. l. vnica. C. de muli. & in quo loco, lib. x. Math. de affli. in consti. regni hac. edictali libro tertio col. ii. & Gemi. in. c. i. s. in ceteris extra de cler. coniug. in. vi. & in. c. quanq̄ de censu. in. vi. Philip. fran. in. d. c. i. extra de immu. eccle. in. vi. vbi ponit multas limitationes, Anto. de butr. in. c. i. extra de censu. versi. quid si consuetudo, & ibi etiam Io. de imo. & idem Anto. de butr. in. d. c. nō minus in tertio not. de immu. eccl. Alex. consi. 68. incipiente, & viso in prin. secūdo vol. Fely. in. c. ecclesia sancta Mariae col. 4. cū seq. extra de cōsti. & ibi Philip. Decius col. 10. versi. & sicut, vbi late disputant, An bona patrimonialia clericorum gaudeant privilegio honorum ecclesie, & in regno de hoc est. c. regni quod incipit, item statuimus, q̄ clerici numero. 98. sub. rub. q̄ clerici clericaliter viuentes, & ibi Seb. de Neapol. in addi. vbi statuitur, quod clerici qui clericaliter viuunt, non tenentur soluere collectas cum laicis, nec pro bonis ecclesiasticis, nec patrimonialibus, de portionibus eis legitime tangentibus, & ista est communis conclusio, quam limita, vt inferius dicam. Nec obstant in contrarium allegata, quia loquuntur in predijs tributarijs, & oneribus mere realibus, vt dicit Bar. in. d. consilio. 180. in fin. & Decius in. d. c. ecclesia sancta Mariae col. 10. in prin. Ad di. Et videtur velle Guid. pape in questio. delphi. questione. 79. incipiente an clerico. Sed quero. + An clerici & ecclesie, teneantur soluere collectas, & gabellas, pro bonis emptis, a laicis, descriptis in extimo, seu catasto, pro quibus ipsi laici tenebantur soluere regias collectas, & functiones fiscales, ista questio est multum ardua, & difficilis, & multum dubia, & varie reperiuntur doctorum opiniones. Et pro parte affirmatiua, q̄ teneantur, adducitur. Primo, quia pro illis rebus antequam ad clericos, vel ecclesias peruenissent soluebantur collecte, & functiones fiscales, & regulare est, q̄ quando res peruenit ad privilegium

nunq̄ mutat naturam suam in alterius preiudicium, ut not. Io. And. in. c. ii. in fi. extra de deci. libro. vi. quia nā debet ex personis clericorum, ad quos bona ipsa perueniunt, obligationis conditio immutari. ff. de ver. obli. l. ii. §. ex his, et l. eadem. §. cato. eod. titu. Secundo adducitur. Quia privilegiatus succedens non privilegiatus non vitur privilegio suo. C. de here. actio. l. sub. pres. textu. et C. de non nume. pecu. l. si intra, et ibi glo. et ff. de mino. l. emilius, sed clerici qui in rebus laicorum succedunt, eo iure quo predecessores laici vii. debent ff. de reg. iur. l. si is qui in ius, variatio enim heredis, non variat ius rei, vel conditionem. ff. de decurio. l. decurio qui. ff. de iure fisci. l. iii. §. si posteriori, et l. si fisci cum concor. Tertio adducitur. Quia ex quo clerici, et ecclesie, quotidie multas emunt, et acquirunt possessiones, de quibus functiones fiscales, et iura Regis soluebantur, si solvere non tenerentur, multum regius Fiscus lederetur, et occasione privilegiorum ecclesie, et clericorum, non debet Fiscus pregruari, pro hoc bonus tex. in. c. muper. extra de deci. talis enim translatio prediorum a venditoribus ad emptores facta, debet esse sine damno fisco inferendo, sunt enim soluenda iura Regis absq; diminutione. §. coges. vers. non permittas, et vers. si vero, in auten. de mand. prin. Quarto adducitur tex. in. §. si vero quidam, cuilibet in auten. de alie. et emph. vbi probatur, quod si alicui ecclesie fuerit vendita vel donata aliqua possessio, que fuerit onerata fiscalium nomine, vel alio onere, quod redundet in damnum ecclesie, illud gravamen redundabit ad venditorem, vel donatorem, quia ipse tenebitur restituere ecclesie omne damnum, ergo ibi probatur, et est casus questionis nostre, quod res que peruenit ad ecclesiam, que tenetur pro fiscalibus functionibus, non efficitur libera, sed pro ea solui debent functiones fiscales, et ecclesia recuperabit a venditore. Quinto. Adducitur tex. in. l. inter debitorem ff. de pact. vbi probatur, quod pactum inter debitorem, et creditorem factum, ut onus tributi predij pignori solvere teneretur debitor, et non creditor, talis conventio non nocet fisco, quo minus conveniat semper possessorem pro solutione tributi, ut ibi etiam dicitur in glo. licet valeat respectu ipsorum paciscentium, ut ipsi inter se agant, et sic ibi probatur, quod possessor tenetur solvere tributum, et functiones fiscales, quia pactis priuatorum ius fiscale conuelli non potest, ut ibi dicitur, et ad predicta e bonus tex. in. l. fin. C. si sine cen. vel reli. Sexto adducitur. Quia sicut quando transfertur in alium res emphiteotica, transit cum onere suo, et eodem iure, sicut erat apud primum emphiteotam, per ea que dicit Spe. in titu. de loca. §. nunc aliqua. vers. 109. et vers. 106. per iura ibi allegata, eodem modo dicendum est in casu nostro. quia non debet esse de terior conditio fisci, quam priuati, vel ecclesie, cum fiscus, res publica, et ecclesia, a pari procedunt. l. fin. C. de sacro. san. eccle. Septimo, adducitur tex. in. l. de his. C. de epi. et cleri. vbi probatur, quod clerici pro predijs proprijs tenentur ad fiscalia ordinaria, non aut ad extraordinaria, ut ibi per Saly. Octavo, Ad-

ducitur quia legitur quod Christus soluit tributum Cesaris, et habetur Matth. 22. c. 17. et xi. q. 1. c. magni, et 23. q. 1. c. iam nunc, ergo clerici, et ecclesie, tamq̄ inferiores solvere tenentur, et Christi actio nostra est instructio. 12. q. 1. c. exemplū, quia que bonus pater facit, debet deuotus filius imitari. §. 6. dist. c. dominus noster. 11. q. 1. c. Spe. in proba. col. 4. vers. ceterū. Nono, adducitur, quia Christus dixit, reddite que sunt Cesaris Cesaris, et que sunt Dei, Deo, ut habetur Matth. 22. c. 22. et habetur ad Roma. c. 13. vbi dicitur, reddite ergo omnibus debita, cui tributū, cuiusque, cui vestigal, cui gal, cui timorem, cui honorem, benorem. Decimo, adducitur quod dixit apostolus, omnis anima sublimioribus potestatibus debet esse subiecta in tribus, et alijs, ut habetur ad Roma. c. 13. in prin. et xi. q. 1. c. magnum, et ibi glo. d. Prepo. in nota. et exponitur omnis anima, id est omnis homo peccato obnoxius, ut ibi per glo. et d. Prepo. Undecimo, adducitur, quia etiam ecclesia debet solvere tributum de agris, et possessionibus tributarijs, quas possidet, ut in c. si tributum, et in c. magnum. et xi. q. 1. c. tributum. 23. q. 8. et Fely. in. c. meminitus col. 2. in fi. extra de accusa. nisi de his predijs, in quibus est fundata ecclesia, vel officine eius, que debent esse libere, ut in c. secundū cum seq. et ibi glo. et d. 23. q. 8. extra de cens. c. sancitum, et glo. in. de tributū. xi. q. 1. Duodecimo adducitur, Quia ex quo Imperator tuctur, et defendat ecclesias, et clericos, propterea tributum solvere tenentur. d. c. tributum. 23. q. 8. Et ratio fiscalium functionum, et militum, et priuatis, ipsiq; templis, et cuncte reipublice, vtilis, et necessaria est, ut dicitur in auten. de mand. prin. §. publicorum vero, qui defendat ab hostibus, et i pace, et quiete tuctur. Tertio decimo adducitur, Quia bona illius, qui tenetur solvere tributum, sunt iure pignoris pro tributo obligata. c. in quib. cau. pign. l. i. c. ibi glo. et in l. i. §. si ibi glo. C. si propter publ. pensi. et tenet Bal. in. l. i. §. quod si nemo. ff. quod cum seq. vni. no. et Bal. in extrauag. de pace. constan. verbo nos Romanorum. Pau. de ca. in. l. apud iulianū. §. heres. ff. deleg. i. Soci. consi. 343. in presenti. 2. vol. col. fi. Et bona posita, et semel descripta in extimo, seu catastro, pro soluendis collectis, sunt illo onere soluendi collectas, quasi per pactum affecta, et sic, si perueniunt ad clericos, nihilominus sunt subiecta laicis, pro illo onere collectarum, ut dicit Matth. de assu. in consti. regni hac edictali. l. ii. col. i. cum seq. Quarto decimo, adducitur illud, quod notanter tenuit Ang. consi. 206 incipiente iniet ordinamenta, col. i. vbi dicit, Quod pro soluendis illis prestantijs, et collectis regis, bona illorum, quibus imponuntur, sunt tacite hypothecata, sicut pro ere alieno, cum tales prestantie loco eris alieni habeantur. Et hoc insert ad decisionem dubij, Quod si tales prestantie, seu collecte, fuerunt impositę, ut soluantur pro tribus annis, et tempore quo fuerunt impositę erat vivus testator, qui postea obiit relicto hospitali herede, hoc casu dictum hospitale tenetur dictas prestantias solvere per triennium, secundum extimum impositum, et

quo impositis illis prestantijs, statim fuit obligatus ille testator, et eius bona, vnde postea transeunt in hospitale cum onere suo, et ista est notabilis decisio, et etiam refert, et sequitur Fely. in. c. ecclesia sancte Marie col. 32. ver. tertio nota. extra. de consti. et Alex. in add. ad Bar. in. l. titio ff. ad municip. allegat Bal. in. cōsilio incipiente. quidam laicus, vbi dicit, quod clericus succedens laico, cogitur ad collectas in preteritum impositas super illis rebus, secus si in futurum imponerentur in rebus illis franchis, ut ibi per eos. Quinto decimo, adducitur, quia ex quo tales possessiones vendite ecclesijs, seu clericis, per prius erant tributarie, et affecte onere tributi, et collectarum, ex quo erant descripte in extimo, transeunt ad ecclesiam, et ad clericos cum onere suo. 16. q. 1. c. si quis, de deci. c. pastoralis, de pigno. c. ex litteris, tex. et glo. in cl. i. de cens. §. d. c. si tributum xi. q. 1. c. tributum. 23. q. 8. de cens. c. i. de immu. ecclesiarum. c. i. libro vi. C. de epi. et cleri. §. probat. tex. in. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ii. et dicit Bal. consi. 148 incipiente premissis. statuto. i. vol. q. ad clericos transit res cum sua causa, suisque vicis. l. pōponitur. §. cū quis ad munitio. ff. de acqui. poss. Sexto decimo, adducitur, quia vendens, seu concedens rem obligatam, et annexam oneri tributorum, intelligitur vendidisse, et concessisse, solum ius quod habebat in re. ff. de contrah. emp. l. qui tabernas. de here. c. accusatus. §. si vero libro vi. et quod notat Inno. in. c. verum de foro. compe. et nemo potest plus iuris in aliu transferre, q̄ ipse habeat. l. traditio. ff. de acqui. re. domi. sed laicus habebat possessionem pro functionibus fiscalibus obligatam, ergo liberā ab illa obligatione transferre non potuit, sed sicut ipse habebat, quia qui in ius alterius succedit, eo iure quo ille vii. debet, ut in regula si quis successit de reg. iur. in. vi. Decimo septimo, adducitur illud, quod ponit Inno. in. c. non minus de immu. eccle. vbi dicit, quod si ad ecclesiam perueniat possessio, cuius ratione debet prestare psonale munus, seu militare, puta exercitium, vel hospitium, ecclesia ad illud tenetur, tamq̄ tenens rem oneri annexam. Decimo octavo, adducitur, quia non est dicendum, quod Ecclesia, que est mater, et fons iustitie, velit negare, aut auferre alicui quod suum est, et non solvere tributum, de bonis de quibus solvere tenetur, ut dicit Prepo. in. d. c. si tributum col. 2. Decimo nono, adducitur, Quia si clericus, vel ecclesia, sciebat rem illam quam emebat onerata onere fiscalium functionum, et ipse fisco onerata accepit, sibi debet imputari, qui scienti, et consentienti non fit iniuria, ut in regula scienti de reg. iur. in. vi. et damnum quod quis sua culpa sentit, sibi debet imputari, ut in regula damnum de reg. iur. in. vi. Si vero ignorauit esse sic onerata, interesse a venditore consequitur, ut. C. de imponen. lura. descri. l. i. §. res vero lib. x. benefacit. tex. in. §. si vero quidā in auten. de alie. et emphi. Vigesimo, adducitur tex. quasi in terminis in. l. si diuina. C. de exat. lib. x. vbi probatur, quod si alienauit predij, pro quo soluebatur fiscales functiones, possessor qualicūq; prerogatiua munitus sit, etiam si fuerit ecclesia, debet pro

eo soluere fiscales functiones, ut ibi in tex. Ratio assignatur, quia ut dicit ibi glo. in verbo prior, iste publice functiones, et tributa dicitur onera rerum, et ideo cum rebus ambulat, et transeunt, ut ff. de publi. l. Imperatores, et §. de sun. patri. l. vniuersi lib. xi. et C. de predijs et omni. rebus nau. l. ii. lib. xi. et ff. de cens. l. forma, et facit de deci. c. cum non sit in homine et C. de anno. et tribu. l. i. lib. x. et l. apud iulianum. §. heres ff. de lega. i. et Bar. l. i. C. de mulie. et in quo loco. Vigesimo primo, adducitur illud, quod dixit Io. And. in. c. i. de immu. eccle. lib. vi. vbi dicit, quod si possessio per ecclesiam acquisita, erat astricta dare pro solido, et libra ad collectas, quia quandoq; patrimonialia munera possessionibus indicuntur. ff. de munc. et ho. l. rescripta. et l. munerum. §. patrimoniorū tunc res illa est onerata, et cum illo onere transit ad ecclesiam. l. omnes. C. sine cens. et reliqui. Vigesimo secundo, adducitur, quasi esset statutum in ciuitate, quod omnia predijs tributaria tunc si predijm perueniret ad ecclesiam, ex quo habet istud onus reale annexum, teneretur ecclesia, et tenet Bar. in. l. rescripto. §. si ff. de munc. et ho. et in. l. placet. C. de sacro. san. eccle. in quibus locis etiam dicit, quod ita fecerunt Eugubienfes, et Perusini. Et propterea secundum eum in dictis locis, est dare censuum, quo modo ante ecclesia semper tenebatur ad collectas, scilicet, ut fiat statutum, quod omnia predia si tributaria, quia postea transeunt in ecclesiam, transeunt cum onere collectandi, et eandem opy. tenuit Bar. in. l. §. de exa. trib. lib. x. in. l. i. circa fi. C. et multi. et in quo loco lib. x. et Bal. in. c. que in ecclesiarū col. 4. de consti. et in titulo de pace. constan. in. §. col. Abb. in. c. quod clericis col. 8. ver. et pro hac de foro compe. et pro ista parte consuluit Collegium Perusinum, cui consilio se subscripsit Gaspar de cald. ut patet in eius consilio. 2. incipiente statuto Perusino cauetur in titulo de cens. et in consi. 7. in titulo de consti. quia communitas potest facere predia tributaria, dum modo esset fraus, secundum eum, quod patet, quia facere munera ordinaria, pendet a iurisdictione quā quis habet super re, extra de preb. c. significatum, et de sepul. c. de his. Item pactum, et lex equiperantur, quia quod potest fieri per pactum, potest etiam fieri per legem. §. distm. c. que contra mores x. q. iii. c. penul. 2. q. 1. c. puelle. de deci. c. a nobis, sed nulli dubium, quod hoc munus reale, et ordinariū posset priuatus rei sue adieere. d. q. de his, et de condi. appo. c. verum, et de dona. c. cum dilectus, ergo potest fieri per statutū, et cum opy. Bar. tenuit etiam Ang. consilio, 24. Incipiente ecclesia non tenetur ad munera, et plenissime Pet. de anchi. consi. 303. incipiente hoc statutum communis pistorijs, vbi pro hac parte multas rationes allegat. et inter alias, quia si singuli possunt hoc facere ergo et vniuersitas. l. loci corpus. ff. de leg. iii. et Tamē ista cautela, et consilium Bar. et eius opy. cōiter non tenetur, quia tale statutum diceretur factum in fraudē et indirecte contra libertatem ecclesiasticam, et tale munus esset extra ordinariū, ad quod non tenetur ecclesia, et contra Bar. in casu proposito tenet Bal. in. l. Io. Anto. de Nigris.

nerimem. C. de sacro. san. eccl. Bal. & Pau. de ca. in. d. l. placet C. de sacro. san. eccl. Archy. Io. And. & Gem. in. c. i. de immu. eccl. in. vi. Imo. & Abb. in. c. si. de vita & ho. cleri. Lud. ro. in. l. si. publicanus. ff. de publi. & eccl. Bar. consi. 180. si aliqua possessio. Iaso. m. d. l. placet in prima lectu. col. pen. & in secunda lectu. col. fi. Fely. in. c. eccl. sancta Mariae col. 31. de consi. Al. ber. bru. in. tra. de consi. decre. statu. & c. in. verb. tribu. ta col. i. in. tertio vol. cum concor. in. d. locis, in quibus concludunt tale statutum non valere. Ad predicta vi. de etiam Pet. bellug. in speculo principum in titu. de do. nativo curie in prim. car. 21. & vers. item & qui vbi eti. am refert alium modum, quem fecerunt Eugubij ma. gis securum, quod quilibet citis, & comitatensis, do. nant communi omnes possessiones quas habent nomina. tum distinguendo per confines, & illas possessiones ca. piebant postea a coi. sub tributo, & censu collectarum, & quod semper in qualibet alienatione, vel testamento intelligatur exemptum ius communitatis. Sed bene cogi. tandum est ad hoc faciendum. Vigesimo tertio, & Ad. ducitur, quia ecclesia tenetur ad onera ordinaria, me. re realia, que imponuntur ipsis predijs, de consensu prin. cipis, vt tenet Bar. in. l. placet. C. de sacro. san. eccl. & ibi Saly. col. i. & Archy. in. c. placet. 16. q. 1. & Iaso. in. d. l. placet in secunda lectu. col. pen. qui dicit, q. omnes Legiste, & Canoniste tenent istam opy. per. d. l. placet. canonizatam in. d. c. placet, quia illa non est correcte p. autem item nulla communitas. C. de epi. & cler. que loqui. tur in extraordinarijs. Immo hodie ista extra ordinaria imponuntur a rege, ex quo sunt reducta ad ordinaria, & omnia iura que loquuntur in ordinarijs habent locu. in extra ordinarijs, vt. C. de legi. here. l. pen. & l. memi. nimus in. fi. vt tenet Iaco. but. & Guil. de cu. in. d. l. pla. cet, & Bar. in. l. rescripto. s. ff. de mune. & hono. & Cald. in. consi. 2. de consi. & consi. 7. de consi. & est ca. sus in. l. i. C. de indicti. lib. x. Et propterea Cald. vbi su. pra, & alij dicunt, q. licet onera que imponuntur per. sonis pro rebus, sint extra ordinaria, sicut sunt colle. ctæ, & propterea ad illas non tenetur ecclesia, tamen quia talia munera extraordinaria sunt facta ordinaria, & omni anno soluantur, quod fieri potest, vt. d. li. C. de indicti. lib. x. & talia munera constat esse tributa, & pre. stationes ordinarias, & reales, & rei coherentes, & quando fuerunt scripta in extimo seu appretio, posside. bantur per laicos, si postmodum perueniant ad ecclesi. as transeunt cum onere suo, vt dicunt doct. vbi supra. Et dicit Saly. in. d. l. placet, q. hodie superindictum est effectum ordinarium, nisi aliquid extraordinarium ca. sualiter imponeretur, de quo late per eundem Saly. in. l. fi. C. sine censu. vel reli. & ab extraordinarijs tantum esse immunes ecclesias, vt per Saly. in. d. l. placet. Ad predicta etiam vide Bal. in. d. l. fi. C. sine censu. vel reli. col. 2. ver. sed hic potest dubitari, vbi dicit, Quod qua. do lex municipalis disponit solui collecta, dicitur mu. nus ordinarium, de quo tamen vide Firma. in. reper. i. verb. collecta in prin. Vigesimo quarto, & Adducitur quia predia que prius erant tributaria, & semel ascrip. ta in collectis, transeunt in ecclesia cu onere suo, vt ta.

net Cardy. Flo. in. clem. i. i. secunda oppo. de immu. eccl. Archy. in. c. si tributum. xi. q. i. Dy. Iac. but. & Saly. in. d. l. placet col. iii. in prin. Cal. in. d. consi. de cens. & col. vii. de cost. Nisi tale predium daretur pro dote vel fun. damento ecclesie. d. c. si tributum & 23. q. 3. c. tribu. tum, & c. secundum, & ibi gl. & Cardy. vbi supra. Vi. gesimo quinto, & Adducitur, quia si pro bonis emptis per ecclesiam, a laicis non soluerentur tributa, & col. lecte, paulatim diminueretur, & confunderetur, tri. butum debitum regi, quod esse non debet, ne tributorum prestatio confundatur, vt dicit Spe. i. titu. de loca. s. nunc aliqua vers. 7. & ne fiscus suis tributis defraudetur, vt supra in prin. dixi, & facit quod in simili dicit Io. fab. Insti. de excusa. iuto. i. prin. Vigesimo sexto, & Ad. ducitur. c. regni quod incipit porrecta ver. exceptis, vbi probatur, q. omnia bona debent poni in appretio, exceptis clericis, & bonis ecclesiasticis, que in bene. ficium tenent ergo a contrario sensu, alia bona debent poni in appretio, quia argumentum a contrario sensu validum est in iure. l. i. & ibi doct. ff. de offi. eius. benefa. cit tex. in. c. no. ne extra. de presump. & exclusio vnius, est inclusio alterius. l. cum pretor ff. de iudi. Vigesi. mo septimo, & Adducitur regia pragmatica, que inci. pit, Rex Siciliae spectabilis, & magnifici viri, vbi hoc in terminis deciditur pro ista parte. Vigesimo octavo, Adducitur. c. regni. quod incipit. Item statuimus q. possessiones numero. 97. sub rub. quod possessiones, & res alias non obligate & c. Vigesimo nono, & Add. ducitur decisio in terminis huius questionis, & hac opy. in terminis tenuit Matth. de affli. in. consi. regni. hac edi. ctali. la. ii. col. i. cu. seq. ver. ex hoc infero, lib. iii. vbi i. pro prijs terminis tenet, q. si clericus etiam in sacris emat res stabiles que sunt scripte in catasto pro collectis, tene. tur pro illis bonis soluere collectas regias, per rationes ibi allegatas, eandem opy. tenuit etiam idem Matth. de affli. in. consi. regni statuimus la. ii. in. vu. nota. col. 6. in. 4. quest. & in terminis etiam hoc tenuit. d. Petrus pie. colus in forma appretij ver. clerici, vbi dicit, q. clerici de bonis patrimonialibus non debent soluere appretia, sed de bonis emptis sic, allegat d. c. regni. Item statu. mus, eandem opy. tenuit Lucas de pen. in. l. hi qui col. 2. C. de predijs & omnibus rebus nau. lib. xi. qui dicit, q. licet cotraria opy. nimium placeat cupidis canonistis, ipse tamen tenet contrarium, contra clericos, & subdit q. forte magis expediret clericis non sic faciliter eorum priuilegia in eorum perniciem dilatarı arg. l. si mulier. ff. ad uelleia. & sic predicti doct. interminis decidit que. stione nostram. Trigesimo & ultimo, pro ista parte, & Adducitur, quia Regia Camera Summaria pluries secundum istam partem statuit, & decreuit, faciendo legem vniuersalem in regno, & pluries vidi emanasse litteras a dicta regia Camera, vt clerici pro bonis emp. tis cogerebantur ad soluendum collectas, & gabellas, & mouetur regia Camera per bullam Pape Honorij, que est posita inter regias pragmaticas, & incipit Hono. rius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetua rei memoriam & c. & facit ibi dum dicit item quod res que non sunt in aliquo curie, vel alijs obligate, dari, donari,

possint ecclesijs, & legari, sed si ea obligatione tencn. tur propter quam datio, & legatio, vel donatio, de in. re impediri non possit, hoc casu res & possessiones hu. iusmodi predictis titulis cum onere suo ad ecclesia tras. ferant, & ista sunt formalia verba bulle Honorij, & concordat cum. d. c. Item statuimus. Ex quibus infertur, q. bona que fuerunt laicorum descripta in catasto, & extimo, seu appretio, sunt curie obligata pro tributo, & fiscalibus functionibus soluendis, ergo clerici pro illis soluere tenentur, quia res transit ad eos cum on. re suo. Et tenendo istam partem, & Non obstat si di. ceretur, q. leges Imperatorum non ligant clericos, vel ecclesias, quia ex quo hoc fuit statutum cum auctori. ta Pape Honorij, & cum eius bulla, ideo ligant cleri. cos, & contrarium non obstat. Et magis specialiter re. spondendo. Non obstat tex. in. auten. Item nulla comu. nitas. C. de epi. & cleri. quia ibi loquitur de munere ex. traordinario, non autem de ordinario, vt dicit Saly. i. d. l. placet col. 2. in tertia oppo. C. de sacro. san. eccl. quia a munere ordinario reali non excusatur ecclesia, secundum communem opy. de qua supra dictum est, & Ias. in. d. l. placet in secunda lectu. col. pen. de sacro. san. eccl. cum concor. allegatis supra ver. vigesimo tertio. Alio etiam modo ad illam auten. respondet Matth. de affli. in. d. consi. hac edictali, quia debet intelligi illa auten. nisi bona per prius essent affecta illo onere, per pactum, vel quasi, vt per extimum, vt ibi per eum. Nec obstat tex. in. auten. cassa. C. de sacro. san. eccl. vbi probatur, q. statuta contra libertatem ecclesiasticam sunt cassa & c. quia respondent doct. perusini, & Cal. d. con. 2. de cens. & consi. 7. de consi. q. ex quo tale onus tributum erat impostum ei anteq. veniret ad eccle. siam, non dicitur cotra libertatem ecclesiasticam, quia res transit ad ecclesiam cum onere suo, sed tunc demu. diceretur contra libertatem ecclesiasticam, quando im. poneretur aliquod onus rei ecclesie, que non esset affe. cta onere tributorum, anteq. ad ecclesiam veniret. Et ita etiam loquitur tex. in. c. i. de immu. eccl. in. vi. secus. quando onus tributi esset impostum anteq. veniret ad ec. clesiam, quia illud est secundum dispositionem iuris ca. nonici. d. c. tributum, ita respondent predicti doct. vbi supra, & Fely. in. d. c. ecclesia sancta Mariae col. 31. i. prim. extra de consi. Et dicit Ang. in. d. consi. 206. col. pen. q. non obstat q. tale onus non imponitur p. ijs locis, nec personis ecclesiasticis, quia dicit ipse istud conce. do de plano, sed illa onera que sunt imposta laicis tran. seunt in personam ecclesiasticam, & ad illa tenentur ecclesie, quia res transit cum onere suo. Et ex predictis etiam infertur, & q. non incurritur aliquo modo excu. municatio, nec aliud de contentis in clem. i. de immu. eccl. quia vt dictum est non imponitur clericis, nec ecclesijs, sed transit cum onere suo, & quod fit lege p. mittente non meretur penam. l. gracchus. C. de adul. cum si. Nec obstat illud quod dicit Bar. in. l. rescripto s. fi. ff. de mune. & ho. & Bal. in. l. i. s. nemo. ff. quod cu. iusq. vni. no. vbi dicunt, q. quando imponitur collecta persone pro rebus, prout est hodie, tunc non transit res cum onere suo in clericos, vel personas ecclesiasticas,

secus in psonas subditas, vt. l. quero. ff. de vsufu. leg. & Bar. in. l. neq. stipendiunt. ff. de impens. in reb. dota. fa. & l. lucius. s. idem respondit. ff. ad muni. quia respo. det Matth. de affli. in. d. consi. hac edictali, q. ex quo illa bona sunt tacite obligata pro collectis secundu. Bal. in. d. l. i. s. nemo per. l. murileguli. C. de murileg. lib. xi. & Bald. in. titu. de pace constan. in verbo nos Romano rum, & Pau. de cast. in. l. apud Iulianum. s. heres. ff. de leg. i. & supra dictu. est, ergo talis obligatio, & res taliter obligata, transit in subditos, & non subditos, vt ibi per eum, quia ex quo ante acquisitionem erat affe. cta illa tacita obligatione pro soluendis tributis, & col. lectis, transire debet in clericos cum onere suo. ff. de co. prah. emp. l. alienatio. & ibi Bal. ff. de acqui. re. do. l. tra. ditio. C. sine censu. vel reli. l. omnes, vbi etiam si esset factum pactum inter emptorem, & venditorem, vt possidens predia tributaria non teneretur, sed vendi. tor, non obstante tali pacto emptor possidens tenetur, vt ibi, & supra dictu. est. Nec obstat q. predia Italica non sunt tributaria seu sub tributo vt. l. i. iuncta glo. & l. fi. ff. de censu. l. de his, & ibi glo. C. de epi. & cler. glo. in. d. l. omnes. C. sine cens. vel reli. quia, & Italia non est prouincia. sed prouinciarum domina, vt ibi p. glo. quia respondeo, q. licet istud sit de iure, tamen de consuetudine vniuersali in tota Italia imponuntur col. lecte, vt dicit Bar. in. l. i. in antepenul. col. C. de mulie. & in quo loco. & refert Alex. consi. 68. Incipiente, & viso eel. 4. ver. his consonant vol. 2. Pro parte ve. ro contraria, & q. clerici & ecclesie non tenentur pro bonis emptis soluere collectas seu gabellas, adducitur, ecclesie, & clerici non sunt subditi laicis vt not. Bart. i. l. vna. C. de mulie. & in quo loco. lib. x. sed collecta no. imponitur nisi subiectis, hoc est ciuibus & incolis. ff. de mune. & ho. l. rescripto. s. fi. & ibi glo. & not. C. de anno. & trib. lib. x. super rub. & collecta est munus qd. imponitur personis pro patrimonio, & non debet impo. ni, nisi subditi, sed clerici non sunt subditi laicis, ergo eis imponi non potest. Secundo adducitur, & Quia re. gulariter clerici, & ecclesie sunt immunes ab omnibus collectis laicorum, & impositionibus, immo imponen. tes tales collectas clericis, si moniti non desistant, cu. suis fautoribus excommunicantur. c. non minus de im. mu. eccl. & ibi Abb. in. tertio nota. c. q. q. de censu. in. vi. c. i. de immu. eccl. in. vi. Alex. consi. 68. incipiente & viso, & dudum discusso col. i. vol. 2. Immo laici tales collectas imponentes, & scriptores, & prebentes con. silium, auxilium, & fauorem, ipso facto incidunt in ca. nonem, & excommunicationem, clem. i. de immu. ec. cle. & Ciuitas incurrit penam interdicti. c. clericis de immu. eccl. in. vi. & in duplum tenentur restituere qd. acceperunt a clericis, vt not. Archy. in. c. vno de bi. ga. i. vi. & Nico. de Neap. in. c. Regni. Item statuimus q. clerici, sub rub. q. clerici clericaliter viuentes & c. Tertio. Adducitur, & Quia collecte dicuntur munus ex. traordinarium, ex quo non imponuntur a lege, sena. tus consulto, vel constitutione principis. l. i. C. de va. pu. mu. lib. x. & ibi glo. & l. in oneribus. s. qui munera ff. de vaca. mu. sed clerici ad extraordinaria no. tenentur.

ut per Iaso. & alios in .l. placet. C. de sacro. san. eccle. ergo clerici ad eas non tenentur. Quarto adducitur
 139 + tex. in autem. Item nulla communitas. C. de epi. & cleri. & gloss. in .l. de his. C. eo. titulo ubi probatur. q. hodie clerici ad nulla munera tenentur, licet de iure communi clerici ad munera ordinaria teneantur. d. l. de his. Quinto adducitur quia nemo potest argeri ad solutionem debiti alicui. C. ne uxor pro mari. l. sui. & per totum titulum. C. ne. fil. pro patre, sed si clerici teneantur soluere collectas cogentur ad solutionem debiti universitatis, ergo ad collectas & gabellas cogi non debent. Sexto adducitur, quia habenti honores, collecta imponi non potest. l. honorem, & ibi no. ff. de mane. & hono. sed sacerdotium est maius seculari honore. c. solite ext. d. maio. et obe. ergo sacerdotibus collecta imponi non potest. Septimo adducitur illud quod not. consuluit Pet. de ancha. consi. 126. Incipiente super primo ubi per multas rationes concludit, q. si laicus dimittit omnia bona sua pro alendis pauperibus. & administrationem bonorum relinquat alicui communitati seculari cum adiectione, q. episcopus uel alia persona ecclesiastica se non intromittat in dictis bonis, etiam si non interuenerit auctoritas episcopi nihilominus gaudet privilegio, & non possunt collectari ut tibi latius per eum.
 143 Octavo adducitur illud, quod supra in precedenti questione est adductum, & conclusum, q. clerici pro bonis patrimonialibus gaudent privilegio. Nono adducitur, quia in casu isto non potest dici q. sit onus rei annexum, & sic res sit tributaria, quia de iure predia Italica non sunt tributaria. l. i. & l. fi. & retrobiq. nota. ff. de censu & Alex. in. d. consi. 63. col. 2. in prin. incipiente & viso. 2. vol. cum concor. supra allegatis.
 145 Decimo adducitur, quia quando imponitur collecta persone pro rebus pro ut est hodie, tunc non transit res cum onere suo in clericos, ut dicit Bart. in. d. l. rescripto
 146 s. fi. cum concor. supra. Undecimo adducitur, quia regulariter collecta que imponitur personis pro rebus non potest imponi ecclesiis, quia ecclesia tenetur ad onera mere realia tantum. l. placet, & ibi not. Pet. & Cy. & Saly. in ultima col. C. de sacro. san. eccle. Innoce. in. c. non minus extra. de immu. eccle. Fulg. in. l. ad instructionem. C. de sacro. san. eccle. qui dicit quia videtur docto. communiter intelligere, & Alex. in. d. consi. 63. col. 5. in prin. versi. pretere a etiam. 2. vol. & Iaso. in. d. l. placet. Duodecimo adducitur illud quod voluit Saly. in. d. l. placet col. fi. versi. ex quo videtur, ubi dicit, q. hodie ecclesia non tenetur ad dacia, vel gabellas, nisi quatenus imposita essent pro refectioe viarum vel murorum. Tertio decimo, adducitur illud, quod habetur Mathei. c. 17. du interrogauit Christus Reges terre a quibus suscipiunt tributum, vel censum a filiis suis, vel ab alienis, & responsum accepit, q. ab alienis, dixit Iesus, ergo liberi sunt filij regis, sub quo sunt omnia regna, ex quo colligitur q. sacerdotes non sunt obnoxij in aliquo potestate seculari. Quarto decimo, adducitur, quia mutata persona mutatur rei status ut. C. de impo. Lucra. des. l. i. lib. x. a contrario sensu, sed res deuenit a laico non privilegiato ad clerici

cum privilegiatum, ergo res etiam dicitur effecta privilegiata, & dicitur exempta ab omni exactione, ut per Pet. de ancha. consi. 129. incipiente super primo col. 2. Quinto decimo, adducitur in similibus dicitur in fisco, quia si fiscus succedit priuato pro tempore preterito, censetur iure priuati & tenetur soluere collectas preteritas, sed pro futuro tempore postquam ad fiscum peruenit utitur privilegio, & non tenetur. l. fiscus. ff. de iure fisci, & Pet. de ancha. in. d. consi. 129. super primo col. 2. sic etiam est dicendum in ecclesia, & clericis, quia a pari procedunt. l. fi. C. de sacro. san. eccle. ut ad collectas pro tempore preterito, quando erat in poxe laici teneatur, pro futuro non teneatur. Sexto decimo, adducitur tex. in. c. unico. s. fin. de iure patris. in. vi. ubi si laicus confert ius patronatus alicui ecclesie, licet laicus habeat quadrimestre tempus ad presentandum, tamen ecclesia habebit semestrem, quia non censetur iure laici, sed iure ecclesiastice persone ut ibi in tex. sic in casu nostro, licet clericus seu ecclesia habuisset rem a laico, tamen postquam peruenit ad clericum, non censetur iure laici, sed est immunis ipse clericus, seu ecclesia, & gaudebit privilegio ecclesie. Decimo septimo pro ista parte beneficiunt dicta per Imo. in. c. fi. de vi. & hon. cler. ubi late disputat, & multa pro ista parte adducit. Decimo octauo, adducitur, quia in casibus in quibus clerici & ecclesie contribuunt una cum laicis in collectis, ad hoc ut teneantur debent plura concurrere. primo consensus episcopi, & cleri. secundo q. soluatur imminente maxima necessitate, vel utilitate ciuitatis, tertio tenentur in subsidium, quando laicorum facultates non suppetunt. quarto q. fiat Romano Pontifice prius consulto, ut plenius per Abb. in. c. non minus col. i. in nota. extra de immu. eccle. cum inuibus ibi allegatis, Decimo nono, adducitur, quia cum ista pars ut ecclesia non teneatur, sit pro religione, & ecclesiastica libertate, tenenda est, cum non parua ratio qua pro religione facit, ut. l. sunt persone. ff. de religio. & sump. fune. Vigesimo adducitur, quia pro ista parte, q. clerici non teneantur etiam pro bonis quibuscuq. sunt decisa in sexionibus Concilij Lateranensis, & prohibetur sub censuris, ne tali casu collecte exigantur, ut ibi latius apparet in nona sexione concilij Lateranensis in nota bulla Leonis incipit, Et cum omnis etas versi. & cura iure, sub rubrica reformationis curie, & aliorum, & fuit post bullam Pape Honorij, & sic illa determinatio Lateranensis Concilij tam q. posterior derogat bullae Pape Honorij, arg. s. igitur & que ibi habentur per glo. & docto. in probe. Insti. & ea que habentur in. l. pacta nouissima. C. de pact. & in. l. sed & posteriores, ubi per docto. ff. de legi. sed ad hoc posset responderi, quod non procedit in Regno, ex quo per bullam Pape Honorij specialiter fuit concessum, ut clerici teneantur, statutum in Concilio Lateranensi non nocet etiam si esset generaliter statutum, quia illud privilegium Honorij specialiter concessum in Regno non tollitur per legem generalem postea factam, per ea que dicit Deci. in. l. in toto iure. ff. de reg. iur. Item non obstat ex alio, quia non loquitur de bonis emptis acti

acti, & sic intelligitur de bonis de quibus clerici non tenentur ad collectas. Vigesimo primo adducitur auctoritas tenentium istam partem, quam tenuit Spe. in titulo de cleri. coniug. col. 2. & 3. versi. ad huius autem, & ibi Bal. in addi. & Archy. Io. Andr. Gemi. Imo. & Philip. fra. in prin. col. 2. de immu. eccl. i. v. Bar. consi. 160. Incipiente si aliqua possessio, Bald. & Saly. in. l. placet. C. de sacro. san. eccl. Abb. in. c. fin. in ultima col. de uita & honesta. cleri. cum concor. infra allegatis. Et tenendo istam partem, q. clerici, & ecclesie non teneantur ad collectas pro bonis emptis, ad contraria responderi potest, q. omnia in contrarium allegata loquuntur in predijs tributariis, & oneribus mere realibus, ut dicit Bar. in. d. consi. 180. in fine. & Bal. in. d. l. placet, Imo. Gemi. & Philip. fran. in. d. c. i. in prin. col. 2. de immu. eccl. i. vi. sed collecte, que imponuntur personis respectu bonorum non dicuntur onera realia, sed personalia, habita tamen consideratione ad bona. ut dicit Gemi. in. d. c. i. col. i. in nota. & sic dicuntur onera mixta & non mere realia, Addi. Nec obstat quod habetur Mathei c. 17. cum alijs concor. supra allegatis quia illud non fuit ex debito, sed ad euitandum scilicet ad alium ut ex ibi dictis colligitur. Nec obstat q. res transit cum onere suo, quia ut dicit Bart. in. d. consi. 180. tale onus soluendarum collectarum non inheret rei, ratione ipsius rei, sed ratione persone. l. rescripto. s. fi. ff. de mane. & hono. ergo quando res non est talis persone, que tenetur ad collectam, minime ipsa res tenetur, nec obligabitur. l. i. C. sine cens. uel reli. quia quando aliquid statuitur ratione persone, sepe rata persona cessat statum. l. i. s. permittitur. ff. de aqua quo. & c. l. Nec obstat regia pragmatica, quia Rex non habet potestatem condendi leges contra ecclesiasticam libertatem, nisi fuerit approbata a Papa, ut dicunt docto. in. c. fin. extra. de solu. Abb. i. c. ecclesia sancte Marie col. 4. & ibi p. Moder. de const. dixi. supra in glo. precedenti in uer. pragmatica. Nec obstat bulla Honorij Pape, & c. regni. Itē statuimus q. possessiones, ubi est similis littera de uerbo ad uerbum, & ultra responsum supra positam, respondeo, q. illa iura loquuntur quando possessiones tenentur curie onere mere reali puta, quia tenentur ad tributum, uel ad aliud simile onus reale, ut plene hoc declarat Nico. de Neap. & Sebast. de Neap. in. d. c. regni. Item statuimus, & ille est uerus intellectus dicte bulle, & d. c. Item statuimus, alias sequeretur, q. nulla bona Burgensia possit donari ecclesiis. Sed collecta non est onus reale, sed mixtum. d. l. rescripto in fi. & supra dictum est, ex quo ipsa bona seu predia non sunt obligata ad collectas sed ipsi homines tenentur pro predijs, id est secundum quantitatem possessionum, & rerum, & sic collecta quantum ad considerationem quantitatis bonorum est manuum reale, quantum ad obligationem est personale, quia personis imponitur, & persone sunt obligate pro rebus, & propterea dicitur mixtum ut latius per Nico. de Neap. & Sebast. in. d. c. regni. Itē statuimus, ubi latius hoc exprimitur, & alia exempla ponunt, & sic tale onus personale non transit ad ecclesiam, ut dictum est, & probatur ex dictis per Bald. in. l. via costi

tui. ff. de ser. rust. predi. ubi dicit, quod onus ratione se transit ad ecclesiam, secus si est ratione persone. Nec obstat aliud. c. regni porrecta, quia ultra supradictas responsoes, dicitur, q. argumētū a contrario sensu non procedit, quando resultaret intellectus contra alias leges, vel quando resultaret legum correctio, ut late per Alex. in. l. i. col. xi. in. i. limitatione. ff. de offi. eius. Et ex predictis etiam respondetur ad illud, quod facit regia Camera Summaria, expediendo prouisiones, ut clerici pro rebus emptis contribuant in collectis, quia intelligitur, & intelligi debet, quando esset onus mere reale, vel pro aliquo casu, pro quo clerici tenentur contribuere, alias esset contra predicta, & non deberet inspicere quod factum esset, sed quod fieri deberet. l. sed licet. ff. de offi. presi. cum sim. + Quid igitur dicendum in hoc tā ambiguo articulo, in quo ab utraq. parte sunt validissime rationes, & doct. auctoritates, certe dici posset q. articulus iste egeret declaratione Summi Pontificis, ut dicit Cald. in. d. consi. 2. in fin. de censu. & in. d. consi. 7. de constituto. & dicit Syl. in sum. in uerbo immunitas col. 12. circa medi. q. licet ista ultima opy. sit tutior, tamen alia opy. non est condemnanda. Tu autem in hoc articulo pro ueritate, & clariori doctrina facias infrascriptas conclusiones, cum limitationibus in eis positis. Prima conclusio, q. clerici, & ecclesie pro bonis temporalibus, que tenent titulo emptionis, uel alterius concessionis, de quibus anteq. ad clericos, uel ecclesiam peruenissent soluebatur tributum, uel census & sic illa res erat tributaria, uel censualis, & habebat certum, & determinatum tributum ordinarium, hoc casu clerici, & ecclesia tenentur soluere tributum, uel censum consuetum, pro illis bonis, sicut soluebatur quando erat in poxe laicorum, quia res transit ad clericos, uel ecclesiam cum onere suo, probatur ista conclusio. i. c. si tributum. xi. q. i. & i. q. i. c. si quis cum concordantibus supra pro prima parte allegatis, iuxta illud reddite que sunt Cesaris Cesaris & c. & de talibus agris, & possessionibus tributariis loquitur. i. 3. q. 3. c. tributum, cum superius allegatis, istam conclusionem tenuit Card. & d. prepo. in. d. c. si tributum. xi. q. i. & Lu. de pen. in. l. si diuina. C. de exacto. tribu. lib. x. & Cy. in autem. Item nulla. C. de Epi. & cleri. ratio, quia ecclesia tenetur ad onera ordinaria mere realia, que imponuntur ipsis predijs, & ista opy. tenet Bar. & Saly. in. l. placet col. 1. C. de sacro. san. eccl. Archy. i. c. placet i. q. i. & istam conclusionem sequuntur omnes legiste & canon. p. d. l. placet canonizati in. d. c. placet ita dicit Ias. in. d. l. placet in. 2. lectu. col. pen. cum concor. ibi. & ita procedunt omnia supra pro ista parte allegata. Et Guid. Pape in questi. delphi. q. 79. + Et munus mere reale dicitur proprie tributum seu census, & annua prestatio. Et dicitur tributum, quando proprie, & ordinarie tribuitur Principi omni anno, ut declarat Iaso. in. d. l. placet col. 2. in secunda lectu. Et dicit Abb. in. c. non minus col. 3. de immu. ecclesi. q. munera ordinaria dicuntur, que habent certam & determinatam prestationem. Intelligi + supra dictam conclusionem procedere, quando res qua transit in clericum, uel ecclesiam, habet onus

vt perpetuum annexum, & inuariabile, & sic q̄ tributum seu cēsus uarietur, sed semper vniforme, & perpetuum, tunc enim res transit ad ecclesiam cum onere suo, & terneretur soluere tributū, seu illā annuā p̄stationē p̄petuo annexā, ita dicit Abb. i. c. si. col. si. de nit. & ho. cleri. & i. d. c. nō minus col. 3. de immu. eccl. & Iaso. in. d. l. placet col. 2. i. secunda lect. C. de sacro san. eccl. & tāgū Pbil. fran. in c. i. col. fin. de immu. eccl. in vi. & in ista seq. conclusiōe. + Limita 2. dicitur conclusiōne non procedere, in his quā ecclesia possidet iure spirituali, uel iure diuino, ut sunt decime, primicie, & oblationes, uel habetur numeri. c. 18. ibi ecce dedi tibi custodiam primiciarum mearum, omnia que santificātur a filijs Israel tibi tradidi pro officio sacerdotali, & filijs tuis, & subditur, omnis oblatio, & sacrificiū, & quicquid pro peccato redditur, tūu erit, & filiorum tuorum, nam de istis nō soluitur tributum, nec census, ut habetur per Alex. de ales. in tertio. & refert & sequitur Card. & d. Prepo. in d. c. si tributum col. 2. xi. q. i. & tex. & gloss. in c. secundum. 23. questio. 8. Limita tertio + Non procedere in locis deputatis ad diuinum cultum, & in territorijs & alijs locis, deputatis ad officiū spirituale, ut est cimiterium, seu locus sepulturæ, & domicilia ecclesiarum, & clericorum, & breuis ortus iusta ecclesiam, unde numeri. 18. dicitur sacerdotibus, excubate in custodia tabernaculi, & misterio alteris, omnia quæ ad cultum altaris pertinet, per sacerdotem administrantur, siq̄ externus accesserit, occidatur, de istis nullo modo est soluendum tributum, nec census, sed omnia ista libera sunt a tributo, & immunita ab oī seruiicio, nisi ecclesiastici co, quia si terra, & possessiones gentilium sacerdotum libere erāt a tributo, multo fortius sacerdotes Christi in rebus predictis liberi eē debēt, ut tenent Card. & d. Prep. vbi supra, & probatur in. d. c. secundū & ibi glof. 23. q. 8. + Limita quarto non procedere in māso, & agro, ecclesiastico Idē q̄ de agro, seu loco, i quo ē fundata ecclesia, & atriū, nō dēt solui tributū, nec cēsus, q̄ nō dēt dotē recipere, nisi sit libera, probantur oīa in c. secundū & ibi glo. 23. q. 8. Immo si ecclesia eēt fundata in agro tributario, & fundator esset malefidei, quia sciebat agrum tributarium, adhuc non debet solui tributum, sed est compellendus ad extimationem, vt dicit gloss. in. d. c. secundum, allegat tex. 14. q. 6. c. comperimus ad predicta etiam vide glo. in. c. si tributum. xi. questio. i. vbi dicit, quod de predijs in quibus est fundata ecclesia, vel officine eius, debent esse libere, & non debet solui tributum, de censi. c. sancitum, & ibi glo. & doct. In no. Io. And. & Abb. in. c. non minus col. 4. circa prin. de immu. eccl. Card. & d. Prepo. in. d. c. si tributum col. 2. xi. q. i. & ad predicta vide etiam, Aste. in sum. libro sexto titulo. 30. c. 4. col. fin. & tenet Berta. Firma. in tra. de gab. in septima parte princi. col. 6. in prin. ver si, & sic. + Quinto & vltimo limita, & itellige predictā conclusiōnem procedere, in predijs extra, Italiam, vbi sunt predia tributaria, quia illa transeunt cum onere tributi, sed in Italia, ex quo predia non sunt tributaria. d. l. i. & l. fin. & vtrobiq; nota. ff. de censi. & supradictum est, tali casu, supradictū conclusiō respectu tributorum,

non procederet, vt tenet Alber. bru. in tra. de consi. decre. statu. & c. tertio vol. in verbo tributa col. i. in ter. tia questione, hoc intellige de iure, secus si esset consuetudo in contrarium. + Item intellige, nisi predia Italica haberent aliquod aliud onus mere reale annexum, puta si res esset censualis, vel emphyteotica, vel deberet aliquam certam annuam p̄stationem ordinariam, quia tunc transiret in clericos, vel ecclesiam, cum onere suo, vt dictum est non obstante quod esset in Italia. 169 Secunda cōclusio est + Clerici, & ecclesie, pro bonis emptis, & alijs bonis ad eos peruentis, non tenentur soluere collectas, nec gabellas cum laicis, istam opy. tenuit Spe. in titu. de cleri. cōiug. col. 2. & 3. uersi. ad huius autem & ibi Bal. in addi. istam etiam opy. tenuit Archy. Io. and. Gemi. Imo. & Philip. fran. in. c. i. in prin. col. 2. de immu. eccl. Bar. consi. 180. incipiente si aliqua p̄sesio, Gemi. in. c. i. §. in ceteris ext. de cleri. con. i. vi. & in. c. quāq̄ de censi. in vi. Bal. & Saly. in. l. placet col. fin. C. de sacro san. eccl. Anto. de butri. Imo. & Abb. in. c. fin. in vltima col. de vita & ho. cleri. Bal. in. l. fin. C. sine censi. vel. reli. Barto. in. l. rescripto. §. sciendum. ff. de mune. & hono. Inno. & docto. in. c. nō minus de immu. eccl. Io. de lig. in clem. presenti de immu. eccl. Luc. de pen. in. l. obistere. C. de anno. & trib. lib. x. & in ter. minis hanc opy. clarissime tenuit Nico. de Neap. in. c. regni Item statuimus sub rubrica quod clerici clericali ter uiuentes & c. Ratio est secundum predictos docto. + Quia collecta non est perpetua, nec certa, Immo secundum varietatem negociorum, & temporum imminentium imponitur, & interdum in minori, interdum in maiori quantitate, secundum quod necessitas requirit, & sic non est perpetua, sed variabilis, quandoq; plus, quandoq; minus, propterea tale onus cū non sit perpetuum, non dicitur durare, postq̄ res peruenit ad personam priuilegiatam. d. c. i. de in. pat. in. vi. & d. l. ff. de iure ffici. Et q̄ debeat esse certa, specifica, & determinata quantitas, alias non efficitur tributaria, tenuit et Iaso. in. d. l. placet in prima & secunda lectu. i. vlti. col. C. de sacro san. eccl. + Ea enim quæ variatur, nec sunt vniformia, nec certa, non possunt dici tributa, vt p̄ Inno. in. c. verum de foro compe. & Bal. in. l. neminem. C. de sacro san. eccl. & Alber. bru. in. d. tra. de consi. decre. sta. & c. in. 3. volu. in verbo tributa in prin. cum concor. in. d. locis. Fateor tamen q̄ si esset aliqua gabella, seu collecta, quæ singulis annis imperpetuum imponeretur, & duraret perpetuo, sine villo emergentium negociorum necessitate, & imponeretur pro bonis immobilibus, & essent singule possessiones taxate, in certa, & specifica summa, in perpetuum, & essent propter illam summam ipse possessiones ad hoc obligate, hoc casu concurrentibus omnibus predictis, si talis possessio perueniret ad priuilegiatum trāsfereretur cum talibus oneribus annexis, prout in terminis tenet Luc. de pen. in. d. l. si diuina col. 3. uers. nunc autem. C. de exa. tribu. lib. x. & est de mente omnium docto. supra relatorum. Et ex predictis ponitur regula, Quod ecclesie, & clerici, regulariter, non tenentur soluere collectas, nec gabellas, seu alias p̄stationes cum laicis, nec pro bonis patrimonialibus

patrimonialibus, nec pro bonis emptis, cum de ecclesiasticis non sit dubiū, quam regulam. + Limita prima non procedere, quando essent predia tributaria, vel censuaria, vel haberent aliquod onus perpetuo annexū, vt supra dictū est, quia tūc, ex quo res trāsiret cū onere suo, ecclesia, & clerici tenentur, vt tenet docto. supra relati. & Barro. in. l. ad instructionē. C. de sacro san. eccl. Addi. Et Fely. in. c. verū in si. de foro compe. & Gui. pape i. questio. delphi. questio. 76. incipiente an clerici, eēt enī onus reale, ad quod ē ecclesia tenetur, vt dicit Iaso. in. d. l. placet col. fin. i. pri. C. de sacro sa. eccl. & Berta. firma. in tra. de gabellis in septima parte princi. col. 5. & d. Prepo. in. d. c. si tributa col. 2. xi. q. i. Limita secundā, nisi gabella fuisset i. p̄posita pro oneribus, ad quæ tenetur ecclesia, & clerici, quia tunc ex quo talis gabella succedit loco onerum, vt tenet Iaco. butri. in. d. l. ad instructionem. C. de sacro san. eccl. tali casu ecclesia, & clerici tenentur ad gabellam, vt tenet Abb. in. d. c. nō minus in fin. de immuni. eccl. Firm. in tra. de gab. in. 7. parte princi. col. 4. Aste. in sum. libro sexto titulo. 30. & Silue. in sum. in verbo immunitas el. i. col. fin. + Limita tertio, nisi tempore quo res laici peruenit ad ecclesiam, vel ad clericos, esset factum pactum expressum inter venditorem, & clericum emptorem, q̄ clericus seu ecclesia, pro tali predio teneretur ad collectas, & gabellas, quia tunc interueniente tali pacto expresso bene teneretur ad gabellas, seu collectas, secundum Inno. in. c. verum de foro compe. & Bal. in. l. neminem. C. de sacro san. eccl. Iaso. in. l. placet in prima, & secunda lectu. in. fin. C. de sacro san. eccl. Firma. in tra. de gab. in septima parte princi. col. 6. licet referat quosdam tenere cōtrarium, tamen dicta limitatio cōiter tenetur, quam etiam tenuit Io. And. in. c. non minus col. 2. uers. sed nec tunc de immu. eccl. & Aste. in sum. libro sexto titulo. 30. de immunitate, & aliorum pertinentium ad ecclesiam. c. 4. col. 3. & Bal. in autem. sed periculum. C. sine censi. vel reli. Nico. de mahta. & Bal. in l. fin. in fine co. titu. Limita. + quarto dictam regulam nō procedere, quando testator legasset fundum ecclesie, seu clerico, & di. spouisset, q̄ pro dicto fundo ecclesia teneretur soluere collectas, quia tunc ecclesia tenetur soluere: vt tenet Pet. de ancha. consi. 217. incipiente dubium facit in predicta questione, & sequitur Fely. in. c. ecclesia sancta Maria col. 32. uers. i. q̄ testator extra. de consi. quia licitum est cuiumq; priuato donari res suas ecclesie, addicere condiciones, & onera, quæ vult, & ecclesia tenetur illa seruare. c. verum cum materia, & ibi docto. de condi. appo. & in tantum predicta sunt vera, q̄ si bona transferantur i ecclesia sub predicta conditione, & ecclesia non foueat onera i. p̄posita, licitum est laico, propria auctoritate ea capere, vt tenet Hosti. in. c. cum dilectus de donā. Hosti. & Io. And. in. c. verum de foro compe. Pet. de ancha. i. d. cōsi. 217. & Fely. in. d. c. ecclesia. sancta Maria col. 32. Limita quinto, nisi cōmunitas haberet aliqua loca pastu re. p̄ta def. s. i. qua nemo posset ponere aialia ad pascedum, nisi soluta certa mercede, quia tali casu, ecclesia, & clerici nō possent imittere eorū aialia ad pasce

dum, nisi soluta mercede, sicut mere laici, ita consuluit Abb. consi. 6. Incipite casus sup quo q̄ritur fuerit allegationes. i. vol. refert, & sequitur Iaso. i. d. l. placet i. pri. & 2. lectu. in si. C. de sacro san. eccl. & dixi supra in hac eadē glo. + An autē Barones possint statuere, ut animalia clericorum arceatur a suis pascuis priuatorū, vide Mat. de affli. in phi. cōsti. in vi. questio. in si. & in cōst. eū p̄ partes. Apulie, col. 5. nu. 9. Limita sexto. + non procedere, si clericus nō uiuere clericaliter, q̄ tūc nō cōpetit ei hoc beneficiū, seu priuilegiū. l. si qua p̄ calūnia. & l. generaliter. C. de Epi. & cleri. C. de here. l. i. & in. c. regni statuimus sub rub. q̄ clerici clericaliter uiuentes, & in. d. bulla Pape Honorij, & probatur in ista clē. & tenet Nico. de Nea. in. d. c. Itē statuimus & ibi Sebā. de Nea. q̄ maxime procedit in clericis in minoribus vt i isto tex. huius clemen. Et vide Guid. Pape i. q̄. delphi. q̄. 43. Incipite die quarta vbi dicit, q̄ clerici in minoribus prime tōsure existētes i scholis grammaticalibus dicuntur uiuere clericaliter vt sint excepti a cōtributionibus. + Ad predicta faciunt q̄ dicit Bal. in. l. i. in. i. nota. p̄ illū tex. C. de his q̄bus vt indig. vbi dicit, q̄ clerici q̄ nō seruiūt i diuinis, nō debēt fructus beneficio rū lucrari. Immo tāq̄ idigni, tenentur ad restitutionē omnīū fructū, facit tex. i. c. si. in prin. et ibi ad hoc not. Gemi. de rescri. in. vi. & tex. in rōne sui in. c. i. & ibi ponderat. Io. cal. de cele. mi. bonus tex. in. c. si canonici. §. scitū & ibi Gemi. in prin. de offi. ordi. in vi. Pet. de acha. cōst. 228. incipite primo in q̄rendū ē Iaso. in. l. scriuarios. C. de testa. mili. Sed contra hoc vltimū tenet Abb. in. c. i. vlti. col. post. Car. ibi in nona q̄. de celeb. mis. de quō vide. Cal. in. c. cū tu in. verbo circa diuinum officium, extra de vsu. Gem. 40. distin. in gloss. summe. & Phil. fra. i. c. cōmissa. §. porro de elect. i. vi. vbi dicit, Q̄ si aliquis cōsequitur beneficiū, non intendens promoueri ad sacros ordines, non facit fructus suos, & non potest salua conscientia tenere beneficiū, & tenetur tam in foro conscientie, q̄ in foro iudiciali ad restitutionem fructū, si de hoc cōstare poterit. Addi. Similiter Simoniacus, vel q̄ sine titulo, vel q̄ hēt titulū q̄ pro non tiuulo sit habēdus, tenetur restituere fructus, Host. in sum. de simo. §. qualiter col. 6. uers. sed nunquid + Qui autē dicatur clericaliter uiuere ponit Nico. de Neap. in. d. c. itē statuimus vbi dicit, quod dicitur clericaliter uiuere qui omnibus alijs relictis Dei omnipotentis inheret misterijs, de quo infra dicitur in fine huius glo. Limita + 7. Nisi in fraudē collectarū eēt trāsata possessio in clericū, q̄ tūc teneretur ad collectas. l. sacro sacra. et. l. q̄ sub p̄textu. C. de sacro san. eccl. & C. de Epi. & cleri. l. de his clericis, & tenet in terminis Bar. in. d. cōf. 180. & Spe. in tit. de cleri. cōiug. in vlti. col. uer. sed qd si fratres, ubi tenet, Q̄ si frater uel nepos donat clerico partē suā, vel bona sua, si talis donatio ē facta in fraudē collectarum, non gaudet priuilegio, & sequitur ibi Bal. in addi. & ibi Spe. ponit: Quomodo probetur fraus. Et dicit Luc. de pen. in. l. fin. in fine. C. de anno. & trib. libro decimo, Quod si quis alienaret fraudulenter bona suā in clericum, vel alium, vt propterea possit collectas, vel alia ciuilia munera euitare, perdit bona, quæ alie-

navit, & sunt fisco applicada, & tātūde is qui huiusmo
 di rei minister fuerit solvere det ex suis bonis, per iura
 180 ibi per eū allegata + Limita. 8. nisi clericus haberet
 bona cōia cū fratre, vel alio, pro i diuiso, quia pro par
 te fratris tenetur solvere collectas, vt tenet Spe. in. d. ti
 tulo de cleri. coniu. col. pen. vers. quid si clericus. Luc.
 de pen. in. d. l. fin. in fine. C. de ano. & tribu. lib. x. Fely.
 in. c. i. col. 5. extra. de prescri. & Decius in. l. si emācipa
 ti col. 4. i. prin. C. de colla. et Decius in autē. cassa col. 2.
 C. de sacro sa. eccle. vbi tenet, q fratres clerici tenentur
 ad onera ciuitatis, licet clericis pro parte sua non tenē
 atur. quando materia esset diuidua, secus si esset i diui
 dua. l. cōem, & ibi Ang. ff. quē ad. ser. ami. & Lud. ro. dō
 si. 195. In casu premissio. in fin. cū cōcor. allegatis per
 181 Deciu vbi supra. Limita 9. + nō procedere in clerico
 coniugato, quia talis clericus tenetur ad gabellas, vt
 tenet Abb. atiquus in. c. ex parte de cler. coniu. Bal. in
 Margarita in verbo clericus vers. fin. Firm. in tra. de
 gabell. in septima parte picipa. col. 5. vers. item verū
 Addi. Et. Guid. Pape in questio. delphi. q. 83. versus si.
 & est regia pragma. quā icipit Ferdinandus magnifico
 viro barbie, pro hoc facit tex. i. c. i. de cler. con. i. vi. vbi
 clericus cōiugatus qui cōtraxit cū unica, & virgine, &
 i cedit in habitu, & tonsura in duobus tātū, gaudet pri
 uilegio, scilicet respectu fori, & respectu canonis si
 quis suadete 17. q. 4. & non in aliis, vt ibi per docto. &
 Lapū allega. 41. Incipiente an priuilegiū, in titulo de fo
 182 ro cōpetētī, Spe. in titulo de cle. coniu. in fi. + Limita
 .x. dictā regulā procedere, qñ aliqua res. eēt relicta.
 vel tradita ecclesie pleno iure, & imppetuū, tūc de ea
 nō eēt solueda collectā seu gabella. secus si eēt traditus
 solus usufructus illius rei. vel eēt tradita ad tēpus & nō
 i perpetuū, quia tūc de ea solui deberet gabella, secū dū
 Flo. sing. i. l. pēdētes. §. si quid cloacarū. ff. de usufru. &
 sequitur Berta. firma. i tra. de gab. i septima parte pīc.
 183 col. 6. vers. Itē verū. + Limita. xi. nō procedere, quā
 do eēt i posita i populo aliqua collecta, seu pstatia, pro
 certis anis, & eis nō cōpletis bona alicuius ciuis perue
 niāt ad ecclesiam, quia ecclesia tenetur ad residuū illorū
 anorū, secū dū Ang. late i cōf. 203. Incipiente iter ordi
 namēta, & Fely. i. c. ecclesia sancta Mariæ col. 32. ver.
 3. nota. de cōf. Et Fel. i. c. verū i vltima col. ver. li
 mita. i. de foro cōpe. qā licet collecta non possit de nouo
 i poni ecclesie, pro re i eā trāslata, tamē si ate erat i po
 sita, trāsit ad ecclesiam cū illo onere, vt ibi p eos. Immo
 hoc casu, si ecclesia nō soluit pōt haberi recursus cōtra
 venditorē, vt soluat, nec ab eius extimo seu catastro ele
 uari debēt illa bona, nisi ecclesia in extimo ponat, & sol
 uere promittat, vt dicit Bal. not. in autē. sed piculū. C.
 sine cēsu vel reli. & ibi hoc ē tenet Bar. Saly. & Pau.
 de ca. in. l. si negotiū. ff. de nego. gest. & Fir. in tra. de
 gab. in. 7. parte princ. col. 6. vers. i. uē verū. Addi. Et
 bene faciūt quā dicit Ang. cōf. 24. Incipiente ecclesia.
 184 + Limita. 12. dictā regulā procedere, in re ecclesia
 stica, q manet penes ecclesiam, seu clericū, quia de ea nō
 soluitur gabella, secus si illa res ecclesiastica, esset effe
 cta profana, puta, quia est alienata in laicum, tūc enim
 de ea debet solui gabella, vt tenet Bar. in. l. Paulus ali

as incipit per procuratorē. ff. de acqui. bere. & docto,
 in. l. licitatio in fine. ff. de publi. & velli. Bal. in margā
 rit. in verbo contractus vers. fin. & Firma. in tra. de
 ga. in septima parte princ. col. 6. vers. c. contra vero.
 185 + Quia mutata persona mutatur status rei. C. de im
 po. Lucra. de scri. l. i. & c. i. de iure patro. in. vi. & not.
 Io. And. in. c. i. de immu. eccle. in. vi. ad finem, & tan
 gū Pet. de ancha. in consi. 217. Incipiente dubium fa
 cit circa prin. + Limita tertio decimo dictam regulam,
 186 non procedere, quando per aliquod statutum laicorum
 esset imposita gabella, & clerici vellet vt beneficio il
 lius statuti, per quod esset imposita gabella, quia tūc
 etiam clerici tenentur ad gabellam. secundum Bal. in. l.
 i. circa fin. C. de contrahen. emp. & Abb. in consi. 6. &
 tenet Philip. Decius in. c. ecclesia sancta Maria in fina
 libus verbis de consti. quia clerici debēt vt statutis la
 corū eo modo pro ut disponunt, vt ibi per eū, & tenet
 Decius in. l. ex qua persona. ff. de reg. iur. Et vide ad ma
 teriam Raph. cuma. consi. 140. nu. 4. incipiente. p. laicū,
 187 + Limita 14. non procedere in familiaribus, domesti
 cis, seruientibus, & vaxallis clericorum, qui non excu
 santur a collectis ordinarijs, iuste impositis, vt p And.
 de yser. in titu. de statu. & consu. contra liber. ecclesi.
 condi. §. ecclesiasticam personam, in vsi. seu. ad quod vt
 de eundem And. in tit. quā sint rega. §. extraordinaria
 collatio. col. 2. sicut nec excusantur a patrimonialibus,
 vt per And. in. d. §. ecclesiasticam, quia est munus ordi
 188 narium. vt ibi per eum. + Limita. 15. non procedere
 in oneribus ordinarijs, mere realibus, quā imponuntur
 ipsis predijs, de consensu principis, quia ad illa tenentur
 ecclesia, & clerici, pro bonis in eos a laicis trāslatis, qā
 transeunt cum onere suo, vt tenet Bar. & Saly. in. l. pla
 cet col. i. c. de sacro san. eccl. Archy. in. c. placet. 16. q.
 i. Iaso. in. d. l. placet in secunda lectu. col. pen. qui dicit
 q omnes legiste & canoniste tenent istam opy. de quo
 etiam supra dixi circa prin. huius questionis. + Limi
 189 ta sexto decimo dictam regulam non procedere in cleri
 co, qui succedit laico, qui tenebatur pro preterito solve
 re collectas pro aliquibus rebus, quā postea ex successi
 one peruenerunt ad clericum, vel ecclesiam, quia pro
 collectis pteritis impositis tenebitur clericus, nō autē pro
 futuris, vt tenet Spe. in tit. de cler. cōiug. vers. ad hūmā
 & Cald. cōf. 7. Incipiente an si statuto. col. i. circa fin. in
 titu. de cōf. & Alex. in addi. ad Bar. i. l. titio. ff. ad ma
 ni. allegat Bal. cōf. Incipiente qdā laicus. Addi. Et si
 ciuū q dicit Ang. cōf. 24. Incipiente ecclesia, vbi tenet
 q res obligate tributo seu gabellis si peruenerit ad eccle
 190 siā pro tēpore pterit ex quo erat fisco ius q sūū det sol
 uere tributū, vt ibi latius p eū. + Limita. 17. nisi colle
 cta i poneretur a principe, rōne feudorū, vt ē qñ i ponit
 tur adoha i regno, qā tūc ecclesie & clerici tenentur sol
 uere pro feudis, q tenēt a principe, seu comite, vel mar
 chione, sub eo. vt tenet Hosti. in sum. de imm. eccl. §. a q
 bus col. 5. ver. Itē hec vera & Astes. in sum. lib. vlti.
 30. de imm. & aliorū pimentū ad ecclesiam in. 4. articu
 lo col. pen. vers. hāc autē, quia quando ecclesia accipit
 feudum, tenetur seruare quod seruāt alij feudatarij, vt
 dicit Bal. in. l. si in fine. C. sine censu. vel reli. & ratio

feudi. efficitur de iure domini, vt ibi per eū, qui dicit eē
 mirabile. Confirmantur pdicta, ex his q dicit Io. And.
 in. c. non minus col. 2. de immu. eccl. vbi dicit, Qd si ad
 ecclesia veniant possessiones, quarū rōne debet presta
 ri personaliter munus seu militare seruiciū, puta exer
 citus, vel hospitium, vel quid simile, ecclesia tenetur il
 lud prestare, tamq tenens rē onerata, Nec obstat. c. nō
 minus preallegatum, quia Host. vbi supra respondet,
 quod illud ius non imponit legē Imperatori. nec hoc Pa
 pa fatere debet, de clecl. c. venerabilem de iudi. c. non
 nit de priuile. c. i. sicut enim ad Imperatorem nihil de de
 cimis & deci. c. tua, ita nihil ad Papā de fundo, nisi rōne
 violentie, vel peccati, qā cognitio spectat ad Imperato
 rem de foro comp. c. ex parte. c. trāsmisiss, & c. verum,
 191 & de iudi. c. nouit. + An autem clericus succedat i feu
 do, vel possit habere feudum, vide i cōf. regni errores
 & ibi docto. & Matthe. de affli. decisio. 320. Incipiente
 Ruānes, de māstrillis, & ibi etiā, Quod i casu quo admit
 titur ad feudum prestat adoham, ad predicta vide etiā
 Anto. capi. decisio. 32. In causa mangnifice maclielle.
 192 + Limita decimo octauo, nisi clericus sit solutus pro fū
 do proprio solvere collectas, qā tūc tenetur, vt tenet Fir
 ma. in tra. de gab. in septima parte princ. col. 5. vers. i. uē
 nisi pro fundo, allegat Spe. i tit. de cler. coniu. col. 2. ver
 si. i quibusdā autem locis, & Bal. consi. incipiente per
 cōmune ciuitatis ducalis. sed Spe. vbi supra nihil de hoc
 dicit, & ista limitatio mihi non videtur vera, quia solitū
 potest verificari in vna vice, vt probat tex. & ibi gloss.
 & Bar. i. l. mella. §. i. ff. de alim. & cib. leg. & Ang. are.
 §. ex non scripto. in fin. Insti. de iure nat. & dicere, q sol
 uendo pro vna vice preiudicat sibi i perpetuum, non vi
 detur bene dictum, sed q requiratur legitima consuetu
 do prescripta, vt infra dicam in sequenti limitatione, &
 faciunt dicta per Pet. bellu. in suo speculo principum,
 in titulo de propositione grauaminum. §. videndū. + Li
 193 mita 19. nō procedere, qñ eēt cōsuetudo legitime pscr
 ipta, & tāti temporis cuius nō extet memoria i cōtrariū,
 vt aliquid annuatim detur per clericos, vel ecclesiam, qā
 psumitur, q ab initio sic fuerit cōstitutū, & cōuentū, &
 ad hoc probandum inducitur patientia tāti temporis. cu
 ius non extet memoria in contrarium, que vim cōstituti
 obinet. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quo. et asti
 ita tenet Host. in sum. de immu. eccl. §. a quibus col. 5.
 vers. Item hoc intelligas, cum iuribus ibi allegatis, et ita
 possunt procedere dicta in precedenti limitatione Li
 194 mita vigesimo, + nisi collecta seu gabella esset imposi
 ta pro communi vtilitate clericorum, & laicorum, quia
 tunc etiam clerici tenerentur solvere, vt tenet Iaco. bu
 tri. i. l. ad i structionē C. de sacro san. eccl. Nic. de Nea.
 in. d. c. regni statuimus sub rub q clerici clericaliter vi
 uentes & c. Firma. in tra. de gab. in. 7. parte princ. col. 5.
 Astes. in sum. lib. 6. titu. 30. Sylu. in sum. i verbo immu
 nitas, el. i. col. fi. & facit quod dicit Spe. in titu. de cēf.
 §. nunqd dictū, ver. pone qdā vicinia, & q dicā in seqn
 ti limitatione, hoc tamen casu, ex quo agitur de cōi vili
 late. det interuenire consensus vtrorūq; laicorū, & cle
 ricorū, vt infra dicā, et ex ista limitatiōe ifertur ad aliā
 notabile limitationem videlicet. + Limita 21. dictā re

gulā nō procedere, quādo collecta seu gabella impone
 retur p vniuersitate, vt vniuersitas seu patria, se redi
 mat ab aliqua praua societate hostili, quā deuatat ter
 ritorū, & possessiones, & ciuitates incendit, & consu
 mit, cōmittendo rapinas, incendia, captiuitates, & alia
 mala faciendo contra ciuitatem, & ecclesia, & clerici
 habēt possessiones in illo territorio, & et sunt psona cle
 ricorū in ciuitate, & ciuitas nō valens se defendere re
 demit se pecunia, ab illa hostili societate, hoc casu, ex
 quo versatur cōis vtilitas laicorū & clericorū, qā pote
 rant et possessiones clericorū deuatari, & clerici effici
 captiui, hoc casu ecclesia, & clerici tenentur cōtribuere
 in tali solutione pecunie, & in gabella ppea i posita, ita
 p multas rōnes tenuit Pet. de anch. in cons. 96. Incipie
 te sup dicto dubio, & idē Pet. de anch. in. c. nō minus &
 in. c. eccl. Bar. in. l. nullus. C. de cursu pub. lib. xii. qd
 aliter dixerit Iaso. in. l. placet in 2. lectu. col. 4. de sacro
 san. eccl. & istā opy. tenuit Abb. in. d. c. non minus col.
 pen. vbi multa pro, & contra adducit, & tādē in hoc
 195 tenet istā partē. + Dicit tamen, q ex quo tractatur & cōi
 vtilitate clericorū, & laicorū, requiritur cōsensus vtro
 rūq; & si clerus nollet sine legitima cā consentire, po
 terit populus officiu superioris ecclesiastici implorare,
 vt cōpellat clerū ad cōsensiendū, & cōtribuendū, nec
 in hoc reqritur cōsultatio pontificis, vt ibi latius p Abb.
 supra dictā et opy. tenuit Io. berta. Firm. i tra. de gab. i
 7. parte princ. col. 5. vers. sed limita verum, & Luc. de
 pen. in. l. agros col. 3. & 4. C. de fund. lim. lib. xi. vbi cō
 cludit, q hoc casu nobiles, & feudatarij, & alias imu
 nes, & et ecclesia, a talibus nō sunt imunes, & idē
 Luc. in. l. i. col. 3. in fi. C. a qbus mune. nemi. lice. se ex
 cu. lib. x. et faciunt dicta p Abb. in. c. puenit col. 2. in fi.
 cum seq. de immu. eccl. & dicit Bal. in. l. iubemus nullā
 in primo, & 2. nota. per illum tex. Quod a necessitati
 bus iminentibus pp guerrā, nullus pōt se excusare, rō
 196 nē alicuius priuilegiū. + Quia publica vtilitas est cuiū
 bēt priuilegio preferenda, & predictā opy. sequitur et
 197 Iaso. i. l. si ex toto i prin. col. pe. ff. de leg. i. + Quia imu
 nitas alicui cōcessa, nō extenditur ad onera tēpore guer
 re subeūda, nisi hoc expresse dicatur i priuilegio, et ista
 est cōis opy. quā tenent Dy. Alb. de ro. Saly. Alex. Ias.
 Vicen. Hercu. & alij Mod. in. d. l. si ex toto i prin. et Fe
 ly. i. c. camq col. 12. vers. 5. declaratio de rescri. Flori.
 i. l. si seruitus i prin. ff. de ser. urb. pred. Io. And. i addi.
 Spe. in tit. de cēf. §. 2. vers. sciendū est Anto. de butr.
 i. d. c. peruenerit de imu. eccl. Alb. de ro. in qō. statu. in. 2.
 parte qstio. 138. Incipiente statutū est ciuitatis alicui cō
 cedens, & pro ista parte multa familia adducit Iaso. in
 d. l. si ex toto i prin. col. pen. & ibi etiā respondet ad cō
 traria, & pdictā opy. tenuit etiam Sylu. in sum. in ver
 bo imunitas, el. i. col. 12. pro hoc facit illud quod tenet
 And. de baru. in. l. i. C. de munc. patri. lib. decimo, &
 Nico. de Neapo. in. d. c. regni item statuimus in fine
 198 numero 96. + Vbi dicunt, Quod quando collecta esset
 imposita propter magnā necessitate, tūc et clerici tenen
 tur, pro hoc facit, quia vbi occurrit repentina neces
 sitas, clerici sicut alij obligantur. l. placet. C. de sacro san.
 eccle. canonizata. 16. q. i. ibi postremo & c. Et clericū
 Io. Anto. de Nigris C q

tenentur vigilare pro custodia, & tuitione civitatis. c. peruenit de immu. eccl. Aduerte tamen, q. Rapha. i. d. l. si ex toto in prin. que ibi refert Alex. & Hercul. col. pen. videtur limitare, & restringere, predicta, nisi culpa vniuersitatis fuisset mota illa guerra, quia si ciuitas ipsa causam dedit, non est licitum q. ex facto suo illicito grauet illos, qui habet immunitate, benefacit in rone sui tex. in. l. si merces. s. culpe. ff. loca. & licet ista opy. Rapha. videatur multiu colorata, tamen Alex. & alij vt supra adherent simpliciter opy. Dy. supra relate, et ideo ista limitatione, & restrictione Rapha. non pono pro constanti, cu. Alex. & alij non teneant opy. Rapha. sed Dy. quia publica vtilitas, est cuiuslibet priuilegio preferenda, vt ibi per eos. + Item aduerte ad illud qd supra tetigi, q. in casibus supradictis non deberet imponi collecta ad deliberatione solius populi, sed oporteret, q. clericus, & populus principaliter coueniant, & deliberet, qa quod omnes tangit debet ab omnibus approbari, cle. i. de cens. c. ad hoc de offi. Archy. Et tali casu, si clericus nollet sine legitima causa consentire possent laici implorare auxilium superioris ecclesiastici, vt compellat eos. c. nullus de iure patro. ita tenent Inn. Io. And. & Abb. i. d. c. non minus col. pen. de immu. eccl. Syl. in su. in verbo immunitas el. i. col. 12. Bal. in. l. ad instructione. C. de sacro san. eccl. Astes. in sum. lib. vi. titu. 30. in 4. articulo col. antepen. vbi plus dicit, Q. & quando superior nollet cogere, posset haberi recursus ad Papa, non aut ad iudicem secularem, qa Iudex laicus non est competens inter clericu, & laicu in ca. gabelle, sed Episcopus debet adiri, secundu Card. in cle. fi. de cens. in. 6. qone. Immo Eps loci, tenetur inquirere, et clerico non conuolente, q. coactus solucrit gabellam, secundu Firm. in tra. de gab. in. 7. par. princ. col. 6. versi. circa predicta. + Limita. 22. nisi collecta seu gabella esset imposta, pro reficiendis aggeribus, & fossatis, seu rone viaru, pontiu, muroru, ciuitatis, et reparatione fluminis, qa ecclesia, & clerici tenentur, sicut tenentur ad refectioe viaru. l. ad instructione. C. de sacro san. eccl. ita tenentur ad gabrillas pro talibus oneribus impositas, vt tenet Iac. but. & Bal. in. d. l. ad instructione, & ibi et hoc tenet Saly. vbi dicit, hoc procedere ta in itinere q. pro pontibus de nouo faciendis. eadem opy. tenet Saly. in. l. placet, col. 2. versi. ex qua videtur, q. hodie. C. de sacro san. eccl. & Bar. vero. in tra. de serui. vrba. predio, in titulo, de refectioe, col. fi. versi. 13. q. dicit, q. ecclesia & clerici tenentur ad reparatione muroru, & fortillicioru ciuitatis, & pontiu, et viaru, & portaru, & aque ductus, & similia, allegat. l. ad portus. C. de oper. pub. & Azo. in sum. de ope. pub. in prin. & Bal. in tit. de pace constan. in. 7. col. + Vbi dicit q. tenentur contribuere nisi sint ecclesie mendicantiu qa nulla bona in ciuitate habent & vide Azo. in sum. C. de qb. mune. vel presta. nemini lice. excusa. lib. x. allegat multa iura, vt ibi per eu, & Azo. in sum. C. de immu. nemi. coce. lib. x. Et tangit Bal. in. l. si pendentes in 2. lectu. ff. de vsufru. & tenet Io. Pet. de papia in primo libello, in glo. in verbo iure domini, vel quasi, in vltima col. hanc opy. tenet Luc. de pen. in. l. cu. ad felicissimam col. i. cu. pluribus seq. C. de qb. mune. vel presta. nemi. li

199

200

201

ce. se excu. lib. x. vbi latissime disputat, & respondet ad oia contraria, vt ibi videre poteris, allegat ita tenere Ho. fi. in sum. de imm. eccl. s. a qbus col. 5. versi. hac vera cu. seq. & col. seq. versi. ergo si inferior cu. seq. & respondet predicti docto. ad. c. non minus, & c. si aduersus d. imm. eccl. q. illa iura loquuntur i inferioribus a principe, quando aliqs dominus inferior Imperatore, vel Rege munera ipsa indiceret ecclesijs, qa non est verisimile, q. Papa velit in hoc derogare Imperatori, vel Regi, nec dicte legi ad instructione, eadem opy. tenuerunt Lau. Goff. Ber. Host. & Inn. in. d. c. non minus col. fi. vbi dicit Inn. Q. & ecclesia tenetur ad munera extraordinaria, q. respiciunt pietatem, p. d. l. ad instructione, et dicit q. sic potest intelligi. c. peruenit de imm. eccl. + Sed non pot cogi ad ea p iudicem seculare sed ecclesiasticum, sed ad munera extraordinaria, q. respiciunt solu publica vtilitate, non tenetur ecclesia, nisi i aduetu principis, et felicitate, vt. C. de sacro san. eccl. l. placet. l. iubemus. l. nulli, & l. uemine, vt ibi p. cu. & hac opy. tenuit Archy. i. c. iusta i. fi. 16. q. i. q. substat. d. l. ad instructione, hanc opy. tenuit et Fulg. in. d. l. ad instructione, q. dicit, q. ita videtur magis coter doct. intelligere, eade opy. tenet Iac. & are. in. d. l. ad instructione, & respondet ad. l. fi. C. de qb. mu. nemi. lice. se exc. lib. x. que allegatur i contrariu, q. loquitur de ipa fabricatura, et sic de opere manuali, qa ad illud non tenetur ecclesia, nec clerici, qa est munus sordidum, sed aliud est i soluendo pecunia pro muris ciuitatis, qa ad illud tenentur clerici, & ecclesia, facit. fi. de vaca. mun. l. i honoribus. s. philosophis, vt ibi p. Iac. de are. vbi supra, eadem opy. tenet Alex. c. si. 68. Incipiente et viso, col. 5. ver. p. terea et. 2. vol. q. refert fulg. dicit ve ee com opy. eadem opy. tenet gl. i. d. c. non minus, et ibi Card. Pe. de anch. & Phi. & Alb. de rosa. i. d. l. ad instructione, & Astes. in sum. in lib. vi. titu. 30. articulo. 4. vbi refert distinctionem Ricca. i. quolibet. 2. q. 30. articulo. 4. eadem Astes, videtur concludere, q. si necessitas imminet, et clerici sunt diuites, tenentur contribuere, pp com vtilitate, q. etiam clericis obuinit, ista distinctio Astes, videtur adherere distinctioni posite p. Iac. & are. & Bal. & Lam. de rapo. in. d. l. ad instructione, vbi dicunt, q. aut muri sunt ad ornatum ciuitatis, & ecclesia non tenetur coferre, aut sunt pp necessitatem, puta pp guerra, vel suspitione guerre, & tunc ecclesia tenetur contribuere, facit tex. i. auten. de mad. prin. s. q. d. et hi muroru. dicit tamen. Bal. in. d. l. ad instructione, q. compellitur ecclesia, & clerici ad contribuendū p. Epm, & non p. laicos. Et dicit Bal. in. d. l. ad instructione, idē esse in refectioe potis, vel putei necessarij ad vsu hominu. sicut dicitur de vsu, allegat Spe. in tit. de cens. s. nunc dicit dū ver. ite pone queda vicinia, & sic vt vides, videtur magis cois opy. antiquorum vsq; ad Abb. q. in casibus predictis ecclesia, & clerici teneantur contribuere, in refectioe. viaru, muroru, & similiu, vt dictu ē. + Contrariu opy. q. ecclesia et clerici non teneantur contribuere, tenuit gl. i. d. l. ad instructione i verbo titulo, et ibi hoc tenet Guil. de tunio, et idē Guil. i. l. nemine. C. de sacro san. eccl. Bar. i. d. l. ad instructione, q. tenet q. ecclesie et clerici non tenentur contribuere, nisi eet onus reale, vel eem p. d. l.

202

203

tributaria, vt ibi per eum, eadem opy. tenuit gloss. in. c. generaliter. s. nouaru 16. q. i. que dicit, q. lex ad instructionem. C. de sacro san. eccl. vt ecclesia teneatur ad constructionem murorum, hodie non tenet, idem tenet Lau. 16. q. i. c. placet, & Io. And. in quodam suo consilio vt refert Cal. consi. 2. col. 2. in. fi. in titulo de cens. eadem opy. tenuit Io. And. in. c. non minus col. fi. de immu. eccl. qui voluit, q. nulla lex nec fforum nec. C. nec autenticorum potuit in hoc astringere ecclesias, cum Imperator super illis statuere non possit, nisi per Papa sit approbatum, de consi. c. ecclesia sancta Maria. 95. distin. c. bene quidem, sed dicte leges, non sunt per Papam approbate, ergo ecclesiam non ligant, eade opy. tenuit Abb. in. d. c. non minus col. 5. cum seq. vbi late hoc disputat, & dicit ita consuluisse, & obtinuisse, eandem opy. sequutus est Abb. consi. 30. casus super quo, lib. primo, & in consi. 3. Incipiente videtur primo dictum monasterium. primo lib, late And. Barba. consi. primo. tertio libro, & consi. 29. 4. lib. & Philip. Decius in. d. c. ecclesia sancta Maria col. 12. versi. ex qua conclusionem, de constitu. & ibi Abb. & Fely. col. 16. in fin. versi. recipit autem, Io. de Imo. in clem. vnica col. fin. versus fi. de immu. eccl. vbi dicit, q. d. l. ad instructionem non tenet de iure canonico. Idem tenuit Gul. Renz. & Imo. in clem. i. de vit. & ho. cleri. Et pro ista parte facit, quod dicit Ang. consi. 29. Incipiente ticius existens col. 2. vbi dicit, q. tempore quo Imperator princeps ma di triumphauit in Roma, & erat Romanus Imperator, & imperabat, & disponebat etiam in spiritalibus, tunc disposuit de Episcopis, Abbatibus, & monachis, & de pluribus generibus clericorum. Ad di. Sed illud factu erat auctoritate Pape, & ecclesie non autem proprias, vt declarat Campensis in libro de ecclesiastica hiererchia, Sed hodie dispositio ecclesiarum, & clericorum, non spectat ad Cesarem sed ad solum Papam. d. c. ecclesia sancta Maria, eadem opy. tenuit etiam Per Phi. Cor. consi. 72. col. pen. & fin. quarto volu. Et dicit Silue. in su. in verbo immunitas. el. i. col. 12. circa prin. q. communis opy. canonistarū tenet istam partem, vt per docto. in. c. fi. de vita, & ho. cleri. & in clem. presentis de cens. + Nec obstat. c. i. de no. oper. nunci. cum sy. dū probatur stadū ee legibus, ex quo i canonibus contrariu non reperitur, qa hoc non ē veru, quado lex Imperialis ē damnoza ecclesijs, seu ecclesiasticis personis, quia tunc non tenet, nisi specificce approbetur ab ecclesia, vt est communis opy. docto. in. c. fin. de sol. & in. d. c. ecclesia sancta Maria de consi. & in. c. fin. de reb. eccl. no alie. & x. distin. c. si in adiutorium, & Abb. in. d. c. non minus col. pen. in prin. + Et vt vides comunis opy. modernorum videtur tenere hanc vltimam partem, & ab vtraq; parte dicitur esse comunis opy. & questio est adeo dubia, q. Decius in d. c. ecclesia sancta Maria col. fin. in fine versi. secudo limita, tangit, & nullā partē firmat, & similiter Cor. in. d. consi. 72. 2. vol. nullā partē firmat, nonnulli alij docto. aliter dicunt, distinguendo vt dicit Riccar. in suis quolibetis quoli. 2. q. 30. articulo 4. & Astes. in su. libr. 6. titu. 30. articulo. 4. col. 3. ver. si vero, & Summis. vt est Ray. pisa. Archy. Epi. Flo.

104

et Silue. in su. in verbo immunitas q. distinguit, q. si facultates communitatis laicoru sufficiunt. pro refectioe potium, muroru, & viaru, & similiu, tunc clerici, & ecclesie non tenentur contribuere. c. non minus, & c. aduersus. de immu. eccl. Immo hoc casu clerici etiā volentes, & cu. Episcopi auctoritate, non possent imponere eis tallias, & collectas, pro subuentione laicoru, nisi prius consulto Romano pontifice. d. c. aduersus. Si uero facultates non sufficiunt laicoru, tunc si immineret aliqua iusta, & honesta necessitas, vel pietas, que cocerneret vtilitate ecclesiaru a remotis, puta quado imponeretur gabella principaliter propter vtilitate laicoru, sed indirecte, & a remotis respiceret vtilitate etiā clericoru, & ecclesie, hoc casu ecclesia, & clerici minime tenerentur, nisi sponte velit soluere, approbate Episcopo, cu. clero, & cosulto pontifice. d. c. aduersus, nisi esset tanta necessitas, vel pietas, ita q. non posset sine scandalo, & periculo, recursus prius haberi ad Romanu pontificem, na tali casu sufficeret deliberatio cleri, cu. Episcopo, vt dicit Abb. in. d. c. non minus col. pen. & facit. c. fi. de eccle. edi. + Quid igitur + de quid ibi not. & Silue. vbi supra. Quid igitur + de tendu in hoc ambiguo passu, dico Quod regulariter, clerici, & ecclesie, non tenentur contribuere, pro constructione, vel refectioe, muroru ciuitatis, nec potiu, & viaru, & similiu, p. iura, & rones. su. prius pro ista parte allegatas, et ita procedat opy. Io. and. & Ab. et alioru sequaciu quos supra retuli, ista tamē regula recipit aliquas limitationes, & restrictiones, in quibus pot saluari opinio tenentiu aliam partē. Amplia dictam conclusionē procedere, etiā in ipa fabricatura, & opere manuali, quia etiā in casibus in quibus clerici vel ecclesie tenentur, non tamē tenentur de persona deseruire, in fabricado, & alia manualia faciendo, ratio quia est munus sordidū, ad quod non tenentur ecclesia, nec clerici. l. fi. C. de quibus mune. nemi. lice. se excu. lib. x. sed in casibus in quibus tenentur contribuere, solu tenentur ad contributione pecunie, vt tenuit Iac. Butr. & Iac. de are. in. d. l. ad instructione. C. de sacro san. eccl. Limita, nisi propter aliquā necessitate guerre, esset necesse facere, vel reparare muros, propter imminente necessitate, quia esset ab hostibus obsessi, vel timerentur de obsidione, & hostes vellet de populare, & depredare ciuitate, & capere, & interficere hoies, & i illa ciuitate eent clerici, & ecclesie, qa ex quo tractatur de coi vtilitate laicoru, & clericoru, tali casu tenerentur contribuere, p. ea que dixi supra in xxi. limitatione, proxime pcedenti, & hac opy. tenuit et Iaco. but. & Bal. in. d. l. ad instructione, & Lāber. & rāponi. vt ibi p. eos. Et ibi Iac. & arena, Iaco. but. Cy. & Bar. & Iac. alaa. in titu. de pace iur. fir. s. illicitas, & ita fuit seruatus in curia Delphinatus, vt dicit Guid. pape in qd. dalph. q. 78. incipiente an ecclesia. & isto et casu procedat opy. illoru, q. tenent ecclesia, & clericos custodiri, pro hoc et fa. cit, qa clerici tenentur vigilare pro custodia, & tuitione ciuitatis. c. puenit de immu. eccl. & pro hac ca licitū est ecclesias in castellare pro tuitione fideliu, vt not. Inn. et Io. And. i. c. cu. ecclesia de imm. eccl. & nulla maior iustitia, q. defendere patriā i firmos, & debiles, a pdobibus siue hostibus, 23. q. 3. c. fornuendo et. c. si qs. et. c. no. i. ser. Io. Anto. de Nigris C. iij

208 *da; & multorum salus, & incolumitas procuratur.* J. provinciarum. C. de ferijs, benefaciunt, dicta per Pet. de ancha. consi. 96. & in d. c. non minus de immu. eccl. ut ibi latius per eum. Et hoc casu, quando esset tanta necessitas, vel pietas, ita q non posset sine scandalo, & periculo recursus prius haberi ad Romanum Pontificem, tali casu sufficeret deliberatio cleri, cum Episcopo, ut dicit Abb. in d. c. non minus col. pen. & Sylue. i. sum. in verbo immunitas col. 1. 2. & supra dixi. Idē forte dici posset, quando esset aliqua tam magna necessitas pontis, vel vie, quia esset forte pœnitus destructa, ita q non possent clerici ad eorum possessiones accedere, nec plaustia ecclesie duci, ita q principaliter verteretur utilitas ecclesie, & clericorum, ac laicorum, tali casu tenentur contribuere, p ea quæ supra dicta sunt, hoc tamen non procederet quando fieret ad ornatum ciuitatis, p ea quæ tenent Iaco. butri. Iaco. de are. & Bal. in d. l. ad instructionem. Similiter intellige procedere, pro itinere publico reficiendo, & sic pro itinere regali, vel pretorio, secus in itinere priuato, ut dicit glo. & Saly. in d. l. ad instructionem. C. de sacro san. eccl. Limita secundo dictam conclusionem, non procedere, quando refectio vie esset onus reale, puta ut quilibet teneatur reficere viā ante domū suam, ut l. si. ff. de via pub. & ita. refi. tunc tale onus, ex quo esset rei annexum, pertinet ad ecclesiam, & ad clericos, ut dicit Barto. in d. l. ad instructionem, & Sylue. in sum. in verbo immunitas, ubi supra. + Limita. 23. dictam regulam non procedere, quando imponeretur collecta pro salario custodum ciuitatis, & murorum, tempore guerre, iusta ea quæ habentur in c. peruenit & in c. non minus de imm. eccl. & doct. in d. locis, cum concor. allegatis per Io. berta. Fir. in tract. de gab. in septima parte prin. col. 3. in fin. vers. Item nisi, quod aliqui intelligunt, quando ciuitas esset ab infidelibus obsessa, de quo per Cald. consi. 2. Incipiente statuto Perusino col. 2. in prin. in titulo de censi. 207 + Limita. 24. dictā regulā procedere, quando clerici non sponte sed precedente aliqua extorsione soluerent collectas, secus si clerici sponte sine aliqua coactione, & sine extorsione soluerent gabellam, quia tunc gabellarij recipientes non essent excommunicati, secundū glo. in clem. i. in verbo declaratione de immu. eccl. & ibi sequitur Pau. & tenet Hosti. in sum. de immu. eccl. §. a quibus col. pen. ubi dicit, q si clerici sponte darent absq; petitione, honeste recipi posset, nec haberet locū c. aduersus de immu. eccl. & sequitur Astes. in sum. libro. vi. titu. 30. articulo quarto col. pen. nec obstat, & Sylue. in sum. in verbo excommunicatio nono col. 28. vers. octauo. nota. ubi etiam tenet, q clerici soluētes extorquentibus, non essent excommunicati, sed Card. in d. clem. i. de immu. eccl. dicit, q licet clerici possint sponte soluere collectas. tamen hoc est verum, cum licentia Pape ex causa, ut ibi per eum. & Firma. in tra. de gab. in septima parte principali col. 6. vers. licet autē, sed hoc debet intelligi. ut dicit Hosti. ubi supra, nō procedere quando sponte absq; petitione darent, tunc enim honeste recipi posset, secus quando violēter peteretur & clerici non valendo alio modo se iuuare, sponte sol-

uerent, tunc procedere posset dictū Cardy. + Limita. 25. dictam regulam non procedere in aduersu principis, & felicitis embole, idest quando princeps vadit ad expeditionem cū exercitū, quia, ut dicit lex, nullus ab aliquo munere excusatur, siue sit domus principis, vel auguste, vel ad sacrosanctas ecclesias, vel quaslibet illustres domos pertinent, neq; legis pragmatica, neq; diuina aduocatione sacro ve oraculo excusatos, id est in nobis magnificentie tue, sed tempore nostre expeditionis decernimus obedire, & sic tempore expeditionis felicitis embole, ab angaria, & per angaria nullus excusatur, nec etiam clerici, nec ecclesia, dummodo ad fordidam munera non cogantur, ut dicit tex. in l. cum ad felicissimam. C. de quibus mune. vel presta. nem. h. eccl. cu. lib. x. d. neminem. C. de sacro san. eccl. l. nullius. C. de cursu pub. lib. xii. facit optime. l. i. C. de nau. non excus. lib. xi. ubi cum omnes i communi si necessitates exegerint, conueniat necessitatibus publicis expedire, & iudicatio siue dignitatis priuilegio celebrare, & facit. l. i. titu. & doct. in d. locis, & tenet. d. Pet. belluga. in Spe. principum in rubi. de donatio curie car. 2. 18. col. f. ver. or ad fundanda, faciunt quæ dicit idem Pet. ibidē car. 2. 17. col. 2. ver. Item excusantur, ubi dicit, Quod immunitas concessa non soluēde cene, non videtur remissa cene presentie principis, quæ pro principis visitatione datur, allegat de censi. c. cum venerabilis, cum cōtor. per eum ibi allegatis, de cuius tamen limitationis veritate, vide Inno. & Io. And. in c. nō minus col. 2. ver. clerici autem, de immu. eccl. & ibi plenius per Abb. & Cardy. consi. 2. incipiente Statuto Perusino, col. 2. circa medium, vers. quandoq; fit contributio, & col. 3. in prin. in titulo de censi. + Limita. 26. & ultimo, dictā regulam non procedere, in clerico negociatore, quia pro illis rebus tenetur ad gabellam, ut tenet Spe. in titu. de immu. eccl. in fine, ubi dicit, Quod clericus pro bonis quæ causa mercimonij transferunt, non gaudent immunitate, negotiatio enim est clericis interdicta, cum abstrahat a diuinis. c. quamq; de censi. in vi. & 6. ff. de vi. & ho. cleri. 1. 4. q. 4. in summa, & c. i. & 88. dist. c. negociator ē, & hanc opy. tenuit Archy. Io. And. Gem. Philip. fran. & alij in d. c. quamq; & Fed. de senis col. 207. Incipiente nos Grifolus, glo. & Imo. in clem. fin. col. 2. de censi. & Io. berta. firma. in tra. de gab. in septima par. prin. col. 3. Philip. Decius in c. ecclesia sancte Mariæ col. fi. de consi. Abb. cōsi. 6. secūdo. d. libro. Syl. in sum. in verbo excommunicatio nono, numero. car. 289. & ibidem vers. 21. cum sequen. Ratio, quia clericus negociator, ut pestis est euitandus, secundū Io. And. & alios in d. c. quamq; in fi. & est tex. 88. dist. c. negociatorem, Ad predicta faciunt, quæ dicit Pet. de ancha. consi. 209. Incipiente contra fratres, ubi tenet, Quod fratres mendicantes, qui de facto tenent possessiones, & immobilia, tenentur contribuere cum alijs monasterijs in contributionibus decimarum, & pro rationum, legatorum sedis apostolice. + Quoniam immo Episcopus, qui aliquid cōducit causa mercimonij, tenetur ad gabellam, ut dicit Io. de Imo. consi. 184. ubi sa relatione in fi. Confirmatur predicta nam licet alius

nobilis pro mercimonijs, & industrijs, quæ ad lucrum, questum ue non prodeunt, sed solum pro ipsorum vite sustentatione procedunt, non teneantur contribuere in collectis, pro quo facit. c. dilecti. de deci. & quod ibi notatur per Inno. & Ber. in prin. + Et similiter, si nobiles operantur eorum manibus, in eorum possessionibus rusticanis. non perdunt propterea nobilitatem, nec debent contribuere in collectis, ut tenet Guid. pape in questione. parla. delfi. q. 6. 4. Incipiente fuit dubitatum si nobiles, & questio. 292. Incipiente sed quid de nobilibus, Tamen si dicti nobiles negociarentur, & mercantias, atq; industrias facerent, ad pingue lucrum, & questū, tali casu tenentur contribuere in collectis, ut dicit Luc. de pen. in l. agros col. 2. ver. ext. autem. C. de fun. limi. lib. xi. + Et est aduertendum, q in rebus in quibus fit negociatio per clericos, non requiritur trina monitio, de qua. in c. si. de vit. & ho. cleri. ad effectum, ut perdant priuilegium, sed ipso facto perditur priuilegium, ut tenet Ff. de senis consi. 207. nos Grifolus in fine, & Gem. in c. quāq; col. i. de censi. in vi. quia si interuenirent monitiones, amitteret in omnibus priuilegium, ut ibi per eum, & ibi Philip. fran. in fi. & ita intellige quæ dixi supra in glo. in verbo pragmaticam, in fin. & quæ dicit Imo. in c. ex litteris de vit. & ho. cle. ubi dicit, Qd clericus gerens negotia secularia, si tenet monitus non defistat, tenetur soluere gabellas de mercantijs, & sequitur Math. de affi. in consti. apostatates col. 4. quia dēt intelligi, ut amittat in totum priuilegium, alias non requiritur trina monitio, ut supra, & vide aliquid per Fely. in c. ceterum col. 2. de iudi. Et multa ad materiam de clerico negociatore, vide Sylue. in sum. in verbo clericus tertio col. i. & ii. Et ex predictis infert Spe. in d. titu. de immu. eccl. in fine, Qd emptores reddituum clericorum, vel regis, vel baronis, non gaudent illa immunitate qua gaudent clerici, & Rex, vel haro. Et ideo, volentes vinum, bladum, & alia ex huiusmodi emptioibus obuenientia, transferre, tenentur ad gabellā, ut ibi per eum, Ratio quia exemptio vectigalis, non transit ad emptorem, ut per Io. And. in c. i. de immu. eccl. cum concor. allegatis per Alex. in addi. ad Bart. in l. licitatio. §. mercatores. ff. de pub. & vectig. & supra dictam opy. q tales emptores reddituum non gaudeant illa immunitate, tenet Archy. in d. c. quāq; de censi. in vi. & ibi Io. And. Gem. & Philip. fran. eandem opy. tenuit etiam Fede. de senis consi. 111. Incipiente, questio talis est an diocesanus, col. 6. in prin. ubi expresse dicit, Qd si clericus afficit ecclesiam suā, vel vendit fructus, emptor non gaudet priuilegio ecclesie. Immo si transferat fructus ad ciuitatē, vel alibi, soluet ad portas ciuitatis gabellam, sicut de bonis proprijs, & tenet glo. Pau. & Imo. in clem. fin. col. 2. de censi. Gem. in c. quāq; col. fi. de censi. in vi. & Dy. in d. l. licitatio. §. mercatores. ff. de publi. & vectig. ubi ponit, de ementibus salinas ab ecclesia, & tenentur soluere pedagium, & sequitur Ias. in auten. quas actiones, col. 13. ver. & per illum tex. C. de sacro san. eccl. allegat glo. in c. presenti de censi. & doct. in d. c. quāq; de censi. in vi. Io. And. in addi. Spe. de immu. eccl. in fin. & tenet Bar. in d. l. li

citatio. §. mercatores, ubi intelligit procedere in ordinarijs vectigalibus, secus in extraordinarijs, ut ibi per eum, de quo etiam per Saly. in l. vniuersi. C. de vectig. ubi dicit idem esse in ementibus a fisco, & Firma. in tra. de gab. in septima parte prin. col. 8. in tertia decima questione, cum concor. in d. locis, & est communis opy. Addi. Et tenet Lucas de pen. in l. i. col. 2. i. prin. ver. vnde is. C. de iure recip. lib. xi. ubi dicit, Qd si q emit redditus clericorum aut regis, vel baronis, non gaudet immunitate qua gaudent ipsi vendentes, circa traslationem reddituum ipsorum, & tenet Guid. pape in quest. delphi. 208. + Ad predicta bene faciūt quæ dicit Bar. per illum tex. in l. i. & ibi glo. fi. in verbo fructus. C. de anno. & trib. lib. x. qui dicit, q si aliquis locauit fundum suum ad pensionem percipiendam in pecunia, ita q fructus omnes remaneant apud colonum, q dominus ad tributa, vel collectas non tenetur, sed colonus, nisi aliter se haberet consuetudo, quod dicit esse menti tenendum. Et dicit ibi Alex. in addi. de hoc esse casum in l. si sine herede. §. lucius. ff. de adm. tuto. & istam opy. tenuit etiam Iaso. in l. i. col. 7. vers. Item quod dictum est C. de iure emphi. & Firma. in tra. de gab. in septima parte prin. col. 4. in fi. Ratio est, quia onus collectarum, respicit ipsos fructus, & consequenter spectat ad eum ad quem spectant ipsi fructus. l. si pendentes. §. si quid cloa carii. ff. de vsu. de quo etiam per Lud. in l. iter quos §. damni. ff. de dam. infc. & tenet. d. Socci. consi. 217. Incipiente circa hanc. col. 2. vers. vi. hęc conclusio, secūdo vol. cum concor. ibi. Et supra dictam opy. q emptores reddituum clericorum, vel ecclesie tenentur soluere collectam, tenuit Sylue. in sum. in verbo excommunicatio §. col. 28. vers. 7. nota. Addi. Et supradicta opy. est tenenda quicquid dixerit Nico. bello. consi. 37. tria sunt num. 9. ubi tenet q colonus qui nūmis colit nō tenetur ad collectas allegat Pappal. in l. placet nu. 3. C. de sacro san. eccl. & Fran. cur. senio. consi. 36. super controuersta, nisi dicas, q talis colonus pro fructibus qui pueniunt ad ecclesiam, non tenetur soluere, alias non bene diceret, & Fran. cur. ubi supra tenet, q emphiteota tenetur soluere, & sic esset contra eum. + Similiter etiā coloni parciarij, & rustici ecclesiarum, qui colunt predia ecclesiarum ad medium, vel ad affictum, tenentur soluere gabellas de parte fructuum eis contingentium, & alia onera quæ imponuntur per dominū temporale, quia pars contingens colonis, in nullo est priuilegiata ita tenuit Fed. de senis in d. consi. cxi. Incipiente questio talis est, an diocesanus, col. 5. in fi. vers. Item queritur cum seq. + Dicit tamen, q si dominus temporalis videns, q non potest ecclesiam directo grauare, nec expresse. si nimium grauaret rusticos ecclesie, indirecte contra ecclesiam, ita q ecclesia non inueniret qui vellet laborare suas possessiones, hoc casu Episcopus non deberet hoc tollerare, quia indirecte esset contra ecclesiam, ut ibi per eum, & sequitur Fely. in c. ecclesia sancte Mariæ col. 45. in fi. cum seq. vers. 13. quero de cōstiti. Addi. & Pet. de ancha. consi. 13. incipiente superdubio ubi ponit de cōmunitate que imponebat opera euntibus ad molendinum Archiepiscopatus, q nō

valet, quia indirecte venit contra ecclesiam. eandem opy. q. coloni teneantur pro parte sua, tenuit Gemi. in. d. c. quamq. col. fi. de censi. in vi. Syl. in sum. in verbo excommunicatio nono col. 28. versi. vi. nota. Similiter etiam si aliquis tenet rem ab ecclesia in emphiteosim, vel ad censum, tenetur soluere collectas, & gabellas, debet tamen de fructibus deduci ea summa quam prestat pro pensione, vel censu ecclesie, ita tenet And. de yser. in titulo que sint rega. s. & plastrorum, & Luc. de pen. in. l. i. col. 2. in prin. C. de impto. Lucra. descri. lib. x. & idem Lu. in. l. agros col. 2. circa mediū. C. de fund. limi. lib. x. & Seba. de Neap. in. c. regim porreta col. i. ver. 4. sub rub. de mod. & for. appre. quia onus soluendi collectas spectat ad eos, qui fructus percipiunt, ut ibi per eos, sed emphiteota possidet, & fructus percipit, idco tenetur ad collectas, ita etiam tenet Bal. in. l. i. col. i. ver. vi. C. de iure emphi. & late. d. Socci. in. consi. 217. Incipiente circa hanc questionem 2. volu. cum ibi allegatis, & Matth. in. consi. regni constitutionem diue memorie col. 9. & col. 21. Add. Et Fran. cur. senior cōsi. 36. super controuersia. & ista est cōmunis opy. & est de consuetudine approbata, licet contrarium, & male tenuerit Bar. in. l. priuate per illum tex. C. de excu. mune. lib. x. quem etiam refert Iaso. in. d. l. i. col. 7. versi. il lud tamen. C. de iure emphi. & in auten. quas actiones col. 13. que est pen. versi. vide etiam. C. de sacro san. eccl. & tam ipse Bar. q. Iaso. tenent q. eorum dictum de consuetudine non seruatur. Ad predicta & etiam faciunt in simili, quia licet pro bonis feudalibus, pro quibus prestatur personale, seu militare seruitiū, seu adoha, non debeat solui collecta, seu gabella, ne duplici onere feudatarius grauetur, ut per And. de yser. in titulo que sint rega. s. & plastrorum col. 2. & Luc. de pen. in. l. agros col. 2. versi. tertio querit. C. de fund. limi. lib. xi. & per eundem in. l. i. col. 8. in fi. cum seq. de impto. Lucra. descri. & in. l. si quando col. 2. C. de bon. vacan. lib. x. & Matth. de affli. in. consi. regni. constitutionem diue memorie col. 9. in prin. & col. 21. & Et similiter pro bonis mobilibus, que sunt in feudo, ad instructionem feudi, ut boues ad laborandum feudum, & alia animalia, ut sunt pecora ad impinguandum feudum, & pecunia non ociosa similiter de eis nō soluitur collecta, ut per And. de yser. in. d. s. plastrorum col. pen. & ibi etiam, quid de fructibus feudi, de quo etiam per Luc. de pen. in. d. l. si quando col. 2. & in. d. l. agros col. i. C. de fund. limi. lib. xi. Et intellige quando sunt ibi posita ad instructionem feudi, secus si ad cōmercium, vel non ad feudum sint ibi reposita, ut dicit Luc. vbi supra. Et similiter pro bonis morticis, & excadentialibus non soluitur collecta. quando apparet q. sunt feudalalia, & accedunt feudo, dummodo prestatur seruitiū, vel adoha de eis, ut dicit Matth. in. d. consi. constitutionem diue memorie col. 9. & col. 21. & Tamē si sunt feuda excadentialia, que vulgus vocat feuda rustica, & etiam vocantur atthenses, seu feuda plana, minima, & de tabula, & de eis non soluitur militare seruitiū, seu adoha, ex quo talia feuda non censentur proprie iure feudi, de eis dēt solui collectas, ut tenet Luc.

17

18

19

de pen. in. d. l. i. col. 8. cum seq. C. de impto. Lucra. descri. & in. d. l. agros col. i. & 2. C. de fun. limi. lib. xi. & Matth. in. d. col. 9. & col. 21. Et propterea dicebat Bal. in. c. i. in verbo libellarius de pace costan. in vfi. seu feuda. que non prestant seruitiū, census pecuniarios, vel aliquam speciem, puta frumentum vel vinum, vel unum par caponum feudi, nisi aliter diceretur in inuestitura, & hoc casu pro cedat illud quod dicit Bal. in. u. per quos fiat inuestitura tenet q. feudatarius qui percipit fructus tenetur ad onera, & collectas, & non dominus directus, quem etiam sequitur Socci. in. d. consi. 217. circa hanc col. 2. versi. tertio probatur. 2. volu. & Iaso. in. prin. feudo. ibi opus istud col. 10. in prin. quia debet intelligi, nisi pro illo feudo prestatur militare seruitiū, seu adoha, quia tunc nō solueretur collecta. Et eodem modo debet intelligi illud qd dicit Luc. de pen. in. l. i. lib. xi. in fi. C. de agr. & cōsi. lib. xi. vbi dicit, q. vaxallus comitis, vel baronis, tenetur Regi ad publicas functiones, pro bonis etiam pro quibus domino suo seruit in pecunia, vel redditibus alijs, aut alias de persona, quia licet in puncto iuris sit verū, tamen de facto seruatur contrarium, quia nobilis tenet bona feudalia mobilia sub comite, vel barone, plana minima, & de tabula, si pro eis prestat militare seruitiū, seu adoham, non tenetur cum alijs contribuere in collectis, ut in terminis tenet Luc. de pen. in. d. l. agros col. 2. in. 3. quest. C. de fund. limi. lib. xi. Addi. Tamē Per. in. tra. de reintegra. feud. c. viso sub rub. de atthens. car. 13. tenet q. solum pro bonis feudalibus que proces serunt ex munificencia Regis, & prestant seruitiū militare, vel adoham non soluitur collecta, de alijs sic deducto onere, ut ibi per eum. Et dicit Paris in. d. tra. de reinteg. seu. car. 2. c. veniamus sub rub. que dicuntur feuda plana, vbi dicit q. ista feuda plana que vocantur feuda rustica que non sunt quaternata, non censentur iure feudi, & contribuitur de eis in collectis, & generalibus subuentionibus, ut sunt feuda rustica de quibus debetur redditus panis, carniū, pecunia, vel annone seu prestatio operarum, vel sordida seruitia, ut ibi per eum, facit etiam ad predicta quia etiam si datur res ad annuum redditum non erit feudum sed erit res censualis non feudalis, ut tenet Anto. capi. decisi. 103. in causa magnifici col. i. & Tho. gra. decisi. 77. licet contrarium, & male tenuerit Matth. de affli. decisi. 129. ut per Capicium vbi supra. In casibus tamen in quibus pro bonis feudalibus debet solui collecta, est habenda consideratio eius quod soluit pro dicto feudo, & debet deduci de fructibus, ut dicit Lu. de pen. in. d. l. i. lib. xi. in fi. cum cōcor. supra allegatis in emphiteota. Et predicta sunt menti tenenda, quia multotiens in facto contingit & Et solet etiam dubitari, quando aliquis pro aliqua re, non est solitus soluere collectas, quanto tempore prescribatur talis immunitas non soluendi collectas, & q. non est materia nostra, vide late Io. fran. Balb. in. tra. de prescri. in. secunda parte quinte partis principalis in septima questione. Et Tho. gra. decisi. 110. in c. vniuersitatis col. pen. Et de privilegio non soluendi collectas, per quem possit talis immunitas concedi, & an

20

posset reuocari, vide late Alex. cons. 101. Incipiente vis instrumentis primo vol. Fely. in. c. accedentes col. pe. & si. & prescri. & in decisi. cappelle tolosane. 349. in ad. di. & Pet. de ancha. cōsi. 2. & cōsi. 351. & consi. 366. 222 & Illud aut quod dictum est de clerico negotiatore, intellige q. ille dicitur negotiator, qui rem comparat, & emit, ut integram & immutatam vendendo lucretur, sed is qui rem comparat, non ut integram & immutatam vendat, sed ut materia sit sibi aliquid inde operandi, ille nō est proprie negotiator ut dicit Ioan. criso. 88. distin. c. eucies, & hanc negotiationem clerici exercere non debent ut dicit Archy. Io. And. Gemi. Philip. frā. & ali. in. d. c. quamquam de censi. in. vi. & Fir. in. d. tra. de gab. in. 7. par. prin. col. 3. & fi. & Card. i. cle. p. senti de censi. sed talis dicitur artifex, & secundū diuersas species artificij denominatur artifices, ut lanifices, textores, aurifices, fabri, et similes ut. d. c. euciens, vnde negotiatio dicitur clericis interdicta. nō artificij, ut dicit Fed. & senis i. d. cōsi. 207. nos Grisfolus & Et que negotiatio seu que ars, dicatur clericis interdicta, & que permittitur, non ponō nunc, quia esset nimis longa materia, sed vide Spe. in. titu. de cler. coniug. col. 2. & ponam infra in glo. super verbo solemnia. & Et an ex vnico actu mercandi, dicatur mercator, vide p. Bario. & alios in. l. legatis seruis in prin. ff. de leg. iii. & per Ang. are. in. s. si igitur col. fi. & s. introduxit col. i. Insti. quod cum eo. q. in alie. pot. & Insti. in. probe. s. cumq. hoc num. 9. Et per Decium in. c. i. col. fi. in. secunda lectura ext. de iudi. & Et ex predictis infert Fed. de senis in. d. consi. 207. nos Grisfolus, Quod monasterium, seu ecclesia, que fodi facit venam ferream in suis predijs, & postea portat ad ciuitatem ad colandum, & faciendum ferrum, & portat ferrum ad vendendum, non tenetur soluere gabellam, quia non dicitur negotiatio, sed artificium, quod non ē clericis interdictum, & sequitur Pet. de anch. & Imo. in. c. fi. de vita & ho. cleri. & comprobantur ex dictis p. 226 Abb. & alios in. d. c. fi. vbi dicunt. & Quod quando clericus portat res ecclesie, causa negociandi, non tenetur ad gabellas, sed quando portat suas, ut etiam tenet Fir. in. d. tra. de gabe. in. septima parte prin. col. 3. circa finē ver. intellige tamē sed Fed. & senis i. d. cōsi. nō videtur firmare istā rōnē. s. q. nō teneatur, ex quo sūt res ecclesie, sed ex eo q. nō ē negociū s. artificij. Aduerte tñ q. Lud. ro. i. l. si publicus. s. i. ff. de pub. & vecti. rephēd. i. p. d. Etos docto. ut dicit Iaso. in. l. placet in. secunda lectu. in fi. C. de sacro san. eccl. sed tamen magna est auctoritas Fed. & aliorum. Item aduerte q. Sylue. in. sum. in. verbo excommunicatio nono, versi. 2. i. ibi secundo nota. in casu supra relato per Fed. de senis dicit, q. dicitur negociatio mixta artificij, & hoc quando monasterium emerit venam, secus si monasterium haberet venam, quia tunc diceretur artificium, ut ibi per eum, & sic videtur velle, q. quando monasterium emerit venam, & portaret ad ciuitatem ad colandum teneretur, secus quā do non emerit. & Similiter etiam clerici non tenentur ad gabellam, seu collectam, pro vino, vel frumento, vel oleo, quod habent ex sua prebenda, vel ex suis bonis patrimonialibus, siue vendant, seu vendi faciant,

222

223

224

225

226

227

ad minutū, siue ad grossū. Ratio, quia non dicitur negociari, quia non faciunt illud principaliter, ut negociantur, ut tenet Cy. in. l. ii. C. de Epi. & cleri. Bal. in. l. placet. C. de sacro san. eccl. & in. l. omnes. C. de Epi. & cleri. Abb. in. c. fi. de vita & ho. cleri. & Abb. in. consi. 6. in. secundo dubio, & Philip. Decius in. c. ecclesia sancta Maria col. fi. versi. limita nisi de consi. & Abb. in. c. non minus in. fin. de immu. eccl. & Fir. in. tra. de gab. in. septima parte prin. col. 3. ver. an autem. Et Tho. gra. deci. 100. in. causa vniuersitatis col. pen. & Sylue. in. sum. in. verbo excommunicatio nono, col. 28. ver. 5. vbi dicit, q. non tenentur soluere gabellam, nec etiam tenentur soluere ad portam ciuitatis, & Sylue. in. verbo immunitas primo col. 13. in. sexta questione versi. primū & ver. tertiu, dicit tamen Silue. in. d. verbo excommunicatio nono, col. 21. ibi tertio nota. & Quod si clericus emerit vinum, & similia, ut ea integra venderet, lucrifera causa, tenetur soluere gabellam, sed si emat pro suo vsu, non tenetur soluere, ut ibi per eum. Idem est pro equis, vel alijs rebus, quibus clerici vtuntur ad pompam, quia non tenentur ad gabellam, quia non dicuntur negociari, ut dicit Firm. in. d. tra. de gab. in. 7. parte prin. col. 3. in. fin. ver. Item verum allegat ita consuluus 228 se Io. de porto ut ibi per eum. & Idem est pro rebus, quas clerici transmittunt de loco ad locum sue habitationis, pro suis necessitatibus, quia non tenentur ad gabellam, ex quo non faciunt principaliter ad questum, & ut negociantur, sed pro suis necessitatibus, ut per Firma. vbi supra, cum ibi allegatis, & tenet glo. quam ibi sequuntur doct. in. d. c. quamq. in. verbo negociandi extra de censi. & Sicut etiam hoc casu laici non tenentur soluere gabellam pro rebus, quas portant ad proprium vsu. l. vniuersi, & ibi doct. C. de vect. et cōmis. l. si publicus. s. i. & ibi not. ff. de pu. et vecti. et tēet Io. & Imo. consi. 184. vbi locatione, vbi tenet, q. pro rebus que conducuntur pro vsu suo proprio, & familie, non soluitur gabella, nec etiam quando pro defensione ciuitatis, ut ibi per eum, quia non mercimonij causa conducitur, & tenet Pet. de ancha. consi. 264. Incipiente pre mittendum est, q. ista pedagia, & Card. consi. 12. cū concor. in. d. locis. & Et ex predictis dicebat Saly. in. d. l. vniuersi, Quod iudices, seu officiales, nihil soluere debent pro libris, quos portant secum, Idem in. scolariibus, quia exercendi causa portant, non negociandi, ad qd facit autem. habita, & ibi scrib. C. ne filius pro pa. Similiter etiam de frumento, quod portatur extra ciuitatē causa seminandi, nihil debet solui pro gabella, ut per Saly. in. d. l. vniuersi, quia non causa negociandi, sed sui vsus portatur. & Et si sit dubium inter portantem res ipsas, & gabellotum, seu publicanum, si res conducatur causa sui vsus, vel causa negociationis, vel vtrū sit clericus, vel laicus ille qui res portat, hoc casu statuit iuramento clerici, & eius nuntij, q. res conducatur causa sui vsus, & hoc verum, nisi qualitas rerum, & personarū aliud suaderet, vel nisi cōtraria probatio esset i. p. p. p. p. secundum glo. & doct. in. clem. fi. de censi. & tangit Io. And. in. d. c. quamq. de censi. in. vi. & Bal. in. l. iii. C. de nau. feno. Et quo ad dubium clericatus, dicit Card. in. Io. Anto. de Nigris

228

229

230

231

232

d. clem. fin. in quarta questio. q. sufficit si portans illas res incedat in habitu, & tonsura, ut credatur illum esse clericum, & predicta etiam tenet Firma. in d. tra. in septima par. prin. col. 4. in prin. vers. statuer autem, & Pet. de ancha. & Phi. fran. in d. c. quamq. & Bar. in l. licitatio. s. mercatores. ff. de publi. & veti. cum concor.

233 An autem teneantur clerici ad gabellam impositam super carne, vel vino vendendo per laicos, ex quo ipsi clerici carius emunt, vide Astes. in su. lib. vi. li. 30. art. 4. col. pen. cum seq. ver. esto q. una ciuitas, & Siluest. in sum. in verbo immunitas el. i. col. fin. vbi videntur concludere, q. non tenentur nisi esset imposita gabella propter comunem utilitatem clericorum, & laicorum vide in dictis locis, quia cum distinctione loquitur, &

234 Firma. vbi supra. Vigessimum tertium privilegium clericorum est, quia clerici non tenentur de persona ire ad bellum, ut per Abb. in c. peruenit de imm. eccle. &

235 c. si quis. 36. distin. & ibi Prepo. Vigessimum quartum privilegium est, quia clerici non tenentur in eorum domibus hospitari, nec in domibus ecclesiarum secundum Odof. & Bal. in l. i. tertio nota. C. de Epi. & cleri. qui ex hoc infert, q. quando hyroarij vadunt per comitatum, non possunt inuitis clericis in eorum domibus hospitari, pro hoc etiam est. c. regni quod incipit. Item statuimus q. domos, num. 94. sub. rub. q. domus prelatorum, & c. vbi probatur, q. domus prelatorum, vel clericorum, & aliarum ecclesiasticarum personarum, non possunt capi causa hospitandi ab officialibus, vel alijs personis eis inuitis, nec ibi possunt criminalia iudicia exerceri, nec possunt accipi lecti, vel alie res ipsorum eis inuitis, ad predicta faciunt quae habentur per Abb. & alios in c. cum ecclesia de imm. eccle. & Decius in c. de monachis col. 2. de preb. cum concor. ibi vbi vide. Predicta intellige, nisi magna, & iusta necessitas immineret, ut ibi per Abb. Item ab hospitalitate pia clerici non sunt immunes, sed tantum ab onerosa, ut per Bal. in d. l. i. c. de Epi. & cleri. ad predicta etiam vide Pari. in tra. sindi. in verbo clericus. s. apparitor in fine & Vigessimum quintum privilegium est, quia clericus habet beneficium ut non teneatur nisi in quantum facere potest, deducto ne egeat sed tenetur sub iuratoria cautio ne promittere de soluendo, si ad pinguiorem fortunam peruenit. c. odoardus, & ibi docto. de solu. sicut etiam dicimus in milite armate militie. l. miles, & ibi docto. ff. de re iudi. & in consti. regni si quis clericus, & ibi Matth. de affi. col. 2. i. vi. not. vbi etiam dicit, q. contra clericum non potest fieri executio, nisi deductis eius alimentis. Et dicit Imo. in d. c. odoardus quem sequitur Matthe. vbi supra, q. cautus debet esse clericus, quando conuenitur actione personali, ut non dicat q. cedit bonis quia tunc nihil ei esset relinquendum, nisi dimissis eius vestimentis congruentibus, sed opponat beneficium. d. c. odoardus, scilicet ne conueniatur nisi in quantum facere potest, deducto ne egeat, ad predicta vide etiam quae dicit Iaso. in s. item si de dote Insti. de actio. & vide que dicam infra in sequenti privilegio, ex cuius dictis poteris limitare. & Et predicta sunt adeo vera, q. licet quis cessanti bonorum possit cum iuramento renuntiare secundum

magis veram, & communem opy. ut per Alex. i. l. alia s. eleganter col. 4. ff. solu. matri. & Rota in anti. decisio. 567. Incipiente vtrum in rub. de cessio. bono. & tangit Iaso. in s. fin. circa finem Insti. de actio. & Fely. in c. ex rescripto col. 4. de iure iura. cu. limitatione ut ibi per eum. Tamen clericus non potest renuntiare beneficio d. c. odoardus, ne conueniatur ultra q. facere potest, quia tale privilegium est inductum in fauorem persone clericis, & privilegij ac ordinis clericalis, & ob eius reuerentiam, & ideo ei renuntiare non potest, etiam cum iuramento, arg. c. si diligenti de foro coepe. ita tenet Anto. de butri. licet sub dubio forte in consti. 41. Incipiente sitis puto, pro hoc quia quando est inductum ob reuerentiam persone alicuius non potest renuntiare, etiam cum iuramento. l. alia. s. eleganter, & ibi Alex. & docto. ff. solu. matri. & Rota in d. deci. 567. Incipiente vtrum in anti. deci. & in alijs deci. rote recollectis per d. Bernar. de bisquinetto in rub. de iure iura. conclu. 2. Incipiente vtrum car. 109. in libro meo, & Vincc. herculi. in l. sunt qui col. 3. num. 5. ff. de re iud. & supradictam opy. q. clericus non potest dicto privilegio renuntiare, ultra predicta, tenet Hosti. & Io. And. in d. c. odoardus in fi. & Matth. de affi. in d. consti. si quis clericus, col. 2. in vi. nota. & Matth. de sing. 61. i. fi. Incipiente nota q. clericis, sicut etiam dicimus in milite, qui non potest tacite nec expresse renuntiare privilegio, ut non teneatur ultra q. facere potest, ut tenet Alex. in d. s. eleganter col. pen. & si. quia est concessum fauore persone, non autem ratione contractus, ut ibi per eum, & clericus qui dicitur miles celestis militie, ut in c. ii. de pen. in. vi. g. uidet dicto privilegio militis armate militie, ut p. glo. & docto. in d. l. miles, & in d. c. odoardus. Et sunt multe alie persone quibus etiam competit hoc beneficium, ne exigatur ultra q. facere possint, de quibus in l. sunt qui cum legibus seq. & ibi docto. ff. de re iudi. & docto. in d. l. miles eo. titu. & in s. sunt preterea vers. sed & si quis, & ibi docto. Insti. de actio. & Et ista verba ne conueniatur vel exigatur ultra q. facere potest, important, q. ipse conuenito debeat tantum remanere ne egeat, & ut possit nuere, & sic sufficiat sibi pro alimentis. l. in condemnatione ff. de reg. iur. & Matth. de affi. in d. consti. si quis clericus col. 2. in vi. nota. & docto. vbi etiam Herculi. in d. l. sunt qui in prin. & in d. l. miles col. 2. ff. de re iudi. Et in dictis locis etiam habetur, An hoc casu debeat haberi respectus ad necessitatem, an vero ad dignitatem, de quo etiam per Iaso. in d. s. item si de dote Insti. de actio. Et similiter in d. l. sunt qui tangunt docto. An debeat deduci es alienum, de quo etiam in l. maritus facere ff. solu. matri. Et quid si negat debitum, an perdat hoc privilegium, per docto. in d. c. odoardus de solu. & i. d. l. miles & in d. l. sunt qui ff. de re iudi. vbi vident. Hercu. & Iaso. in s. item si de dote. & s. fi. Insti. de actio. Et an hoc beneficium transeat ad fideiussores, vel ad heredem, vide tex. in l. si fideiussores, & ibi docto. ff. de re iudi. & in l. maritum cum seq. quae incipit quia tale ff. solu. matri. Et an ista exceptio. ne exigatur ultra q. facere potest, sit dilatoria, vel preceptoris, & quando possit opponi, vide glo. Bar. Pau. de cast. Vic. Hera.

239 col. 6. cu. seq. & alios in d. l. sunt q. & in l. nefemius. s. insolitum ff. de re iudi. & Vigessimum sextum privilegium est q. clericus pro debito civili, non potest capi, nec carcerari c. si clericos a cotrario sensu de sen. exco. i. vi. & ibi Io. And. Gemi. & Phi. fran. Inn. in c. vi fame de sen. exc. Io. And. in c. nullus de pig. Card. in cle. i. de offi. ordi. Phi. de perusio i. c. dilectus de app. Hip. i. sua pra. i. cri. s. atiga. col. pen. nu. 70. & Lapus atiga. 98. Incipiente queritur non leuiter in rub. de foro comp. col. i. circa fine vers. nec obstat, vbi plus dicit, q. iudex ecclesiasticus in causa pecuniaria de qua cognouit, non posset inuittu detinere clericum, etiam coniugatum incedentem in habitum, & tonsura, sine matu excommunicationis, ad predicta facit tex. in c. lator de pig. & regula. c. nuper, & c. vi fame de sen. exco. & Firma. in suo reperto. in verbo clericus conuenitur col. i. vers. clericus pro debito, Hostien. in c. i. de depo. & ibi Abba. col. 2. vbi dicit, q. si clericus est impotens ad satisfaciendum, non debet carcerari nec excommunicari, nec potest compelli ad cedendum bonis, ex quo non tenetur ultra q. facere potest. d. c. odoardus de solu. & Sed si est suspectus de fuga potest retineri, ne aufugiat, ut ibi per Abb. Immo debitor suspectus de fuga potest carcerari, ut faciat tutum creditorem, licet dies solutionis non dum venerit, ut dicit Abb. in d. c. lator in fi. de pig. de qua materia An. & quando liceat capere debitorem suspectum de fuga, etiam si sit persona ecclesiastica, vide Abb. post antiquos, & ibi per alios in c. cum non ab homine de iudi. Pari. in tra. sindi. in verbo captura Iaso. in l. y. sol. pen. ff. de iur. o. iud. & Iaso. Insti. de actio. in prin. iol. 15. ver. an autem iudex laicus, & de materia late ibi per Iaso. & per eundem Iaso. in l. vinum col. 2. & s. ff. si cer. pet. & in l. ab arbitro. ff. qui satisf. cog. & Alex. i. l. 2. col. 2. & in l. diuortio col. 3. ff. solu. matri. & la fissime p. Iaso. Insti. de actio. in prin. col. 12. cu. pluribus seq. vbi ad saturitatem. & Et predicta procedunt etiam in clericis in minoribus constitutis, quia non possunt capi pro debito civili, etiam ex contractu, vel quasi, ut tenet Matthesi. in sing. 60. Incipiente, nota q. clericis, quia ex quo tex. in d. c. si clericos generaliter loquitur locum habet siue clerici sint constituti in sacris, siue non, ut dicit Phi. fran. in d. c. si clericos in primo nota sed in modo detinendi est inter eos differentia secundum Io. And. & Phi. fran. ibi, & nota. 45. distin. c. cum beatus. & Sed dicit potest, quod non sit speciale in clerico ut pro debito civili non possit carcerari, quia regulariter pro debito civili non potest quis de persona capi, nisi lata sententia, & facta excussione honorum, & si non habet bona, capitur & persona. l. a diuo pio. s. si super rebus ff. de re iudi. pro hoc e. glo. strita. in l. iij. s. tutores ff. de susse. tuto. quam sequuntur ibi Bar. & Bal. & in l. i. c. qui. bo. ced. pos. & Bar. & Ang. in l. nemo carcerem. C. de exa. trib. lib. xi. Par. in tra. sindi. i. verbo captura i. prin. Old. consi. 54. Incipiente an fugiens. Io. fab. in s. si circa prin. Insti. de actio. & in decisio, cappe. tolo. questionem col. 7. vers. non deuenitur ad captura de re iudi. cu. concor. ibi. Abb. i. c. odoardus in not. de fol. sed. dicit.

q. est speciale in clerico, ut etiam facta excussione bonorum non possit carcerari pro debito civili, quia habet beneficium. d. c. odoardus de solu. quod non competis laicis, quia est concessum propter reuerentiam persone, & ordinis clericalis ut supra i. precedenti privilegio d. elum e. Addi. Ad predicta vide etiam Nico. boeri. de ci. 349. nu. 10. & vbi tenet, q. clericus potest detineri carceratus, & potest fieri commutatio pena pecuniarie incorporalem, ut ibi per eum allegat Abb. in c. finem litibus col. 2. in ultimo nota. de dolo. & contu. sed tu vide de Abb. in c. odoardus col. i. in prima oppo. de solu. vbi ponit veram distinctionem ibi vide Sed quid & si clericus esset obligatus cum iuramento pro aliquo debito civili infra certum terminum, & elapso termino non soluente sicut accusata pena contra eum, an possit carcerari, Matthe. de affi. in consti. regni si quis clericus col. 2. in vi. not. in fi. i. terminis ponit istam questionem, & tenet q. sic, propter iuramentum in obligatione appositu, quia non soluendo, & implendo quod promissu incurrit per iurium. c. querelam de iure iura. & periurium est graue peccatum. c. hoc videtur. 23. q. 5. & periurium est maius adulterio, & homicidio, secundum Car. in clem. i. de iure iur. & clem. i. s. porro de here. & vbi est graue delictum clericus potest carcerari. c. si clericos. & ibi docto. de sen. exc. in. vi. & Car. in d. cle. i. s. porro ubi dicit, q. pro quolibet crimine potest carcerari. Cofirmatur predicta ex his q. dicit Inn. Host. & Io. And. in c. ex rescripto in fi. de iure iura. & Archy. in c. vi pridē. 23. q. 8. & vbi dicitur, qd si clericus promissu oblagi, hoc e. de certo loco non recessurū, iuxta terminos illius. c. si talis clericus inuitis detinetur in compedibus, vel carcerare, ne possit fugere, detinens incurrit excommunicationem, sed si clericus ne dicatur fractor fidei, parcens pudori suo, ibi sponte manet, cessat excommunicationem, & etiam licet alias sit dubium, an quis possit se obligare ad carceres, quia videtur contra bonos mores, & quo per Fely. in c. ex rescripto, col. 4. in fin. de iur. iur. & Bar. & Alex. in l. alias s. eleganter ff. solu. matri. & esset species seruitutis, ut in dictis locis, & aliquid per Bal. in l. i. col. 4. c. qui. bo. ced. po. quia sequeretur, q. caro liberi hois esset in obligatione, qd esse non det qd caro & coriu liberi hois non possunt esse in obligatione. nec in comertio. ff. de verb. obl. l. inter stipulante. s. sacram. & Bal. vbi supra, tamen si i. instrumentis debiti est appositum iuramentum, iudices capiunt eos, & idem in clerico, quia si iurauit non discedere, compellitur ibi continere morari, ut dicit Lu. de pe. in l. generali. col. 2. vers. si. C. de cu. lib. 10. & sic ratione iuramenti detinetur, licet alias si non esset iuramentum non posset detineri, ut supra. Itē pro hoc facit, quia iuramentum habet executionem paratam, sicut sententia, ut tenet Bar. in l. ij. ad finem. ff. de iure iur. & ibi late Iaso. col. 2. cum seq. vbi etiam ponit multas limitationes, & idem Iaso. in s. item si quis col. 17. cum seq. Insti. de actio. cum concor. i. dictis locis. & Similiter obligatio penes acta habet executionem paratam, sicut sententia, glo. in auten. genera liter. C. de Epi. & cleri. Pau. de ca. Alex. & alij, in l. e. pro quot. ff. de in ius vocan. And. barb. & docto. maxi. Io. Anto. de Nigris

me Moder. & Fely. ibi in. c. si quando col. pen. de offi. deleg. Bar. in. l. in stipulatione alias est. l. i. col. 2. ff. iudi. sol. Lu. de pen. in. l. y. c. de iure fisci. lib. x. Math. de affi. deci. 387. Incipiente si uno in prin. & deci. 30. Incipiente fuit dubitatum col. i. & ii. ubi dicit, q obligatio penes acta curie habet executionem paratam siue in ea sit ap-
 248 **248** positum iuramentum, siue non, pro ista parte etiam adducitur Ritus Magne Curie Vicarie q incipit. item siq. debitorum, per quem disponitur, q obligatus per instrumentum publicum cum iuramento, seu pena, si citatus super presentatione instrumenti in ultimo perheptorio non coparet cum sacco paratus satisfacere, carcera-
 249 **249** tur Sed + contra predicta adducitur, q clericus obligatus pro debito civili non possit carcerari, ut probat tex. in. c. ex rescripto inducendo hoc modo, nam illi monachi qui fuerunt dati in obstagium pro summa debita, & etiam Abbas, iurauerunt, & licet dicat ibi tex. q compelluntur seruare quod iurauerunt, non tamen coguntur per carcerationem, sed si non seruant quod promiserunt, interdicitur eis ingressus ecclesie, & si potuissent carcerari, Pontifex hoc dixisset, pro ut dixit in. c. i. de depo. sed ad istam inductionem respondetur, q iuramentum eos obligat ad standu in obstagio, quod patet, quia Papa ibi mandat compelli ad obseruandum quod promiserunt, & sic ad standum in obstagio, & arresto, & sic ratione iuramenti de persona detinentur. Item contra predicta adducitur, quia clericus pro debito civili non potest carcerari, et si sit obligatus, ut tenuit Io. And. in. d. c. si clericos col. ij. & ibi Phi. fran. col. i. ver. Item not. de sen. exco. i. vi. & Nico. milus. in suo reper. in verbo clericus col. 2. ver. clericus si pro debito, ratio q clericus non tenetur nisi in quantum facere potest, deducto ne egeat. d. c. odoardus de solu. & huic privilegio no potest renuntiare, etiam cum iuramento, tacite nec expressa sit inductu ob reuerentiam persone, & ordinis clericali, ut dictum est, & si posset hoc casu carcerari, sequeretur q ppetuo detineretur donec solueret, & sic teneretur ultra q facere posset, sed responderi potest, q predicta non loquuntur quando esset obligatus cum iuramento, & istud ultimum non obstat, quia licet possit carcerari, potest tamen opponere beneficium. d. c. odoardus, tunc liberabitur, & fiet executio in bonis deducto ne egeat. Tertio, + Contra predicta adducitur q tunc demum carceraretur quando criminaliter clericus accusaretur de periurio, secus quando civiliter de bitum peteretur, ut probat glo. in. d. c. querelam & ibi docto. de iure iura. sed responderi potest, q cum sit obligatus cum iuramento, accusando penam non agit civiliter sed criminaliter, quia incursum est periurium, licet cautius esset, si in accusatione pene diceretur, q accusat penam civiliter & criminaliter, prout seruatur quado accusatur instrumentum secundum formam Ritus Magne curie. + Aduerte tamen q quando accusaretur criminaliter de periurio, quia non soluit in tempore, excusatur si propter necessitatem, & paupertatem non soluit, ut probat tex. in. d. c. querelam de iure iura. cum iuribus ibi allegatis per Inno. & ibi etiam hoc tenet Bal. in fin. Qui enim in termino non soluit non presumitur

periurus, nisi primo inquiratur an voluntarie non soluerit, an vero necessitate coactus, ut dicit Bal. in. d. c. querelam in not. & ibi Abb. & Fely. in i. col. facit quia habentur in. l. ij. & ibi docto. maxime. s. i. & ff. si quis cautio. & in. l. fin. & ibi Alex. & alij ff. qui satisd. cog. 251
 251 **251** + Quarto contra predicta adducitur, quia frustra clericus carceratur, ex quo carcer non soluit debitum sed bursa, ut dicit Bal. in. c. dilectis col. 2. de app. sed responde-
 252 **252** ri potest, q non frustra, quia cum est carceratus habet maiorem curam soluendi debitum, q quando stat in libertate, ut experientia docet, quae est rerum, magistra. c. quam decet. & electio. i. vi. quia dici solet, q carcer facta prouentum, quo dicto maxime vtuntur fiscales. + Quinto responderi potest ad allegata supra pro opinio. Matthe. & primo non obstat, quod iuramentum, & obligatio penes acta habet executionem sicut sententia, q sateor, sed sententia non mittitur executioni incipiendo primo a captura persone, quia si habet bona non carceratur. sed seruatur forma. l. a diuo pio. ff. de re iud. ut primo capiuntur mobilia, secundo stabilia, tertio deuenitur ad nomina debitorum, ultimo si non habet bona deuenitur ad capturam persone ut ibi in tex. & per doct. ibi, & gloss. in. l. ij. s. tutoris. ff. de susce. tuto. & ibi per Bar. & p Abb. in. c. y. in. 2. nota. de pigno. & gloss. in rub. ff. de excu. hono. Phi. fran. in. d. c. si clericos col. i. in 2. not. & Paris in tra. find. in verbo captura. Nec obstat Ritus Magne Curie Vicarie supra allegatus, quia ille Ritus non habet locum inter clericos, nec i foro ecclesiastico, ita in specie tenet Matthe. de affi. in consti. regni siquis in posterum col. 5. in septima questione, Et Bal. in. l. cunctos populos col. 6. ver. sed hic et. C. de sum. tri. bene faciunt quae habentur per compos. Io. And. & Anto. de hutri. in rub. de consue. dicentes, q coram iudice ecclesiastico non attenditur statutum seculare, sed ius canonicu, cause enim clericoru secundu iura canonica & non secundum laicorum consuetudines, & constitutiones terminari debent. c. quod clericis de foro compe. ubi vide Abb. col. 4. in fi. q late disputat, sed licet sit responsus dictis rationibus, non tamen est sublata ratio vinculi iuramenti, quod sapit criminalitatem propter periurium, ut dictu est, & ideo tenet opy. Matthe. in. d. consti. si quis clericus, q clericus obligatus cum iuramento, si contra eum accusatur pena, potest carcerari propter periurium, & confirmatur ex dictis per Bal. in consilio. 80. Incipiente clericus 2. vol. ubi dicit, q clericus non potest se obligare ad personalem distinctionem iudicis secularis, sed per Episcopum posset personam ter distingui, si coram eo hoc esset actum, ut ibi per eum, quod tamen intellige ut detineatur in curia ecclesiastica, non autem in curia seculari, nec debet detineri in clauso carcere, nec in copedibus, propter metum excusis ut tenet Io. And. in. d. c. ex rescripto in fin. de iure iura. & ibi per alios, & tenet Io. Fa. in. s. fi. col. 2. in prin. Institui. de actio. Et dicit Archy. in. d. c. si clericos de se. exco. in vi. q in notorio dum tamen obedire parato, non habet locum dispositio illius capituli, & sequitur Cald. consi. ij. Incipiente appellatur in titu. de appella. & sup. du ibi litera licet nondum appareant in corrigibile.

unde dicit ibi Io. And. Caueat sibi prelati qui nimis ad-
 253 **253** talia sunt propria, hoc idem vult Hosti. in. c. i. de deposi. & ibi ponit Io. And. ubi primo arguit clericu posse vinculis detineri, q gestit administratione laici, donec roem redat, & postea subdit q hoc non aunderet facere sine licentia Pape, ut ibi factu fuit nec q diu paratus est clericus obedire, & refert, & sequitur Cald. ubi supra, & vi de Cor. cons. ultimo. 4. volu. Predicta intellige, nisi clericus esset suspectus de fuga, ut infra. + Et ex predictis in presertim privilegio prearratis, ponitur conclusio, q regulariter, clericus non possit carcerari, maxime pro debito civili, per superius allegata. + Limita primo, nisi si clericus esset obligatus cu iuramento, & contra eum esset accusata pena ut supra dictu est. + Limita secundo, nisi esset clericus suspectus de fuga, ut qa nihil possidet in loco, vel esset alienigena, vel alio modo suspectus, arg. ff. de his que in fra. cred. l. ait preter. s. si debitor & ff. qui satisd. cog. l. si fideiussor. s. ultimo na isto casu possit retineri ne afugiat, & non incurritur excusatio. ut dicit Abb. in. c. i. col. 2. ver. ego non sto de d. posi. qa debitor suspectus de fuga, licet non du dies solutionis venerit, potest carcerari, ut faciat creditore securu, ut tenet Io. And. in. c. lator, & ibi Abb. de pig. Debet tamen ate omnia sumarie cognosci de suspicionem, ut dicit Io. And. in. d. c. lator. & Iaf. Institui. de acti. in prin. col. 14. cu ibi al legatis, & de debitore suspecto, vide quae allegauit supra in hoc privilegio, & Alex. con. 121. col. i. & y. 4. vol. & Pet. Phi. Cor. co. 136. Incipiente visis col. 2. 4. are. co. 95. + Limita tertio non procedere, si illud de bitu civile descenderet a crimine, & delicto, vel quasi, puta qa contractauit depositu, qa tunc clericus potest carcerari, ut in. c. i. & ibi. d. Anto. de deposi. Gem. i. d. c. si clericos col. i. i. tertia opp. de se. exco. in. vi. & ibi Phi. fra. col. i. i. tertio nota. Nico. milus i suo repertorio, i verbo clericus col. 2. ver. clericus si pro debito, & Firm. i suo repertorio in verbo clericus conuenitur, col. i. ver. 23. Incipit clericus pro debito, & Hypo. in sua pra. cri. s. atingā col. fin. in prin. num. 70. Limita quarto, nisi clericus dolose fecisset, ut non esset soluendo, qa tunc non gauderet tali beneficio, qa dolus ipsius argueretur, ut dicit Gem. & Phi. fra. i. d. c. si clericos col. i. & Nico. milus i. d. verbo clericus col. 2. proxime allegato, & quae dicit Io. Fab. i. d. s. fin. col. i. Instit. de actio. talis enim clericus propter eius dolu non haberet beneficium. d. c. odoardus. + Limita quinto dicta conclusionem nisi esset consuetudo legitime prescripta per decenniu, ut clericus posset carcerari, ut tenet Nico. milus i. d. reperto. i verbo clericus, allegat, ita tenet Matthe. i. d. c. odoardus. + Limita sexto, nisi clericus voluntarie manet i carceribus, parces pudori suo, ne dicatur fractor sue promissionis, per ea quae dicit Io. And. i. d. c. ex rescripto i fine de iure iura. + Limita septimo, nisi clericus conueniatur ex delicto, qa potest capi & detineri i viculis. c. dilectis & ibi Decius, & alij de app. & d. c. si clericos de se. exco. i. vi. Immo tali casu potest et torqri, ut dicit Deci. i. d. c. dilectis. Idem est, si clericus conueniatur ex maleficio, vel quaf, ut tenet Abb. i. d. c. odoardus de solu. & sicut ibi glo. du dicit dignu est enim ut male meriti egestate laboret, be

nefaciunt dicta per Iaso. i. s. fin. i quarta fallentia Insti. de actio. sed hac limitatione restringit. d. Vice. hercu. i. l. mi les col. ff. de re iudi. ut procedat quado clericus conuenitur criminaliter ex maleficio, vel quasi, & sic ad vidi etia, & pena applicada fisco, si enim civiliter conueniretur, haberet illud priuilegiu, ne conueniatur ultra q face re possit, ut ibi per eu. Et an, & quado liceat capere clericu malefactoru, & an debeat prius costare de delicto, & an debeat fideiussoribus relaxari, vide tex. glo. & docto. i. d. c. clericos de se. exco. i. vi. & Fran. are. i. c. cu non ab homine col. 3. de iudi. & ibi Fely. col. 2. & Deciu col. 3. cu cocor. ibi. + Vigesimo septimu priuilegiu est qa breuiariu non est auferendu clericu, pro executione in dicati. sicut nec militibus arm. nec scholaribus libri, secundu Bal. i rub. C. qui bo. ced. po. facit glo. i. l. nepos. proculo in verbo dignitate. ff. de verb. sig. & Iaso. i. s. item seruiana col. x. Insti. de acti. & Ang. are. in. s. fi. col. an tepen. Insti. de acti. facit glo. in. l. stipendia. C. de exec. rei iudi. q dicit, q sicut stipendia militu non sunt capienda pro executione sententiae, ita nec stipendia, & prebende clericoru, nisi in subsidiu, quado alia bona non haberet, ut tenet glo. fi. in. d. l. stipendia. + Vigesimo octauum speciale priuilegiu est qa licet testis vacillans possit torqueri. l. ex libero et ibi doct. ff. de qstio. tamen hoc fallit in clerico vacillante q non torquetur, secundu Bal. in. l. presbyteri in. i. col. in nota. C. de Epi. & cleri. sequitur Firm. in rep. in verbo testes interrogantur ver. 74. testis vacillans, & Hypo. in. d. l. ex libero in prin. col. i. allegat Bar. ibi, licet talis clericus possit de falso puniri, ut ibi p eum. + Vigesimo nonu speciale est, qa licet contra clericu, contra quem proceditur de delicto, extarent indicia qcunq; sufficientia ad tortura, tamen ipse clericus torqri non poterit, nisi alias sit infamis, ita dixit Abb. anti quus i. c. grauis de deposi. & ibi sequitur eu Pau. de leaza & Io. de ana. in. c. i. col. 5. de cleri. percu. Abb. i. c. cum in contemplatione de reg. iur. Fely. in. c. veniens col. 2. de testi. Hypo. in sua pra. cri. s. nunc videndu col. xi. ver. scias & s. expedita col. 7. num. 40. & in rub. de fideiu. col. 58. num. 126. cum cocor. in. d. locis faciunt quae in simili dicit And. de yser. in consti. regni si dana clade stina col. 2. ubi dicit, q contra inqsitum debet et constare de leuitate vite, & vilitate, ut ibi p eum, facit c. regni tormenta. + Trigesimu speciale est, qa mutilati membris, & corpore viciati, non possunt in ca criminali testificari contra clericu criminaliter accusatu, quia in ca criminali contra clericu, tales testes requiruntur, quales ad sacerdotiu eligi dnt, ut in. c. ipsi apostoli, & in. c. seq. 2. q. 7. & c. fi. de testi. sed corpore viciati, q habent magna deformitate, repelluntur, & promoueri non pnt. c. exposuisti de corp. vicia. & habetur p doct. i. c. i. et. c. fi. eo. tit. ergo admitti non dnt, ita no. dixit Abb. antiq. i. c. i. de exce. & ibi Fely. & d. Parisi. col. 5. & 6. q dicit esse eodem intellectu, & sequitur Hypo. in sua pra. s. nunc videndu col. xi. ver. ite teneas, q dicit intelligitur de manifesta macula corporali, ut dicit Par. in. d. c. i. col. 6. de excep. & hoc procedit contra clericum criminaliter accusatu, secus si opponeretur contra clericum in modum exceptionis. quia non requiruntur huiusmodi qualitates ut per Parisi. & alios in. d. c. i. col. 5. cum seq. de excep. Io. Anto. de Nigris. D

264 + Trigesimum primum speciale est, quia quilibet potest eripere clericum a manibus familie potestatis secularis & non tenetur ad penam, ut per Fely. in c. i. in fi. de offi. deleg. & Guido. Pape in questi. parla. del. questi. 73. in fi. & vide gloss. in c. non inferenda in fi. 23. q. 4. Quid intelligi, nisi talis clericus de mandato sui prelati fuisset a seculari potestate captus iuxta c. ut fame. s. fi. de sen. exc. + Trigesimum secundum speciale est, quia licet filij propter crimen lese maiestatis commissum per patrem puniantur, & patientur penas, ut late in l. quisquis et ibi docto. C. ad leg. iul. maieft. tamen hoc non habet locum in filio clerico. gloss. in c. satis peruersu 56. distin. de quo vide p. Archy. d. Prepo. & alios i. c. si q. 6. q. i. & Hip. in rub. ff. de fideiu. col. 60. + Trigesimum tertium speciale est, nam filius i potestate si committat vnam ex causis ingratitudinis contentis in s. aliud quoq; in auten. ut cum de app. cogno. & per glo. in c. quinquauallis de iure iuran. possit exheredari a patre. tamen si talis filius post commissam cam ingratitudinis, sit effectus clericus. no poterit exheredari a patre. c. no liceat. 19. q. vltima, & ibi docto. glo. in l. fi. in verbo quasi ingratu. C. de Epi. & cleri. & in auten. de mona. in prin. & Hypo. in rub. ff. de fideiu. col. 58. sed cogita qa predicta loquuntur in ingrediente monasteriu, & sic fauore religionis, ut dicit Fely. in c. rodulfus col. 4. de rescri. & nullus loquitur i clerico nisi. d. Hypo. tamen bonu est habere auctoritate

267 Hypo. + Trigesimu quartu speciale est, qa per ordinatione ad clericatu tollitur precedens infamia, ut per Fely. & alios in c. cu te col. 5. extra de re iudi. & Hyp. in d. rub. ff. de fideiu. col. 61. + Trigesimu quintu speciale est. qa statuta laicorum non ligat clericos, de quo tamen late p doct. in c. ecclesia Sancta Mariae de cost. & Hypo. in rub. de fideiu. col. 59. & Alex. consi. 209. cu seq. 2. vol. An autem statutu, q si clerici aliquid no faciant teneantur eius consanguinei. valeat nec ne, vide Bar. in l. i. ff. de his qua pen. no. & ibi. Alex. in add. vbi etiam tangitur de statuto, q coloni clericoru teneatur, vide ibi cu concor. ibi. + Trigesimum sextum speciale est, q si pater emit libros filio studentu, & sibi tradidit si non est factus doctor ante mortem patris, tenetur illos conferre fratribus post morte patris, tamen secus est, in filio clerico studente, et si solu habet prima tonsura, qa no tenetur illos conferre cu fratribus, ita Alb. de ro. in l. si donatione in vltima col. C. de colla. Iaso. in l. filie licet col. 2. C. de colla. Hypo. in rub. ff. de fid. col. 62. + Trigesimu septimu speciale est, qa sacerdos dicitur ee in dignitate, & dicitur dignior quolibet principe. c. solite de maio. et obe. e. & dignior laico. c. cu ad ver. 96. disti. & e maior quacunq; dignitate laicali. ut late p Hyp. in rub. ff. de fideiu. col. 63. hodie vero pp multitudinem clericoru, & coru illiteraturu, sunt effecti contempnibiles. + Et dixit Anto. de butr. licet nimis immodeste in c. ij. de treg. & p. a. & not. ex illo tex. Quid clerici veniunt appellatio ne asinoru, ut et refert Iaso. in l. generaliter col. fi. ff. de in ius vocan. & hoc pp multitudinem, & illiteraturu. Et ppea Io. mona. & Card. in c. cum ex eo. de electio. lib. vi. dicunt, q ecclesia Romana indiget viris litteratis, & non asinis ferratis, de quo et p Fely. i. c. si quando col. 4.

in fi. de rescri. & sequitur Matth. de affi. in plu. cost. qone 26. in fi. & in consti. cordi in primo nota. col. 2. & Io. mona. in c. fi. col. fi. & ibi Phi. probus in addi. nu. 14. de verb. sig. in. vi. & in c. delictum de reg. iur. in. vi. Et ex hoc dixit Io. And. in c. fi. de verb. sig. in. vi. que sequitur ibi Gem. i. 3. col. Quid si e concessum priuilegiu alicui conferendi beneficia, no intelligitur de nepotibus asinis de ferratis. + Et ex hoc et dixit Fely. i. c. querela col. 3. de iure iura. q illiteratus est magis exofus canonu, q homicida, & collatio facta illiterato est statim nulla, ut ibi p eum, q dicit de hoc nunq obliuiscaris. Et ideo summa ope. niti dent, qui desiderat ad sacerdotium promoueri scientia addiscere, ne pro defectu scientie repellatur, ut in c. nisi cu prid. s. pro defectu de renunci. nec dent se vilissimis, & miseris dedicare. quia sacerdotes dicuntur patres regum, & principu, ut i. c. quis dubiet 96. distin. Et propterea Fely. i. rub. de maio. et obe. col. 4. inuehitur contra illos miseros sacerdotes, qui hodie faciunt se familiares cappellanos & castaldos. Et qd acriter est, plerunq; lenones potentum laicorum, extimat esse sibi ad unum gradum glorie, imperare & conculcare i vilissimis obsequijs, illos quibus data e potestas ligandi et soluendi, quasi hentes clauigerum in famulatu, ac vile macipium, & hetur et in tra. Io. de terra rubea contra rebelles, in tertio tract. in s. artic. col. 10. in add. Et ad pdicta no incongrue adducuntur. q dicit Io. And. i. c. graue col. i. de preb. vbi dicit, Quid cum quida canonicu no possent concordare de canonicis creandis, conueniunt in hoc, ut quilibet canonicus crearet vnum nepote, vel consanguineu, dummo nobile, & tales erant persecutores ecclesie, & indigni, vnde quid i Romanus illius ecclesie canonicus nominauit asinu canonicu, dicens illu alijs pferedu qa semper prouocauerat utilitate ecclesie, & abstinerat a dano, quod alij no fecerat, & refert et Io. And. vbi supra, beatu Bernardu dicere, Quid iterum Episcopus committit nepotulo duo milia animaru, cui no committeret duo pira. Et tenet Hosti. in sum. extra de symo. s. qualiter col. 6. i. fi. Et ideo concludit Io. And. vbi supra, q tales q pficiuntur ecclesijs, dent habere scientia, prudentia, et experientia, ta spiritualium, q temporalium. 39. distin. c. Petrus. + Trigesimum octauum speciale e, q clericis no det solenis penitentia i pmi. 50. distin. c. confirmadum & 28. distin. c. presbiter vbi glo. fi. + Trigesimum nonu speciale e, quia licet de iure civili extraneus no teneatur extraneo oppresso auxiliu prestare, ita, q no pstanto veniat puniedus secundu Bal. in l. quicunq; C. de ser. fugi. & Math. de affi. in consti. regni qcunq; muliere, in rub. tamē qlibet det succurrere ad adiuuadu clericum, q violentia potitur, saltē clamado. c. quate & ibi glo. de sen. exco. quod hodie no solu procedit in clericis vi oppressis, sed et in laicis, quia et laicis vi oppressis est auxiliadum, saltē clamado pro repellenda iuria ut dicunt And. de yser. & Math. de affi. id. cost. qcunq; muliere i fi. qa delinquentibus sanare videtur, qui cum pot manifestu facinori desinit obuiare d. c. quante cum concor. ibi per glo. de senten. excommu. quia secundum theologos, Christianus debet Christiano quantumcunq; peccatori auxiliu exhibere, qa

datu est pceptu diuini, diliges proximu tuu sicut te ipsum, de quo latius p beatu Tho. in tertio sen. distin. 36. arti. vi. & p Math. de affi. in rub. consti. quicunq; muliere, & per Fely. & alios in c. i. de offi. deleg. + Quadragesimu speciale e, q clerici litigates de bonis ecclesie, debent prius audiri, & prius eorum cause expediri, ut in consti. regni iusti cultores, & ibi Math. maxime in. 2. col. & ibi et ponit qd pro rebus proprijs ipsorum clericorum, & tenet q non gaudent hoc priuilegio ut ibi p eum. + Quadragesimum primum speciale e, q clerici pro rebus ecclesie habet priuilegiu eligedi forum, ut late p And. & Math. de affi. i. cost. regni statuimus la. ij. col. 4. istud tamē priuilegium clericu habent, solum pro cotraclibus concernentibus res ecclesie, no autē pro bonis proprijs ipsorum clericoru, ut tenet And. & yser. & Math. de affi. i. d. const. statuimus la. ij. col. 6. ver. 4. quero, & in consti. iusti cultores col. 2. & vide Riū Magna Curia Vicaria num. 135. in ordine meo, q incipit iē clericu de rebus. + Quadragesimu secundum speciale est, q clericu non possunt torqueri p laicu, sed p clericu, ut tenet glo. in c. fi. 35. disti. & ibi hoc tenet d. Prepo. qui dicit esse bene notadum, pp officiales qui quandoq; torquent clericos p laicos, sed male faciunt, quia excōiem incurrunt, ut voluit glo. 4. 5. disti. i. sum. & Prep. vbi s. de qua materia habetur i. c. ut fame de sen. exco. & 24. q. 5. c. i. Intellige pdicta, nisi necessitas aliud suadeat, vel consuetudo pmittat, ut dicit. d. Prepo. in d. c. fi. 35. disti. Et ibi et ponit, an & quando clerici possunt subijci corporali supplicio. Nunquid aut clericus habeat priuilegiu in suis bonis proprijs ut no currat pscriptio nisi quadraginta annoru sicut in bonis ecclesie, iusta autē ca quas actiones. C. de sacro san. eccl. Saly. ibi & Ias. in fi. tenent q clericus non gaudet tali priuilegio in rebus proprijs ut ibi p eos. Et generaliter

178 & priuilegijs clericoru, et ecclesiaru, vide multa p Inn. Io. And. & alios i. c. nouerit de sen. exc. p Io. And. Gem. & Phi. fran. in c. i. s. in ceteris de cler. coniu. in. vi. p Card. in clem. i. col. 5. de vit. & ho. cler. p Sil. in sum. in ver. clericus el. i. in quinta quest. & in ver. immunitas el. i. p Imo. i. cle. fi. de imu. eccl. Fir. i. rep. i. ver. clericu priuilegia cu concor. + Et q dicta sunt supra, intellige, nisi esset consuetudo legitime pscripta, p qua esset inductū, ut index secularis posset punire clericos in minoribus constitutos delinquentes, qa tūc talis consuetudo tribueret iurisdictione, ita sing. dixit Inn. in c. i. de apost. & i. c. nouit de iudi. refert, & sequitur Bal. in suo repto. in verbo consuetudo, vers. consuetudo pot auferre. & Hypo. i. suis sing. 690. Incipiente magni valoris, qd dicunt ee ppetuo notandu, sed Hosti. in d. c. i. de apo. intelligebat procedere, qn consuetudo faueret ecclēsiastico foro, puta ut bigamus sit de foro ecclesie, et gaudeat priuilegio in psona & in bonis, secus si esset contra, qa consuetudo non pot tollere priuilegiu clericale, ut ibi p Hosti. & Alex. consi. 149. i. ca i qstionis col. ij. d. vol. sed opy. Hosti. reprobatur et bene p Io. And. i. d. c. i. col. fi. de apost. Et ideo teneas dictu Inn. & sequentiu, et ista parte tenuit et Pet. bell. i. spe. prim. in tit. de propositione grauaminu. s. videndu col. 4. cu seq. vbi late disputat. + Se-

cundo intellige, nisi clericus esset artifex, alicuius artis, quia rone illius artis poterit concerni corā iudice laico ipsius artis, ut dicit Bal. in addi. spe. i. titu. de reo col. 2. ver. ite scolaris clericus & Hyp. sing. 694. Incipiente apud oēs sanos, vbi et refert alias limitationes, in qbus clericus potest concerni corā iudice laico, vide ibi, & latius Maria. focci. in c. si q clericus col. 2. cu seq. de foro cōpe. Et ad predicta faciunt q dicit Abb. antiquus in c. ex litteris de vita & ho. cler. vbi dicit, q clerici negociatores tenentur seruare statuta laicoru loci in quo negociantur, refert & sequitur Alber. bru. in tra. de constitutu. decre. statu. & c. in verbo clericus col. 2. versi. clerici negociatores in tertio vol. + Tertio intellige predicta, nisi tales clerici in minoribus constituti, no incedat in habitu & tonsura clericali, qa tunc no gauderent priuilegio clericali, p ista extravag. clem. Quinimmo et de iure cōi, clericus in minoribus constitutus si conuerse tur ut laicus, et relicto habitu clericali, imisceat se enormitatibus, & exerceat actum oino cotrariu clericatui, ut qa duxit corrupta i vxore, vel est effectus miles, et exercet arma, & seua, tunc absq; alia monitione amitteret priuilegiu, secus si duxisset virginē, vel eet effectus miles, & non exerceat seua, vel esset negotiator, quia tunc de iure cōmuni requiritur trina monitio, ut in totu amitteret priuilegium, ut per Inno. Io. And. Abb. & alios in c. i. de apost. de quo et per Alex. in cons. 8. vi detur super primo, col. penul. primo vol. & consi. 58. quia sepius 4. vol. & Pet. bellug. in spe. prim. in titu. de propositione grauami. s. dubitatur versi. imprimis, tales enim clerici ter moniti a suo prelato, si sunt effecti incorrigibiles, amittunt priuilegiu, ta canonis siquis suadente, q fori, ut tenet Io. And. Anto. de but. & cōi. ter doct. in c. contingit lo. ij. de sen. exco. Et dicit Hosti. in c. perpendimus, de sen. exco. ponendo not. intell. etu ad illum tex. q dimittentes habitū ex malitia, & iniquitate, & contra Deu, & honestate cleri, enormitatibus se immiscentes, si in illis deprehendantur, ipso facto priuilegio clericali sunt priuati, ut ibi per eu, alleg. i. c. ex parte el. ij. de priuil. de quo vide per alios in d. c. ppen dimus, & hodie intell. Hosti. concor. cu ista extravag. Addi. Et ad materia vide Cepo. consi. xi. col. 8. cu alijs seq. in sexta qone, vbi dicit, q si aliquis comisit delictu ante q esset effectus clericus, no facit amittere priuilegiu clericale, nisi eet priuilegiu clericatus i petra iū i fraudē, ad euitadu pē illius delicti, et iura q voluit q committēs delictu possit pdere priuilegiu clericale intelligitur qn deliq post q fuit clericus, ut patet in c. ex parte lo. 3. & priuil. ibi assumitur etc. cu alijs iuribus ibi p eu allegatis, qa et post delictu, pot effici clericus. c. cu illi de sen. exco. & p talē clericatu et prime tonsure confertur ordo clericalis, & caracter. c. cu cōtingat de ets. et qual. et ibi et pōit, qn dicatur delictu enorme ut ibi nu. 24. cu seq. et i. d. cōf. multa ponit ad materia, Et a regra tur monicio. Et a tacite priuilegio clericali renunciaisse, videatur si pmisit p iudice secularē cōdemnari, & alia multa vide i. d. cōf. Sed qd si clericus de priā tonsura aliquē mutilauit uel occidit vtrū ex hoc pdat priuilegiu clericale Io. de Imo. i. c. fi. col. 4. de vi. et ho. cle. dicit ver.

bum videtur. q̄ ex quo est factus irregularis clem. si furiosus de homi. perdit privilegium clericale. c. i. c. ex parte cl. iii. de privileg. & sequitur Matthe. de affli. in consi. regni apostatates col. 4. in fi. sed istud mihi non videtur verum, quia clericus etiam si committat homicidium punitur a iudice ecclesiastico, nisi fuerit effectus incorrigibilis, vel facta de gradatione fuerit traditus curie seculari, tex. est in c. cum non ab homine & ibi docto. de iudi. & in c. degradatio in fi. de pen. in vi. & ibi gloss. Io. and. Gemi. Phi. fran. & alii, & Sil. in su. in verbo ecclesia el. col. 5. ver. quartum quia irregularis non amittit privilegium ut in locis proxime allegatis. hoc tamen intellige, si talis clericus tempore commissi delicti, iacebat in habitu & tonsura, ut in ista extrava. & dicit doct. in c. i. de apo. & Alex. in d. consilio. 8 primo vol. & co. 58. 4. vol. & docto. in d. c. perpendimus de sen. ex

283 co. 4. Sed an clericus de prima tonsura exerens chirurgiam, perdat ipso iure clericatum, dic q̄ non, nisi per sententiam ut not. Card. flo. in c. sententia in pen. quest. ne cleri. vel mo. & Inno. i. c. tua. de homi. & Mathe. de affli. i. consi. regni apostatates i. fi. col. 4. Sed an clericus in minoribus coniugatus gaudeat privilegio, videtur q̄ no, ut est ritus Magnae curiae Vicariae qui incipit Itē q̄ si aliquis citatus sub rub. clericus coniugatus non admittitur ad privilegium, numero. 148. in ordine meo. secundum primam impressionem, ubi disponitur, q̄ si aliquis citatus comparet, & dicit se clericum coniugatum, q̄ gaudet privilegio clericali, huiusmodi privilegium ipsam curiam non admittitur, sed contra eum tamquam contra laicum proceditur, ut ibi dicitur sed in contrarium est veritas. Et est sciendum q̄ de iure antiquo erat regula affirmativa pro clericis coniugatis, quia gaudebant privilegio fori, debebant tamen portare tonsuram. 23. distin. c. de ecclesiastica. 32. distin. c. si quis vero, & in auten. quo. oport. Epi. s. semel. 20. q. 3. c. eos, alias erant privandi & denudandi omni privilegio clericali. 84. distin. c. si quis, & quod not. in c. Ioannes de cleri. coniu. & Inno. in c. clericus de vita, & ho. cleri. & qui allegabat fallentiam debebat probare, ut dicit glo. in l. filium quem habentem. C.

285 fami. herci. + Hodie vero est regula contra clericos coniugatos, quia si non portant habitum, & tonsuram, non gaudent privilegio clericali, & quando portant habitum, & tonsuram, tunc in duobus tantum gaudent privilegio, scilicet privilegio canonis si quis suadente. 17. q. 4. ut percutiens eos sit excommunicatus, & privilegio fori quo ad crimen criminaliter, vel civiliter intentatum, in ceteris autem non gaudet privilegio, & hoc si unicum & virginem accepit in uxorem, probantur omnia in c. unico de cleri. coniu. in vi. & ibi per omnes doctos. ubi etiam Gemi. & alij in s. in ceteris, & Alex. consi. 8. videtur super primo. i. vol. & consi. 149. 6. vol. & Pet. belluga in spe. prin. in titu. de propo. grava. s. videamus & d. Prepo. in c. quia tua. 17. q. i. ubi dicit q̄ clericus coniugatus, ut gaudeat privilegio, tenentur vivere clerically, & incedere in habitu, & tonsura, & requiruntur ista duo copulatively, scilicet ut deferat tonsuram, & vestes, alias unum non sufficit ut dicit Card. flo. in repositio. c. perpendimus de sen. exco. in ultima oppo. ante q̄ dicitur.

& Phi. fran. in d. c. i. in prin. de cleri. coniu. in vi. & et ne cesse, ut unica tantum, & virginem duxerit in uxorem, quia si eundem duxisset uxorem, vel viduam, vel ab alio corruptum non gauderet privilegio, per id q̄ not. i. c. i. de biga. in vi. & per doct. in d. c. unico. de cleri. coniu. in vi. q̄ vltimum intellige, si matrimonium fuit canonicè contractum, secus si contra canones, ut quia obstabat aliquid canonice impedimentum, per q̄ impediatur matrimonium in contractum, ut dicit Io. And. in c. Ioannes de cleri. coniu. & in c. de biga. & Mathe. de affli. in consi. regni apostatates col. 4. ubi sed iusta hoc quero. Confirmatur predicta, quia nullus clericus, et si non sit in sacris, sed solum primam habeat tonsuram, non potest distinguere, vel condemari a iudice laico, alias index laicus censura ecclesiastica plectendus est. c. ij. de foro compe. c. cu non ab homine de iudi. xi. q. i. c. clericus, & i. consi. Federici, q̄ incipit, nos Federicus in titu. de statu. & consue. contra lib. eccle. post librum feudorum, & in auten. Statuimus. C. de Epi. & cleri. & Maria. focci. in c. si quis clericus col. 2. ver. quarta declaratio, de foro compe. & Prepo. in c. nullus. xi. q. i. ubi dicit, q̄ privilegio clericorum non fore gaudent clericus prime tonsura, et coniugatus, ut ibi per eum, quia appellatione clericorum comprehenduntur et clericus prime tonsura, et quo ad forum, & gaudent privilegio

286 Cepo. consi. xi. nu. 15. cu condemori ibi. Et dicit Anto. de butri. in d. c. ij. de foro compe. per illu tex. generaliter loquitur in or clericis, q̄ si index laicus distringeret, vel condemneret clericum coniugatum, in criminibus, in quibus a iudice laico distringi, vel condemari non potest, incurrit excommunicationem, & censuram, & sequitur Alex. in d. consi. 149. in ca. inquisitionis, col. i. vi. vol. Et sic concluditur, q̄ clericus coniugatus q̄ accepit unicum, & virginem in uxorem, & incedit in habitu & tonsura, gaudet privilegio, in illis duobus casibus, ut d. c. i. de cleri. coniu. in vi. & ddi. Et tenet Tho. gra. deci. 10. Et dicit ita fuisse in consilio decessum, & hodie est statutum i. concilio Tridentino. 23. sessione. c. 6. ubi dicit q̄ in clericis coniugatis servatur constitutio Bonifacii 9. q̄ incipit Clerici q̄ cum unica. dum modo hi clerici alicuius ecclesie servitio, vel ministerio ab Epo deputati, et de ecclesie servitio, vel ministerio, & clericali habitum, & tonsuram utantur, nemini quo ad hoc privilegio, vel consuetudine, et immemorabili, suffragante. Et advertit q̄ talis clericus coniugatus ipse debet probare, q̄ unica tantum & virginem accepit, & q̄ incedit in habitu & tonsura, ut gaudeat privilegio. Nec obstat ritus Magnae curiae Vicariae i. contrarium allegatus, quia multis modis potest responderi. Primo quia dictus ritus tamquam editus a principe seculari, disponens super ecclesiasticas personas non valet, quia lex assumit vires a potestate conditis legibus. ff. de iuris. iudi. c. a nobis de sen. exco. sed Rex non habet potestatem per clericos. c. cu ad verum, et c. si Imperator. 96. distin. facit. c. ecclesia sanctae Mariae de consi. & i. auten. casus. C. de sacro. san. eccl. Itē lex principis prejudicialis ecclesias non ligat, nisi expresse approbetur per Papam, ut est communis theonica docto. in c. fin. de sol. & Abb. in d. c. ecclesia sanctae Mariae col. 4. ver. vna. & quae dicit Alex. consilio. 355. ponderatis his col. pen. ver. benefacit. 2. vol. Secundo respondeo, q̄ illorū ritus est correctus per regiam pragmaticam regis Ferd.

dinandi, quae incipit Ferdinandus, & c. Magnifico viro Barthe sub rub. q̄ clericus coniugatus: & c. ubi probatur, quod clericus coniugatus gaudet privilegio fori in criminalibus, & etiam privilegio canonis si quis suadente. 17. q. 4. & illa prag. concordat cu d. c. unico de cleri. coniu. in vi. & Tho. gra. deci. 16. Tertio modo responderi potest, q̄ ille ritus intelligitur de clericis coniugatis, q̄ non incedunt in habitu, & tonsura, & iste intellectus est bonus ut iura iuribus concordatur, & evitetur legum correctio. l. pcepimus. C. de app. Quarto potest responderi, ut intelligatur ille ritus de alijs privilegijs propter illa duo. s. canonis, & fori in criminalibus, & sic concordaret cu d. c. unico de cleri. coniu. in vi. & vna lex distinguitur, & limitatur per aliam, ut probat tex. iuncta gloss. in l. sciendum. ff. qui satisd. cog. & ad predictam questionem vide etiam Barto. ce. po. consi. x. incipiente non putet, & consi. xi. casus talis est Aloisius. + Adverte tamen, q̄ si clericus coniugatus sit captus a iudice seculari, & detentus propter aliquod crimen, & alleget se clericum, & doceat de clericatu per literas ordinatis, & petat se remitti ad iudicem ecclesiasticum, non est statim remittendus, nisi doceat se contrafisse cum unica. & virginem, & portasse habitum, & tonsuram clericales, iuxta ea quae habentur, & no. in d. c. unico, de cleri. coniu. in vi. & Corru. in lib. practica. questio. c. 31. vers. 5. sed de his cognoscet index ecclesiasticus, & non secularis, ar eorum quae habentur in c. si index de sen. exco. in vi. ita tenet Rota. decisio. 202. Incipiente si clericus coniugatus, sub rubri. de cleri. coniu. & Gemi. & Phi. fran. in d. c. unico. s. i. de cleri. coniu. in vi. & Gemi. in d. c. unico. s. fin. col. fin. ubi etiam tenet, q̄ sufficit si erat in possessione clericatus, & Alex. con. 8. col. fin. 1. vol. & tenet Pet. belluga in spe. prin. in titu. de propo. grava. s. videamus col. 3. ubi tenet, q̄ si tempore deprehensionis deprehendatur in habitu, & tonsura gaudet privilegio fori in criminalibus. d. c. unico de cleri. coniu. in vi. sed de dictis qualitatibus cognoscet index ecclesiasticus. d. c. si index. s. fi. sed inter index secularis detinebit illum, sed processus coram iudice seculari interim coarcescet, donec ecclesiasticus cognoscet de dictis qualitatibus. Immo index ecclesiasticus capta sumaria informatione, q̄ clericus, & incedit in habitu, & tonsura, & q̄ non habuit nisi unicum, & virginem, potest inhibere iudici seculari ne in causa procedat, sed supersedere debeat, donec fuerit ordinarie cognitum, si debet gaudere privilegio clericali, quo ad forum nec ne, & index ecclesiasticus qui de hoc cognoscet in isto iudicio debet partem citare, ita tenet. d. Alex. in d. consi. 8. i. vol. & con. 149. 6. vol. & Pet. belluga ubi supra & Bart. cep. in d. consi. x. & xi. Immo plus dixit Bal. in l. si qua per calumniam. C. de Epi. & cleri. q̄ eo ipso q̄ coram iudice laico producit instrumentum, seu litera clericatus sufficit, ut index laicus debeat remittere cognitionem, ad Episcopum, si gaudet privilegio, nec ne, & interim debet in causa suspensum, ut ibi per eum, & processus aliter factus esset nullus, ut dicit Alex. in d. consi. 149. 6. vol. & ad predicta vide etiam Cy. & Iaco. butri. in d. l. si qua per calumniam, & Io. And. in d. c. si index de sen. exco. i. vi.

Et predicta locum habent in clerico coniugato, sed in clerico in minoribus non coniugato, si notorie constat illum esse clericum, vel de hoc est fama publica, vel talis est communiter pro clerico reputatus, statim est remittendus ad ecclesiasticum, et si non esset clericus. d. c. si index. s. i. si vero ante deprehensionem ut tacitus habebatur, tunc non statim remittitur, sed cognitio est iudicis ecclesiastici. d. c. si index. s. fi. dum tamen interim omnis processus per iudicem laicum conquiescat, ut dicit Pet. belluga ubi supra, cum conxor. supra allegatis. Et similiter, si talis clericus coniugatus est in poxe iudicis ecclesiastici, vel ad eum confugisset, poterit index ecclesiasticus inhibere iudici seculari, ne contra eum procedat, donec fuerit cognitum, si gaudet privilegio fori nec ne, ut iurisdictionem ecclesiasticam possit tueri, ut dicit Bart. cepo. in d. consi. x. Incipiente non putet, in prin. & per totum. Adverte tamen, q̄ licet vera sit supradicta conclusio, q̄ de supradictis qualitatibus debeat index ecclesiasticus cognoscere, tamen de clerico coniugato, q̄ non coniugato, quia probatio de clericatu, est quid spirituale, & per suu iudicem debet cognosci, tamen in facto, q̄ in iure, ut dicit Bal. in l. quociens C. de iudi. & Inno. & alij in c. cu sit generale de foro compe. Poterit tamen index secularis summarie se informare, & cognoscere, ad finem remittendi, si constat de qualitatibus, ut tenet Archy. in c. frequens. 60. distin. & Anto. de butri. in c. tua de ordi. cogni. & talis cognitio non fit in modum probationis, sed in instructionis, quia vera probatio clericatus, non potest fieri, nisi coram Epo, ut dicit Bal. in d. l. si qua per calumniam, & Pet. belluga in d. Spe. prin. in titu. de propo. grava. s. videamus col. 4. cum conxor. in d. locis. + Est etiam diligenter advertendum, q̄ quando index secularis remittit clericum ad ecclesiasticum iudicem, debet cum urbanitate, & honestate facere, & non cum ignominia, & verecundia, alias inferret gravamen, & posset puniri, ut tenet Pet. belluga in d. s. videamus in fine, & benefacit q̄ dicit Gemi. in c. si index in fi. de sen. exco. in vi. + Sed pone clericus coniugatus incedens in habitu, & tonsura, q̄ gaudet privilegio clericali, an pro debito pecuniario possit detineri, et carcerari, de persona, a iudice seculari, in casibus in quibus laici possunt carcerari, puta quando est obligatus cum iuramento, vel contra eum esset accusatum instrumentum, secundum formam ritus Magnae curiae Vicariae, q̄ incipit itē si qui debitor, & ista questio sepius de facto contingit, & breviter concludo, q̄ in casibus in quibus index laicus habet iurisdictionem in clericos coniugatos, iuxta terminos d. c. i. de cleri. con. in vi. illud est verum, quando exercitium iurisdictionis respicit executionem, et distributionem bonorum, dummodo, q̄ ipsorum persona non tagatur, nec in ipsorum persona animadvertatur, quia ubi, requireretur restrictio personarum, illa non potest facere index laicus, sed index ecclesiasticus, secundum Abb. i. c. ex parte de cleri. coniu. pro quo facit q̄ dicit Spe. in titu. de compe. iudi. adi. s. i. ver. sed non quod promissa, rō est quia tex. in d. c. i. de cleri. coniu. in vi. reseruat istis clericis coniugatis privilegium canonis si quis suadente. 17. q. 4. eo modo quo prius illa iura habebat, sed per iura antiqua retineri non poterat talis clericus sine pena excommunicationis. c. 2. de foro compe. & ideo nec etiam hodie

poterit retineri, quia si durat canonis privilegium omnis violenta detentio fecit incurrere in excommunicationem, ut not. Inno. in. c. nuper de sen. exco. de secularis detinendo clericum coniugatum, gaudentem privilegio clericali incurreret excommunicationem. d. c. si quis suadente, & posset puniri, quia committeret sacri legum. c. cum sit generale de foro cōpe. & d. c. si quis suadente, & posset p iudicē ecclesiasticū carcerari, ut not. Inno. in. c. si fame de sen. exc. & sic iudex secularis male faceret, talē clericū coniugātū carcerando, & eū graueret, & qū dēret carcerari, dēret ad ecclesiasticū iudicē remitti, & ita communiter tenent docto. ut tenet Pet. bclinga in spe. p̄ci. in titu. de propo. grau. col. 4. & tenet Imo. in. d. c. ex parte. vbi dicit, q nullo casu poterunt clerici cōiugati dīstrīngi personaliter per iudicem laicum, & Lapus allega. 118. Incipiente queritur nō leuiter, & allegati. 41. & Barto. ce. po. consi. x. Incipiente non putet aliquis, cum sequen. & late fir mat. Phi. fran. in. d. c. i. s. & cum. col. i. de cler. coniu. in vi. vbi etiam ponit, an, & quando, clericus coniugatus pro causa pecuniaria possit conueniri vel condemnari coram iudice seculari. An + autem quando clericus coniugatus detinetur a iudice seculari, vxor. talis clerici possit constituere procuratorem ad agendum, & de fēdēdū pro suo marito detento, dicas q sic, duabus rationibus, quia est coniuncta persona quae cum cautione de rato admittitur. l. maritus de procura. habetur per Alex. & alios in. l. exigēdi. C. de procu. ac etiā quia talis mulier uidetur prosequi suā iniuriā, ita ī specie tenet domini de Rota decisi. 203. Incipiente vxor. predicti, in tit. de cler. coniu. + Et dicit Bal. in. c. non nulli in fi. de rescri. q coniuncta persona potest constituere procuratorem pro coniuncta, quod dicit esse verum, quando est factus dominus litis per contestationem litis, & vide Bal. in. l. si sine. s. qui patris. ff. rem. ra. ha. vbi loquitur de patre, an possit constituere procuratorem tamq̄ legitimus administrator honorum filij, de quo etiam per Bal. in. l. i. C. de bo. mat. in. i. oppo. col. i. & col. 2. & ibi an requiritur consensus filij, & Phi. fran. in. c. i. s. i. col. 2. de procu. in vi. similiter etiā coniunctus potest appellare pro coniuncta persona, cum cautione de rato, ut tenet And. de yser. in consti. regni appellationum tempore per tex. in. l. i. ff. de app. rcci. quod intellige dummodo infra tempus appellandi principalis ratum habeat, ut dicit glo. in. d. l. i. & tenet Ma. de asti. in. d. cōsti. appellationum tempora, col. 9. vers. an autem, de quo etiam per Phi. fran. in. c. concertationi in tertio nota. de app. in vi. & Decius in. c. si iustus col. 2. in tertio not. de app. vbi ponit, q subrogatum loco appellationis debet fieri infra tempus infra quod potest appellari. Addi. + Et aduerte ad vnum q in casibus in quibus clericus coniugatus gaudet privilegio fori, nō solū ipse sed etiā eius vxor gaudet eodem privilegio, quod consequitur ex persona sui mariti clerici, ut tenet Maria. focci. consi. 12. quoniā col. 7. vers. & non solum. pri. vol. + Quid autem si talis clericus dimisit habitum, & tonsuram, & postea reassumpsit an gaudeat privilegio, dicam infra in glo. in verbo habitum. Et ad materiam an clericus cō-

iugatus retineat privilegium, & q̄o ad que ultra ea qua habetur in. d. c. i. de cler. coniu. in. vi. de Prepo. in. c. interdixit. 32. distin. & in. c. clericus. xi. q. i. Et an verberans clericum coniugatum incurrat excommunicationem. Et an clericus coniugatus immiscens se negotijs secularibus, gaudeat privilegio, de omnibus vide Prepo. in. c. si qui, & in. c. quia tua. 12. q. i. Et in dictis locis ponit etiam, an possit de bonis ecclesie licite sustentari, & beneficium obtinere, si clericaliter viuat. Et an trahens clericum coniugatum coram alio iudice puniatur, vide Prepo. in. c. molita. xi. q. i. Et an possit clericus coniugatus per bigamum accusari, Prepo. in. c. ipsi apostoli. 2. q. 7. Et si talis clericus coniugatus decedat ab intestato, & sine cognatis, an vxor p̄feratur ecclesie, vide Prepo. 12. q. 5. c. cunq̄. Addi. + An clerici Greci, seu Orientales si habēt vxores gaudeāt privilegij, & imunitatis clericorū respectu bonorū, ut nō teneantur ad d. tit. & gabellas, & collectas, vide Bal. cōsi. 23. Incipiente orientabilibus. 3. vol. vbi tenet q non gaudet privilegio & imunitate, & sequitur Io. de arnono de S. Angelo Fasanelle in Epitoma. 33. Incipiente ī partibus. + Et an clerici ī sacris constituti et ab vxoribus proprijs abstinerē deant, alias puniatur, vide Prepo. in. c. placuit. 32. disti. Itē bigami oī privilegio sunt exuti, & priuati, ut in. c. vnico de biga. in. vi. & ibi docto. & Spe. in titu. de cler. coniu. in fi. + Qualiter aut formatur libellus cōtra tales clericos cōiugatos, q̄ statutis & cōsuetudinibus ac tallijs seu exactionibus locorū subiacerē noliūt, vide Spe. in titu. de cler. coniu. in prim. + Qui aut clericus dicatur clericaliter viuere, ut gaudeāt privilegio, glo. 7. c. regni. Itē statuimus q clericus num. 96. sub rub. q clericus clericaliter viuētēs & c. dicit q ille dicitur clericaliter viuere, q oībus relictis Dei omni potētis inherēt mīsterijs, sed hoc eēt nimis rigidū, q̄ pauci clericaliter viuērent, ideo dicitur q illi dicuntur clericaliter viuere, q deserūt habitū, & tonsurā, & ecclesiā saltē in festis officiāt, & a negotiationibus secularibus, p̄sertim in honestis, se abstinent, & isti gaudēt privilegio, ut dicit Spe. in titu. de cler. coniu. col. i. Et Guid. pape in qōnibus de lphi q. 83. Incipiente die quarta. Et cū isto dicto multū se cōformat qdā pragmatica q̄ est ī regno Sicilie vltra Farū. p̄ quā statuitur q clericus qui volunt gaudere privilegio clericali, teneantur perseuerare, & incedere cum clericali habitu, & sacerdotali tonsura, ac diuinis officijs quibuslibet diebus dominicis & festiuis, horis consuetis, cum suo pellicio personaliter possunt esse, de qua pragmatica facit mentionem Anto. capi. deci. ibi in causa crustonī in fine. Addi. + Et hodie est statutum per Consilium Tridentinum, q nullus clericus prime tonsure aut minorum ordinum ante decimum quartum annum beneficium obtinere potest, nec fori privilegio gaudeat. nisi beneficium ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui ecclesie ex mandato Episcopi inseruiat. aut ī aliqua schola, vel vniuersitate, vel in seminario clericorum de licentia Episcopi versetur quasi in via ad maiores ordines suscipiēdos. habetur in 23. sexione. c. 6.

1. + Audacia quae sonat in malum. l. si quis in tantam. C. unde in. clem. i. & ibi glo. de offi. ordi. + Horrenda crimina, id est enormia, & grauissima, ut in clem. i. de offi. ordi. vbi loquitur de enormibus, Quae autem crimina dicuntur grauia, quae grauiora, & quae grauissima, vide Bar. in. l. non solum. s. si mandato. ff. de iniur. Abb. in. c. tue de penis, Bal. cōsi. 412. & ita dico. 4. not. & Fran. de are. in. c. cū non ab homine col. 7. de ind. vbi dicunt, q̄ grauia delicta dicuntur quae requirunt dolum, & pro quibus imponitur magna pena, grauiora dicitur, quae sunt crimina publica, pro his tamen non imponitur pena mortis secundū glo. in. l. auxilium. s. in delictis. ff. de mino. grauissima autē dicuntur quae mortem imponunt, ut ibi p̄ eos. Addi. Et vide Dy. cōsi. 43. Incipiente sex corpus, vbi dicit q̄ atrocita crimina distinguuntur a non atrocibus, primo in spe. Et qualitate facti ex quo crimen descendere dicitur. Secundo inspecta impositione pene, quia vbi grauis pena imponitur corporalis crimen dicitur graue, & capitale, vbi vero imponitur pena pecuniaria leue crimē existimatur ut ibi lacius per eum, & vide Host. in sum. de peni. & remiss. s. de quibus vbi ponit quae dicuntur venialia, quae mortalia, & q̄ criminalia, & vide Cepo. consi. xi. num. 24. vbi ponit quod dicatur enorme, & qd̄ leue delictum. Et ad materiam vide in. c. si Episcopus 30. distin. & in. c. apostolus 81. distin. & ibi doct. Pau. de leza. Zab. & alios in clem. i. de offi. ord. Syl. in sum. in verbo crimen. Io. And. & alios in. c. nisi cum pride de renun. Anto. de but. Fran. de are. & alios in. d. c. cū non ab homine col. 7. Et inter alia dicuntur enormia crimina esse crimen, heresis, sacrilegij, simonie, periurij, vsurarium, & adulterij. 12. q. in sum. 77. distin. in sum. & in. c. i. & ibi docto. Item homicidium, furtum, incestus, vitium sodomiticum, fornicatio notoria cum incorrigibilitate, post monitionem, & similia, item crimen lese maiestatis, ad predicta etiam vide in summa. 50. distin. & c. de his, & ibi doct. ea. distin. Et vide Barto. Ce. po. consi. xi. Incipiente casus talis est Aloisius col. 9. cū seq. vbi plene ponit, quando dicitur crimen enorme in clerico. + Et nota q̄ tria dicuntur crimina excepta. s. crimen heresis, lese maiestatis, & simonie, ut per glo. si in. c. i. de testi. in. vi. + Quid autem sit de crimine false monete, ī quo sunt sex specialia, ut per Azo. in sum. C. de fal. mo. & Odo. in. l. i. C. eo. vbi vidē Bal. + Et falsificans monetam tenetur crimine lese maiestatis. l. ij. & ibi Bal. C. de fal. mo. late ad materiam vide in consti. regni adulterinam, & ibi And. de yser. & Matth. de affi. Et dicit Bal. in. d. l. ij. Quod non subditus falsificans monetam, non dicitur committere crimen lese maiestatis, ut ibi per eum. + Seculare coerceri, ut probatur in. c. ij. de foro compe. c. significasti & c. si diligenti eo. titu. & docto. ī d. locis, & in. c. si iudex de sen. exco. in. vi. Immo si plures essent laici, & vnus clericus, omnes deberent corā ecclesiastico iudice conueniri, si causa non est diuidua, ut dicit Anto. de prato veteri in. l. i. in fi. ff. que sen. sine

app. resci. Dy. in. l. iuris peritos. s. i. ff. de execu. tuto. et ibi Bar. Maria. focci. in. c. i. col. 8. vers. decima quinta declaratio de foro compe. & late in. c. ij. col. 14. vers. octa uo fallit de mutu. peti. & in consti. 12. col. 6. primo vol. late Fely. in. c. i. col. 4. de prescri. vbi ponit limitationes, & Hypo. in rub. ff. de fidei. num. 131. & hoc ne contentia cause diuidatur, & sequatur absurdum q̄ in eadem causa diuerse sentētie, & forte contrarie proferantur, & quia magis dignum, trahit ad se minus dignū, ut dicunt docto. in dictis locis. Addi. Et eandem opy. q̄ quando delictum est commissum a pluribus inter quos esset vna persona ecclesiastica in tali delicto mixto commissio q̄ ratione persone ecclesiasticae omnes deberent remitti ad ecclesiasticum tenet Socci. in. l. cum senatus in fi. ff. de reb. dub. vbi dicit vidisse in practica ita fuisse obtemptum. & dicit esse notandum pro euadendo amico, quia iudices ecclesiastici minores penas imponunt, cum sententiam sanguinis imponere non possint. c. sententiā extra ne cler. vel mo. & c. clericus eo. tit. hoc etiam late tenet Tho. ferracautela. x. q̄ Incipit si contingat, late Hypo. sing. 180. plura dominus meus Io. de arno. de S. Angelo fasanelle in soliloquio. 57. non est negligendum vbi dicit ita in facto obinuisse. Et tenet Hypo. consi. 67. col. pen. num. 62. primo vol. & Rocchus de curte in. c. ex litteris ī tertio nota. de consti. Io. neu. in silua nuptiali lib. 6. num. 38. cum seq. Ad predicta benefaciunt quae dicit Io. de Imo. consi. 139. presatus symus col. 3. vers. quin immo cum seq. & non plures. Et propterea dicit Inno. in. c. cum. m. ad fi. de consti. q̄ vbi de eadem re vel connexa petitur corā alio iudice potest pars petere se remitti ad primum iudicem alias est iusta causa appellandi, & sequitur Ian. vbi supra, quia propter cause continetiā debet coram eodem iudice conueniri toto titulo. ff. de quibus re. ad eundem iud. ea. qui titulus non solum habet locum in ciuilibus, sed etiam in criminalibus, ut dicit Ias. in. l. nulli col. 2. in prim. C. de iudi. & Anto. capi. de cisi. 122. & bene faciunt alia dicta, & allegata p̄ Ias. & Anto. capi. in locis preallegatis. + Pro hoc etiam facit, quia quis multa consequitur ex persona alterius. q̄ ex sua persona consequi non posset de quibus late per Ias. in. l. si emancipati col. 3. cum sequ. vers. nota tu diligenter num. 5. cum seq. C. de colla. + Ad predicta vide etiam Decius in. c. ex litteris col. 2. extra de consti. vbi dicit q̄ si extat collegium clericorum, & laycorum data paritate clericorum, & laycorum iudicatur ecclesiasticum, quia maius dignum trahit ad se minus dignū. Et hoc quando consideratur ad faciendum collegium, seu vniuersitatem, quia tunc maior pars attenditur, & data paritate iudicatur ecclesiasticum. Aut considerantur singuli, ut singuli, & tunc quilibet conuenitur coram suo iudice, ut ibi per eum. + Item predicta intellige quando causa est indiuidua, ut tenet Maria. focci. d. consi. 12. col. 6. vers. & est adeo primo vol. bene faciunt quae dicit Bar. in. l. precipimus. s. eodem obscruādo C. de app. Sil. nup. vbi supra nu. 43. et Fely. ī. d. c. i. col. Io. Anto. de Nigris

4. de prescri. & ista limitatio fere destruit dictū Anto. de prato vctri, & dictam limitationē tenet Maria. soc. in. c. i. col. fi. extra de foro compe. & in. d. consi. 1. 2. col. 6. primo vel. & Dec. in. l. si emancipati col. 4. in prin. C. de colla. & limitatōnem videtur velle Fely. d. c. i. de prescri. col. 4. quando causa esset criminalis, et iudex ecclesiasticus nō posset illam penam imponere, quia poterit iudex secularis supplere, ut ibi per eum.

1 a. ¶ Sanguinis ut in. c. in Archiepiscopatu de rapto. c. sententiam sanguinis ne cleri. vel mon. & ibi scrib. alias penam sanguinis imponentes essent irregulares, ut ibi dicitur.

1 b. ¶ Impuniti remaneant, quod esse nō debet, quia maleficia non debent remanere impunita. l. ita vulneratus. s. pen. ff. ad leg. aquil. l. qui seruum. ff. de interrog. actio. c. ut fame de sen. exc.

c. ¶ Impunitatis, & sic propter spem impunitatis qui sunt nequam fiunt nequiores. c. ut fame de sen. exc. ¶ & facilitas venie. incentiuum est delinquendi. c. ut clericorum de vita & ho. cleri. c. ē iniusta in fi. 2. 3. q. 4. not. in clem. i. de offi. ordi. Et ista extrauagans ab illo. vers. tamen dictorum, vsq; ibi huiusmodi supplicationibus, est sumpta a dicta clem. i. de offi. ordi. & facit tex. in. c. transmissam de electio. & multi recipiunt primam tonsuram, seu alios minores ordines, non ut velint viuere clericaliter, sed ut apprehēsi in criminibus, possint effugere penam secularē, ut dicit Abb. in. c. tue de apo. ¶ Et hodie Episcopi indifferenter maioribus septennio litteratis tonsuras conferunt, & ordines clericales, adeo q̄ fere totum regnum plenum sit clericis secularibus laicaliter viuētib; qui habitu clericali abiecto, arma deferunt, seuis & enormibus se immiscētes, & voluptatibus inuoluti, homicidia, furta, & cetera maleficia, passim cōmittere non formidant, & ut vltionē criminū euadant, & gabellas fraudent, se clericari faciunt, & ideo optime, & sancta ratione fuit ista extrauagans facta, ut non incedentes in habitu, & tonsura, & clericaliter non viuētes, nō gaudeāt privilegio ad predicta et vide Pet. bellu. in Spe. prim. in titu. de propositiōne graua. s. dubitatur, ubi multū inuehit contra talia cōmittentes,

1 d. ¶ Libido, id ē voluptas, & cupiditas peccandi, quot aut modis capiatur libido vide Astes. in sum. lib. i. titu. 36. c. iii.

1 e. ¶ Prouocantur, nota q̄ impunitū facinus relinquēs, alijs prestat exemplū ad similia ppetradū, pro hoc, q̄ a si quā male vsurpatur omittimus, excessus via alijs apertimus. 3. 5. q. 9. loci. facit. 9. 3. distim. c. puenit. 2. 5. q. 4. c. est iniusta in fi. & ne facti pueritas, alijs trāseat in exemplū. c. tant. s. licet de excess. prela. sic e contra, pena vnū alijs transit in exemplū, & est metus multorum

l. capitaliū. s. famosos. ff. de peni. c. clericos i. fi. extra de vit. & ho. cleri. c. q̄ sacerdos in fi. xi. q. i. 4. 5. distim. sed illud, clem. i. in fi. extra de offi. ordi. cū similibus. l. fi. c. de delato. lib. x. glo. in. l. omnes. C. de peti. bon. iud. lib. 2. x. ¶ Alibi dicitur q̄ sunt quedā culpe, in q̄bus culpa relaxare vindiētā. c. i. s. pen. extra de postul. prela.

1 f. ¶ Nos ¶ Igitur nunc ponit cām, qua fuit motus Papa ad condendū hanc constitutionem, Similis causa ponitur i. cle. i. extra de offi. ordi.

g. ¶ Perniciosum. i. pessimum ut in prag. sanctione in prohemio in verbo perniciosum. ¶ Et quod est perniciosum exemplo, recuocandum, ēt si alias non esset malum. c. cū adrianus, & ibi glo. 6. 3. distim. Io. And. in. c. sacro san. extra de electio. cum ibi allegatis.

1 h. ¶ Grauiori ¶ quia quādoq; pena augetur propter frequentiam delictorū, quia supplicia exacerbantur quādo multis crassantibus exemplo opus est. l. aut facta. s. fi. ff. de pen. not. in. l. quid ergo. s. pena grauior in glo. magna. ff. de his qui not. infami. ¶ Et propter consuetudinem delinquendi magis punitur. l. iij. in. fi. c. de Epi. audi. ¶ Hinc est, q̄ si quis impetrat compositionē, vel remissionē a Papa, vel Imperatore de aliquo delicto, non facta mentione, q̄ alias habuerat gratiam de delicto, non valet tale rescriptum impetratum, ut late per Ias. in. l. nec damnosa col. i. c. de preci. imper. offe. & in l. pscriptioe. i. fi. c. si cōtra ius vel vul. pub. & Fely. i. c. postulasti col. 4. extra de rescri. & propterea inserunt q̄ siquis habuit gratiā de vno homicidio, & postea impetrat aliam gratiam, vel remissionem de alio homicidio, non facta mentione de primo homicidio, talis gratia, seu remissio ei non prodest, ut ibi per eos. ¶ Et propter consuetudinem delinquendi quis potest puniri pena mortis ut dicit Bar. in. l. vnica. C. de superexco. lib. x. & ideo secundum cum ibi cum assessores volunt facere aliquem decapitare conuincunt eū, q̄ multa crimina cōmisit diuersis vicibus, etiam si pro illis imponeretur pena pecuniaria, poterit puniri ad mortem, & late prosequitur Tho. gra. in voto. 1. 7. Incipiente in cā vegy. fisci cum multis concordant ijs ibi, ubi vide. sed ista opy. videtur mihi nimis rigida, & rigorosa, & magis sequendum esset illud, quod statuitur i. l. capitalium. s. solent. & s. crassatores. ff. de penis. ubi probatur, q̄ pro illo delicto ibi in tex. posito primo suffragatur, seu interdicitur aliquis locus. Secundo mittitur in exilium, & si sepius seditiose, & turbulenter se gesserit capite punitur, & not. ibi seditiose, & turbulenter, quia seditiosus capitaliter punitur. l. i. & ij. c. de sedi. & pro ista parte al lego. glo. in. l. seruos. C. ad. l. iul. de vi. que dicit q̄ grauius punitur solius delinquere, nō tamen pena mortis, ut ibi in glo. in verbo pena, quā ibi non tenet predicta opy. ut punitur pena mortis. Addi. Et dicit Tho. gra.

decasto. 6. 1. q. nunq̄ fuit seruatum in Consilio, ut propter consuetudinem punitur pena mortis. Predicta tamen intellige, q̄ propter consuetudinem delinquendi magis punitur, procedit quando circa idem pluries deliquit, & sic in eodem genere delicti, ita videtur tex. in. l. vnica in fi. in verbo hiscem. C. de superexco. lib. x. & in. d. l. capitalium. s. solent. & s. crassatores, quia ibi circa idem sepius delinquit. ¶ Sicut etiam dicimus semel malus semper presumitur malus in eodem genere mali, ut late per Hypo. in sua pra. crimi. s. diligenter col. 2. 2. nu. 100. cum ibi allegatis.

1 i. ¶ Mansuetudo, nota q̄ ius canonicū cum mansuetudine, & equitate procedit, ut hic, & in. c. dilecti extra de iudi. & c. a nobis extra de sen. exco. & sequitur equitatem, & non rigorem iuris ciuiliū ut per. d. Prepo. in. c. in canonicis circa fin. 1. 9. distim. ¶ Quod patet etiā quia per ius canonicum non imponitur pena sanguinis in archiepiscopatu de rapto. & c. sententiam sanguinis ne cleri. vel mo. ¶ Et equitas prefertur rigori, quādo illa equitas reperitur scripta in iure Alex. in. l. placuit. C. de iudi. cum concor. ibi, & de equitate, quā semper debet inesse legibus, vide Lucam de pen. in. l. 2. C. ne fiscus rem quam ven. euin. lib. x. ubi late.

1 k. ¶ Scandalum generari ¶ concor. tex. in clem. i. de offi. ordi. Addi. ¶ Et scandalū grece, latine, designat offensam ruinam, vel rixam, ut dicit Io. And. & alij in. d. c. i. de offi. leg. in. vi. dummodo Deus qui est via, veritas & vita per id non offendatur, alias scandalum vitiosius tolleratur, ut per Io. And. in. d. c. i. col. i. & ibi Phi. fran. in prin. cum concor. ibi. Et semper scandalis est obuiandum. c. i. extra de offi. leg. in. vi. etiā si pusilla sint. c. ij. extra de no. ope. nunci. not. glo. in. d. clem. i. i. ver. scādala. ¶ Et iudex debet vigilare, & providere ne scandala veniant, vel ne partes veniant ad arma. l. equissimum. ff. de vsufu. in prin. benefacit tex. in. c. placuit 90. distim. ¶ Et iudex potest cogere partes ad prestandum cautionem de non offendendo si extat suspicio scandalis, & ne partes veniant ad arma secundum Inno. in c. i. de offi. deleg. & Flo. in. d. l. equissimum in prin. & Par. in tra. sindi. in verbo concordia, & in verbo officialis. s. si sunt late Fely. in rub. de treg. & pa. col. 6. & Bar. in. l. illicitas. s. ne potentiores. ff. de offi. presi. Et similiter ad euitandum scandala, iudex potest precipere sub pena marito. & parentibus ne in uxorem adulterā seuiant. ¶ Immo iudex potest compellere maritum ut prestet cautionem idoneam si vxor timet de non offendendo eā, ut dicit Abb. in. c. ex transmissa de resti. spo.

6. ¶ Et propter seuiam viri fit separatio quo ad thorum ut per Abb. in. c. litteras col. ij. de resti. spo. & ad predicta vide Matth. de affi. in constitutione regni legum aspernatis col. 3. in prin. cum ibi allegatis. ¶ Similiter iudex pro scandalo euitando potest alicui sub pena precipere, ne exeat ex domo, ut dicit Alb. de ro. in. l. fi. ff. de interdi. & releg. similiter potest precipere, ne transeat per talem locum, per not. per glo. & ibi Bar. in prin. in. l. quod ius. ff. de re iudi. & faciunt dicta per Bal. in

l. i. in repe. de offi. asse. de quo late per Iaso. in. d. l. quod iusit col. 4. & Par. in. d. verbo concordia, & in verbo assessor col. 4. in fi. & in. d. verbo officiales. s. si sunt.

8. ¶ Similiter propter scandalum iudex potest penas commutare, Io. And. in. c. in Archiepiscopatu in fi. de rap

9. ¶ Similiter ubi timetur de scandalo, vel mora esset periculum allatura, non seruantur regule iuris communis, late per Alex. in. l. i. col. 14. ff. de offi. eius cui man. est iuri. & ibi Ias. col. 20. & latissime p Hypo. in. l. quā cedem col. i. & ij. C. ad leg. cor. de sica. ubi q̄ quādo periculum est in mora tolleratur illud, quod alias non tolleraretur, & ex hoc infert ad multa, ut ibi per eum.

10. ¶ Et hinc est, q̄ quando imminet periculum tumultus, culpabiles possunt pena mortis puniri, absq; vilo ordinato processu, ut ff. de inuis. testa. l. si quis filio exbere dato. s. bi autem alias. s. quid tamen, & tenet Bal. in. c. canonum statuta col. 2. vers. extra nota. de consli. & est tex. in. l. pen. in fi. ff. ad leg. Cor. de sica. et tenet Par. in tra. sindi. in verbo pena. s. si in fine ubi dicit, ¶ q̄ licet ad tumultum populi iudex ad penā corporalem procedere non possit, tamen potest executionem sententię condemnatorie accelerare, etiam dilatione pendente, si tumultus alias sedari non potest. & Alex. i. d. l. i. col. 16. num. 52. in fine ff. de offi. eius cum ibi allegatis, & additis i. addi. impressa. Similiter propter scandalū proceditur sine citatione, & sine cause cognitione Io. And. i. Spe. in titu. de sen. prola. s. species, & Prepo. in. c. de his el. ij. col. pen. 50. distim. tangitur per Alex. & Iaso. ubi supra. Addi. Et dicit Fely. in. c. pastoralis. s. quia vero col. 2. de offi. deleg. q̄ si latro, vel homicida instat ad defensionem, ut res protrahatur, debet interfici, & postea inqri & hoc si constat ē calūnia. Et dicit Hyp. i. sua pra. cri. s. examinande nu. 1. 9. q̄ si iudex timet ne termino defensionis in causa capitali tumultus fiat, potest illico procedere ad executionem capitalem, & tenet Bal. in. l. cū veis in fi. C. de penis Lud. ro. sing. 589. Incipiente tertio iudex. Ang. in tra. malefi. in ver. quā iudex statuit terminum ad eorum defensiones, vers. si autem aliquis Bar. i. l. qui cedē. ff. ad. l. cor. de sica. ¶ Et propter metum periculi, vel scandalis potest magistratus legem transgredi secundum Bal. in. l. si quis filio. s. hi autem. Et dicit Bal. in. l. obseruare in. x. questi. ff. de offi. procon. & leg. q̄ excusatur in sindicatu, qui ob multorum salutem transgreditur statuta, quia ex causa licitum est leges transgredi. l. si hominem. ff. man. de quo per Pari. in. d. tra. sindi. in verbo iudex col. 5. vers. licitum est, & late Fely. in. c. i. col. 17. in septima fallentia de consli. ¶ Similiter propter timorem scandalis valet mandatum sine clausula iustificata, quia potest fieri parte inuita secundum Lud. ro. & Alex. in. l. de pupillo. s. hēminisse col. 2. ff. de operis no. nunci. & Ang. arc. in. s. curare col. pen. vers. possent tamen Insti. de actio. pro hoc facit quia natura cause iustificat ipsum mandatum, cum sit factum ad euitandum scandala per ea, q̄ dicit Paris. in. d. tra. sindi. in verbo preceptum col. 4. in prin. vers. Item quia pro hoc facit. ¶ Item licet alias Io. Anro. de Nigris

Je questrum tollitur per satisfactionem de re restituenda, et non baractanda, tamen quando fuerit propter scandalum euitandum, etiam prestita satisfactione non renouatur, ut late per Iaso. in l. si fideiusso. §. si satisfatum col. 3. i. secunda limitatione ff. qui satisfda. cog. Et ad materia scandalum vide Fely. in c. nihil in prin. de prescri. vbi ponit triginta duo specialia inducenda propter scandalum euitandum, vbi ibi videre poteris. Et generaliter ad materiam quid sit scandalum, et quod obmitti possunt propter scandalum, et de multis alijs vide late d. Prepo. in d. c. de his cl. 2. 50. distinct. vbi ponit quatuor regulas, et multa alia vide ibi in summa illis distinct. et Firma. in re per. in verbo scandalum. Addi. Et ratione scandalum remittitur rigor iuris, et in absolutione ab excoicatione remittitur cautio iuratoria. c. super eo lo. vltimo, et ibi Fely. de sen. exco. Et ratione scandalum spoliatus non restituitur ut dicit Fely. ibidem, et ratione scandalum clericus cogitur cedere beneficio. et ratione scandalum puniendus non punitur. Et ratione scandalum Inquisitores non debent procedere contra populum, et ratione scandalum prelati innocens cogitur recedere ab Episcopatu. Et propter scandalum heresis Papa potest deponi. Et propter scandalum prelati debet cedere litui. Et propter scandalum euitandum inferior tenetur se in tromittere de causa deuoluta ad Papam, de quibus omnibus et alijs vide Fely. i. d. c. super eo. cum ibi allegatis.

1. Discretionem, nota quod quando scribitur minoribus Episcopo per Papam, dicitur discretionem, ut hic, quando vero Episcopis, dicitur fraternitati, ut dicit Spe. in titu. de reser. p. sen. §. ratione col. 2. vers. item cum scribitur.

2. Committimus, et mandamus, per hoc patet, quod ista extrauagans constitutio continet preceptum ideo negligens super hoc peccat mortaliter. 4. distinct. c. denique in fi. de offi. cu. c. i. clem. i. de eta. et quali. benefacit tex. et ibi Laud. et Zab. in clem. i. col. 2. in fi. de offi. ordi.

3. Prime tonsure et minorum ordinum, nota quod haec extrauagans clementina non habet locum, nisi in clericis prime tonsure, et quatuor minorum ordinum, qui non incedendo in habitu, et tonsura puniuntur. ut hic, quia efficiuntur de foro seculari. et in alijs vero in sacris constitutis seruatur dispositio clem. fi. de vita et hone. cleri. et ratio est, quia clerici in sacris constitutis non sunt regulariter tradendi curie seculari, nisi data incorrigibilitate, et postquam peruenierint in profundum malorum. c. cum non ab homine, et ibi per omnes. de iudi. et per d. Prepo. in c. impriuis. §. de persona col. 5. 2. q. i. et in c. si quis sacerdotum. xi. q. i. vbi ponuntur quinque crimina, propter quae clericus traditur curie seculari. Item quia clericus in minoribus potest retrocedere ab ordine, et tonsuram clericalem dimittere, et uxorem ducere, et priuilegio clericali se exuere, quod tamen clerico in sacris non licet, habetur in c. unico, et ibi docto. de biga. in vi. et in c. i. de cleri. coniug. in vi. et in c. Ios. ames, et in c. cum olim, et c. fin. de cleri. coniug. et

in c. i. de vit. et hon. cleri. in vi. c. i. et iij. de apost. doct. in dictis locis, et Prepo. in c. clerici col. 3. 2. distinct. sed clericus in sacris non potest redire ad seculum, ut not. de apo. c. iue in glo. fi. et Gemi. in d. c. unico de biga. in vi. Immo clericus in sacris cogitur redire ad ordinem ut dicit And. de yser. i. cost. regni apostatantes. col. i.

4. Regno Siciliae, per hoc patet, quod ista extrauagans clementina est localis, et in regno tantum Siciliae contra farum debet seruari, et ad alios non extenditur arg. c. i. §. i. in fi. de iur. cal. sed in alijs locis extra regnum seruatur in hoc ius coe, et dispositio. clem. fi. de vit. et hon. cleri. et requiritur trina monitio, ut ibi dicitur, et in c. fi. et c. pen. de vita, et hon. cleri. et c. in audientia in fi. de sen. exco.

5. Edictum publicum, per hoc patet, quod ista extrauagans est lex generalis in regno Siciliae. l. leges generales. c. de legi. cum simi.

6. Duorum mensium, et connumerantur isti duo menses a tempore publicationis huius constitutionis, et clementine, ut infra in hoc tex. probatur, et etiam quia ante publicationem nemo tenetur. c. ij. de const. sed ex quo ista clementina, et extrauagans constitutio publice promulgata, et publicata fuit, quilibet tenetur ad eius obseruantiam post duos menses, cum sit lex generalis in regno, ut in auten. ut fact. no. constitu. in prin. coll. 5. de postu. prela. c. i. ante vero duos menses non ardat, arg. 3. 2. q. 4. c. dixit sarra. ad pre. dicta vide etiam glo. i. c. fi. in verbo spatium ne cle. vel mo. et glo. in c. mouerunt de sen. excom. in verbo infra duos, vbi tenet quod post duos menses omnes ligat, et vide Barto. in re pe. l. omnes populi col. 1. 3. in quinta gōne principi. ff. de iusti. et iur. et docto. in d. c. ij. de constitu. Addi. Et ibi late Fely. vbi ponit multas limitationes ut ibi per eum. et vide Philipp. fran. in data sexti libri col. 4. versus fin. vbi ponit a quo tempore liget constitutio Papalis, quando vero constitutio non esset scripta, an liget a die scientie tantum, et notitie vide Barto. vbi supra, et Philipp. fran. in c. nemo potest ad impossibile in fin. de reg. iur. in vi. et ad materiam vide Matth. de affli. in constitu. regni homines col. 2. et late Fely. in d. c. 2. de constitu. Et an constitutio trahatur ad preterita Fely. late in c. fi. de consti. et Iaso. in l. non dubium col. 3. cum seq. C. de legi. Sed ex quo ista constitutio iam diu fuit publicata ab anno duo decime indictionis. 1524. nullus habet excusationem.

7. Et ista sunt notauda quia in facto vidi dubitari, quod quidam clericus in minoribus constitutus per multos annos non soluerat functiones fiscales, et gabellas, nec incederat in habitu, et tonsura, et postea duxit uxorem, fuit in iudicio conuentus, et fuit condemnatus ad soluedum gabellas pro toto tempore, quo non incederat in habitu, et tonsura, ex quo amiserat priuilegium clericale, et tamquam laicus reputabatur per istum tex. et tenebatur ad functiones fiscales, ut alij laici, nec requirebatur alia declaratio, sed ipso iure ut laici reputatur, ut in hoc tex.

3. probatur. Et an hoc casu potuisset se iuuare prescriptioe, si longo tempore non soluit, et quantum tempus requiratur, vide in l. comperit. C. de prescri. trigin. vel qua. anno, et Bar. in l. licitatio. §. earum. ff. de publi. et vechi. late Io. Fran. b. lib. in tra. de prescri. in. 2. par. quin te par. prin. in questi. 4. cum alijs seq. et ibi in .7. que. ponitur, quot requirantur, et An requiratur bona fides, et alia vide ibi, et haec nota quia in facto poterunt occurrere. Et predicta intellige in regno secundum dispositionem huius clementine, alias de iure communi requiritur trina monitio, ut dicit glo. in clem. i. in verbo tertio de vita et ho. cleri. et late per Alex. in consi. 8. Incipiente videtur super primo in. i. vol.

4. Perhemptorio, et trina monitione contra hoc videtur quod non sufficit emanare vnum perhemptorium, nec vna monitio pro omnibus, ut in clem. i. et ibi glo. i. ver. et tertio de vit. et ho. cleri. sed requiritur trina monitio per interualla dierum ut ibi, et tenent Io. de lig. et Zeri. et Io. de Imo. ibi in. 3. col. et Abb. in c. fi. col. i. in vlt. nota. de vit. et ho. cleri. Inno. in c. ex litteris eo. titu. glo. in c. si vero. §. i. de sent. exco. gloss. 5. q. 4. c. sint ornatu Archy. 68. distinct. c. fi. And. de yser. et Matth. de affli. in consi. regni apostatantes col. 3. Alex. consi. 8. incipiente super primo in. i. vol. et Tho. gra. in. uoto. 33. in causa clerici Hieronymi et Fely. in c. quonia frequenter §. porro. col. 7. ut lit. non conte Ant. capi. decisi. 191. in causa cruscconi col. 2. per iura in dictis locis allegata, quia vbiq; agitur ad penam incurrendam, vel ad perdendum priuilegium, et requiritur trina monitio nunquam vna citatio etiam perhemptoria habet vbi trinemonitionis.

5. Et perhemptorio, et trina monitione contra hoc videtur quod non sufficit emanare vnum perhemptorium, nec vna monitio pro omnibus, ut in clem. i. et ibi glo. i. ver. et tertio de vit. et ho. cleri. sed requiritur trina monitio per interualla dierum ut ibi, et tenent Io. de lig. et Zeri. et Io. de Imo. ibi in. 3. col. et Abb. in c. fi. col. i. in vlt. nota. de vit. et ho. cleri. Inno. in c. ex litteris eo. titu. glo. in c. si vero. §. i. de sent. exco. gloss. 5. q. 4. c. sint ornatu Archy. 68. distinct. c. fi. And. de yser. et Matth. de affli. in consi. regni apostatantes col. 3. Alex. consi. 8. incipiente super primo in. i. vol. et Tho. gra. in. uoto. 33. in causa clerici Hieronymi et Fely. in c. quonia frequenter §. porro. col. 7. ut lit. non conte Ant. capi. decisi. 191. in causa cruscconi col. 2. per iura in dictis locis allegata, quia vbiq; agitur ad penam incurrendam, vel ad perdendum priuilegium, et requiritur trina monitio nunquam vna citatio etiam perhemptoria habet vbi trinemonitionis.

6. Sed respondere potest quod licet inferior pontifice hoc non possit tamen Papa hoc bene potest, quia ista constitutio facta a papa, habet vim legis arg. §. sed quod principi Inst. de iure natu. et per legem seu statutum, quod habet vim legis potest induci, et fieri vna pro oibus, ut colligitur ex dictis per Abb. in d. c. fi. col. 2. in prin. de vita et hone. cleri. Prepo. in c. clerici. 2. 3. distinct. item in hac etiam constitutione fuit facta monitio pro primo secundo, et tertio perhemptorio, et lex semper loquitur. l. arriani. C. de her. et alio modo potest responderi quod monitio debet esse trina, vel vna faciend. cum conminatioe sub pena priuatiois priuilegij clericalis, quia illa pro tertia monitione habetur, ut tenet Pet. bellu. in spe. principi. in titu. de propositione, graua. §. videamus versi. vtrum allegat Ant. de but. in c. a nobis de sen. exco. Item quando monitio est mere extraiudicialis non requiritur tertia monitionem, ut not. glo. in c. si Episcopus 18. distinct. Inn. in c. cum nobis olim de electio. et Pet. bellu. a vbi supra. Item contra istum tex. iterum opponitur, quod non sufficit generalis monitio, sed debebant clerici specialiter nominari. d. cle. i. et ibi glo. in ver. nominatum de vita et ho. cleri. et doct. ibi et Abb. et alij in locis superius in prin. huius glo. allegatis, bene facit tex. in c. constitutionem de sen. exc. et in c. grauis de sen. exco. Item ex quo quilibet clericus particulariter leditur, igitur particulariter moneri debet arg. l. nam ista di-

7. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

uus. ff. de adop. l. si. C. si per vim vel alio mo. sed potest responderi ut supra proxime responsum est. Secundo respondetur quod contraria loquuntur quando fit monitio per ordinarium Episcopum, sed ista constitutio facta a Papa, qui habet potestatem legis codende ut late per Hosti. in sum. de consti. §. quis possit, cum ista constitutio sit lex, quae debet esse communis omnibus, et vniuersalis ut probat tex. in auten. de nup. i. prin. propterea non opus fuit specialiter clericos nominare, sed ita generaliter fieri, propterea ex quo tales clerici in regno erant, et sunt multi, et incerti tali casu etiam monitio generalis admittitur, iuxta nota. in auten. si omnes. C. si ut se ab here. absti. et c. cum in tua qui matri. accus. po. et c. inter quatuor de maio. obe. et quod quando multitudo, et incertitudo est in obiecto sufficiat generalis monitio, probat tex. in c. sacerdotibus ne cleri. vel mo. vbi clerici inuolentes se secularium procuracionibus post admonitionem perdunt priuilegium clericale, et tamen ibi dicitur tex. quod sufficit generalis admonitio, Preterea sufficiunt circumlocutiones, et sufficit apparere de quibus sentiat ut dicit Zeri. et Imo. in d. clem. i. col. 3. de vita ho. cleri. sed in hac constitutione satis apparct, quod comprehendit omnes clericos regni in minoribus, quia loquitur generaliter, et generaliter debet intelligi. l. i. §. generaliter. ff. de leg. presta. Preterea cum ista constitutio respiceret etiam futura. c. fi. de consti. non poterat nominatim fieri, sed sufficit quod generaliter loquitur.

8. Monitione, et admonitio enim semper precedere debet vindictam. 1. 2. q. 2. c. indigno. 1. 6. q. 7. c. omnes de cime de sen. exco. c. sacre. et ista est tertia admonitio postquam admonitionem nisi paruierint perdunt priuilegium ut hic dicitur, et not. in c. fi. in ver. tertio de vita, et hone. cleri. et in ista glo. comode adaptari possunt dicta in glo. precedenti et quia de iure coe ad hoc ut clericus in minoribus constitutus amittat priuilegium clericale, quo ad forum quatuor requiruntur secundum Anto. de butri. in c. i. de apo. Primum, quod non incedat in habitu, et tonsura, secundum, quod ingerat se enormitatibus. Tertium, quod in illis frequentauerit. Quartum, quod in illis deprebendatur. Additur et quintum, ut fuerit tertio admonitus, ut late per Bart. c. po. consi. 1. 1. Incipiente casus talis est Aloisius vbi late prosequitur, et Anto. capi. decisi. 161. in causa cruscconi col. ij. cum seq. vbi ponit sex requisita, et Tho. gra. in voto. 33. in causa clerici, vbi tenet, quod clericus de prima tonsura etiam si non incedit in habitu, et tonsura gaudet priuilegio fori, et remitti debet ad ecclesiasticum iudicem, nisi fuerit tertio monitus, allegat multos hoc tenere, ut ibi per eum, et dicitur pluries ut fuisse iudicatum in Magna curia Vicaria, et in Sacro Regio Consilio, et tenet Matth. de affli. in consti. regni apostatantes col. 3. vbi dicit quod debet esse trina monitio, nec sufficit vna cum interuallo dierum, ut dicit glo. in clem. i. de vit. et ho. cleri. in ver. tertio Inn. in c. ex litteris eo. titu. ante ergo ista monitionem in omnibus erit de foro ecclesie, ut consuluit Alex. consi. 8. videtur super primo in. i. vol. et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

9. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

10. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

11. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

12. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

13. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

14. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

15. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

16. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

17. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

18. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

19. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

20. Et hoc est habet locum Io. Anto. de Nigris

in clericis coniugatis, qui licet se immisceant negotijs secularibus interdictis clericis, non amittunt priuilegium nisi precedente monitione, vt supra, vt dicit Alex. d. consi. 8. i. vol. & consi. 149. 6. vol. de quo ultimo, vide C. epo. consi. xi. num. 41. vers. item in clerico vbi videtur velle, q non requiritur monitio, & vide late Ant. capi. decisio. 161. in causa crufconi vbi late, sed illud procedit inspecto iure coi,

se cus secundum istam extrauagantem, que continet ius nouissimum, & ponder. i. verbum in hac extrauaganti, ibi ipso iure, quod importat priuationem absq. monitione Gemi. in. c. i. circa prim. & de vit. & hon. cleri. in. vi. intellige tamen de clericis in minoribus, qa in alijs non habet locum ista extrauagans sed requiritur trina monitio secundum dispositionem iuris comunis. Et sic de iure comuni extra terminos huius extrauagantis requiritur trina monitio. c. contingit interdum el. iij. de sen. excoic. in. audientia, eo. ti. de vit. & ho. cler. Io. And. & Anto. debutri. in. c. perpendimus de sen. exco. vnde in locis in quibus ista extrauagans clementina non habet locum, puta extra regnum, ad hoc vt clerici seditiosi, & enormes vltionem digna pro meritis no euadat sub colore clericatus, labijs allegati, & facto dimissi, & ne crimina remaneant impunita, contra. l. ita vulneratus ff. ad leg. aquili. & c. vt fame de sen. exco. Potuerat vtriq. officiales ecclesiastici, & seculares in iustitia ministranda esse concordas. 4. Quia vna iurisdicchio aliam inuare debet. 23. q. vltima. c. administratores & c. priiceps seculi, 96. distin. c. cum ad verum de offi. ordi. c. i. & c. quoniam, nam vt dicit tex. nota. in. c. dilecto in fi. de sen. exco. quod duo gladij. s. iurisdicchio ecclesiastica, & seularis consueuerunt exigente necessitate sibi inuicem suffragari, & cum inuamine alterius subuentione mutua frequentius exercere, vnde dioecesanus, seu ordinarius cunctos clericos sue diocesis monere poterit ne seuis, & enormitatibus, ac armis se immisceant, & habitum, & tonsuram deferant clericalem, & hoc pro prima secunda, & tertia monitione iuxta. c. constitutionem de sen. excom. in. vi. alias sint priuati priuilegio, & ab ecclesia non defendentur iuxta. d. c. contingit de sen. excom. & iuxta theoreticam Ioan. Andr. Anto. de butri. Imo. & aliorum in. d. c. i. de aposta. & c. ex parte el. iij. de priui. & de sen. exco. c. cum non ab homines, & c. ppodimus, & c. si vero cum sy. Et dicit And. de yser. in. d. consti. regni apostatates in fin. & ibi Mat. de affli. col. 3. q. Episcopus, seu prelati debet esse facilis ad faciendum talem monitionem, licet vicarius Neapolitanus hoc posuisset in logum, & noluit talem monitionem facere, vt dicit ibi Mathe. in. 4. col. & talis monitio est bona ad tollendum fraudes, quia vt dicit Abb. in. c. tue extra. de apo. multu sunt qui recipiunt primam tonsuram, seu alios minores ordines, non vt videntur viuere clericaliter, sed ut deprehensi in criminibus possint effugere penam seculare. Sed & quid si dioecesanus, seu ordinarius negligat facere talem monitionem, quid erit per iudices seculares agendum, maxime per regios officiales, dicas q poterit iudex seularis requi

tere ecclesiasticum per litteras, vel alio modo, vt clericos non incedentes in habitu, & tonsura, & semis, ac enormitatibus se immiscientes moncat sub pena priuationis priuilegij clericalis, vt incedant in habitu, & tonsura, & ab enormitatibus se absteineat, alias data negligentia iudicis ecclesiastici poterit recurri ad alium superiorem vsq. ad Papam, vt supplere ad negligentiam illius iudicis ecclesiastici. Et q iudex secularis possit talem requisitionem facere probatur primo propter interesse rei publice ne delicta remaneant impunita. l. ita vulneratus. ff. ad leg. aq. l. c. vt fame de sen. exco. l. licitatio. §. quod illicite. ff. de publi. & vlt. & vna iurisdicchio requirit alteram. c. primo, & ibi per Imo. & c. quoniam de offi. ordi. de sen. exco. c. dilecto. 23. q. 5. c. principes. 96. distin. c. cum ad verum. Immo aliquando vna potestas requisita compellitur per alteram ad requisita faciendum de male. c. ij. Et si iudex ecclesiasticus nollet providere, tunc iudex secularis possit tales clericos punire, & supplere negligentiam iudicis ecclesiastici secundum Pet. bellugam in spec. princ. in. ti. de prepositio, graua. §. videamus vers. restat videre mouetur quia ecclesiasticus contemptor canonum venit deponendus. 4. disti. c. vltimo, & not. glos. in. c. in generali. in. glos. contrasfacientes de elect. in. vi. & iudicis iustitiam facere negligentis, gens plectenda est. 24. q. 2. c. dominus Deus noster, si ergo Episcopus negligat corrigere quod a suis improbe factum est gens improba si castigetur quid mali est nam homicidas sacrilegos, & feneratores punire non est effusio sanguinis sed legum misterium. c. homicidas. 23. q. 5. iudex ergo seularis eos puniendo legum idest canonum ministerium exercet. 4. Sed certe hoc mihi non videtur verum, quia iudex secularis non potest supplere negligentiam iudicis ecclesiastici de iudi. c. qualiter, & in. c. licet. ex suscepto de foro compe. & ibi not. sed talis negligentia debet suppleri per proximum superiorem ecclesiasticum. d. c. licet ex suscepto, & maxime qa talem monitionem facere spectat ad ecclesiasticum. c. contingit, & ibi Io. And. & alij de sen. exco. Immo clericus delinquens non potest puniri per iudicem secularem, nisi data incorrigibilitate, & q peruenerit in profundu malorum, qa tunc degradatur ut in. c. degradatio de penis in. vi. & traditur curie seulari. c. cum non ab homine, & ibi doct. de iudi. & d. c. degradatio, & allegata incontrarium. s. vt tales clerici puniantur intelligitur per eorum iudicem competentem, & proximum superiorem. d. c. cum non ab homine, & vide ad predicta Tho. gra. in uoto. 34. in causa clerici, numero. 6.

Habitum. nota q clerici et in minoribus habitu honestu deferre debent, vt hic, & in. c. clerici el. ij. de vita, & ho. cler. & in cle. fi. eo. iuu. & in. c. ois. 21. q. 4. & ibi Archy. & plures assignantur rationes, prima quia per decenciam habitus extrinseci morum honestas intrinseca ostenditur, vt dicit text. in. d. clem. fin. §. dignitatem quia in compositio corporis qualitatem indicat. mentis. 4. i. distinct. c. fin. Secunda ratio est, quia hoc spectat ad decorem ordinis clericalis q attendi debet. c. cum decor.

1. Nota q clerici et in minoribus habitu honestu deferre debent, vt hic, & in. c. clerici el. ij. de vita, & ho. cler. & in cle. fi. eo. iuu. & in. c. ois. 21. q. 4. & ibi Archy. & plures assignantur rationes, prima quia per decenciam habitus extrinseci morum honestas intrinseca ostenditur, vt dicit text. in. d. clem. fin. §. dignitatem quia in compositio corporis qualitatem indicat. mentis. 4. i. distinct. c. fin. Secunda ratio est, quia hoc spectat ad decorem ordinis clericalis q attendi debet. c. cum decor.

eam decor in prin. de vita & honesta. cleri. facit tex. in. Li. in prin. ff. de postu. Tertia ratio est, ne clericalis ordo vilescat arg. c. Episcopi. 80. distin. 16. q. i. c. precipimus cum sy. quia prima facie talis quis presumitur, qualem indicant vestes de sen. excom. c. contingit el. i. ff. de iure fisci. l. diuus & l. sed si accepto. ff. de iniur. l. ite apud. §. si quis virgines & Et vestis est causa honoris, maxime iter ignotos, iusta illud, hunc homines decorat quem vestimenta decorant, vnde Seneca ait uxori Neronis. Indue te delicate charissima non propter te sed propter honorem Imperij, vt per Spe. in titulo de aduo. §. sequitur videre de uestibus. 4. Similiter aduocati i habitu ornato incedere debent, & habere vestes suo officio congruentes ut per Spe. ubi supra. & Similiter milites habere debent militaria insignia que si eis detrahuntur sunt infames. ff. de his qui not. infami. l. ii. & Similiter etiam mulieres debent honestate seruare in vestimentis, & ornatu, & quo in late vide Philip. fran. in. c. ea q sunt de reg. iur. in. vi. & late per Sumistas maxime Sil. in verbo ornatus, in quibus locis etiam habes, An, et quando liceat mulieribus vti fucatis coloribus vt pulchriores videantur. Et de pretiositate, et fulgore vestiu mulieru vide ea, que dicit Archy. in. d. c. i. 21. q. 4. & Et habitus clericalis debet esse cōdecēs clericis a capite vsq. ad pedes, qa non debet i capite portare insula, seu pileu lineu, vt dicit tex. i. cle. fi. §. dignitate de vita et ho. cler. nec etiā debet portare pileu de serico, vt ibi dicit glo. & p tale pileu Mathe. & Cardy. ibi intelligit de birreto qa clerici non debent portare birretu lineu, vel sericu, no autē itelligitur de pileo serici qui portatur propter pluuias, item clerici non debent publice vti veste virgata, vel partita diuersoru coloru vt in. d. cle. fin. & Mat. de affli. i. cost. regni apostatates col. 4. vbi dicit, q clerici non debent portare vestē partitā, virgatā, vel diuisatā, nec pileu diuisatū, vt ibi. Item talis vestis debet esse clausa nec nimiu breuis nec nimiu longa sed moderata. c. clerici officia de vita, & ho. cler. & intellige de veste superiori qa no debet esse aperta, & diffusulata de quo per Abb. & alios in. d. c. clerici, & glos. in. c. nullus. 21. q. 4. & Quid autem si clericus portat vestem extrinsecā clericalem, & cōuenientem clericis, sed intrinsecā vestem no clericalem, sed virgatā an gaudeat priuilegio, vide Gemi. & Philip. fra. in. c. i. in prin. de cleri. cōiug. in. vi. vbi tenet, q sic si vestis intrinseca no patet, similiter no debet portare caligas scaccatas seu partitas rubeas, aut virides. d. cle. fi. in fin. de vita & hon. cler. similiter etiā clerici no debent vti epithogio seu tabardo foderato vsq. ad terrā, nec ita breui vt vestis inferior notabiliter videatur vt dicit tex. in. d. cle. fin. §. sed, & tales, & Io. And. in d. c. clerici. col. 2. Cappas etiā manicatas intra ecclesiā, nec alibi i sacerdotio, vel personatu cōstitutu deferre no debent, vt. d. c. clerici, similiter etiā manicis, aut sotularibus idest calciamentis cōsutijs uti no debent. d. c. clerici & Et sic etiā i calciamentis cōsistit clericoru honestas, vt dicit Io. And. i. c. clericis de vit. & hone. cler. bene facit tex. i. c. fi. 41. disti. Et dicit glo. fi. i. d. cle. fi. q esset providendū circa scarpiulas pforatas, & incisās, quas portat clericus & idem dicit ibi Io. de Imo. in. fi. vbi etiā

dicit q esset providendū contra clericos portates zonas albas habentes foderatas, ac si volare vellent, & ad collu et ex parte superiori, sed circa multa fuit per Clementem septimum prouisum proximis anis contra clericos portates cāmsias crispas ad collu, & cōtra portates palu, alias vulgo capputiū, & circa multa alia, & p Piū V. Similiter et fibulas aut corrigias auri, uel argenti ornatum habentes minime clerici deferre debent. nec eis vti. d. c. clerici de vita & honesta. cleri. & Anulos etiā portare non debent, nisi illi quibus competit ex officio dignitatis. d. c. clerici. & ibi Abb. col. 2. & Et sic vt vides ex predictis apparet, q honestas, & concedentia habitus clericalis consistit a capite i birreto in corpore consistit in veste, consistit etiam in caligis, & calciamentis, item in cingulis, seu corrigijs, & fibulis, item i manibus circa portationem anulorum, consistit etiam in cappis, & mantello, vt dictum est, & talis vestis debet esse talis, idest longa usq. ad talos pedis. 23. distin. c. non liceat, & glo. i. d. c. Episcopi. 21. q. 4. & Spe. i. tit. de aduo. §. sequitur videre de vestibus, versatur etiam talis honestas i coloribus, qa clerici panis rubeis, aut viridibus vti non debent. d. c. clerici, & facit tex. in. d. clem. fin. in fine, & ibi glo. pen. & Abb. in. d. c. clerici col. 2. & Quia panni rubei, & frena, & calcaria de aurata, & similia ornamēta sunt insignia Pape, & sui legati cum proficiscuntur ultra mare secundum Hosti. in. c. antiqua de priuil. & Abb. vbi supra col. 2. sed clerici qui equant frenis, sellis, pectoralibus et calcaribus de auratis, vel alia supstitutatem gerentibus, vti non debent. d. c. clerici de vita, & hone. cleri. & facit ad materiam. l. vnica. c. nulli lice. in frenis, & eque, libro. xi. & Quibus autem prelati. liceat portare rocchetto, vide in. d. c. clerici in fin. & ibi Abb. col. 2. de vita, & hon. cler. & Et nota q clerici non debent vti nimis fulgidis vestibus, qa hoc pūneret ad elationē, arrogantiam, et iactantiā, q prohibita est vt in. c. i. et i. c. ois. 21. q. 4. & ibi Archy. nec et debet vngi vnguentis ad redolendum propter uoluptatem. d. c. omnis, & ibi glos. nec debet indui vestem, ex sericis texturis variatam, neq. insummitate vestimentoru ornamenta variorum colorum, apponere, vt dicit tex. in. d. c. omnis, & gloss. in. c. clerici in fin. in verbo partita de vita, & honesta. cler. & Spe. in. d. titu. de aduo. §. sequitur colli. in fi. Immo etiā laicis prohibentur vestes aurate, & obohere, vel serice. l. i. & per totum. C. de vesti. olobe. & aurilib. xi. Addi. Et ibi Arzo. in sum. & eundem Arzo. in sum. C. nulli licere i frenis & eque sellis lib. xi. vbi vide & d. Fran. Luca. de Parma in tra. de priuileg. fisci col. 14. versiculo. 138. & in regno super huiusmodi uestimentis est facta Regia nouella Pragmatica Casaree maiestatis, ne quis portet uestem auratam, seu de broccato, nec de serico supra sericum. & Et similiter etiam clericis non debent vti vestibus nimis sordidis, scissis, & perforatis ac fractis, seu vilibus, & obscuris, ut sunt aliq clerici q potius videntur bubulci, & mendicantes q clerici secundū Archy. in. d. c. omnis, quia vt dicit Hhero. nec affectate sordes nec exquisite delitie laudem pariunt, & quia dissolutos, & fractos vestibus.

non recipimus .41. distincio.c. parsimoniam, & c. vlti. non enim solum neccēssitas debet attendi. qā si hoc solū attenderetur pellis caprina sufficeret, qđ nō est verū secundū Archy. & Io. de fan. in. d. c. omnis in fi. nō enim in superfluitate scissure, aut colore vestium in tumentim aspectū offendere debet, vt in. c. fin. 21. q. 4. sed omnes clerici concedens vestimentum habere debet. c. nullus. 21. q. 4. & dicit Bal. in rub. de vita & ho. cleri. col. 2. in fine qđ ad honestatem clericorū pertinet nō solū honeste, & parce viuere, sed a vestibus sordidis abstinere, quia vestes sordide inducunt pudorem, & e cōtra debent abstinere a vestibus nimis pretiosis, sed debent indui vestibus mediocribus, & pompas dimittere, vt ibi p eū, nec debent vtī vestibus secularibus, sed ordi-
15 dini suo cōueniētibus. c. Episcopi. 21. q. 4. + Et in quocūq; loco sit clericus vtī debet veste apta ordini clericali, siue fuerit in plateis, siue in via, siue ābulauerit in ciuitate, siue in scholis vt in. c. nullus, & c. Episcopi, & ibi glo. & Archy. 21. q. 4. nec debet ābulare sine operi mēto idest sine mātello, siue cappa, qā alias de turparet sacerdotiū suū, hoc verū nisi i iūmere lōgo ābulauerit vt d. c. Episcopi, & ibi Archy. hoc tamē ē aduertēdū qđ sēper mediū tenēdū ē ne vestes sint nimii. fulgide nec nimii viles, et sic i alijs vt dicit Io. de Imo. in. d. cle. fu. col. 3. circa mediū de vit. & hon. cler. & Bal. in. d. rub. de vit. & hon. cleri. & Abb. in. c. clerici officia de vita, & hon. cleri. & glof. i. c. nullus 21. q. 4. & Calde. con. i. col. 2. in tit. de vit. & hon. cleri. vbi dicit qđ vestes viles nō cōueniētes statui, sic, & sūptuose nō cōueniētes statui reprobate sūt. In sūma nota qđ tres forme vestii sunt specialissime prohibite. scilicet vestis virgata. et partita, seu diuisata, & epithogiū, seu tabardū breue foderatū usq; ad finē. vt dicit Ioa. And. in addi. spe. in titu. ne cleri. vel mona. in prima addi. & probatur in clem. fi. de vita, & hon. cleri. & tale tabardū, seu cappa debet esse talis idest lōga usq; ad talos. c. nō liceat lo. vltimo. 32. distinc. glo. in. c. Episcopi. 21. q. 4. in. c. penul. de vita, & hon. cleri. & ibi Abb. col. 2. in nota. Cepo. in cōsi. xi. numero. 30. versi. qualis debeat, & Spe. in. d. titu. de aduo. §. sequitur, dicas tamē qđ sufficit si sit moderata, nec nimii longa nec nimii breuis, vt supra dictū ē, & probatur in. d. c. pen. de vit. & hone. cleri. Itē etiā ē prohibitiū clericis portare caligas scaccatas, virides aut rubeas
16 vt. d. clem. fin. + Et clerici nō portates habitū honestū, & cōueniētē clericis puniri possunt arbitrarie, vt dicit Abb. in. d. c. pen. col. 1. in nota. & probatur in. d. clem. fin. + Aduertēdū tamē ē pro declaratione p̄dictorū, & totius huius materie, qđ clerici tā cōiugati, qđ nō cōiugati nō habēt certū habitū determinatū a iure vt ē glo. not. i. cle. i. in. fin. de electio. & glo. & docto. in. d. c. pen. d. vit. & hon. cleri. vnde dicit ibi Inno. qđ illa quę ponuntur in d. c. pe. i. tex. nō sūt de p̄cepto sed de cōsilio et not. doct. maxime Laud. & Cardy. in. d. cle. fi. in fine de vit. & ho. cleri. & not. 30. distinc. c. siquis virorum. & And. barba. in. d. clem. i. col. fi. de electio. & Abb. in. d. c. pen. col. 2. de vit. & hon. cleri. qui dicit qđ nō omnia ibi posita sunt de cōsilio sed aliqua sunt de p̄cepto vt ibi, & supradictā opy. qđ habitus clericorum nō sit determinatus a iure,

tenuit Alex. in cōsi. 3. videtur super primo in fi. i. volu. & cōsi. 149. In causa inquisitionis col. 2. in. fi. 6. volu. et Abb. in. c. i. col. i. in secundo nota. de apost. vbi dicit qđ clericici seculares nō habēt certum habitum determinatum. sed solum qđā habitus sunt eis interditi, & nō habēt certā formā, sed vestes debent esse honeste, & qđā colores sunt eis interditi vt ibi per eum, vnde sufficit clericus portat habitum honestum, & cōueniētē clericis secundum cōsuetudinē, vt tenet Alex. in dictis consilijs vbi etiā dicit qđ omnis habitus cōueniēs, & honestus dicitur habitus clericali, dummodo nō sit a cōsuetudine vel a iure reprobatus vt ibi per eum cum alijs preallegatis. Addi. Et tenet Didacus. Corruuius in lib. practi carum q̄stionum. c. 31. versi. 4. illud, & Cep. cōsi. xi. nu. 30. cum seq. dicit And. barba. i. d. cle. i. col. fi. de electio. qđ vestis dēt eē honesta cōueniēs clericis, nec nimis breuis nec lōga + & dēt se cōformare cū cōsuetudine regionis, qđ multū spectāda ē qā debet se cōformare moribz illorum cum qbus viuunt. xij. distinc. c. i. & c. fi. & glo. in. c. siquis virorum. 30. distinc. & i. tatum talis cōsuetudo regionis debet attendi circa habitum clericale, qđ clerici possunt portare cappas foderatas de cōdato si cōsuetudo regionis illud permittit, vt dicit glo. 21. q. 4. i. sum. & And. barb. i. d. cle. i. col. fin. de electio. & dicit Bened. Etus capra doctor perusinus in. c. pen. in glo. in verb. de auratis de vit. & hon. cleri. qđ i vestibus, i. tatum ē attendēda cōsuetudo locorum, qđ si cōsuetudo non haberet diuersitatem aliq̄ iter habitum clericorum, & laicorum ipsa cōsuetudo esset attendenda, adeo qđ clericus tunc diceretur incedere in habitu clericali quādo i cedit i habitu honesto, & cleris cōsueto, hinc est qđ vltiamōtani excusatur si vtatur pallijs diffusulatis, qā sic ē cōsuetudo vltiamontes vt voluit glo. i. d. c. siquis virorum pro quo facit qā secundum Cardy. post. Inno. & Pet. i. d. c. pen. vestes variatur de etate ad etatē, & ex consuetudine, & ita tenet addi. ad Abb. i. c. cum consuetudinis in addi. magna de cōsue. vbi dicit propterea dēfē disse qđ dā clericos accusatos de homicidio, qui deferebat habitum scholasticum, ex quo cōsuetudo ē scholarium clericorum i minoribus deferre habitum scholasticum. & in dubio iterpetratur potius vestis ecclesiastica, qđ secularis propter penā secundū Guil. et Imo. in. c. le. fi. i. p̄i. de vit. & hon. cleri. cum cōcordatijs allegatis i addi. p̄dicta ad Abb. Addi. Hodie vero est quedam p̄missio Pij Papæ Quinti in qua disponitur de habitu clericali que in fine huius operis ponitur, non tamen per omnia obseruatur nec recepta fuit. P̄dicta tamen intelligi, dummodo talis consuetudo non multum deuiet ab honestate, secundum Abb. in. d. c. pen. col. 2. de vita & honesta. cleri. in nota. + Secundo intellige p̄dicta procedere in clericis secularibus, secus in monachis, quibus debent certum habitum secundum eorum religiones, Immo talis monachus dimittens habitum ipso facto est excommunicatus. c. ij. ne cleri. vel mona. in. vi. & Io. And. in addi. Spe. in. tit. ne cleri. vel mona qđ limitatur nisi ex aliqua iusta causa, puta timoris, quia tunc licitum est habitum transformare, vt dicit glo. in. d. c. ij. in verbo temere, & ibi doct. Ad materiam aut qualis de

hāt esse habitus clericorū vide in. d. c. pen. & in. d. cle. fin. de vita & ho. cleri. & doct. in. d. locis Hosti. in sum. eo. titu. §. & in quibus. 21. q. 4. per totum Spe. in. d. tit. de aduo. §. sequitur & Sil. in sum. in verbo clericus el. ij. cum concor. supra. Regula + autem supradicta, qđ clericus debet incedere in habitu clericali honesto, & cōdecēti. Limitatur primo nisi iusta causa timoris exegerit habitum transformari, quia tunc poterit vtī vestibus laicalibus, alias non cōcessis vt est tex. d. c. clerici, & ibi glo. de vita, & honesta. cleri. clem. fin. & ibi glo. in verbo rationalis, & ibi Imo. col. i. eod. titu. glo. in. c. nullus. 21. q. 4. glo. in. d. c. ij. i. verbo temere ne cler. vel mo. in. vi. & proxime dixi. + Secundo limita, nisi propter paupertatē clericus portaret vestes diuersi p̄ani, & coloris, vel vteretur vilibus vestibus, qā tūc excusatur secundū Zenz. & Imo. in. d. cle. fi. col. 2. in. prim. + Tercio limita, nisi ex humilitate, vel corporis necessitate vestē nō cōueniētē portaret, c si quis virorū. 30. distinc. 41. distinc. c. parsimonia, Spe. in. d. §. sequitur in fin. + Quarto limita, nisi clericus portaret insulā, seu pileū, vel capitis cohoperimētū de nocte ad euitadū frigus, quia tunc similiter excusatur, qā nō publice defert, vt dicit Io. de Imo. in. d. clem. fin. col. 2. versi. quid si clericus. + An autem in casibus p̄dictis quando mutatur habitus ex causa requiratur licentia superioris, vide Imo. in. d. cle. fin. col. 3. + Illud aut quod supradictum est qđ panni rubei purpurei frena, & calcaria deaurata, & similia ornamenta sunt insignia Pape, & sui legati cum proficiscitur vltra mare, secundum Hosti. in. c. antiqua de priuil. & sic innuitur, qđ alijs talibus vtī non debent. Limita hodie non procedere in Cardinalibus, qui de consuetudine talibus vestibus purpureis, & talibus ornamentis deauratis vtuntur, & Papa scit, & tollerat, & talis consuetudo eos excusat, ita dicit Abb. in. d. c. pen. col. 2. de vita & hone. cleri. + An autem clericus portans solas caligas partitas si defert alias vestes clericales principales, amittat priuilegium vide Guil. & Imo. in. d. clem. fi. col. i. in fi. Et ibi etiam col. sequen. ponit, quid si aliquo momento temporis non causa vsus proprii sed ex aliqua accidenti causa non defert habitum clericalem, an amittat priuilegium, vide ibi. + Iusta p̄dicta quero, pone clericus in minoribus siue fuerit coniugatus, siue non dimisit habitum, & tonsuram clericalem, & incedebat vt laicus, deinde penitentia ductus reassumpsit habitum, & tonsuram clericalem dubitatur an gaudeat priuilegio clericali ita qđ si commississet aliquod delictū gaudeat priuilegio fori, & debeat ad ecclesiasticū iudicē remitti, an vero possit per iudicē secularem puniri, ista questio est dubia, & quotidiana ideo plenius attingenda. l. legau. ff. de lib. leg. Et pro parte negativa, qđ non debeat gaudere priuilegio fori adducitur, + Primo quia ex quo semel vitam, & professionē laicā elegit, qđ semel placuit amplius displicere non licet, vt in regula qđ semel de reg. iur. in. vi. + Secundo adducitur qā in incōpatibilibus piudicialibus, & contrarijs facta vnius electione nō datur regressus ad alterū, de postu. prela. c. i. i. vi. c. vt qđ duas de elect. in. vi. electio igitur habitu seculari

non potest redire ad ecclesiasticū, facit tex. i. l. qđ in herede. §. eligere. ff. de trib. actio. + Tertio certum est, qđ tunc cū incedebat vt laicus non gaudebat priuilegio fori clem. i. de vita & ho. cleri. & in tex. nostro & sic fuit priuatus priuilegio per non delationē habitus, & tonsure ergo per reassumptionē habitus, & sic per factū suū se habitare non potuit de iure patro. c. per nostras. 24. q. i. c. didicimus. ff. ad treb. l. i. §. fuit. + Quarto, quia incedendo vt laicus tacite videtur priuilegio renuntiasse 7. q. i. c. quā periculosum de his quę fiunt a maio. par. cap. c. ex ore cū itaq; semel priuilegiū fuit perditum nō pot vltius recuperari, secundū Inn. in. c. ij. de ope. no. nunci. + Sicut virginitas amissa non pot recuperari. l. i. c. de rap. virg. c. vnius, & c. acutius. 26. distinc. ad p̄dicta adducitur etiā. ff. de edil. edil. l. quid sit fugitiuus in prin. Quinto pro ista parte adducitur decisio in terminis And. de yser. & Matth. de affli. in const. regni apostatantes col. 4. versi. Itē quero pone vbi tenent, qđ si facta fuit monitio vt clericus vadant in habitu, & tonsura alias sint priuati priuilegio ecclesiastico, si clericus post monitionē non vadit in habitu, & tonsura, & sic perdidit priuilegiū clericale. si postea penitentia ductus vadit in habitu & tonsura non reassumit priuilegiū clericale, allegat dicta per Inno. in. c. i. extra de apost. Sexto pro ista parte adducitur tex. in. c. ex parte tua el. iiii. de priuileg. & tex. in clem. i. §. qđ si taliter de vita & hon. cleri. Septimo adducitur illud qđ dicit Cardy. in. d. cle. fi. col. 4. vbi recitat plures opy. & concludit qđ clerici coniugati amittunt priuilegiū quo ad bona, & res non quo ad personā reassumendo habitū, alias amittunt in toto, vt ibi p eum, & sil. in sum. in verbo clericus tertio col. 5. in. v. questi. Vltimo pro ista parte adducitur tex. huius extrauagantis, quā continet ius nouissimū in regno, vbi probatur, qđ clericus si in habitu clericali decēti incedere, & tonsuram deferre neglexerint foro seculari subiectos fore. & tanq̄ laicos per curiā secularem puniri possunt, & seculares declaratur vt latius in tex. si ergo sunt effecti seculares non gaudēt priuilegio, maxime quia in tex. ponitur monitio cū cōminatione quo casu amittūt priuilegiū clericale, vt tenet Abb. in. c. in audientia in tertio nota. de sen. exco. & Anto. de but. i. d. c. ex parte lo. iiii. atē si. de priu. referēdo Goff. qđ si clericus in minoribus cōstitutus dimittit tonsurā, & habitū reputatur vt laicus, et si nō sit monitus p̄dit priuilegiū, qđ dictū refert et, Cepo. in. d. cōsi. xi. col. 15. nu. 40. dicit tū hoc procedere si alia quatuor iterueniant, vt ibi p eū et sic cū sit amissū priuilegiū āplius nō reassumit p̄dicta p Inn. i. d. c. ii. de ope. no. nūc. et actio semel extincta āplius nō reuiuiscit. l. si res. §. areā. ff. de sol. & ad p̄dicta faciūt qđ dicit Abb. in. c. tue de apost. Pro parte + vero cōtraria qđ talis clericus gaudeat priuilegio fori, & sit ecclesiasticę iurisdictionis facit tex. cū glo. i. d. cle. i. de vit. & hone. cleri. nam illis casibus clericus est priuatus post monitionē priuilegio clericali, & tamē si illā artē dimittit, & vt clericus incedit recuperat priuilegium, & ibi not. glo. in ver. quādiu. Similiter not. Inno. c. fi. de vita, & honest. cleri. vbi dicit illos clericos priu-

piencie. P. laicus col. 3. vbi dicit qd laico effecto clerico, qd etiã si ca decidatur in foro ecclesiastico iudicandũ est secũdũ leges, qbus subiciebatur tẽpore contractus, vel quasi, allegat Io. And. in regula sine culpa de reg. iur. in. vi. & Archy. in. c. fi. de immu. eccl. i. vi. **Limita + ni** si i fraudẽ fuisset effectus clericus, vel monachus ad eua dendũ penã Iudicis secularis, qã tũc posset a iudice seculari puniri, & cõtra eum procedi, vt in. l. qsub p̄textu. C. de sacro san. ecclc. & i auten. de mona. s. si vero intra & ibi glo. cũ iuribus supra in alia qõe allegatis, & Bar. in. d. l. i. ff. de penis & Alex. i. d. l. nemo põt col. pen. & ff. de leg. i. et Alb. i. d. q. 4. i. cũ cõcor. & Old. d. cõsi. 4. & Io. And. in. d. c. i. de obl. ad ratio, & Cepo. vbi supra. Et i dubio nõ p̄sumitur fraus, nisi fuisset de crimine accusatus, vel diffamatus, vel cõuictus, vel in eo dephensus, arg. l. fi. s. i. ff. de bo. eo. q. mor. sibi consci. & tenet Alber. in. d. q. 4. i. i. fi. & Bar. i. d. l. i. ff. de peni. col. 2. & Gady. i. d. tr. malef. in rub. de penis reorũ col. 1. 2. in fi. & Dy. vbi supra, & Old. d. cõsi. 4. **Limita. 2.** nisi fuisset p̄uentus a iudice seculari anteq̄ eẽ effectus clericus, vel monachus, qã tũc iudex secularis nõ i p̄ditur proseq. & cognoscere de crimine nõ obstatẽ qd fuerit effectus clericus, uel monachus. l. si q̄s postea. ff. de iudi. c. propõsuisi de foro cõp. & tenet Alex. in. d. l. nemo põt col. pe. & ff. deleg. i. Alber. de rosa. vbi supra Io. And. & alij in. d. c. i. de oblig. ad ratio, & in hoc casu loq̄tur Iaso. in. d. l. cũ quẽdã puella in prin. col. pe. ff. de iur. o. iudi. & docto. in locis supra allegatis. Istud tñ intelligitur, & limitatur nõ procedere qũ fecisset votũ faciendi se clericũ, vel intrãdi religionem ateq̄ cõmississet delictũ, qã tunc nullo modo posset p̄ iudicem secularem cõtra eũ procedi, nec puniri, qã votũ retrahitur, vt tenet Iaso. in. d. l. cũ quẽdã puella allegat Bal. i. l. i. c. an seruus ex suo factõ, & de hoc staretur iuramento suo sicut in alijs que depõdet ex animo vt dicit glo. in. s. alie. Insti. de actio. ita tenet Iaso. in. d. l. cum quẽdã puella, quod dicit esse notandum, & tenet additio ad Fely. in. d. c. fin. col. pen. de consi. + An aut̄ predicta habeant locũ in eo, qui est infra annũ professionis, vel in eo, qui est factus de tertio ordine vide, Bar. in. d. l. i. ff. de pen. & ibi Alex. in. add. & Iaso. in. d. l. cũ quẽdã puella, in prin. col. pen. ff. de iur. om. iudi.

45 **Addi.** Et vide Bal. in. l. affinitatis in fi. C. com. de success. vbi dicit. Qd si clericus in minoribus declinauit forũ potestatis, deinde de posito habitu & tonsura accepit vxorẽ, & potestas iterũ vult procedere cõtra eum, qã qualitas clericatus est consumpta, & ibi allegat pro & contra tãdem cõcludit, qd ptas nõ põt procedere, qã sup̄positus est Epo respectu partis, & respectu fori, & quo ad predicta cõsideratur tẽpus delicti. l. i. de penis, & ita cõcludit Bal. vbi supra. + Et an per solã citationẽ dicatur facta p̄uẽtio, vide Alb. in. d. quẽst. 4. i. in fi. Gandy. vbi supra, & Dec. in. d. l. cũ quẽdã puella, & ibi p̄ alios Et in casibus quãdo põt p̄ iudicẽ secularẽ puniri, requiritur degradatio, vt per Iaso. in. d. l. cũ quẽdã puella, & in. c. degradatio de peni. i. vi. & in. c. nouimus de verb. sig. **Addi.** + Et qd si clericus cõmittat delictum, & po

stea ducat vxorẽ an deat remitti ad ecclesiasticũ, vide Tho. gra. deci. 20. vbi tenet qd sic, & vide ad mãm qd dicit Cepo. consi. xi. in. vi. q.

¶ **Tonsuram.** + tonsura ex parte inferiori capillos ton det vsq; ad releuationẽ sensũ. s. visus, & auditus, ne p̄ capillos oculi, vel aures impediatur, & hoc significat qd p̄scindenda sunt vitia cordis, & corporis, ne inuitia, & cõtemplationẽ diuina i p̄diti, & ex his debetur corona celestis, et clerici iudicare debent de t̄so capite, & patentibus auribus. 2. dist. c. pen. ita tñ qd oculos intuentiũ nõ offendat, ut ibi p̄ doct. & Hosti. in. sum. eo. tit. s. & i qbus ubi vide, et ad predicta vide Cepo. cõsi. xi. Incipiente casus talis est abo isius col. 1. 2. versiculo de t̄sura. + Et ibi etiã ponit qualis debet esse t̄sura, & quare clerici eã portant, de qua vide in. c. duo sunt. 1. 2. q. 2. & glo. in. clem. fi. de vita & honesta. cleri. Et quid sit prima tonsura Imo. in. c. cleri. ci officia de vita & hon. cleri. col. 2. in fi. + Qd uero sit differentia inter tonsuram, rasurã, & coronã vide, glo. in. d. clem. i. & Imo. col. 5. & ibi p̄ alios, Hosti. & alios

4 in. d. c. cleri. de vita & hone. cleri. + Quid aut̄ si clericus in minoribus deserat vestem clericalem, tamen nõ portat clericã, & vadit cũ longis crinibus, vel e contra portat clericã, sed nõ vestem clericalem, an amittat priuilegiũ, istã questionem tangit glo. in. d. clem. fi. in. ver. & tonsurã, & ibi Imo. col. 4. circa fin. videtur tenere qd si in publico clericus se exhibet cũ tali veste nõ clericali, vel sine tonsura, qd incidat in penã. d. clem. alias non de facili haberet locum, quia raro vel nunq̄ enenit, vt omnia interueniant, hoc in regno firmatur p̄ istã extrauagantẽ, & per Regiã prag. quã videtur approbata p̄ istã consuetudinem extrauagantem, adeo qd si nõ vadit in habitu, & t̄sura copulatiue reputatur laicus, & amittit priuilegiũ ut hic dicitur, & sic ut gaudeat priuilegiõ istã copulatiue requiruntur, faciunt quã dicit Gemi. in. c. i. s. fi. de cleri. coniu. in. vi.

¶ **Honeste.** + Sed in quibus cõsistit honestas clericorũ. Spe. in. suo rep. de vita & ho. cler. dicit, qd cõsistit a vertice capitis, vsq; ad plãtã pedis. 6. q. i. c. sunt plurimi. Et in multis cõsistit, qd fere infinita sũt secũdũ Spe. vbi supra. Hosti. in. sum. de vita & ho. cleri. s. & i qbus Io. And. & Gemi. in. rub. de vita & ho. cle. i. vi. Et primo cõsistit in capite. c. unico d̄ sacra vnctio, Et qd significet caput, & uncio. capitis, vide ibi in. tex. Itẽ in t̄sura, & coronã, c. pen. de vita et ho. cler. c. nõ liceat el. ij. 2. 3. disti. not. in. clem. fi. de vita & ho. cler. Et qd istã significet, vide glo. magnã in. cle. fi. de vita & ho. cleri. Itẽ in crinibus c. clericus el. i. & c. clericis de vita & ho. cleri. 1. 3. disti. c. prohibere cũ duobus seq. Itẽ in auribus, qã alios detrahentes audire nõ deĩ. 6. q. i. c. ex merito, qã nõ solũ reus eẽ qd falsũ de alio profert, sed eĩt is qd aurẽ cito criminibus prebet. c. non solum in prin. xi. q. 3. Item in facie. c. excommunicamus in prin. extra de here. 50. disti. c. in capite in prin. ibi vultibus in terram demissis. Item i facie percilijs. 1. 5. disti. c. canones prope fin. facit. c. diaconi septem. 9. 3. disti. c. Item in fronte. 50. disti. c. domino. s. quod dixit, facit. c. primũ. s. per frontis ext. de

sacra, vnctio. Item in oculis, quia oculos castos habere debent. 9. q. i. c. ex merito, nec debent vagis oculis incedere. 2. 3. disti. c. his igitur. + Quia i pudicus oculus i pudici cordis eẽ nutius. c. nec solo. 3. 2. q. 5. Itẽ in palpebris, et pupilla oculi. 4. 9. disti. c. hinc etenĩ. s. lippus, et. s. albuginem. Item in naso. d. c. hinc etenĩ. s. paruo facit glo. fin. in. c. fin. 4. 3. disti. & per nasum discretio consideratur. vt ibi. Item in labijs, quia labia sacerdotis custodienda sũt. xi. q. i. c. sacerdotibus, & 4. 3. disti. c. sit rector circa mediũ facit. in. c. diaconi q. 9. 3. disti. & c. nolite timere. xi. q. ij. ct. 5. q. 5. c. fin. s. itẽ labiũ. Itẽ i ore qd qd custodit os suũ, custodit animã suã, qd aut̄ incõsistate loquitur sentiet mala, pro verbi. 3. i. q. 5. c. fi. s. pe. facit. in. c. inter. xi. q. 3. iuncta glo. in. versi. verbo, & in. c. nisi. s. pro graui iuncta glo. de renun. Itẽ in dentibus, ne aliquod nõ licitũ, vel amarũ vorẽt, vel comedat, de cõse. disti. 2. c. utrũ. 2. 7. disti. c. vino i fi. Itẽ in lingua, vt in. c. siqui vero in fi. 3. 2. disti. qã alijs detrabere nõ deĩ. c. ex merito. 6. q. i. de cõse. disti. 5. c. nihil ex tra. ne cleri. vel mon. c. i. & 2. disti. c. his igitur, qã nõ solũ oculos castos, sed linguã seruare debemus. d. c. ex merito, & Lucas de pen. in. rub. de silẽti. col. i. lib. xij. & dicitur ecclesi. c. 5. honor, & gloria in sermone seufati, lingua vero i prudẽtis, subuersio est ipsius, & ecclesi. 4. in lingua sapiẽtia dignoscitur, & sesus, & sciẽtia, & doctrina, in verbo sefati. Itẽ in sermone. 4. 3. disti. c. sit rector. Et in voce vt ibi. & in. c. cãtates cũ sequẽ. 9. 2. disti. Itẽ in genis. 4. 3. disti. c. i. Itẽ in barba, qã clericus barbã nutrire nõ debet. c. clericus. el. i. & c. clericis extra. de vita, & hon. cleri. Itẽ in gũcture, & faucibus. c. cãtates. 9. 2. disti. Itẽ i gula. c. i. 4. 4. disti. Itẽ in collo, qã nõ debet colla dura habere, sed Deo submittere de cõse. disti. 4. c. eos quos. 9. 3. disti. c. diaconi. el. grãdi. s. certe in fin. Itẽ in humeris, & armo, in quo etiã reges uiguntur. c. vnico. s. vnde de sacra vnctio, qã bonus pastor ouẽ quã remansit humeris suis aduehit. c. importuna de peni. disti. i. quod significat qd sacerdos debet fortiter cũ suis viribus conari acquirere gratiã a domino pro se, & gregẽ sibi cõmissio, & debet esse munitus armis iustitiẽ, cõtra prospera, & aduersa. secũdũ Archy. i. c. ecclesiastica. 2. 3. disti. + Itẽ in dorso. 3. 7. disti. c. ideo. s. vt ita 3. 2. q. 5. c. fi. Paulus in. fin. Non enĩ debet esse gibosus, 4. 9. disti. c. hinc etenĩ. s. gibosus, significat enĩ gibus, qã terrenis sollicitudinibus, diuitijs, & voluptatibus, incuruatur, & suffocatur vt ibi latius. Itẽ i pectore, qã in pectore sacerdotis manifesta deĩ eẽ cognitio veritatis. c. qd ecclesiasticis. s. ecce disti. 3. 7. & vt abiciat errorẽ, & ignorantiã, & suscipiat fidẽ rectã. c. vnico. s. qã vero de sa. vnctio. facit ad p̄dictã tex. in. c. nũq̄ de cõse. disti. 5. Itẽ i brachijs, & manibus. c. vnico. s. vnde d̄ sa. vnctio. & c. hinc etenĩ. s. elaudus & s. fracto. 4. 9. disti. de cõse. disti. 5. c. nũq̄. & 9. 1. disti. c. i. & c. psalter cũ duobus seq. in qbus probatur + qd licitũ eẽ clericis aliqd cũ manibus laborare, ne sint otiosi, & ut victũ q̄rat cũ aliquo artificio, & ut diabolus se p̄ inueniat eos occupatos, & nõ otiosos. d. c. nũq̄. + Itẽ i nẽtre seruãda eẽ honestas qã vter mero estuans facile desumit i libidinẽ. 3. 5. disti. c. i. & pinguis venter grossum generat sensum vt ibi

per glo. ad p̄dictã concordat. tex. in. c. i. 4. 4. disti. 1. 2. q. 2. c. gloria. Item in lumbis, & renibus, de peni. disti. i. c. qui sanctus, & de peni. disti. 2. c. si enim inquit versus fin. quia in lumbis virorum est sedes luxuriẽ, & infeminitas in vmbilico. vt ibi declarant glo. Item in cute, seu corio. c. hinc etenĩ. s. iugem disti. 4. 9. cutis enim prurigo, & seruro, luxuriã designat, vt ibi. Itẽ in genitalibus, seu testiculis. 1. 3. disti. c. nerui. 4. 4. disti. c. i. 4. 9. disti. c. hinc etenĩ. s. p̄derofus, testiculi enim continent in se omne incrementum libidinis. vt dicit glo. in. d. c. nerui. Item in cruribus, quia non debet crura denudata portare. 3. 2. q. 5. c. si Paulus. + Item i genibus, quia inter Pascha, & Pentecosten genuũ flexio fieri non debet, nisi ex deuotione, & in secreto, c. ij. de ferijs. 7. 6. disti. c. scire. 30. disti. c. fin. de conse. disti. 3. c. quoniam, & vide in. d. c. hinc etenĩ. s. claudus. 4. 9. disti. Item in tibijs, & pedibus, gressus enim rectos facere debent. 4. 9. disti. c. hinc etenĩ. s. claudus cum versi. preccedenti, & in. s. fracto. 3. 2. disti. c. hospitium, & 5. q. 5. c. fin. Item in corpore toto. c. siqui vero. 3. 2. disti. & in omnibus membris. c. hinc etenĩ. s. impetiginem versi. sed decor. 4. 9. disti. Item in moribus, & mente. d. c. siqui vero. 3. 2. disti. & c. his igitur. 2. 3. disti. Item in incessu, & gestu. d. c. his igitur, & 4. 1. disti. c. i. & c. fin. quia grauitate iuuenis, mentis maturitatem ostendit, vt ibi. + Item in vita, quia eius vita debet esse bona, & honesta, & in reprehensibilis, vt in autentico quo. oport. Epi. s. sancimus, & s. igitur coll. i. Item in factis, quia eius facta debet esse bona, d. s. sancimus, & ibi glo. in. verbo bonis. Item in cibis & potũ. c. a crapula de vita, & hon. cleri. & 4. 1. disti. c. fin. **Addi.** Clerici enim corum sesus uigere debent ab ebrietatibus abstinere iubentur. d. c. a crapula. 2. 5. disti. s. i. Similiter. + Reges ab ebrietatibus abstinere debent proverb. c. 3. i. noli regibus dare vinum qã nulum secretum ubi regnat ebrietas, ne forte bibant, & obliuiscantur iudiciorum et mutent causã filiorum pau peris, & prouerb. c. 2. 3. non intuearis uinum qũ fauescit vni, s̄ blanduerit in uetro color eius ingreditur blandẽ sed i nõuissimo mordebit ut coluber, & quasi regulus uenena diffundet, ad p̄dictã, uide Lucam de penna in. l. i. col. 2. C. de erog. mili. anno. lib. 1. 2. Item in uestibus, & omni ornatu. c. clerici officia de uita, & honesta. cleri. clem. fin. eodem titulo. 4. 1. disti. c. i. c. parsimoniam, & c. fin. & 2. 1. q. 4. per totum de hoc late dixi supra in glo. in. uerbo habitum. Item & arma non portent de uita & honest. cleri. c. ij. & clem. i. eodem titulo, & limita ut ibi. Item quia continenter, & caste uiuere debent. c. ut clericorum extra de uita & hone. cleri. c. nec solo. 3. 2. q. 5. & 3. 2. disti. c. i. & per totum. + Item qd cum feminis maxime suspectis non conuersentur, nec monasteria monialium uisitent de uita & honest. cleri. c. monasteria & toto titulo de coha. cleri. & muli. & 3. 2. disti. c. interdixit, & c. hospitium & 3. 4. disti. c. quorundam, & per totum, & hoc ad euitandum turpem suspitionem, ut dicit Hosti. in. sum. de coha. cleri. & muli. s. utrum in prin. + Et idem est dicendum de monacis.

1 Addi. Immo monaci licet dicantur mundo mortui. tamen quandoq; multa flagicia maxime venerea committunt. c. sicut et ibi hoc not. Io. And. Io. de ana. et Abb. extra de homi. et Spe. in titu. de teste. s. i. col. 10. versi. item excipitur qd est monachus, et Phi. probus in addi. Io. mo. in. c. i. de reg. in. in. vi. nu. 18. et dicit qd in regno Francie Monaci non dicuntur gallinacci sed galli qui generare possunt. Et dicit Abb. in. c. monasterio col. 2. de vita et hon. cleri. qd sicut non licet monacis frequentare monasteria monialium, sic etiam non licet frequentare hospicia comatrum, vel beguinarum. Item concubinas habere non debent. 3. 2. distin. c. nullus de coha. cleri. et muli. c. vestra, et in auten. de mona. s. si quis aut coll. prima Item uxores habere non debent. 3. 1. distin. per totum, quod de occidentalibus clericis intelligitur, quia occidentalis, non orientalis ecclesia, votum castitatis obtulit. c. aliter et c. micena. 3. 1. distin. et toto titu. de cleri. con. dummodo vnicam, et virginem, ducant uxore. c. i. de cleri. con. in. vi. et Et similiter constituti in minoribus ordinibus, ut lectores, cantores, et accoliti, uxorem ducere possunt. c. sane. 1. 5. q. 3. Item ludibria, et teatrales ludos, exercere non debent in ecclesiis. c. cu decorem de vit. et hon. cleri. Item vsuras exercere non debent. c. ij. extra. de vita, et honesta. clerico. et Item ad aleas, et taxillos, ludere non debent. c. clerici officia de vit. et ho. cleri. Item mimis ioculatoribus, et histrionibus, intendere non debent. d. c. clerici. et Item tabernas cuitare debent, nisi necessitatis causa. d. c. clerici. et Item versatur etiam clericorum honestas, in artibus, et exercitiis, quia officium carnificum, macellariorum, aut tabernariorum, publice exercere non debent, clem. i. extra. de vita, et hone. cleri. Addi. Nunquid autem clericus possit tenere tabernam, et per alium exercere uide in. c. nulli, et ibi. Prepo. 4. 5. distin. vbi dicit qd si clerici habent ex privilegio vel consuetudine qd possint facere per alium tenere tabernam vbi res, et fructus ecclesie, et alia vendantur, et tunc clericus potest per alium facere tabernam. si autem vellet per se facere tabernam non posset nec valeret consuetudo quia daret materiam mali clerico, si autem per alium teneat tabernam nomine suo licet excusetur a pena cle. i. de vit. et ho. cler. tamen male faceret, nisi ad tempus tantum, ut vendat fructus ecclesie qui supersunt ita qd non transeat in negotiationem, tunc posset per alium tenere tabernam, potest tamen alteri locare tabernam ut non exerceatur nomine suo ut ibi lacius per Prepo. 37. et Item negotiationes, vel commercia secularia clericis non conuenientia, exercere non debent. c. i. ne clerici. vel mo. clem. i. de vita, et hon. cleri. quia clericus negociator, ut peccatis est cuitandus. c. negociatores. 38. distin. Io. And. in. c. quamquam in fin. extra. de censi. et ibi Archy. et Phil. fran. ponunt, Quis proprie dicitur negociator, de quo late supra in glos. in verbo privilegio. et Anenatione bestiarum, et accipurum, seu falconum abstinere debent. c. quorunda cum duobus seq. 34. distin. c. qui. venatoribus cum sequen. 86. distin. 18. et quia nemo venator reperitur sanctus. c. Esau 80. distinc. ractio est, quia in venatione est magna delectatio, et non potest de diuinis cogitare, ut dicit glos. in. d. c. Esau. de

quo late extra. et cle. vena. c. i. ubi per Abb. ad que me remitto. Item consistit et clericorum honestas, in societate, quia sepe consortia malorum bonos mores corrumpunt. 28. q. i. c. sepe. et Quia cum sancto sanctus eris, et cum peruerso peruerteris, ut per Hosti. in sum. de vita, et honesta. cleri. s. fin. col. 3. Item moribus, et verbis, pudorem indefinenter exhibere debent, ut per Hosti. vbi supra, facit. c. cum in cunctis extra. de electio. Sed hodie dici potest quis est hic, et laudabimus eum, ut in simili dicitur ecclesia. 3. 1. et Io. And. i. c. ex tenore col. de tempo. ord. Sed est sciendum, qd non omnia dicuntur esse de precepto, sed de consilio, ut not. docto. maxime Cardy. in clem. i. in fin. extra. de vit. et hon. cleri. et not. 30. distin. c. si quis virorum. Et ideo quo ad hoc, ut gaudeat privilegio clericali, sufficit si incedit in habitu, et tonsura conuenienti, et multum spectanda est consuetudo regionis. 1. 2. distin. c. i. et fin. et per Alex. cons. 8. videtur super primo in fin. primo volu. et supra terti. gi. Et hac in foro contestoso, sed in foro dei, et conscientie, quilibet sacerdos studere debet circa honestate clericorum, qui semper deo supplicant ut dicit text. in autentico quo. oportet. Epi. in prin. coll. i. Addi. De ista tamen questione vtrum exaudiatur peccator orans, remitto me ad ea qd dicit. S. Tho. secundus. 2. q. 83. et Asta. in sum. lib. 5. titu. 27. arti. 7. col. fi. et Supplem. in ver. oratio col. 5. versi. vtrum Deus, et Sil. in sum. in verb. oratio col. 3. versi. quantum vtrum vbi distinguunt, et Sil. vbi sup. dicit qd si peccator orans, si orat ut minister ecclesie exaudiatur. i. q. i. c. dictum est, si vero orat ut priuata persona, siquidem ad hoc est inductus ab aliquo bono, videtur qd exaudiatur, et in quantum orat ex bono desiderio nature, petens Deo placita, sicut si oraret pro se, et pro merito poscentis licet non pro suo arg. d. c. dictum est, si vero non est inductus ab aliquo bono, tunc non exaudiatur. i. q. i. si quis inquit, et c. ipsi sacerdotis, et c. necesse, quod intellige nisi orat ex bono nature desiderio, sicut dicitur Deus exaudisse Alexandrum Magnum ad montes caspios, ut per Sil. vbi supra. vbi fit melior missa boni sacerdotis qd mali vide. S. Tho. in. 4. sen. distin. 2. et supple. in verbo missa col. 3. ad dicta per eos me remitto. Et propterea quilibet debet sollicite curare, se probabiliter exhibere Deo operarium inconfutabilem, recte tractantem verbum veritatis, et profanas et vaniloquia deuotare, ut dicit apo. ad Thimo. c. ij. et oportet testimonium habere bonum, ab his qui foris sunt, ut non in opprobrium incidat, et in laqueum diaboli, ut ad Thimo. c. ij. Et propterea boni sacerdotes seruare debent quae dicit Paul. Apostolus ad Tessalo. c. 4. Rogamus autem vos fratres, ut abundetis magis, et operam detis, ut quieti sitis, et ut vestrum negotium agatis, et operemini manibus vestris sicut precipimus vobis, et ut honeste ambuletis ad eos qui foris sunt, et nullius aliquid desideretis, ne contra eos dici contigat, sicut dixit Paul. Aposto. contra Cretenses, ut patet ad titum, c. i. vbi dicit, Cretenses semper mendaces, male bestie, ventris pigri, et oportet Episcopum esse irreprehensibilem. vnius uxoris virum, sobrium, ornatum, et c. ut habetur ad Thimo. c. ij. et ad titum. c. i.

1 Solemnia. et Quia clerici non debent esse ioculatores, nec goliardi, nec buffones, et talibus artibus ignominiosis vti non debent. c. vnico de vita, et hon. cleri. in. vi. et Nec debent esse delationes, seu carnifices, nec macellarij, et nec tabernarij, nec negotiationibus, vel commerciis secularibus, vel officiis non conuenientibus ordini clericali, et nec arma portare, clem. i. de vita, et hone. cleri. et nec tabernas frequentare. c. pe. et vti, et ho. cler. nisi pergrinationis, et necessitatis causa. c. clerici. 44. distin. et nec ad aleas, et taxillos, ludere nec talibus ludis iterum debent. d. c. pen. et nec vsuras exercere. 66. disti. c. seditionarios, et c. seq. de vsur. c. pte. et Itē non debent esse publici fabri, et nec pelles, vel coria, parare, et aptare, et hmoi uilia et imuda exercere, ut dicit Spe. in tit. de cler. con. col. 2. licet glo. in cle. i. de vita, et ho. cler. videatur aliquantulum obstare, quia non comprehenditur in illa constitutione, et Sed clerici sordida tractare non debent, quae dedecent, etiam in profanis de custodia eucha. et in fin. et Nec debent publice locare operas suas, ad arandum, vel fodiendum, et similia sordida, ut calcis coquende, et arene fodiende ut in. c. generaliter s. nouarum, et ibi glos. 16. q. i. Spe. in. d. titu. de cleri. coniu. col. 2. et est regia pragmat. Regis Ferdinandi, quae incipit Ferdinandus Illustrissimo Don Henrico, in qua est inserta bulla Pape Honorij, et in. l. quisquis censibus. C. de Epi. et cler. et terti. supra in glos. in verbo pragmaticam sanctionem, et Verum ipsi clerici non prohibentur eorum vineas proprias computare, vel fodere, vel domos suas reficere, et quodlibet iustum negotium decens exercere, propter diuersas eorum necessitates, Nam legimus apostolos negotiarios fuisse, et manibus propriis victui necessaria quisiuisse, extra. ne cleri. uel mona. c. i. in fin. xi. q. 3. c. cauendum. 91. distin. s. i. extra. de conse. distin. 5. c. nunquam. et Similiter etiam clerici possunt fiscellas, et canistros facere, seminare, plantare, rigare, arbores inserere, apum aluearia fabricare, retia texere, libros scribere, et similia. d. c. nunq. et Et possunt honestam mercaturam exercere, et emere honeste, et vendere dum tamen ecclesias omnino non negligunt 91. distin. c. clericus lo. ij. et ex officio honesto victum querere, ut ea. distin. c. ij. et ij. et ad predicta vide lacius Spe. in. d. titulo de cleri. coniu. col. 2. et per Summi flas in verbo clericus, per Sil. in sum. in verbo clericus tertio, per totum, vbi late Addi. Et dicit Abb. in. c. tuos extra de testa. qd clericus licite exercere potest aliud quod artificium conueniens dignitati clerici non ignominiosum etiam si habeat ecclesiam, et adde nota. in. c. i. de celebra. missa. et Item clerici sunt interdite iudicatu re secularis, assessorie, procuraciones, et commercia secularia, ut dicit Ioan. And. in. c. fin. de vita, et honesta. cleri. pro clariori tamen doctrina, quando clerici prohibentur postulare, et quando non, vide in. c. i. et in. c. fin. extra. de postu. et ibi, docto. Et a predictis debent clerici abstinere, ne contigat de eis dici posse, iusta illud

vulgare, qd habent clamidem ad omnem uentum, et vti uolunt duorum officio, contrario. clericorum scilicet, et secularium, quod esse non debet, ut per Ioan. And. in. d. c. fin. de vita, et hon. cleri. An. et autem clericus de prima tonsura possit chirurgiam exercere, an uero exercendo perdat ipso iure clericatum, an uero requiratur sententia, vide Cardy. flo. in. c. sententiam sanguinis pen. questi. ne cleri. vel mona. Inno. in. c. tua, de homi. Math. de affli. in cost. regni apostatantes col. fi. et concludunt qd non perdit ipso iure clericatum, sed requiritur sententia, ut ibi per eos. 1. 2. et Canonicas sanctiones, ut in. c. ii. et c. pen. de vita, et hone. cleri. c. vnico co. titu. in sexto, clem. i. et ij. eo. titu. et c. i. ne cleri. vel mona. et c. contingit de sen. excom. 1. et Neglexerint, et sic negligentia clericorum non incedentium in habitu, et tonsura, puniuntur ut hic. 2. et Similiter negligentia Episcopi, circa officium suum puniuntur. c. i. de supp. negli. prela. et Similiter propter negligentiam presentationis amittitur ius presentandi pro illa uice. c. ij. co. tit. de suppl. negli. prela. facit tex. in. c. nulla de concessio. preb. et Similiter propter negligentiam collationis beneficiorum infra tempus semestre, collatio spectat ad Papam. c. licet de sup. negli. prela. et Similiter propter negligentiam amittitur ius eligendi. c. fin. eo. titu. de sup. negli. prela. et c. fin. de electio. et Similiter propter negligentiam, concessio beneficiorum pertinet ad superiorem, de conce. preb. c. quia diuersitatem. Similiter propter negligentiam infra sex menses, Episcopus potest conferre beneficia vacantia, et eo negligente infra alios sex menses, spectat ad superiorem. c. nulla de conce. preb. et Similiter contra negligentes currit prescriptio, de prescri. c. vigilantia. et Similiter officialis negligens facere iustitiam puniuntur, Et infra quantum tempus Iudex dicatur esse negligens in faciendo iustitiam, et multa alia, vide late per Par. in tra. findi. in verbo negligentia per totum, et eundem Par. in titu. de modo, et for. findi. col. 2. cum pluribus seq. et s. findicatur cum sequen. et Alex. in. l. iij. s. in eum ff. de da. infect. et Mat. de affli. in const. regni statuimus 7. la. ij. numero. 43. cum sequen. vbi ponit. et An iudex accusatus de negligentia, debeat personaliter comparere. et qua pena puniatur, et aliquid per Par. in. d. tra. findi. in verbo instantia. s. iudex, col. 2. Et ad materiam de negligentia, vide late Felcy. in. c. si autem col. 3. versi. negligentia de rescri. ubi etiam ponit. An dicatur negligens, si non precessit monitio, seu interpellatio. Item negligentibus iura non subueniunt, ut not. ff. que in frau. cred. l. i. et l. pupillus, et ff. ex quibus cau. maio. l. non enim, et glos. s. quorum in verbo vigilijs, inst. in prob. Et sic qui negligit sua iura perdit, et quia negligentia omnia ledit, unde versus scriptus litteris aureis super hostio camere Regis Roberti, sic dicebat. Negligentia Par. de damno hogi faro, doman faro caccia altrui, for de guadagno, ut dicit Bald. in. c. fin. col. pen. in fi. ex Io. Anto. de Nigris.

tra. de electio.
 1 **¶** Foro seculari, id est tribunali iudicis secularis, vel co-
 ra iudice seculari. + Et per hoc patet, qd statim talis
 clericus no incedis in habitu, & tonsura fuit exutus, &
 priuatus, priuilegio clericali, ex quo fuit effectus de foro
 seculari ut hic patet, & in c. nouimus, & ibi Abb. in se-
 cundo not. de verb. sig. + An
 autē sit priuatus perpetuo, foro 9 seculari subiectos fore, & tanq̄ laicos,
 an vero recuperabiliter, si per curiā secularē
 reassūperit habitū, & tonsu-
 2 ram, vide supra in glo. in verbo habitum. + Quid au-
 tem sit forum in neutro genere, & quid veniat eius ap-
 pellatione. Et quid sit forus in masculino genere, vide
 hosti. in sum. extra. de foro compe. §. quid sit Abb. & ali-
 os in rub. de foro compe. & in c. forus de verb. sig. glo.
 3. q. 6. c. i. cū concor. + Itē opponitur, qd tales clerici nō
 incedentes in habitu & tonsura, non possunt tradi iudici
 seculari, nec fieri de foro seculari, nisi primo precedēt
 bus aliis penis ecclesiasticis, scilicet de positione, excommu-
 nicatione, & degradatione, & enormitate criminis, &
 aliis, ut in c. cum non ab homine de iudi. & in c. de gra-
 datio. de peni. in. vi. Immo dicit Bal. in d. c. cum non ab
 homine col. ii. q. clericus puniendus, quando pena inci-
 pit a crimine, primo deponitur secundo excommunica-
 tur minori excommunicatione, tertio maiori, quarto tra-
 ditur iudici seculari, quinto punitur pena exiliū, vel alia
 pena legitima. Sed respondeo, qd in casu nostro, tracta-
 tur de perdendo priuilegio, non autem de alia pena im-
 ponenda, & cum precessit monitio perbemptoria, ut i
 ista extrauaganti habetur loco trine monitionis, ut hic
 patet, & cum se non correxerint, incedendo sine habi-
 tu, & tonsura, dicuntur effectū incorrigibiles, & amit-
 tunt priuilegium. c. contingit de sen. exco. & c. si de uit.
 & hon. cler. & pnt relinqui curie seculari. d. c. cum nō
 3 ab homine & ibi doct. + Et quis dicatur incorrigibilis,
 vide Bal. & doct. in d. c. cum non ab homine, vbi late.
 Decius ponit in penul. col. Item opponitur, & videtur
 qd clerici etiam in minoribus, non debeant conueniri co-
 ram seculari. c. ii. de foro competen. sed coram suo Epi
 scopo. xi. q. i. c. inolita, & c. placuit de foro compe. c. si
 4 diligenti + solus enim episcopus habet de iure contencio-
 sam iurisdictionem in clericos sue diocesis. c. quanto
 & c. vñ ab ecclesiarū de offi. ordi. xi. q. i. c. de psona, et
 sic non possunt coram iudice laico conueniri, cum cle-
 rici sint exempti a iurisdictione Imperatoris, & sic iu-
 5 dicis secularis, + Quia clerici sunt res spirituales, ex
 quo ex toto, corpus, & animam, deputauerunt, & ascri-
 pserunt in seruitium, & sortē Christi. xii. q. i. c. cui por-
 tio, not. Inno. & Io. And. in c. ii. de maio. & obe. & in
 c. significantibus de offi. d. leg. & Maria. Jocci. in. c. si
 6 quis clericus col. i. in fi. de foro cōpe. sed respōdeo, qd
 predicta procedunt, quando clerici incedunt in habitu
 & tonsura, alias si non incedunt, ex quo competēs mo-
 nitio precessit, per istam extrauagantem, & obedire no-
 lunt, nec se corrigere, & incedere in habitu & tonsura
 clericali, sunt effectū de foro seculari, ut hic, & conse-
 quenter sunt priuati priuilegio clericali. d. c. nouimus,
 de verb. sig. & d. c. contingit de sen. exc. qd ipso facto,

facite renūntiant eorū priuilegio. c. si. de uita & ho. cler.
 extra. & cler. cōm. c. pe. & si. licet uerbo renūntiare nō
 possent. c. contingit el. i. de sen. exco. & hoc tenet Hoffi.
 in sum. de uita & bon. cleri. §. & in quibus col. 2. uerfi.
 Item clericus, & in titu de cleri. coniu. §. quam peni
 7 col. ii. in fi. cum seq. + Sed nunquid ista qualitas tribuēt
 iurisdictionem laico, contra
 clericum, debeat primo ap-
 parere. §. qd talis clericus nō
 incedit in habitu et tonsura,
 uel qd se immiscet enormitatis, & similia respondeo,
 qd si negetur, debet primo illa apparere, nisi sit notori-
 um, & de ea primo cognosci debet, per eaque dicit In-
 no. in c. super litteris extra de rescri. Archy. & Ioan.
 And. in c. Romana. §. contrabentes extra. de rescri. in
 sexto pro quo facit quod dicit Inno. in c. ceterum extra.
 de iudi. Et vide Detium consi. 13. i. vol. Tho. gra. vob.
 xi. Et ad materiam, An prius de qualitate fundate iurif-
 ditionem debeat apparere, vide Bar. i. l. ii. col. 2. cum se-
 quen. ff. si quis in ius uoca. non ier. & ibi Alex. col. 4. &
 ibi Ias. Barto. & Iaso. in l. prescriptione. C. si contra ius
 uel. uil. pub. latissime Maria. Jocci. in. c. si clericus col.
 5. cum multis seq. extra de foro cōpe. & in c. dilecti col.
 9. eo tit. Fel. in c. super litteris, uerfi. a sua sit iurisditio
 8 de rescri. late Hypo. in l. si quis ne questio col. 26. cum
 seq. ff. de questio. cū concor. in dictis locis. Sed pone
 clericus in minoribus conuenitur coram seculari iudice
 criminaliter, vel ciuilitur, ille opponit se clericum, &
 non posse coram seculari conueniri. c. ii. & c. si diligenti
 de foro compe. cū concor. supra allegatis, replicatur ex
 aduerso, qd ex quo non incedit in habitu & tonsura, ami-
 sit priuilegium. ut in ista extrauag. facit. c. pen. & fin.
 de uita & hone. cleri. c. contingit de sen. exco. & sic po-
 test coram seculari iudice conueniri. ut hic in tex. no-
 stro, replicat clericus nō esse uerum, qd non incedit in ha-
 bitu & tonsura, imo dicit se in habitu & tonsura, incesse
 & petit se remitti ad iudicem ecclesiasticum super isto
 incidenti ex quo laicus non potest de hoc cognoscere
 cū sit quid spirituale, & eius cognitio spectat ad eccle-
 siasticū iudicem. c. tuā de ordi. cogni. c. per venerabi-
 lem & c. lator qui filij sint legi. & in terminis est tex. i
 c. si iudex de sen. exco. i. vi. & ibi gloss. in uerbo fecerat
 & docto. ibidem, Ex aduerso dicitur, quod clericus i mi-
 noribus ut gaudeat priuilegio, debet incedere in habitu
 & tonsura, alias reputatur laicus, ut hic, & notoriū est
 dictum clericum non incesse in habitu & tonsura, &
 sic i tali priuilegio fundare se non potest, nec hoc dubio
 pōdente, iudex laicus cogitur clericū remittere ad eccle-
 siasticum, nec eum relaxare, p endente tali processu, ut
 est tex. in d. c. si iudex. §. fin. & ibi doct. maxime Philip.
 fran. in tertio nota. & Inno. in c. ut fame extra. de sen.
 exco. + In hac questione concludo, Si clericus tempore
 quo fuit captus, uel citatus coram seculari, incedebat in
 habitu & tonsura, sed erat dubium, quia forte de preteri-
 to non inceserat in habitu & tonsura, & hoc casu debet
 talis cognitio ad iudicem ecclesiasticum remitti, quia ē
 i quasi possessione clericatus, a cuius quasi possessionis co-
 modo, uel priuilegio, non potest excludi per iudicem se

cularē ut i. d. c. si iudex, & tenet Iac. but. & Bal. in l. si
 qua p calūniā col. i. uerfi. sed iuxta. C. de Epi. & cler. nō
 curado & distinctione Pet. & Cyn. ibi, hāc ēt opy. tenuit
 Bar. cepe. cōsi. xi. col. iii. uerfi. de prima, & Rotā deci-
 sio. 202. Incipiente si clericus, sub rubrica & cler. cōm.
 in nouis degi. & Phi. fran. in. c. i. §. i. col. ii. de cle. coniu.
 & ibi Gem. §. si. et i. d. c. si iu-
 dex i pri. col. i. Et dicit Al. & usq; ad uindictā sanguinis, ultimiq; a supplicii
 cōf. 8. Incipiente uidetur sup
 primo. col. si. i. vol. qd cognoscere, an sit clericus, & gau-
 dere deat priuilegio clericali, & a duxerit unicā, & uir-
 ginē, spectat ad iudicē ecclesiasticū. + Si uero clericus
 est captus p secularē iudicem sine habitu & tonsura, sed
 ipe allegat se clericū, & petit ad Epm. remitti, hoc casu.
 ex quo est notoriū notoritate facti qd incedebat sine habi-
 tu & tonsura, ex quo apparent vestes laicales, & discoo-
 perto capite, apparet non habere tonsuram, ante cause
 cognitionem, no debet ad ecclesiasticum remitti quia po-
 testas secularis interim est in possessione, et donec con-
 gnoscat de clericatu, corā ecclesiastico, & si gaudere
 debet priuilegio, nec ne, debet remanere i posse iudicis
 secularis, debet tamen potestas secularis interim sup-
 sedere in causa, quia pendet questio preiudicialis iue
 iurisdictionis, & interim nescit se iudicem, ut tenet Ioā.
 And. in d. c. si iudex de sen. exco. in vi. & Bal. in d. l. si
 qua per calūniā col. i. uerfi. sed ponamus, & ita in-
 telligitur, quod dicit Gem. in. c. i. §. fin. col. fin. de cleri-
 coniu. in vi. & ibi Philip. fran. §. i. col. 2. Et Bart. Socc.
 consi. 122. col. pen. circa prin. i. vol. Ad predicta uide
 que late dixi supra in gloss. in uerbo priuilegio uer sus-
 fin. vbi uide, quia hic non repeto. Aduerte tamen, qd si
 clericus in alio casu pmissio, nō portaret habitum & tonsu-
 ram, non propterea amitteret priuilegium, ut dixi su-
 pra in gloss. in uerbo habitum. + Et ad proxime dicta qd
 clericus qui non uadit in habitu & tonsura si sit captus
 p iudicē secularē dēt remanere penes ipsū, donec fue-
 rit cognitū p iudicē ecclesiasticū & clericatu, & cogno-
 itio de clericatu dēt remitti ad iudicē ecclesiasticū, & ita
 seruatur ut dicit Matt. de affli. in cōsi. regni, apostatan-
 tes col. iii. & Alex. in d. cōsi. 8. col. si. i. vol. et faciunt no-
 ta. i. c. in audientia extra. de sen. exco. & tex. in. c. qdūq;
 ex clero. 23. q. 8. Gem. in. c. licet canon extra de ele. i. vi.
 Card. in repe. c. perpendimus de sen. excom. & uide
 9 Alex. consi. 149. vi. vol. Sed pone, + clericus captus
 a potestate seculari, dicit se clericum, & ostendit litteras
 clericatus potestati, ad instructionem iudicis, & ad indu-
 cendum in eo scientiam clericatus, ut si eū detinet sit ex-
 communicatus, iusta. c. si iudex de sen. exco. in vi. & c.
 si quis suadēt. 17. q. 4. an hoc sufficiat, ut secularis debe-
 at illum remittere ad ecclesiasticū, Bald. in d. l. si qua p
 calūniā col. i. in fin. C. de Epi. & cleri tenet qd sic, &
 in tali ostensione litterarum clericatus, non oportet ad-
 uersarium citare, quia nō fit in modum probationis, sed
 instructiois cū uero probatio clericatus debeat fieri co-
 ram Episcopo, non autem coram seculari, ut ibi per eū
 & ad predicta uide Philip. fran. in. d. c. si iudex. §. fin.
 Sed quero quomodo probetur aliquem esse clericum, cū
 in dubio quis non presumatur clericus nisi probetur, ut

tenet Bald. in. c. si. col. ii. de presump. & in. c. at si cleri-
 ci i. fi. de iudi. Et a talis probatio, qd sit clericus, possit fie-
 ri per testes, an uero requiratur scriptura, in quo dicatur
 qd de iure ciuili uidetur requiri probatio per scripturā
 d. l. si qua per calūniā C. de Epi. & cleri not. gloss. i.
 c. i. de cōsi. in vi. Sed de iure canonico, pōt fieri probatio
 etiā per testes. c. ii. & iii. &
 vtrobiq; not. extra. de cleri-
 peregrini. & istud cōiter tene-
 tur ut not. Pet. Cy. Alber & Bal. in d. l. si qua p calū-
 niā & Alex. cōsi. 107. uideatur circa supius col. fin. 7.
 vol. Matthe. de affli. in d. cōsi. apostatates col. 3. in fi.
 & ibi et ponit, An unus testis sufficiat uel an credatur
 literis Epi, asserētis illum esse clericum, de quo et uide
 Bald. in d. l. si qua per calūniā col. i. in fin. cum se-
 quen. & Thomā Gra. decisi. 31. nec obstat, d. l. si qua p
 calūniā, quia loquitur in clericis peregrinis, qui de-
 bent ostendere litteras cōmēdaticias ut ibi, & per doct.
 vbi supra, Ad predicta uide etiā Cep. i. d. consi. xi. col.
 3. cum seq. uerfi. de secundo. + Et ultra predicta, quali-
 ter probetur, qd sit clericus, uide Bald. in prob. decreta-
 ibi Gregorius col. 5. vbi dicit, qd probādo, quod publice
 portat habitum, & tonsuram clericalem, & facit alios
 actus clericales, & pro clerico cōmuniter reputatur, &
 est in possessione clericatus, & cum sit in possessione cle-
 ricalis habitus, debet per iudicem haberi pro uero cleri-
 10 co, ut not. Archy. 17. q. 4. c. si quis suadente, & 100. di-
 stin. c. contra morem + Et creditur etiam assertioni Car-
 dynalis, si dicit aliquem clericum, Archy. in. c. nobilissi-
 mus. 96. disti. & Bal. vbi supra. Et per dicta procedunt
 quando non potest uere probari per litteras clericatus,
 uel per testes, qui interfuerunt quando fuit ordinatus
 + Et e contra, qui non portat habitum, neque tonsuram
 non presumitur clericus, sed profanus, non qd habitus
 sit causa, essendi uel faciēdi clericum, sed est signum es-
 sentie cōsuetum, ut dicit Bald. i. d. probe. decreta. + An
 autem si clericus cōstitetur corā potestate, se esse laicum
 an excuset potestatem, qui scit, uel scire debet, eum xte-
 ricum. Inno. in c. ut fame extra. de sen. ex. tenet qd nō, &
 idem tenet Ioan. And. in d. c. si iudex, de sen. excom. in
 vi. & Bal. in d. l. si qua per calūniā col. ii. uer. sed po-
 namus, quia illa confessio, est facta coram iudice incom-
 petenti, & ideo nō preiudicat, ut extra. de iud. c. at si cle-
 rici & Bald. vbi supra. Et an clericus coinugatus debe-
 at, non solum ostendere instrumentum clericatus, sed
 probare incesse in habitu & tonsura, & contraxisse
 cum unica, & uirgine, uide Rotam in d. decisi. Si cleri-
 cus. 202. in rub. de cleri. coniu. & Philip. franc. in. d.
 c. i. §. i. de cler. coniu. in vi. & ibi Gem. Et an iudex eccle-
 siasticus etiam ex officio possit talem clericum a iudice se-
 culari repetere, & multa alia, uide per glo. & docto.
 in d. c. si iudex
 11 **¶** Et pro etiam, & stat implicatiue. l. i. & ibi gloss. in
 uerbo & rei publice ff. solu. mat. quasi dicat, ut talis pu-
 niri possit, non solum pena pecuniaria sed etiam pena
 sanguinis, pro ut, delitti qualitas poposcerit.
 12 **¶** Ubi inq; supplij, id est mortis, quia ultimum suppliti-
 um mortem interpretatur. l. ultimum supplitium ff. de
 Io. Anto. de Nigris

pen. l. capitalium in prin. eo. titu Sed contra hoc oppo. q non debuit declarare taliter puniendos pena sanguinis vel mortis, Immo ecclesia debet vere & no ficte, sed efficaciter intercedere ut ille qui traditur curie seculari non puniatur pena mortis, sed ut pena moderetur. c. no uimus ubi gloss. & doct. de verb. sig. Io. Andr. & alij. in. c. cum na ab homine col.

penam, puniri posse, in dicta monitione aucto. ritate b nostra declares, & denunties, & quos etiam, nos ex nunc pro ut ex tunc, & e conuerso declaramus seculares, c & per curiam seculari puniendos decernimus ipso iure, d nulla alia no uia declaratione super hoc requisita, uel requirenda, Non obstantibus e constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrariis quibuscunq; , Datum f Romae apud Sanctum Petrum, sub anulo piscatoris, die. 19. Ianuarii. 1524. Pontificatus nostri anno primo. Be. El. Cremonen. Post quarum quidem litterarum pre sentationem, earumq; receptionem, & per nos niri ita declarat Inn. in. d. c. ut premittitur factas, & receptas, uolentes ad ip nouimus uexsus. fi. & sic no. dicitur irregularis. + Immo

Papa faciendo legem, i qua ditionem, earumq; receptionem, & per nos niri ita declarat Inn. in. d. c. ut premittitur factas, & receptas, uolentes ad ip nouimus uexsus. fi. & sic no. dicitur irregularis. + Immo Papa faciendo legem, i qua ditionem, earumq; receptionem, & per nos niri ita declarat Inn. in. d. c. ut premittitur factas, & receptas, uolentes ad ip nouimus uexsus. fi. & sic no. dicitur irregularis. + Immo

Auctoritate nostra, quia merito oia nostra facimus q bus a nobis i partitur aucto ritas. l. i. s. oia. C. d. vete. iur. enucle. facit. l. i. s. de iur. ff. de. xi. & vi arma. + Et de ista clausula auctoritate no tra facias, vide Gemi. & doct. in. c. cum aliqbus extra de rescrip. in. vi. Io. And. Abb. & alios in. c. licet. & in. c. graue de offi. ordi. tex. & glo. in. c. i. de cleri. egro in. vi. doct. in. c. si cu, & in. c. hi q. de preb. i. vi. Et de clausula vice nostra, vide glo. iuncto tex. in. c. si. de sta. mona. & ibi Abb.

Seculares, similiter in auten. quo. opor. Epi. s. sed neq; col. i. Addi. Nunquid percutiens clericu non in uidentem in habitu & tonsura quando ignorat illu esse

clericum sit excōicatus vide Fely. in. c. si uero in prin col. i. de sen. exco. col. i. ubi tenet q si sciebat esse clericu est excōicatus, secus si ignorabat, q ex de positione ton sure non perdit priuilegium Immo plus dixit Fely. i. c. si uere in. prin. de sen. exco. q percutiens clericum here ticum est excommunicatus allegat Inno. ibi & dicit esse singulare.

Ipso iure + & sic impor tat priuationem priuilegij, absq; alia monitione, et absq; sententia, q ubi canon ipo nit pena ipso iure ex facto negatio, qm illi addicitur certum tēpus, non requiritur alia monitio, ut tenet Gemi. in. c. i. col. 2 in prin. de uita & ho. cleri. in. vi. nec requi ritur sententia ut ibi, Tamen licet non requiratur sententia condemnatoria, requiritur ta men sententia declaratoria, talem clericum amisisse pri uilegium, ob non delationē habitus, & tonsure, & por se per iudicem secularem puniri, quia licet pena im ponatur ipso iure, tamen re quiritur sententia declara toria, per tex. in. c. cum se cundum. s. fin. extra de be re. in. vi. & ibi docto. & Fe ly. in. c. cum non ab homine col. 4. cum sequen. de iudi. & ibi per alios. Aduerte tamen, quia in casu nostro non requiritur alia declara toria, sed statim potest per iudicem secularem puniri, per tex. nostrum hic, ubi nul la alia declaratione super hoc requisita, nec requiri tur alius iussus iudicis eccle siastici, cum ex isto tex. sit hoc inductum, faciunt que dicit Philip. fran. in. d. c. cum secundum. s. fin. in uerfi. nota. & glo. in clem. i. in uerbo eo ipso de uita & hone. cleri. cum ibi allega tis.

Non obstantibus, + quid operetur ista clausula non obstantibus, uide latissime per Fely. in. c. nonnulli col. 3. cum pluribus seq. extra de rescri. ubi per plusq; uiginti col. hoc. examinat uide ibi.

Datum, de materia date, uide glo. Io. And. & Phi lip. fran. in fin. sexti libri decr. in data. Ignorantiam

- 1 Ignorantiam se excusare, similiter ponitur in. c. om- nis extra de peni. & remi.
2 Albo pratorio, ut. ff. de iur. o. iudi. l. si quis id quod, primo responso & glo. in. s. pretorum Institu. de iur. na- tu.
3 Anno primo. An debe- at poni annus Pontificis, Et a quo tempore incipiat an- nus, an a die electionis, uel coronationis, & de multis alijs, uide glo. & docto. in data sexti libri decretalium in fin. + Et quando incipiat annus emergens, & quan- do annus communis. + Et quot dies heat, uide Alex. in. l. de diuisione, in prin. ff. solu. matri. cum ibi allega- tis, & Iaso. in. s. rursus col. 14. & ibi etiam Ang. are. Institu. de actio. & Ange. are. in. s. qui hoc anno Insti. de inuul. stipu. In notatis, & scriptis per me super ma- teria huius clem. & extrava- gantis constitutionis, & ali- is omnibus, ubicunq; per

me dictis, uel scriptis, submitto me correctioni sacro sanctae Romanae Ecclesiae, qualitercunq; me continge rit errasse in eisdem, qua scripta licet minima sint, ta- men ut dicit Philo. in. 2. metaphi. alijs ueritatis inue stigande materia prepara- tur. Finisq; impositus est per me Ioannem Antoniu de Nigris, de Giuitate Ca paniae Regni Neapolitani prope Silerem Fluium, Iu ris Vtriusq; Doctorem im- meritum die. 7. mensis Mar- tij none Indictionis. 1536. In die Sabati, quo die fuit Festu beati Thomae de Aq- no, ad honorem, & laudem Omnipotentis DEI, eiusq; Matris Virginis Gloriosa, & beati Hieronymi, & be- ati Thomae patronorum me- orum, qui pro nobis inter- cedant, Amē. Laus Deo- si benedictus Deus, & ite- rum sit benedictus Deus.

Mactie Santilli Campani difficon.

Huc ducente Deo, secuit uada Cetula maris. Et tenuit cursus nostra carina suos.

Io. Anto. de Nigris.

Edictū super reformatione

Clerici Urbis.

IACOBVS MISERATIONE DIVINA

et Sanctæ Mariæ in cosmedin .S. R. Ecclesiæ
præbiter Cardinalis Sabellus. S. D. N.

Papæ. Vicarius Generalis.

Sacro sancta Tridentina Synodus, probate eorum vitæ, & sanctæ conuersationis exempla, qui se diuino ministerio dedicarunt, præter sacri instituti necessitatē, ad uniuersā quoq; Christiani populi reformationem plurimum pdesse intelligens, salutariter statuit, ut quæ a Sūmis Pontificibus, & a sacris conciliis, de honesta clericorum vitæ doctrina, cultusq; ratione, decreta fuissent, per eos, ad quos ea cura pertineret, in usū reuocata, & in mores inducta propagarentur. Nos igitur eiusdem Sacri Concilii iussa exequi cupientes, nonnulla, sine quibus recta uiuendi Clericorum disciplina constare non potest, ex sacris & canonibus, & Conciliis collegimus, uel ad eorū mentem cōformauimus, quæ, ex auctoritate Sanctiss. D. N. Papæ uix uocis oraculo nobis concessa, inuiolate obseruanda proponimus.

Ut igitur cum vitæ, & animi, clericalis integritate externus etiam habitus, uestitus, omnisque conuersatio congruat.

Præcipimus omnibus, & singulis sacris ordinibus initiatis, aut quæcunq; beneficia ecclesiastica etiam simplicia obtinentibus, cuiuscunq; gradus, aut dignitatis sint, ut intra quindecim dies, a præsentium litterarum promulgatione numerandos, Clericalem consuetudinem, quæ est Militiæ spiritualis insigne, unius cuiusque ordinis, & gradui conuenientem, perspicue gerant, Presbyteri uero ab superiore labro Barbam ita tondent, ne salutare Corporis, & sanguinis Xpi Domini Sacramentū sumentibus, impedimentū afferat. Vestem superiorem, & interiorē simplicem, & talarum omnes gestent, nō reflexā, sed cōposite, & aperte ad collum annexam.

Pallium, quod ferraiolū dicitur, id habeant, ut clericali decoro non sit alienū, idque tantum in pluuia, & frigoris necessitate, semperq; cum tali tunicā induant. Quas tamen uestes, ad longioris itineris necessariā cōmoditatem breuiiores, modo ordinis honestati conueniant, adhiberi permittimus.

Caligis non inflatis, nec dissectis, calceis, crepidue non inaniter incis, sed simplicibus, & integris utantur.

Camisias ad manum, & ad collū crispas, & (ut dicunt) lactucatas, aut arte laboratas, ne sumant. Pileos ne habeant, nisi ualeitudinis causa, & eos simplices, neque turbinate, quos ingrediendo in Ecclesiā, uel aedes, maxime publicas, semper

omittant. Neque reticulū, aut sub birretū, nisi ualeitudinis necessitas postulet, idque sine redimiculis, Nec antulos, nisi id honoris gradus aut officii munus requirat.

Præciosioribus pellibus, unguentis, & aliis odorum suauitatibus abstineant.

Ab omni mulæ, & eq; instrumento, & ornamento aurū, argentū, uillutū, & omnino sericū amoueant, uestitū colorē tantūmodo nigrū, nisi aliū magistratus, aut honoris rō postulet, adhibeant. Vestes holosericas, aut serico ornatas, domi, aut foris ne habeant.

Arma ne ferant, ne ue personati incedant.

In oī denique uestitū nouitatē, & tam elegantis, & concinnitatis, quam negligentis, ac fordium suspensionem uitent.

Qui in aliquo horū deliquerit, præter uestitū, aliarum ue rerum amissionē, uiginti quinque aureis mulctetur, locis piis, arbitrio nostro, attribuentis, carcere et, ac beneficiorum priuatione, maioribus pœnis, pro delicti & personarum genere arbitrio nostro puniatur.

Quonia uero q; habitāt in tabernaculis Dñi nō solum omnē impudicitis cām, sed et occasiōem, & suspitionē a se remouere dñt, ideo præter ea, quæ de cōturbatio, & cōsuetudine mulierum spectatarum, a sacro Concilio statuta sunt, eadem auctoritate edicimus, ne in ædibus ad domicilia, & usum canonicorum, aliorū ue ministrorum Ecclesiæ ædificatis, fœminæ, etiā cum illis quouis sanguinis tūnculo coniunctæ, ullo modo cōmorentur, in aliis uero canonicali, aut clericali usui non attributis, nisi ex causa tantum iudicio nostro probata.

Item ne aedes Ecclesiæ, aut earum partes in quibus ipsi habitant, uel habitare debeant Laycis locent, nisi nobis locationis necessitas comprobetur. Quæ uero ab ecclesiis se iunctæ, etiam si iuris Ecclesiæ non sint, eas nemini, nisi is bonæ estimationis sit, locare audeant.

Clerici quos, propter Christum spectaculum fieri oportet mundo, Angelis, & hominibus maxime debent ab iis spectaculis, quæ Christum non sapiunt, abstinere. Itaq; decernimus, ne comedas, fabulas, choreas, hastiludia, aut ludicrum, & prophanum ullum spectaculi genus, agant uel spectent.

Ne talis, tesseras, pagellis, pictis, & oīno alea, aut ullo præterea uetito, aut indecoro ludi genere ludat, ne ue huiusmodi ludi spectatores sint.

Non canes, accipitres, aut aliud uenaticum animal aleant, ullum ue genus uenationis aduersus sacros canones obeant.

Ne cōmessationibus, aut minus honestis conuiujs intersint, cauponasque, aut tabernas ne ingrediantur nisi longioris itineris cā, ne ue cuiquā ppinet, aut prouocati ad bibendū, respōdeant, sed sobrie, & caste ex doctrina Apostoli uiuant.

Interdicimus autem eis procuratione, aduocatione, patrocinio, & oī actione causarum apud iudicē sacularem, exceptis causis iure pmis, quo loco, scripta licentia, a nobis impetretur, quos præterea in rebus prophanis omni notariatus, & rebellionatus officio, nec non arte medendi, maxime chirurgia, prohibemus, Nullus tutelam, curamue, nisi pietatis causa, idque concessione nostra suscipiat.

Mercaturā ne exerceāt, ne ue in rebus cōtrahendis se medios, uel interperres adhibeāt, p̄dia ne cōducant, pro nemine spondeāt, Principum, & omnino laicorū negocia ne procurent, aut eis inferuiant, nisi causa id postulet, a sacerdotali officio non aliena, qua in re tam concessio nostra, quam hac in re, & aliis a nobis permittendis gratis semper fieri uolumus, intercedat, ea que quot annis renouetur.

Ne fœminas nobiles affectentur, neue officii causa stent circum mensam illis accumbentibus. In famularu uero Ecclesiasticarū personarum, uilia officia, aut opera, quæ clericali decoro nō conueniant, minime faciant.

Quicumque in iis, quæ a nobis supra prohibita sunt deliquerint, præter mulctam uiginti quinque aureorum, ob singula delicta exigendā, & quem admodum diximus, in pios usus erogandam, carcere, priuatione beneficii, & grauius etiam pro personæ conditione, & facinoris, ac flagitii modo, arbitrato nostro plectantur.

Mandamus autem omnibus qui ordinis, uel beneficii, aut alia ratione canonicas horas recitare debent, ut eas nullo modo omittant, alioquin pœnas, in Lateranensis Generali Concilio sub Leone Decimo celebrato, propositas, & alias, arbitrato nostro, subibunt.

Inherentes præterea eiusdem Concilii Tridentini decretis, per uiscera misericordiæ Iesu Christi Domini nostri uehementer hortamur presbyteros, ut singulis dōnicis, & aliis festiuis diebus, nisi iuste impediatur, salutare missæ sacrificiū faciant, Diaconos, & Subdiaconos, ut his singulis mensibus, & semper cū missæ sacrificio inseruiant, Clericos denique, & inferiorum ordinū gradibus initiatos, ut saltem semel sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum sumant.

Diuinam scripturam assidue scrutentur, Sacros

sanctorum patrum libros in manibus habeant, ex quibus uitalibus, & perennibus fontibus salutaris doctrinæ, & uitæ præcepta, & exempla hauriant.

Præterea edicimus Clericis, aliisue aliquo inferiorum ordinum gradu initiatis, si Clericalibus uestibus uti uoluerint, ut tonsuram quoque gerant, & reliqua, quæ præscripta sunt, proposito eodem pœnæ periculo obseruent.

Laycis uero qui clericali habitu uti consueuerunt, ut in posterum birreti saltem forma a clericis, sub eadem pœna internoscantur.

Quod autem difficile est propter multitudinem eorum qui in urbem ex diuersis orbis terræ partibus conuenire solent, Clericos a Laycis internoscere, ideo iubemus omnes, & singulos clericos, in sacris ordinibus constitutos, aliosque beneficia ecclesiastica, etiam simplicia, obtinentes, qui in Romana Curia commorantur, ad decem dies, ab harum litterarum promulgatione; eos autem, qui post hanc in urbem uenturi sunt, a die eorum aduentus numerandos, se in curia nostra sistere, & nomen, cognomen, patriam ordines; & beneficia profiteri, & litteras (ut uocant) dimissorias ostendere.

Qui autem aliquem eo gradu, & conditione, qua diximus, uel hospicit, uel famulatus, aliaue causa, domi habent, aut in futurum sint habituri, illo de hac nostra lege præmonito, ad præstitutum tempus ad Curiam nostram deferre. Qui contrafecerit, uiginti quinque aureis, & carcere, aliaue pœna, iudicio nostro irroganda punietur.

Volumus autem, & decernimus ut his litteris, in locis solitis publicatis, & affixis, ita earū quoscunque arctet executio, perinde ac si personaliter unicuique intimatæ fuissent.

In quorum fidem &c. Datum Romæ in ædibus nostris. Die .30. Mensis Octobris. 1566.

Pontificatus autem Sanctissimi Domini Nostri D. PII Diuina prouidentia Papæ. V. Anno primo.

Alfonus Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Ista est localis in Vrbe.

Io. Anto. de Nigris. F. n.

De Spoliis Clericorum,

Monachorum, & aliarum Ecclesiasticarum
personarum decedentium.PIVS Quartus Episcopus Seruus Seruorum
DEI Ad perpetuam Rei memoriam.

Dicens esse censentes, & æquū, ut nos, qui alios in sua iustitia consulimus, Camere Apostolicę iura nō negligamus, quinimo, ne pretextu incertitudinis, illa ab aliquibus usurpari, aut super eis, dubia aliqua oriri contingat, ita nostre declarationis remediū pvideamus, q̄ a nemie d̄sup dubiū aliqd̄ deduci possit. ¶ Cū itaq; sicut accepimus, a non nullis uertat̄ in dubiū, An res, & bona p̄ clericos, et in sacris ordinibus cūstitutos, ex negociatione illicita, aut alias contra sacros canones, acq̄sita, uti spolia, uel alias ad Camerā p̄fatā iure legitimo spectare & p̄tinere debeāt, Nos omnē d̄sup h̄sitationis materiā submouere, ac cauillatiōibus & alteratiōibus, ac litibus uia p̄cludere, & deniq; malitiis eorū, q̄ iura dictę Camerę usurpare fata gunt, obulare, alias q; in p̄missis oportune p̄uidere uolētes. ¶ Motu proprio, & ex certa n̄ra sciētia ac d̄ Apostolicę potestatis plenitudine, d̄cernimus, oīa, & singula, res, & bona cuiuscunq; qualitat̄is, & quātitatis, existētia, ac in quibus rebus, & Regnis, ac dominiis tā citra, quā ultra Mōres, & Mariā, cōsistētia, p̄ quosuis Clericos, tā seculares, quā quorūuis, et medicantiū ordinū, ac miliciarū regulares, et in sacris ordinibus cōstitutos, cuiuscunq; status, ordinis, & cōditiōis fuerint, ac Archiepiscopali, Episcopali uel alia maiori dignitate, p̄fulgeāt, ex negociatione illicita, aut aliā contra sacros Canones, quomolibet acq̄sita, quę pro tēpore, post obitū eorū, q̄ et ex facultate, quā habuerit testādi, cōdito testamēto, ubi uis locorū decesserint, & decedent, aut quibus, illos, et eis uiuentibus priuari, & eis destitui contingerit. Et p̄sertim quōdā Andreę Iapiro de S. Ioanni Retūdo p̄sbiteri, seu religiosi, extra Ro. Curiā, ad illā forsā ueniendo defuncti hactenus, remāserūt, remanent, & remanebūt, ad eādem Camerā, & nō alios, etiā in quibus Cathedralibus, etiā Metropolitanā, & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, ceterisq; beneficiis ecclesiasticis, cū cura, & sine cura secularibus, & quorūuis ordinū regularibus, qualitercunq; qualificatus, successores illa in titulū, cōmendā administrationem, cōmissionem, ac alias quomolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa, uigore prioris tituli, ius regrediendi, seu accedendi, & ingrediendi, aliquibus concessū fuerit, spectasse & spectare, ac sub nomine Spoliorū uenire, illaq; uti spolia ad Camerā ipsā pertinentia, perpetuo colligi, & recuperari potuisse, & posse, ac debē

& ita p̄ quoscunq; Iudices quauis auctoritate fūgentes, in quacunq; instātia, sublata eis, quauis, aliter iudicādi & iterperrādi, facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri dēre. ¶ Necnō irritū & inane, quicquid secus, super his, a quoquā, quauis auctoritate scienter, uel ignorāter cōtingerit attemptari. ¶ Mādātes dilecto filio nostro, Guidoni Alcanio, S. Marię in uia lata, Diacono Cardinali, de S. Florę nūcupato, & in eius Camerariatus officio successoribus, Quatenus spolia ipsa, prout alia ipsius Camerę iura, exigi, & recuperari, ac p̄sententes iuiolabiliter obseruari faciat. Nec permittat Camerā ipsā, uel pro eo ea Agentes, desuper modo aliquo, molestari, p̄rurbari, aut inquietari. ¶ Cōtradictores quoslibet, & rebelles, p̄ censuras, & p̄nas ecclesiasticas, appellatione postposita cōpescendo. Nec non legitimis, super his habendis seruatis procesibus, censuras, & penas ipsas, etiā iteratis uicibus, aggrauando, Inuocato etiā ad hoc (Si opus fuerit) auxilio brachii secularis. ¶ Nō obstantibus fe. re. Bonifacii Papę, viii. p̄decessoris nostri de una, & Cōcilio generalis de duabus dietis, & aliis constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, nec non ecclesiarum, monasteriorum ordinum militiarum, & beneficiorum p̄dictorum iuramento, confirmatione apostolica, uel quauis firmitate alia, roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indulgis, & literis apostolicis, illis, & dilectis filiis illorum capitulis, conuentibus, superioribus, & personis, sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibus uis clausulis, & decretis, etiam Motu, & scientia similibus, concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores, p̄sentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permissuris, hac uice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscunq; aut si aliis quibus, communiter, uel diuini, ab Apostolica sit sede indulgam, q̄ interdicti, suspendi, uel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenā & expressā, ac de uerbo ad uerbum, de indulto huiusmodi mentionem. ¶ Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginā nostri decreti declarationis, mādātū, & derogationis infringere, uel ei ausu temerario, contraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorū Petri, & Pauli, apostolorū eius se noverit incurfurū. Dat. Romę apud Sanctū Petrū, Anno Incarnatiōis Dominicę, Millesimo quingentesimo sexagesimo, Nono Nouembris. Pontificatus nostri Anno primo.

Fed. Cardinalis Cefius.

Cæ. Glorierius.

Barengus

DE SPOLIIS CLERICORVM, ET MONACHORVM, & Ecclesiasticarum personarum
decedentium.Pius V. &c. Ad perpetuā
rei memoriam

Romani Pontificis prouidentia circumspecta ad ea sollicitudinis suę partes potissimum conuertit, per quę singulis Ecclesiis debita obsequia, & oportuna subuentionis auxilia minime subtrahantur. ¶ Cum itaq; sicut accepimus, nonnulli Patriarchę Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates, seu commendatarii, ac alii beneficia Ecclesiastica obtinentes, proprii honoris, & salutis immemores, etiam pretextu facultatum testandi, eis per sedem Apostolicam concessarum, in eorum ultimis uoluntatibus res sacras, ac uasa, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, aliq; cultui, uel uicino dicata, quandoq; ex fructibus Ecclesiasticis per eos acq̄sita, non Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, quibus p̄suerunt, seu a quibus p̄uentus Ecclesiasticos, & stipendia acceperunt, prout rationi, & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum consanguineis, & affinibus relinquere, ac Camerę Apostolicę Collectores, pretextu quod illa sub appellatione Spoliorum ueniant, tanquam eiusdem Camerę spolia exigere, & percipere non erubescant in maximum Religionis dedecus, ac Ecclesiarum, Monasteriorū, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquendum animarum periculum scandalumq; plurimorum. Nos abusus scandalosq; huiusmodi p̄uidere, ac singularum Ecclesiarum, & Monasteriorū, ac beneficiorum indemnitati, animarumq; quorūlibet saluti consulere uolentes. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine hac nostra perpetuo ualitura constitutione statuimus ordinamus, decernimus, & declaramus. ¶ Quod de cetero omnia, & singula ornamenta, & paramenta, ac uasa, nec non Missalia, et gradualia, ac Cantus firmi, & musica aliq; quomodolibet nūcupari libri, & alia res sacre, etiam auri, & argenti, ac quacunq; alia bona per quoscunq; Patriarchas, Archiepiscopos, Ep̄os, Abbates, seu Cōmendatarios, & alios quoscunq; quacunq; & qualiacunq; beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorūuis ordinum regularia, in titulum, uel Commendam, aut alias quomodolibet obtinentes, quocunq; nomine, uel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret, ad usum, & cultum diuini

etiam in eorū priuatis aedibus, & Cappellis, uel oratorijs destinata, tempore eorum obitus, ex testamento, uel ab intestato relicta, sub quibusuis facultatibus testandi, & alias disponendi de bonis, per eos ex altari, uel alias quomodolibet acq̄sitis, per quoscunq; Romanos Pontifices p̄decessores, & successores nostros, ac nos, sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu Proprio, & alias quomodolibet concessis, & concedendis minime comprehendantur. Nec sub appellatione Spoliorum ueniant, sed ad singulas Ecclesias, Monasteria, etiam Conuentu carentia, & beneficia, huiusmodi in quibus resederint, aut quibus p̄suerint, quę alias obtinuerint omnino spectent, & p̄tineant, ac spectare, & p̄tinere, illaq; post eorum obitum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, uel ad illa nunquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum, & Monasteriorum regimini cesserint, uel beneficia huiusmodi renunciauerint eo ipso applicata, & incorporata sint, & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis in eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis successoribus, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, huiusmodi Capitulis, & Conuentibus, respectiue, illa propria auctoritate, libere apprehendere, ac eorum Ecclesię & Sacristiis applicare, et incorporare, Acquecunq; donationes, ac relicta, & legata testamentaria, & codicilli, & alia ultima uoluntates, seu spolia desuper contra p̄sentis Constitutionis nostre tenorem quomodolibet pro tēpore facta, quo ad p̄missa nulla, & inualida nulliusq; roboris, & momenti existant, & personis, etiam Ecclesiasticis, seu locis, etiam piis, aut Ecclesiasticis aliis quibuscunq; in quarū seu quorūuis fauorem pro tempore facta fuerint minime satisfragentur, nec per ea eisdem personis, seu locis uel aliis Ecclesiis, huiusmodi aliquod ius in rebus p̄dictis, uel ad illas acquiri possit. ¶ Quinimo res sacras, ac alia bona p̄dicta quocunq; nomine, uel titulo pro tempore detinentes, ad illa Ecclesias, & Monasteria, ac beneficia per defunctos quomodolibet acq̄sita, ut p̄feratur iuxta p̄sentium tenorem realiter, & cum effectu restituendum, & consignandum, quibusuis dispositionibus de illis incontrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino tenentur, & ad id per censuras & p̄enas, etiam furti, & sacrilegii ac alia iuris, & facti remedia oportuna cogi & compelli possint & debeant. ¶ Et insuper si deinceps contingat insolentia Spoliorum Camerę Apostolicę Collectorum, uel Subcollectorum aliquas Ecclesias, uel hominum quemquam damno, et iniuria affici, nec cuiquam de cetero uertatur in dubium, quę res habende, sint nomine spolia, simili modo statui

mus decernimus, & declaramus. **Q**uod quacunque scamna cathedrę, arcę, etiam lingneę, uel lapideę etiam Marmoreę Męsa, & Tabulę ac quęcunque dolia seu Vasa uinaria uacua, & alia similia supellectilia domestica per quosuis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Ecclesiis seu eorū Domibus Ecclesiarū earundē uel alibi ubiuis locorum relicta, etiam si ex fructibus, & prouenibus beneficiorum quę dum uiuerent obtinebant acquisita fuerint sub spoliolum appellacione minime ueniant, nec pro spoliis ullo modo reputari possint. **P**reterea quod nullū spoliolum Camera prefatę fieri, nec quicquam a quibusuis spoliolum Camera huiusmodi Collectoribus, uel Subcollectoribus exigi possit per obitum illius qui dum uiueret, unum, uel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cuius uel quorum insimul fructus redditus & Prouentus, Triginta ducatorum auri de Camera secundum cōmunem æstimationē ualorem Annuum non excederint, aut qui pensiones Annuas super quibusuis fructibus Ecclesiasticis usque ad dictum ualorem Annuatim perceperit, Dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & a sacris Canonibus prohibita abstinuerit. **I**ta quę si quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pensiones perceperint, prætextu spoliolum eiusdem Camera percipere, aut alias contra præfentes nostras literas, aut tere præsumperit, ad totalem bonorum per eū perceptorum restitutionem teneatur, ac ad id uia iuris, etiam per similes censuras, & pœnas cogi, & compelli possit, & debeat. **D**istrictius inhibentes quibusuis Camera prefatę spoliolum Collectoribus, nunc, & pro tempore existentibus, ne sub indignationis nostrę, & priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis, ac Vasis, & Libris præfato cultui diuino dicatis, ac aliis rebus sacris, nec non supellectilibus præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorum inuentariis tanquam spolia redigant seu describant. Sed ornamenta, & paramenta, nec non Vasa, & libros aliaque diuino cultui dicata huiusmodi Ecclesiis, Monasteriis, Cappellis, & aliis beneficiis hmoi, eorumque Recitoribus, & aliis præfatis libere dimittant, & consignent, ac consignari faciant, cum effectu, Ac supellectilia prædicta in locis ubi constituerint relinquunt, Ac decernentes, sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices, & Cōmissarios, quauis auctoritate fungentes sublarā eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritū, & inane, quicquid secus super iis a quoquam, quauis auctoritate scienter uel ignoranter contingerit attentari.

Quo circa dilectis filiis Curie carū Camere Apostolicę generali Auditori, & singulis locorū ordinariis. ac Maiorē dignitatē, post Pōsticalem in uniuersis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanensibus, pro tempore obtinentibus per Apostolica scripta, Motu simili mandamus, quatenus ipsi, uel duo, aut unus eorū, præfentes literas, & in eis contenta quęcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte quorūcunque in præmissis interesse habentium, ut præfatur fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præfentes literas, & in eis contenta quęcunque, firmiter obseruari. Ac singulos quos literę ipsę concernunt illis pacifice gaudere. Non permittentes eos desuper quomodolibet indebite molestari. Contra dictores auctoritate nostra appellacione positā compescendo. Non obstantibus Apostolicis, ac in prouincialibus, & synodalibus Cōciliis editis gñalibus, uel specialibus, cōstitutionibus & ordinationibus nec nō Ecclesiarū, & Monasteriorū, hmoi iuramento cōfirmatiōe Apostolica, uel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & cōsuetudinibus, facultatibus testandi, aliisque priuilegiis indultis, & literis Apostolicis, quibusuis concessis approbatis, & innouatis, etiam si de illis eorsiq; totis tenoribus, specialis, & expressa mētio faciendā esset, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis in reliquis, in suo robore permanentibus ceterisque contrariis quibuscunque, Volumus autem quod si aliquis ex Patriarchis, Episcopis, Abbātibus, seu Commendataris, & aliis beneficiariis præfatis, pluribus Ecclesiis, seu Monasteriis, pro tempore simul, uel successiue præfuerit, seu plura beneficia obtinuerit, ornata, & paramenta, ac res & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuū, & temporis quo eadem beneficia possedit omnino pertineant, & proportionabiliter inter ea diuidantur quodq; præfentes literę in Cancellaria nostra Apostolica, & Acie Campi Florę, de more publicentur, & inter Cōstitutiones perpetuo ualituras describantur, Et quia difficile foret præfentes ad singula quęq; loca deferri, uolumus & etiam declaramus, earū Transumptis etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, uel alterius personę in dignitate Ecclesiastica constitutę sigillatis, eadem prout fides in iudicio, & extra adhibeatur, quę eisdē presentibus adhiberetur, si forent exhibita, uel ostēse. Nulli ergo omnino hominū liceat hæc paginā nostrę ordinationis, statuti, decreti, declarationis, inhibitionis, mādātis, & uolūtatis infringere, uel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attētare psumperit, indignationē oīpotētis, Deū ac beatorū Petri, & Pauli Apostolorū eius, se nouerit incursum. **D**at. Romę apud Sanctum Petrum.

trum. Anno Incarnationis Dominicę Millefimo quingentesimo sexagesimo septimo. Tercio kl. Septembris Pontificatus nostri Anno Secundo.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Pro Dño Summista Ludouicus Ripa.

RO Declaratione materie spoliolum clericorum, & personarum ecclesiasticarum decedentium, est sciendum, & Quod de iure canonico clerici de bonis acquisitis per Ecclesiam non possunt testari, sed in eorum obitu bona quelibet per Ecclesiam acquisita debent pœnes Ecclesiam remanere. c. relatum lo. ij. extra de testa. c. cum in officijs eo. titu. quia de eis testari non possunt. c. ad hec, & ibi Abb. & alij eo. titu. c. fixum. i. 2. q. 5. ubi est bonus tex. Abb. in. d. c. cum in officijs, & Cor. consi. 33. 2. **2** vol. + Sed Papa qui in beneficialibus plenam & liberam potestatem habet. c. ij. de preb. in. vi. clem. i. in fi. ut lit. pend. & est ordinarius totius orbis. c. cuncta per mūdum. 9. q. 3. & potest conferre beneficia totius orbis, ut per Abb. in. c. quia diuersitatem de concessio. preb. & eius uoluntas habetur pro ratione. c. proposuit de concessio. preb. c. innotuit de electio. statuit & uoluit ut bona clericorum decedentium intuitu ecclesie acquisita quę spectabant ad ecclesiam illius decedentis applicarentur **3** Camere Apostolicę, & spolie nuncupantur. + Sciendum tamen est quod de isto uerbo spolio seu spolijs prout uulgariter accipitur mortuis Prælati seu Clericis, non reperitur in iure ciuili nec canonico, ut dicit Guid. Pape in questio. delphi. q. 110. Incipiente an clerici, sed bene reperitur de iure diuino psal. 138. uers. letabor super clogia tua sicut qui inuenit spolia multa allegata tenere Pet. Papa in suis nota. + Et descendit a spolio as. i. Priuo, Exuo, Nudo, Denudo, Expolio, spolia de traho, eripio detraho, tractum a militibus. Et dicitur spoliolum exuuię, & quodcunque Hostibus detrahitur, iusta illud exuuijs indutus Accbilli, & ait Seruius. 3. enci. nā maximus ulro recor gerionis spolijs supbus Alcides, aderat, de quo per Calepi. in uer. spoliū. Et hodie multum frequentatur ista materia spoliolum, & bene nomen fuit consequens rei, + Quia collectores seu commissarii super spolijs spoliolum & de predantur domum in qua aliquis clericus moritur, Et non solum acquisita a clerico intuitu ecclesie & beneficiorum, sed omnia quę inueniunt undecunque; que sita de predantur hostili more, & relinquunt domum scopis mundatam. + Et Pius Papa Quartus in anno. 1560. fecit cōstitutionem quę incipit Decens esse censentes, in qua statuit, omnia & singula res & bona cuiuscunque, qualitatis, & quantitatis existentia per quos uis Clericos tam seculares quę quorumuis, etiam mendicantium ordinum, & militiarum, et regulares, etiam in sacris ordinibus constitutos, etiam Archiepiscopi, & Episcopi dignitate fungentes, ex negociacione illicitē aut alias cōtra sacros canones quo

modolibet acquisita, quę pro tempore post obitum eorum, qui etiam ex facultate quam habuerunt testandi, condito testamento ubi uis locorum decesserint, aut de cedent, aut quibus illos, etiam eis uiuentibus priuari, & eis desitui contingerit ad eandem Camera, & non ad alios spectasse & spectare, & sub nomine spoliolum uenire, illaq; ubi spolia ad Camera ipsam pertinentia perpetuo colligi, & recuperari potuisse ut lacius in. d. **7** consti. precedenti continetur. + Superuenit postea Pius Papa quintus uere pius qui fecit istam consti. & ad tollendum rapinas nequitias, & insolentias collectorum & commissariorum super spolijs, statuit ibi quod de cetero **8** & c. + Primo quod omnia & singula ornamenta, paramenta, vasa, missalia, gradualia, & alij libri cantus firmi, & musice, & alij libri quomodolibet nūcupati, & alie res sacre, etiam auri, & argenti, & alia bona ad usum & cultum diuinum destinata, etiam in priuatis domibus, & cappellis, seu oratorijs, appellacione spoliolum nō ueniant, + Nec de eis clerici quacunque dignitate prefulgeant testari possint, nec disponere, sed ad ecclesiam in quibus presuerunt, & resederunt remanere debeant. Immo clericis seu prelati defunctis, licitum sit successoribus & capitulo auctoritate propria capere, & apprehendere, & eorū ecclesiis, & sacristiis applicare, & incorporare. Immo plus statuit ut donationes, legata, testamenta, & ultime uoluntates, seu spolia contra dispositionem presentis constitutionis facta sint nulla, & illa restituere teneatur Ecclesiis predictis. **10** Item statuit ibi & insuper. + Quod quęcunque scamna, cathedrę, arce, etiam lignee, uel lapideę, etiam marmoreę, mense, & tabule, ac quęcunque dolia, seu vasa uinaria uacua, & alia similia supellectilia domestica, etiam si ex fructibus beneficiorum per clericos sint acquisita, pro spolijs non reputantur, Et nota ibi supellectilia domestica. + Et que ueniant appellacione supellectilia, uide in. l. ij. & toto titu. ff. de supell. lega. Et pōdera ibi domestica de quo in. l. i. ff. de supell. leg. + Ex hoc colligitur quod alia non supellectilia intelliguntur de spolijs, quia exclusio unius est inclusio alterius. l. cum pretor. ff. de iudi. c. nonne, de presump. **13** In tex. ibi preterea. + Nota quod spolia non possunt exigi de clerico mortuo, qui dum uiuebat unum uel plura beneficia obtinebat, quorum redditus insimul non ascendit ualorem annuum triginta ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem, quia in tali casu spolia capi non possunt, & sic sunt ducati triginta sex secundum monetam regni Neapolitani, quasi quod illi triginta sex ducati annui sunt pro expensis victus, ad rationem unius car. eni quolibet die, & est parua quantitas, quia pro uelitu calciamenti & victu non sufficiunt, & hoc fuit statutum, + ut clericus qui altario seruit, de altari uiuere debeat. c. extirpande & c. cum secundum de preben. + Quia non debet os bouis triturantibus alligari. i. 3. q. i. c. ij. & preterea, uers. Item non alligabis, & d. c. extirpande. Et clericus potest fructus beneficij conuertere in eius uictum & uesitum, & illud quod superest conuertere in uilitatem & necessitatem ecclesie, ut dicit Inno. in. c. indecorum de eta. & quali.

Io. Anto. de Nigris.

Ph. Fran. in. c. presenti col. 3. in prin. versi. circa primum num. 6. de offi. ordi. in. vi. hodie vero q̄ super est veniunt in spoliis. In tex. ibi dummodo ab illicita negotiatione & a sacris canonibus prohibita abstineant. Nota q̄ clerici debent se abstinere ab illicita negotiatione & a canonibus prohibita, ut hic & c. iij. 88. distin. & c. placuit. 21. q. 3. Quia non debent vsuras exercere 66. distin. c. seditionibus cum seq. extra de vsur. c. preterea, & super omnes mercatores maledictus est plus vsurarius. c. eiciens. s. quicumq; 88. distin. & dicit ibi Prepo. q̄ bona mercatorum facile euaneſcunt, & nihil eis remanet, nisi peccatum. Et sic acquisita ex illicita negotiatione veniunt in spoliis. Quia fiscus est successor male acquiritorum glo. in. c. imperialem. s. quia in verbo honeste de prob. seu. alie. p. Fed. & Lucas de pen. in rub. C. de iure fisci in fin. lib. x. Et dicit Bal. in. c. i. col. fi. extra de iure iura. q̄ fiscus nil aliud est nisi subditorum calamitas. Et clerici mercantias & negotiationes seculares exercere non debent. s. vilium emendo & carius vendendo. c. iij. & ibi glo. in. ver. negotiationes, & c. eiciens, & c. quid est. 88. distin. Quia clericus negociator ut pestis est fugiendus. c. negociatorem. 88. distin. & mercatores sunt mendaces & periuridicentes tantum emi, & tanto vendam. c. quonia. 88. distin. Predicta intellige de illicita negotiatione, ut dixi in clem. de vita & ho. cler. in glo. in ver. honeste, & in ver. solemnia. Item est turpis & illicitus questus si prelati vel clericus pecuniam per symoniam accepit. c. veniens de symo. c. de hoc. c. consulere & c. audiimus eo. titu. in aut. de san. Epi. s. sed neq; & s. si vero laicus, quia turpia lucra ab heredibus sunt extorquenda. ff. de calu. l. in heredem extra de vsur. c. tua. Hosti. in sum. de symo. s. si qui incipit quid de pecunia. Item clericus illicite accipiunt quod ex militia acquirunt, quia clericus arma & militiam secularem exercere non debet, quia arma clericorum sunt lachryme. 23. q. 8. in sum. & c. nimium, & per totum. Item clericus prohibentur arma portare. c. ij. de vita & ho. cler. Item clericus illicite acquirunt ex ludo alearum, taxillorum, & ludorum prohibitorum. c. clericus officia, & ibi glo. & doct. de vit. & ho. cler. & ibi habetur. An amissum in ludo poxit re peti. Item si clericus exerceret tabernam & esset tabernarius, carnifex vel macellator carniū clem. i. de vit. & hon. cler. & ibi glo. & doct. dummodo publice et personaliter exerceat ut ibi dicit glo. de quo dixi supra in clem. in glo. honeste & in glo. solemnia ibi vide. Item male faciunt prelati qui ponunt vicarios, & cis dant quotam proventuum, quia debent dare salarium non quotam, quia grauat subditos quia propter hoc magnam multam imponunt equitate repulsa, ut dicit Hosti. in sum. ne prela. vices suas in prin. col. i. & col. 2. versi. preterea. Et circa predicta que dicantur turpia lucra. & clericis interdicta ulterius me non extendo, quia vix numerari possent, quia plura sunt negocia que vocabula, & quicquid homo plus iusto appetit est turpe lucrum. c. i. extra ne cler. vel mo. Quia non possunt esse procuratores domorum secularium, quia nemo militans Deo implicet se negociis secularibus. c. pla-

cuit & c. peruenit. 21. q. 3. ad predicta vide Hosti. in sum. ne clerici vel mona. s. que sunt in prin. & in fin. & dixi in clem. supra de vita & ho. cler. in glo. in ver. solemnia, & vide Spe. in titu. de clerici. coung. col. 2. ad ibi dicta me remitto quia non repeto, In tex. ibi ita q̄ sig. Nota q̄ collectores seu commissarii spoliatorum de bonis quorumuis defunctorum si aliqd̄ perceperint preteritu spoliatorum contra istam consuetudinem tenentur totaliter restituere & possunt ad id cogi via iuris, & per censuras & penas ut hic. In tex. ibi districtius inhihemus & c. Nota q̄ collectores & commissarii spoliatorum prohibentur sub pena indignationis, & priuationis officiorum. ne in ornamentis, & paramentis, ac vestibus, & libris cultui diuino dicatis nec alijs rebus sacris, nec suppellectilibus quomodolibet se intromittant. Nec in eorum inuentarijs tamq̄ spolia redigant seu deserbant, sed illa ecclesie seu cappellis & monasterijs eorumq; rectoribus libere dimittere & cum effectu consignare debent. Et suppellectilia in locis ubi extiterint retinenda sublata potestate aliter interpretandi ut hic dicitur. Nota ibi eorum inuentarijs, q̄ collectores & commissarii spoliatorum debent conficere inuentarium de spolijs & omnia in eo describere ad euitandum fraudem ut dixi in meo tractatu de Inuentario in prin. cu ibi allegatio Quero si clericus habet bona patrimonialia vel sibi obuenta ex successione cognatorum seu ex donatione amicorum, vel ex industria sua licite acquisita an illa bona capi possint pro spolijs. An vero clericus de eis possit testari, vel ad eius libitum disponere, dic q̄ de illis bonis potest testari, & ad sui libitum disponere, nec pro spolijs capi possunt. c. quanto de testa. c. fixum ubi est bonus tex. 1. 2. q. 5. Abb. in. c. cu ex officijs de testa. Cor. consi. 88. 2. vol. sed de bonis acquisitis intuitu ecclesie vel de facultatibus ecclesie, & hoc constat de his clericis non possunt disponere nec testari. c. i. c. ad hec. cum in officijs & ibi Abb. & Hosti. c. relatum lo. ij. de testa. & d. c. fixum. Et talia bona intuitu ecclesie queſita possunt capi pro spolijs, si clericus habet beneficia ultra valorem ducatorum triginta auri de camera, & de moneta regni sunt ducati triginta sex. Nisi essent de ornamentis ecclesie & ad vsu ecclesie destinata, vel nisi essent suppellectilia, ut supra lacius dictum est. De alijs regulariter testari non possunt, fallit in illis tribus casibus positus per Abb. in. d. c. cum ex officijs de testa. Quod si clericus vel prelati moriens habebat bona patrimonialia, & alia ex successione cognatorum vel donatione queſita que non possunt capi pro spolijs ut supra dixi. Et habet alia ex bonis ecclesie queſita, & vertitur questio inter heredem ex una, & collectorem seu commissarium spoliatorum ex altera, quid erit dicendum, dicas q̄ si talis clericus tenebat sepeſerata bona patrimonialia a bonis queſitis de rebus ecclesie, iste casus est clarus, quia non potuit capere pro spolijs nisi bona queſita intuitu ecclesie. Si vero permixtum tenebat omnia communia in isto casu ille qui reperitur possidere habet presumptionem pro se, quia commodum est possidere. s. commodum Insti. de interd. & hoc casu si heres possidet, & commissarius dicit q̄ sunt de bonis queſitis

ab ecclesia ipse tenetur probare, ita dicit glo. in. c. sunt manifeste. 1. 2. q. i. & Hosti. in sum. de success. ab intesta. s. qualiter ecclesie in fi. & supplem. i. sum. in verbo clericus. 4. col. i. cum seq. & ad predicta vide etiam que habentur in. c. i. & c. vnusquisq; de perul. cler. & Gemi. consi. primo col. fi. Et si heredi incumbit probatio poterit probare q̄ clericus mortuus sit & tanta bona patrimonialia habet et q̄ erat magni redditus, & q̄ habet beneficium tennia parui redditus adeo q̄ de illis viuere non poterat, & q̄ habebat aliqua debita intuitu ecclesie & beneficia facta, adeo q̄ nihil de redditibus supererat, & alia probare poterit ut casus occurrerit. Et conuerso commissarius spoliatorum poterit probare, q̄ ille clericus habebat pauca bona patrimonialia, & parui redditus, & habebat beneficia magni redditus adeo q̄ deductis expensis poterat tantum superlucrarum quolibet anno, & q̄ verisimiliter potius de bonis ecclesie q̄ de patrimonijs alibus potuit querere alia bona, & alia probare ut casus occurrerit. Quero + Clericus qui altari seruit debet viuere de altari, & sic de fructibus beneficiorum. c. extirpande & c. cum secundum de concess. preb. & non debet os bouis triturantis alligari. d. c. extirpande cum concor. supra allegatis. Quid si habebat sufficiens patrimonium de quo poterat viuere, & habebat beneficia ex quibus etiam poterat viuere de quibus bonis presumeretur, & debeat viuere, dic q̄ de beneficijs d. c. extirpande cum concor. & hoc si seruit ecclesie, alias si non deseruit ecclesie, vel in malos vsus conuertit tunc mortaliter peccat, ita tenet supplem. in sum. in verbo clericus 4. col. pen. in prin. & Sil. in sum. in verbo clericus 4. q. 1. 6. Nec obstat. c. fi. 1. 6. q. i. ubi dicit Hieronymus q̄ qui bonis parentum sustentari possunt, si id quod est pauperum accipiunt sacrilegium incurrunt, quia inteligitur, q̄ de eo quod super est ultra victum, & sic de superfluis debent clerici largas elemosinas facere, et si necessitas non sit extrema, ut tenet Sil. ubi supra cum alijs ibi per eum adductis. Et sic deducto victu si aliquid superest venit in spolijs alius non. Et alimenta debentur secundum qualitatem personarum. 4. 1. distin. non requirantur. Et appellatione alimentorum intelligitur victus, & habitatio. ff. de alim. & cib. leg. l. ante pen. & si. glo. i. c. E piscopus. 1. 0. q. 2. Intellige predicta quando clericus habens beneficia ex redditibus beneficij percipit ultra triginta ducatos auri de camera. ut dicitur in ista consuetudine. & supra dixi. Quero + An debita ad que tenebatur clericus defunctus debeant deduci de spolijs istud tangit Matth. de affli. in consuetudine regni peruenit l. i. in fi. & Old. consi. 249. q̄ritur & videtur vel le q̄ sic, quia bona intelliguntur deducto ere alieno. ff. de verb. sig. l. sub signatum. s. bona de iur. do. l. mulier ff. de leg. 2. l. cum autem pars. istam questionem tangit Abb. in repe. c. cum es col. xi. versi. quarto principia liter num. 27. de testa. & relatis multis opy. tenet, q̄ si debita sunt contracta per clericum defunctum pro sua sustentatione, ut se aleret, vel pro necessitate ecclesie seu sui beneficij, debent deduci & solui, si vero pro reparandis domibus proprijs illius clerici, vel alio consimili casu non debent solui de fructibus beneficij,

ut ibi lacius per eum. ad predicta vide etiam Gemi. consi. primo col. i. ubi dicit q̄ debita contracta voluntarie per prelatum vel eius intuitu non transeunt ad successorem, sed solum necessaria iusta nota. in. c. i. de solu. & in. c. dilecti de foro comp. & 1. 0. q. 2. c. hoc Ius. s. his creditor. de fideiuss. c. quibusdam, & de de positi. c. q̄ grauis. Quero + nunquid debita facta pro Medicis, & medicinis in infirmitate prelati seu clerici factis, & alijs necessarijs an debeant deduci de spolijs, an vero teneatur heredes prelati, dic q̄ deduci debent de spolijs, quia ecclesia ad eas tenebatur, & sic tenetur qui succedit in spolijs per ea que dicit Gemi. consi. primo col. fi. in fin. & Anto. capi. dcc. si. 84. in causa reuerendi. Quero + nunquid ex pensam funeris prelati seu clerici defuncti debeat deduci de spolijs, & et ex pensam circa vestes lugubres factas seruitoribus & propinquis, & in culcitra de serico, & in tumulo seu sepulchro marmoreo, Abb. in sua disputa. Incipiente Sempronius clericus in primo dubio tenet, & Queda sunt impense funerum que tendunt ad remedium & solacium anime defuncti, ut impensa que fit circa clericos confluentes ad officium sepulture, & similibus, & in istis tenetur ecclesia, etiam si defunctus alium heredem habeat in patrimonialibus, Quedam impense sunt que tendunt ad viuorum amicorum solacia ut apparatus funeris. constructio sepulture, preciosa esse quorum pompa. 1. 3. q. 2. c. anima defunctorum, & q̄ multi induantur vestibus luctuosis, & in his ecclesia non tenetur, & istud etiam tenet Abb. in c. ut preterea de electio. Anto. capi. d. decisio. 84. tenet q̄ ecclesia teneatur, & sic de spolijs sunt solucnda debita pro medelis, & alijs in infirmitate factis, & ad funerals & ad vestes lugubres famulis Episcopi factas, non autem pro expensa culcitre de serico nec cantaro seu sepulchro, & alijs vestibus lugubribus, ut ibi per Capi. cum, Gemi. in consi. primo col. 2. tenet q̄ etiam si prelati ultra suam diocesim elegerit sepulturam debet se pelliri expensis funeris necessarijs expensis sue ecclesie, & iste expense fiend de redditibus mense sue diuise a bonis capituli, non autem de bonis capituli, & si fructus sue mense non sufficerent sepelletur de bonis capituli, non autem de bonis proprijs heredu defuncti, & sic de spolijs debent fieri, ut dicit Capi. ubi supra, Et circa istas expensas debet haberi consideratio dignitatis persone sepulte, & facultatum ecclesie, quia non debent esse excessiue, quia tunc non dicuntur necessarie sed voluntarie expense considerato statu & dignitate persone, allegat ita tenere Pet. de perusi. in tra. de canonica portio. c. pen. ver. 23. & multum conuenit cum opy. Capicij Quero + nunquid debita pro seruijs prestitis a seruitoribus sint deducenda & solucnda ex spolijs breuiter, dic q̄ sic, quia licet clericus non possit testari de bonis ecclesie, potest tamen de pecunia & bonis mobilibus ecclesie, non ratione testamenti sed intuitu elemosine, vel pro seruij remuneratione erogare illis qui seruiunt iusta seruij meritum. c. relatum lo. 2. s. licet autem de testa. & ibi doct. Abb. in. d. c. cum in officijs eo. titu. col. fi. versi. quarto fallit, & Gemi. d. consi. primo. col. fi. versi. ad secundam. Et talia seruicia probari debent, quia Io. Anto. de Nigris.

SANCTISS. D.N.D. PII.V. CONSTITVTIO.

De proprietate sublata Fratribus ordinis minorum conuentualium, & de ambitu officiorum.

PIVS EPISCOPVS Seruus seruorum DEI, Ad perpetuam rei memoriam.

Extirandos cupida proprietatis abusus, summum bonum in frugifera religione fratrum minorum Conuentualium nuncupatorum peruerentes, simulque frangenda pessimam corrup-

tela, quae administrationibus, & officiis huius ordinis, per gratiam, & sordes consequendis, perperam inoleuit, De nobis attributa potestatis plenitudine, omnes & singulos fratres predictos, etiam si Magistri Generales, Prouinciales, Custodes, & alii quicumque sint, priuato rerum bonorumque omnium immobilium, mobilium, & se mouentium dominio, usu, usufructu, possessione, & proprietate, quocumque per eos modo acquisitis, & ad ipsos obuentis, perpetuo priuamus, dictaque possessione amouemus, & amotos annunciamus, illaque omnia & singula, in communes suarum cuiusque domorum, & praedictae Religionis usus conuertenda concedimus, Ad omnia, & quaecumque priuilegia, dispensationes, licencias, permissiones, & indulta, eis, & ipsorum singulis, super his, ac domibus, cellis, hortis, pecuniis, aliisque rebus, etiam causa senii, infirmitatis, parentum subuentionis, congerendae sororibus dotis, & cuiuscumque alterius pii officii intuitu, habendis, retinendis, & fruendis, etiam per quoscumque Romanos Pontifices, predecessores nostros, ac nos, & sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessa, confirmata, & innouata, quibuscumque contraria formulis, ac clausulis, & decretis suffulta (quorum omnium tenores presentibus habemus pro expressis) specialiter & expresse reuocamus, Volumusque illa omnia, & singula, uires, & effectum, de cetero non habere, Et nihilominus mandamus Magistris, & Superioribus omnibus, in uirtute sanctae obedientiae, ut rerum, & bonorum omnium praedictorum possessionem, domorum, & locorum suorum capiant, ut illa illorumque fructus in communes omnium usus conuertantur, Statuentes ut deinceps nullus omnino fratrum dicti ordinis, siue priuatus, siue Cu-

stos, siue Prouincialis, siue Generalis Magistri officio fungentes, etiam pretextu huiusmodi priuilegiorum, dispensationum, permissionum, & indultorum, seu inueteratae consuetudinis, uoto repugnantis, aut quacumque alia causa, proprium quicquam, aut priuatum habeat, sed omnia ubique communita, & indiuisa omnibus religiosi esse; Quin etiam Magistri, Custodes, & Guardiani, uitam cum fratribus suis communem ducere debeant, in Refectorio semper comedant, Nullas edes seueratas, siue in Claustro, siue alibi habeant, sed unica cella, eademque cum ceteris aliorum fratrum coniuncta, contenti esse debeant, Pari quoque ratione ceteri fratres, nil sibi proprii uendicantes, necessarium uictum, & uestitum, a sua quisque domo, & per eius Ministros capiant, Pecuniae uero & quaecumque aliae res, quae cuique priuatum, etiam intuitu personae, undecumque donatae, & relictae fuerint, Superiori, horarum uiginti quatuor interuallo exhibeantur, qui illas statim deposito committat, & inde tantum exhibitori, ministrari iubeat, quantum praesens rei conuenientis necessitas uidebitur postulare, Eam propterea diligentiam Superior adhibere debet, ut singulorum maxime infirmorum necessitatibus, iuxta cuiusque exigentiam debite consulari, Ad haec nullus omnino Magistrorum, Custodum, & Guardianorum, administrationem praedictorum bonorum, & aliarum rerum temporalium, dispensationemque pecuniarum, & reddituum suae custodit, uel domus, etiam nomine Conuentus habere, sine exercere, uel sese in eis interponere possit, sed uniuersum id onus tribus religiosi a Magistro Generali ita demandetur, ut priuatus rerum, & bonorum custodia, siue domus, inferendorumque in eam reddituum curam habeat, Alter tanquam depositarius pecunias, & cetera ab illo importata fideliter asseruet, Reliquis de pecuniis, & rebus a depositario capitis Custodi, Guardiano, & fratribus, ac domum uniuersae, de necessariis, ueluti dispensator, cum ipsius Custodi, uel Guardiano, adhibitis etiam duobus, uel tribus fratribus eiusdem domus probationibus, rerumque usu peritis, deinde ipsimet rursus praesentibus Custode, Guardiano, & peritis, Magistro generali, uel Visitatoribus, quotiescunque uisitationis officium fecerint, Denique ipse Magister generalis, in proximo sequenti Capitulo generali, coram tribus iudicibus, ab ipso Capitulo deputatis, illorum omnium, & etiam uniuersae administrationis suae publicae, & priuatae rationem reddere teneatur, Ceterum praecipimus, atque interdiximus omnibus & singulis, ne pro Magistratibus Officiis praedictis, quaecumque sint, ulli ambitus fiant, aut pecuniae etiam, pro confirmationibus, sigillo,

Io. Anto. de Nigris.

- nō statur dicto ipsius clerici. Pau. de ca. in. l. iubemus de sacro san. eccl. Io. And. in addi. Spe. in titu. de rebus eccl. non alie. Old. consi. 226. col. 2. in fi. Gemi. consi. i. Math. de affli. in consti. regni quato. col. 2. late Decius in. l. si donatione. C. de colla. 2. ibi per alios. Caucius tamen est ut eis donet in uita, non autem conferat post mortem, ut dicit Io. Bap. Ferre. consi. 218. col. i. in fin.
- 42 Quero + An clericus possit testari de bonis acquisitis per quotidianas distributiones, & sic non ueniat in spoliis, sed clerico acquiratur dñi, dic q sic ut tenet Gemi. i. c. unico. §. qui uero, de cler. non resid. & ibi Phi. fra. col. i. in ultimo nota. allegat ita tenere Old. consi. 97. & Rotam ut ibi per eum, & tenet Io. de ana. cōsi. 87. col. i. ubi dicit Q illa q recipit clericus intuitu seruicij personalis transeunt ad successorem exclusa ecclesia, quod dicit esse bonum uerbum, allegat Pau. de leax. in sua questione que incipit lata sententia in solucione questionis, & Moder. in. c. presenti de offi. ordi. in. vi. & sequitur Lud. bolog. in addi. in. d. consi. Io. de ana. col. i. ubi dicit Q & canonicus pot testari de distributionibus quotidianis, quia ille dantur propter stipendium personaliter, & pro labore diurno. c. i. de cle. non resi. in. vi.
- 42 + Ex predictis etiam infertur q illud quod clericus est lucratus pro missis dicendis ex quo quasi intuitu persone fuit acquisitum de eo clericus poterit testari, & sic non ueniunt in spoliis, Hosti. in. c. quia de testa. Abb. in. d. c. cum in officiis col. fi. versi. item dubitatur de testa. & faciunt supra proxime allegata.
- 43 + Quid si rector seu prelati de suo expendit aliquid & contulit ecclesie, an poterit pro eo tanto testari & disponere de rebus ecclesie, & sic q non ueniat pro spoliis, dic q sic, q poterit de altero tanto testari de bonis ecclesie. c. si quis qualibet. 12. q. 2. & c. si Episcopus. 12. q. 5. & tenet Abb. in. d. c. cū i officiis col. i. in fi. versi. fallit etiam de testa. cum ibi allegatis.
- 44 + Sed pone Episcopo existente infirmo ad eum peruenit certa quantitas pecuniarum puta per dies quatuor ante eius mortem, mortuo Episcopo collector seu commissarius spoliatorum accessit pro spoliis, & habita noticia de pecunia peruena ad Episcopum petit illam pecuniam ab his qui erant cum Episcopo puta consanguineis, uel seruatoribus, quasi q ipsi dictam pecuniam acceperunt, illi negant habuisse quid iuris, dic, q si collector non probat q illi habuerunt pecuniam, & ipsi negant habuisse onus probandi incumbit collector, quia potuit Episcopus in uita sua elema-

finaliter largiri intuitu elemosine, uel pro remuneratione seruicij, & probatio debet de necessitate concludere. c. in presentia de proba. quia non probat hoc esse quod ab hoc contingit abesse. l. non hoc unde cognat. neq; natales de proba. ita in specie consuluit Gemi. consi. primo col. fi. versi. ad secundam. + Ad quem autem spectet custodia bonorum ecclesie mortuo prelate ponunt Abb. & doct. in. c. bone memorie de app. & Spe. in tit. ne sede vacante col. ij & Math. de affli. in rub. cōst. regni peruenit la prima & dicunt q spectat ad capitulum, sed si i illa ecclesia extat Archidiaconus ad eum spectat glo. in. c. cum uenissent de Insti. & Math. de affli. ubi supra, Old. consi. 194. factum tale est, dicit q de consuetudine vacante sede Archidiaconus percipit emolumenta ratione sue dignitatis sed iurisdicchio residu penes capitulum, & hoc et uidetur dicere Prepo. in. d. c. illud. 12. q. 2. Alii autē dicunt q spectat ad Canonum ecclesie generalem ut dicit Abb. in. d. c. bone. & Prepo. in. d. c. illud, quicquid sit hodie est determinatum in Concilio Tridentino in. 24. sessione. c. 16. q. spectat ad capitulum, & debet eligere unum, uel plures, fideles, & diligentes, qui rerū ecclesiasticarum & prouentuum curam gerant, qui postea redent rationem ei ad quem pertinebit. Item debet capitulum eligere officialem seu vicarium infra octo dies post mortem Episcopi, uel existentem confirmare, alias ad metropolitanum deuoluetur ut ibi. + An autem fructus percepti per Episcopum defunctum, uel translatum spectent ad heredem, uel ad successorem, uel ad ecclesiam uide Io. fran. de pauinis in tra. de offi. & po. capi. sede vacan. in octaua questione secunde partis col. pen. & fin. ubi concludit, q spectant ad heredem quando sunt percepti & separati a solo. l. defuncta. ff. de usufru. Et qd in cappellis, & quid si habet administrationem, uel non uide late Phi. fran. in. c. presenti de offi. ordi. in. vi. & Io. de ana. & ibi Lud. bolo. consi. 87. circa dubium, & uide Alex. in. l. diuortio in prin. col. 2. ff. solu. mati. Et uide Io. de arno. cautela. 95. ubi dicit q heres clerici pro rata temporis quo seruiuit potest petere fructus, & uide Io. fab. in. §. si uero Inst. de re diui. cum concor. i quibus locis uide, quia remissionibus contentus ero qd sat prata biberunt. Io. Anto. de Nigris de Ciuitate Campaniae J. I. Doctor. 13. Aprilis. 1569.

Laus Deo.

uel scriptura, aut quacūque alia re, uel causa soluantur, alie ue pactiones seu pmissiones intercedant. seu munera, aut xenia quocūque modo mittantur, ne ue quisquam, etiam in officio existens, pecunias, aut aliud quicquam de domo. uel Custodia sibi commissa, uel aliunde Generali seu alii cuiunque conferat, uel remittat. Quicūque secus fecerint, in penam priuationis Magistratuū, & Officiorum suorum incidant, & ad futura inhabiles, & infames reputentur, proculpis, etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipso, Decernentes irritum, & inane, quicquid secus in præmissis, per quosunque, scienter uel ignoranter, contingerit attemptari, Procuracionibus tamen, Generali ex uniuerso ordine, ac prouincialibus Magistris, ex sua cuique prouincia, & Visitatoribus ex domibus, & locis uisitandis debitis, & necessariis, ne quaquam per Præsentes sublatis, Non obstantibus prædictis, & nostra de non tollendo iure quesito, aliisque constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, ac dicti ordinis iuramento, confirmatione apostolica, uel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, Necnon Bulla aurea, & Mare magnum nuncupatis, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & Literis apostolicis, generalibus, & specialibus, quorumcunque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressa, uel totaliter non inserta effectus earum impediri ualeat quomodolibet, uel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, ad uerbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis, Quæ omnia, contra prædicta nolimus cuiquam in aliquo suffragari. Ceterum

S. D. N. D. PII PAPAE. V. CONFIRMATIO, CONSTITUTIONVM MAGISTRI Generalis, Prouincialiuū, & Diffinitorū ordinis Fratrum minorum Conuentualium, De nouiciis emittendis, & ætate retinendorum, De Administrationibus, & officiis, uita, & habitatione communi, & aliis ad reformationem pertinentibus.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Illa Nos Cura inter cæteras sollicitat, ut optimæ disciplinæ cultus in omnibus religiosorum sodalitatibus nutriatur, & confirmetur, quod quidem nos pridem in amplissimo ordine Fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum magnopere expetentes, rerum omnium proprietatem illis ademimus, multaque præterea de ratione uiuendi, & officiis eorumdem egidimus, litterasque nostras super iis confectas in eorum Capitulo generali, apud Basilicam duodecim Apostolorum de Vrbe proxime celebrato palam om-

rum quia difficile ualde esset, easdem præsentibus ad singula loca, ubi illis opus erit transferre. Voluimus ut earum exemplis, etiam impressis, manuumque Notarii publici, & sigillo Prælati ecclesiastici, uel eius curiæ obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus, si forte exhiberentur uel ostenderentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre priuationis, amotionis, nunciacionis, concessionis, reuocationis, declarationis, mandati, statuti, præcepti, interdicti, decreti, & uoluntatis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum, Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnacionis Dominicæ Millesimo, quingentesimo sexagesimo octauo, sexto idus Iunii, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Robertus Fontanus Archiuii Romanæ Curie Scriptor.

Ad materiam uide in c. exijt qui seminat de verb. sig. in. vi. & in clem. exiui de paradi. de verb. sig. & in clem. i. & q. de regula. & in clem. i. de statu. mona. Io. Anto. de Nigris.

nibus iustissimus promulgari. Qui illis ea quæ decuit obedientia receptis, ad tollenda, & corrigenda alia præterea, intentique ad huius religionis statum in sua integritate continendum maxime obesse intelligebamus, nonnulla inter sese statere cogitarunt. Verum instante iam ipsius Capituli conclusionem, cum temporis angustia id minus pateretur, negotium uniuersum ad arbitrium, & auctoritatem Generalis, & Prouincialium Magistrorum, nec non Diffinitorū dicti ordinis ex uoluntate nostra demandatum est, qui diuersas alias præsentibus subiectas constitutiones, ab ipso Magistro Generali superscriptas ordinarunt, quas ob salutis alius Literis nostris prædictis, presentibus auctoritate approbamus, & confirmamus, Suppletur

omnes, & quoscumque siue solemnitate ommissa, siue alios iuris, & facti defectus, qui interueniunt in eisdem. Quin et illas omnes prout conscripserunt facimus, & ordinamus, iubemusque ipsas eque atque nostras in omnibus prouinciis, custodiis, domibus, & locis, nec non ab omnibus, & singulis fratribus dicti ordinis firmiter obseruari, ac quoscumque qui illis non paruerint, censuris, & pœnis omnibus, quæ Literis prædictis continentur, eo ipso uolumus subiacere. Et nihilominus dilecto filio nostro Carolo de Sancte Praxedis presbytero Cardinali Borromeo nuncupato moderato, & pro tempore existenti protectori, ac etiam Magistro Generali dicti ordinis per Apostolicam scripta mandamus, ut ipsi, uel eorum alter per se, uel alium, seu alios ubi, & quando opus fuerit, tamen supra dictas, quam præsentibus Literas, & eisdem insertas Constitutiones omnes in omnibus, & singulis prouinciis, custodiis, domibus, & locis prædictis, ac ab omnibus, & singulis Magistris, Guardianis, Fratribus, & personis in eis expressis, iuxta singularum Literarum, & Constitutionum huiusmodi tenorem, inuoluntate obseruari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas aliis nostris litteris contentas prædictas, ceteraque oportuna iuris, & facti remedia, appellacione postposita cõpescendo, censurasque, & pœnas ipsas etiam iteratis uicibus aggrauando, uocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachii secularis. Non obstantibus præmissis, & felicis recordationis Bonifacii Papæ octaui prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque apostolicis Constitutionibus, ac etiam dicti ordinis statutis, & consuetudinibus iuramento, confirmatione apostolica, uel quauis firmitate alia roboratis, contrariis quibuscumque, Aut si Magistris, Guardianis, & Fratribus prædictis, uel quibuslibet aliis communiter, uel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, uel excommunicari non possint per Literas apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de uerbo ad uerbum de indulto huiusmodi mentionem, Nec non Maremagnum, & Bullam auream nuncupatis, ac quibuslibet aliis priuilegiis, exemptionibus, indulgentiis, & literis apostolicis, generalibus, & specialibus, quorumcunque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressa, uel totaliter non inserta effectus earum impediri ualeat quomodolibet, uel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Quæ omnia contra ipsarum præsentium, & constitutionum huiusmodi tenorem, & effectum, nolimus cuiquam in aliquo suffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus, & inane, quicquid secus super iis per quoscumque, quauis auctoritate scienter, uel ignoranter contigerit attentari. Ita igitur Constitutiones prædictæ scriptæ sunt.

Nouitii, etiam oblati, ante decimum octauum ætatis sue annum completum, ne recipiantur, neque ante decimum nonum annum completum ad professionem admittantur. Qui hætenus recepti etiam oblati, quinquagesimum annum non expleuerint, detracto habitu Religionis, domum ad parentes, uel necessarios, etiam inuiti remittantur, uel alias omnino emittantur, nec postea in eisdem unde exierint, aut in aliis eiusdem ordinis domibus uersari ullo modo possint.

Laici qui uigesimum quintum annum non attingerint, ad seruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores sunt, emittantur.

Nouitii ne recipiantur, aut educantur, nisi in Conuentibus insignioribus, in quibus Dormitorium, & capitulum habeant seorsum ab aliis fratribus.

Nullus de inceptu prouinciæ præficiatur, qui eiusdem prouinciæ sit, sed Prouinciales ex aliena prouincia semper assumantur, qui tamen idonei sint ad id officium, & cultores regularis obseruationis, Guardianatus insigniores, & priuilegiati, ut Roman. Assisien. & huiusmodi Triennio, non priuilegiati, Biennio diuturniores ne sint, in quo tamen habenda est ratio prouinciarum externarum. In illis enim locis hæc officia iusta de causa, in longius tempus arbitrio Superioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hætenus concessis, & posthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, ut nemo Paternitatis titulo, uel priuilegio fruatur, nisi qui Prouincialatus officium obtineat, uel obtinuerit, uel Quadragesimum annum agat, & alias, etiam eo titulo, & priuilegio dignus existat.

Nulli in eodem Conuentu plus Biennio manere liceat, exceptis Sexagenario maioribus, quibus aliquid ex causa Superioris arbitrio honeste condonari poterit.

In conuentu, uel domo, pauciores ne sint Duo decim fratribus. Si qua autem domus hunc familiam numerum alere non possit, uel tota prouincia uictum, & quæ præterea necessaria sunt suppeditet, uel fratres cum bonis ex ea domo, in aliam transferantur, prouisione tamen adhibita, ne Ecclesiæ destruantur, sed ad eius populi commoditatem conseruentur. Permittimus tamen, ut in conuentibus, qui fratribus iterfacientibus commodi sint, saltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, constanti, & probata uita maneant, si plures ea domus alere non possit.

In maioribus studiis Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicam, ueluti de Sacramentis, uel de uita recte lacteque instituenda, ex

Magistro sententiarum, ac Sancto bonaventura, alteram speculatiuam, ex Scoto, in minoribus uero studiis, una lectione ex theologia practica contenti sint. Curent autem superiores, ut in singulis Conuentibus, Fratres maxime in conscientia casibus, & reliquis, quae ad audiendas confessiones pertinent, ob rei grauitatem, & necessitatem, summo studio, ac diligentia exerceantur. Fratres, et si superiores sit, nihil proprium habere possint, sed omnia in commune conferantur, distribuenda singulis, ut unicuique opus fuerit, ita ut ex communibus cuiusque Conuentus facultatibus, & elemosinis, pro uiribus domus unicuique fratri quae sunt necessaria prebeantur. Fratres omnes, & superiores, & quomodocumque Priuilegiati, aegrotis tantum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & cum mensa utentes, communibus epulis uescantur. In primis autem aegrotum, & senum cura habeatur. Quod si propriae facultates domui non suppetant, ad subueniendum necessitati aegrotum uicini Conuentus ditiores suppleant, aut etiam tota prouincia contibuat. In omnibus Conuentibus, uel domibus, locus comis Thesauri, uel capsula sit. Tribus clauibus clausa, quarum unam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depositarius, quo in loco, uel capsula, uasa aurea, argentea, iocalia, & quaeque pretiosa, pecunia inter Conuentus, cum Inuentario earundem rerum, condita custodiatur, seruatam tamen distinctione sacrarum, & profanarum rerum. Nullus ex Fratribus, & quauis Magistratus, & Superioris titulo fungatur, priuatas edes aut in claustris, aut alibi usquam habeat, sed singuli unica Cella, in comi Dormitorio, nullo ornatu, nudis omnino parietibus, ac lectulo, & mensa humilibus contenti sint, quemadmodum pauperes Religiosos decet. Camere, siue ediculae, quae extra dormitorium sepe ratum sunt, ad officinas, uel alios usus, toto Conuentui commones redigantur, uel si Cellae comis dormitorii pro fratrum numero non sufficiant, & illae Camere, uel ediculae, quas diximus, ad formam comis dormitorii redigi possint, in dormitorium commone redigantur, sin minus destruatur, ac materia, & cimenta, ad reparandam fabricam Conuentus, si opus fuerit, conuertantur, uel uendantur, & pretium ad commumem usum Conuentus conferatur. Nullus ex fratribus priuatum Hortum habeat, sed horti sint totius Conuentus commones, ueruntamen Nouitii, & infirmaria hortum, seu uiridarium a comi uiridario seiunctum, habere poterunt, quo ceteris ingredi nullo modo liceat. Vestes, Libri, reliqua, a Superioribus, cuiquam fratri ad usum, & necessitatem concessa, quaecumque apud eos mortis tempore reperta fuerint, nulli fratri priuatum assignentur, sed ita distribuantur, ut dimidia pars sit natui Conuentus, altera eius, ubi is mortuus fuerit. Generalis, a Prouincialibus, Custodibus, & aliis Religionis Ministris quouis illi nomine appellentur, Prouinciales item a Guardianis, aliisque Officialibus, ob eorum deputacionem, uel confirmationem, nihil omnino, neque ma-

gnum, neque paruum exigant, ac ne sponte quidem aliarum accipiant, neque Cancellario, aut scribae, pro sigillo siue scriptura, quicquam detur, sed omnia gratis fiant ac dentur. Neque Generalis, neque Prouincialis Minister, neque Custos, neque Guardianus, a quo uis fratre sui ordinis, aliquid etiam sponte oblatum, siue dono datum accipiat, uel recipiat. Pro cibibus autem impenis, quas necessario ad commodum totius ordinis, uel alicuius priuatae domus, fieri contigerit. Generali, Prouinciali, & alio modo consulatur, quo in literis Sanctissimi domini Pii V. proxime editis, cautum esse constat. Quod uero ad Promotiones, & gradus attinet, id omnino seruetur, quod Alexandrinis Constitutionibus sancitum est, ut nihil a promouendo exigatur, aut quouismodo sponte oblatum accipiat, Quod si promotione facta Conuentus promotorum, aliquid Religioni donare uoluerit, quicquid id sit, Procuratori detur, ut ad leuationem onerum, & communium sumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expensarum rationem reddat. Fratres omnes quocumque gradu, & honore sint, camisis, laneis, & reliquo uelitu, honesto, ac religioso, oique suppellectile, & instrumento paupere, atque humili, quemadmodum aliis etiam Constitutionibus cautum est, utantur. Reliquum est, ut Constitutiones omnes, ad disciplinam regularem restituendam, conseruandam, & augendam, (quae tamen in contrariis non sint) precipue uero ea quae a Sanctissimo domino nostro Pio Papa V. ad reformationem huius Ordinis proxime sunt editae, ab omnibus sancte inuioleatque seruentur. Ceterum ut presentes litterae omnibus plenius innotescant, mandamus illas ad ualvas Basilicae Principis Apostolorum de Urbis, & in acie Capituli Florae publicari, & earum exempla de more antiquo, uolumusque & apostolica auctoritate decernimus, quod huiusmodi exempla, etiam impressa, manuque Notarii publici, & sigillo dicti Magistri Generalis, uel Praelati ecclesiastici, aut illius curiae ob signata, eadem illam ubique locorum fidei faciant, quae ipsae praesentes, si forent exhibita, uel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis, suppletionis, ordinationis, iussionis, mandati, decreti, praecipiti, & uoluntatis infringere, uel eiusdem suu temerario contrahere, Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Decimo Kalendas Augusti Pontificatus nostri Anno Tertio.

Ca. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Caesarem Secretarium.

Camillus Cherubinus Magister Cens.

SANCTISS. D. N. D. PII PP. V.
Translatio Curae Monialium a Fratribus ordinis Minorum Conuentualium ad ordinarios locorum.

PIVS PAPA V.

Perpetuam rei memoriam, Cum sicut accepimus diuersa Monialium Monasteria curae, & regimini dilectorum filiorum Fratrum ordinis minorum Genoua sancti Francisci subiecta esse reperiantur. Nos uolentes pro nostri Pastoralis officii sollicitudine eosdem fratres, ut commodius, & liberius sacrarum literarum studiis incubere ualeant, ab onere, & impedimento gubernii Monialium huiusmodi liberos esse, motu proprio, & ex certa scientia, matureque deliberatione nostra, ac de apostolicae potestatis plenitudine, Fratres Conuentuales praedictos ubicumque existentes, ab omni cura, gubernio, regimine, & administratione quoruncumque Monasteriorum Monialium, seu Biginarum, aut Bizochurarum, uel alias quomodocumque nuncupatarum cuiuscumque ordinis existant, claustraliter uiuentium eis quomodolibet commissorum, & pro eos hactenus regi, & gubernari solitorum, ex nunc in perpetuum auctoritate apostolica tenore praesentium penitus absoluiamus, ac totaliter liberamus, eosque ab huiusmodi onere, & absolutos, liberos, & imunes fore, & esse, nec deinceps in illis quouis preterito, aut quaesito colore se uillatenus intromittere posse, neque debere decernimus, ac ipsorum Monasteriorum Monialium, curam, & gubernium eisdem Fratribus de cetero omnino interdiciamus. Ne autem ipsa Monialium Monasteria propea in spiritualibus, aut temporalibus detrimentum aliquod patiantur, nostrae prouidentiae diligentia oportune prospicere cupientes, eadem Monialium Monasteria omnia, & singula locorum ordinariis, in quorum Ciuitatibus, aut diocesis respectiue consistunt, pro eos feliciter regenda, & prospere dirigenda auctoritate, & tenore praedictis motu simili subiicimus, atque supponimus, eaque ab ipsis ordinariis regi, & gubernari debere uolumus, ac mandamus, Et ut id propter, libenterque suscipiant, & exequantur, eis in uirtute sanctae obedientiae iubemus, curaque Monasteriorum huiusmodi bene, ac diligenter gerere, & exercere, donec aliter pro nos, seu successores nostros Romanos Pontifices de super fuerit ordinatum districte precipimus, Mandantes eisdem Ordinariis, ut contraditores quoslibet, & rebelles, praesentibus nostris literis parere recusantes, seu differentes, etiam si dicti Fratres fuerint, pro poenas sibi bene uisas etiam pecuniaras, ac demum pro excommunicationis, & alias sententiarum, & censuras ecclesiasticas ceteraque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacumque appellatione postposita, ac prorsus remota auctoritate nostra comprimant, & coepescant, eosque ad pa-

rendum, & cum effectu statim obediendum praesentibus literis cogant, & coepellant, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis, super quibus dictis Ordinariis plena, & liberam harum serie facultatem concedimus, & potestatem, Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Monasteriorum, & ordinum huiusmodi etiam iuramento, confirmatione apostolica, uel qua uis firmitate auctoritate, statutis, & consuetudinibus, praerogatiuis quoque indultis, & literis apostolicis etiam Maximis, & Bulla aurea, seu concordig, aut alias nuncupatis, & cum quibusuis clausulis etiam derogatoriis, derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet concessis, confirmatis, & sepius inueneris, quibus omnibus, etiam si de illis eorumque tenoribus specialis, specifica, & indiuidua mentio, seu quouis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de uerbo ad uerbum nihil penitus omissis, & forma in illis tradita obseruata, infererentur praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac uice duntaxat ad effectum praesentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibusuisque, aut si Fratribus, uel Monialibus praedictis, uel quibusuis aliis communiter uel diuim ab apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspensique, uel excommunicari non possint pro literas apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de uerbo ad uerbum, de indulto huiusmodi, mentionem. Volumus insuper quod praesentium transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae originalibus literis adhiberetur si foret exhibite uel ostensa, Quodque eadem praesentes per aliquem Notarium publicum, uel unum ex Curatoribus nostris in generali dictorum fratrum Capitulo quod nunc in Alma Urbe nostra celebratur, lectae, omnes, & singulos ardent, per inde ac si omnibus, & singulis quos concernunt personaliter intimatae fuissent. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris. Die 3. Junii. 1568. Pontificatus nostri Anno Tertio.

Ca. Glorierius.

Robertus Fontanus Archiuii
Rom. Cur. scriptor.

Ad materiam uide in clem. attendentes de statu mona. de clem. de relig. domi.

Io. Anto. de Nigris.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA Papæ quinti super deponendis fructibus, & distributionibus beneficiorum ecclesiasticorum lite pendente.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Ordi nobis est lites minuere, & a laboribus subditos, maxime personas ecclesiasticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum (sicut accepimus) ipserisq; Cathedralibus, & collegiatis Ecclesiis earum constitutionibus, & statutis etiã a sede apostolica approbatis, & confirmatis cautũ sit, quod occurrentibus litibus, & controuersis inter prouisos de dignitatibus, officiis, canonicatibus, & prebendis, portionibus, & prestimoniis ceterisq; beneficiis ecclesiasticis qualitercũq; qualificatis, tam ordinaria, quam apostolica auctoritate, tam super illorum prouisione, seu institutione, aut possessione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex qua uis causa, & eorundem ad dignitates, canonicatus, & prebendas, ceteraq; beneficia ecclesiastica predicta admissione, & receptione, & capitulum, & canonicos, ceterasq; capitulares personas ad quos admissione, & receptio tam de iure, quã ex consuetudine spectat, & pertinet, aut etiã alias personas ecclesiasticas asserentes beneficia predicta ad se de iure spectare, ipsi sic prouisi interim beneficiorũ huiusmodi fructus, ac distributiones non percipiant, sed capitulum, & canonici illas uel in suos usus, & utilitatem conuertendas seu restituendas ei, cui de iure restituendę erunt, recipiant, pro ut in dictis constitutionibus, & statutis, seu consuetudinibus continetur, quo factum est ut lites huiusmodi immortales efficiantur, nec earum operatus finis uideri possit. Hinc ẽ quod nos hac nostra perpetuo ualitura constitutione auctoritate Apostolica statuimus, atq; decernimus, qd fructus, redditus, & prouentus, ac distributiones, ceteraq; emolumenta, quę uigore constitutionũ, consuetudinũ, & statutorũ predictorum a Capitulo, & Canonicis recipienda (ut premititur) erant amplius non ab eisdem capitulo, & canonicis recipiantur, sed penes personam fidei, & facultatibus idoneam per iudicem, corã quo causę huiusmodi pendere repertę fuerint, eligendam, & nominandam deponantur, restituenda ei, cui de iure postea restituenda fuerint. Sicq; p quoscunq; Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes in qua uis instantia iudicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate. Irritũ quoq; & inane decernimus, si secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, uel igno-

ranter contigerit attentari. Nõ obstantibus premisis, ac quibusuis apostolicis, uecnon in prouincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, uel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, & quarumuis ecclesiarum predictarum etiam iuramento confirmatione apostolica, uel quauis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, priuilegiis quoq; indultis & litteris Apostolicis illis, eorumq; capitulis, & Superioribus per quoscunq; Romanos Pontifices predecessores nostros, ac nos, & sedem apostolicam sub quibuscunq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis nec non irritantibus, & aliis decretis etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac quauis etiam Imperiali, uel Regali consideratione, uel instantia, & alias quomodolibet concessis approbatis, & innovatis. Quibus omnibus (etiam si pro illorum sufficienti derogatione specialis, specifica, indiuidua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut aliqua aut exequuta forma ad hoc seruanda foret, per inde ac si tenores huiusmodi de uerbo ad uerbum nihil penitus omisso inserti, & forma in illis tradita obseruata foret, pro sufficienter expressis habentes) specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscunq;. Volumus autem quod presentium Transumptis manu alicuius notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis eadem prorsus fidei iudicio, & extra adhibeatur, quę presentibus adhiberetur, si forent exhibitę, uel ostensę. Quodq; litterę ipsę Camere, & Cancellarię apostolicarum, & audientię causarum Palatii Apostolici ualuis, & in actie Capi Florę dimissis in bibliopis publicatę, & affixę oēs ita afficiant, & ardeant, ac si illis personaliter intimatę fuissent. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, decreti, derogationis, uel iuramenti infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignatione omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apostolorũ eius se noverit incursurũ. Datum Romę apud Sanctũ Petrũ, anno incarnationis Dominicę Millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, tertio K. Iulij. Pontificatus nostri Anno tertio.

Ca. Glorierius.

P. Eps. Narnien. Summiss.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

Io. Freile Magister Curs.

Ad materia vide in clem. de sequest. p. & fructu. Io. Anto. de Nigris.

BVLLA S. D. N. PII DIVINA PROVIDENTIA Papæ Quinti Relaxationis prohibitionis de non admittendis Resignationibus per ordinarios, cum modificationibus.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Vanta Ecclesię Dei incommoda omni tempore attulerit, & nũc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingressio uitiosa, iam Idte perspiciant, & cum mœore expendat Præsules omnes & pastores, quãdo hæc perniciēs cæterarum omnium maxima, tã multas orbis Ecclesias impie uiolarit. Quia uero hoc malũ cum in cæteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudibus quę hac in re frequentiores internoscuntur, certam aliquã rationem, tandem intuitu officii nostri partes in prohibenda omnibus interim resignationũ huiusmodi receptione, paulo seuerius interposuerimus, omnesq; beneficiorum interim resignandorum dispositiones que fierent in irritum reuocauerimus, ac etiã decreuerimus nullum p eas in illis ius, neque titulum, uel colorum, tam in petitorio, quam in possessorio ipsis prouisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore, collatores uero alias in illorum dispositione etiam tanquam deuolutionis iure sese interponere non posse, sed de eis ut uere uacantibus, siue Romanũ Pontificem, siue alios collatorum eorundem superiores, uti preuentum esset, libere prouideri. Nũc autem intendentes institutum hoc nostrum, quod sanctuarium Domini cupimus illibatũ auctore Domino persequi, ac simul quantũ in nobis est cauere ne resignationes ipsę de hinc pro cuiusq; arbitrio, nullisq; uel certe leuibus causis passim, & temere admittantur. Prohibitione, & alia predicta ac cetera omnia nostris super his literis contenta eatenus relaxamus. Ut post hac Episcopi, & alii facultatem habentes, eorum dumtaxat resignationes recipere, & admittere possint, q aut seruo confecti, aut ualitudinarii, aut corpore impediti, uel uitiat, aut crimini obnoxii, ceterisq; ecclesiasticis irretiti, aut nequeant, aut nõ debent ecclesię, uel beneficio inseruire, seu quũ tantũ aliud, uel plura beneficia obtinuerint, uel quos ad aliud contigerit promoueri, Religionẽ quoq; ingressuri, uel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequatur, denique cum quis ex aliis casibus acciderit, qui constitutione fœlicis recordationis Innocentii Papę. iiii. de dimittendis cathedralibus Ecclesiis, edita cõ-

tinetur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt uel non audent in loco beneficii residere securi, Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus ualeat illo modo beneficium, uel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in uita possit commode sustentari. Ad hæc beneficiorũ, & officiorum permutationes admittere, quę canonicis sanctionibus, & apostolicis constitutionibus permittuntur. Caueant autẽ Episcopi, & alii predicti itemq; omnes electores, presentatores, & patroni, tam ecclesiastici, quam laici quicunq; sint ne uerbo quidem, aut nutu, uel signo futuri in huiusmodi beneficiis, & officiis successores ab ipsis resignantibus, aut aliis eorum significatione uel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, uel etiam intentio qualiscunq; intercedat. Cæterũ precipimus, atque interdicens, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores de beneficiis, & officiis resignandis predictis, aut suis, aut dimittentium consanguineis, affinibus, uel familiaribus, etiã per fallacem circuitum multiplicatarum extraneos collationũ, audeant prouidere, quod si secus, ac etiam quicquid preter, uel cõtra formam predictorũ fuerit a quocunq; temere attentatum, id totum ex nunc uires, & effectum decernimus non habere. Qui uero contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, a beneficiorum, & officiorum collatione, nec non electione, presentatione, confirmatione, & institutione prout cuiq; competierit, tandiu suspensi remaneant, donec remissionem a Romano Pontifice meruerint obtinere. Et qui talia beneficia, seu officia receperint, eos predictis pœnis uolumus subiacere. Et nihilominus in eos, qui sic suspensi conferre, eligere, presentare, confirmare, uel instituire ausi fuerint, excommunicationis quo ad personas, quo uero ad capitula, & conuentus a diuinis suspensionis sententiis ipso facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipse Romanus Pontifex, siue absolutoris, siue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) ualeat impartiri. Prohibitione, & literis nostris predictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo ualituris. Non obstantibus quibuscunq; priuilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, & specialibus quibuscunq;, Episcopis, & aliis superioribus, ac inferioribus ecclesiarũ prelati, necnon Ecclesiis, Monasteriis, Capitulis, Conuentibus, Collegiis, & Vniuersitatibus eorumq; & alii, personis etiam Regia, & Imperiali maiestate predictis sub quacunq; uerborum forma, & conceptione concessis, per quę effectus presentium impediri posset quomodocunq; uel differri, etiam si de eis ipsoꝝ totis tenoribus ad uerbum, ac de propriis nominibus eorum, necnon Ecclesiis, Monasteriis, Locis, ordinibus, Io. Anto. de Nigris. G ii

& dignitatibus quibus necno causis ppter quas illa concessa sunt, specialem & expressam presentibus fieri oporteret mentionem. Cæterum iubemus easdem presentes ad ualvas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Florę publicari, & earum exempla affigi, uoluntq; eas sic publicatas omnes & singulos perinde afficere, & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatę, Exemplis quoque predictis etiam impressis, manuq; Notarii publici, & sigillo prelati ecclesiastici uel eius curię obfirmatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quę ipsis presentibus si forent exhibite uel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre relaxationis, pcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iurisdictionis, & uoluntatis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę Millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, Kl. Aprilis. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Cę. Glorierius,

H. Cumyn.

Bartholomeus Sottocasa Magister Curforum.

Registrata apud Cęsarem Secretarium.

Nex. ibi ut post hac. Nota bonam constitutionem quę Episcopi, & alij prelati potestate habentes eorum duntaxat resignationes, & renunciationes beneficiorum recipere debent, quę sunt senio confecti, aut ualitudinarij, aut corpore impediti, uel

viciati, aut crimini obnoxij, & censuris ecclesiasticis irretiti, aut qui nequeunt aut non debent Ecclesie, uel beneficio inseruire, seu qui unum, uel plura beneficia obtinuerit, uel qui ad aliud beneficium promoueri contingerit, uel si religionem ingredi uoluerit, uel matrimonium contrahere, uel qui ob capitales inimicitias non auderet in loco beneficij residere. In istis casibus poterit prelati resignationes recipere. Sed qui est in sacro ordine promotus non poterit beneficium, uel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde commode poterit sustentari, nisi religionem ingredi uoluerit. In tex. ibi beneficiorum permutationes &c. & in tali permutatione faciendā requiritur auctoritas superioris, .i. cum olim de rerum permutatione glo. si. in. c. maioribus de preben. & doct. in. d. locis. In tex. ibi caueant &c. Nota quę prelati, nec electores, nec patronus ecclesiastici, uel laici non debent uerbo nutu uel signo, uel hortatu designare aliquem, uel promissionem facere de assumendo aliquem

in beneficio, quod quis uult resignare, quia uolens licite renunciare beneficio suo non debet deducere in partem, ut conferatur certe persone sed debet pure & sponte renunciare in manibus superioris, alias non ualere renunciatio, nec collatio aliter facta. Et si non apponitur pactum tamen renunciatio a quo gerit ut conferatur certe persone alias non renunciasset peccat, Abb. in. c. ex parte lo primo col. 2. de offi. deleg. de quo et uide Fely. in. c. ad audientia lo. 2. col. 2. cum seq. de rescrip. Et ibi etiam ponit An renunciatio possit sibi aliquid reservare, uel sibi aliquid pro pensione soluatur, uide late ibi Fely. & uide regulam Cancellaria sub rub. de beneficiis resignandis de quo et uide Prepo. in. c. ordinationes. i. q. i.

7. Quę autem erit practica impetrandi beneficium uacaturum per renunciationem et certe persone, dic quod possit impetrare gratiam a superiore quę si tunc uult renunciare beneficio suo, quod sic renunciatio mihi conferatur, ita dicit Abb. in. d. c. ex parte lo. i. col. 2. in quarto nota. de preben. & hoc admittitur et inter consanguineos secundum eum. Alia est practica ad eligendum aliquem ad prebendam uacaturam quomodo fieri debeat, quia si fieret electio ad proximam uacaturam nulla erit electio, quę inducitur uotum captande mortis. c. nulla. c. relati. & c. ex tenore de concessio. preben. sed fieri debet electio uidelicet eligimus te in canonicum & in fratrem, & cum primum facultas se obtulerit tibi providebimus de prebenda, ita dicit glo. nota. in. c. dilectus filius lo. i. in uerbo approbantes de preben. & uide Decium in. l. fi. col. 2.

9. C. de pact. nu. 16. cum seq. ubi ponit. An & quando impetratio prebende ualentis ualeat uel non ualeat, & de penis quibus talis impetrans puniri debet uide ibi cum concor. ibi allegatis. Et circa materiam renunciationis est regula Cancellarie, quę si infirmus renunciat beneficio & moritur infra uiginti dies de illa infirmitate, & beneficium conferitur per resignationem collatio est nulla. Sed censetur illud beneficium uacare per obitum, ut in. d. regula Cancellarie, sub rub. de beneficiis resignandis per infirmos infra uiginti dies decedentes de quo et uide tex. in. c. susceptum de rescri. in. vi. Rot. de ci. 492. ticius Fran. marci. in questio. delphi. 1175. Decium i. c. consultationibus col. 2. de offi. deleg. An renunciatio dicatur symoniaca quando fit a procuratore in fauorem alicuius, uide Aymo. consi. 122. primo uol.

12. An renunciatio facta per metum ualeat. Et quid si clericus grauatus & vexatus ab Episcopo renunciat quadam indignatione commotus, an ualeat uide Phi. Decium in. c. ex parte col. 2. de rescri. Io. mo. & Phi. probum in add. Io. mo. i. c. ii. de renun. in. vi. ubi late, & in. c. super hoc, & ibi doct. de renun. Imo. in clem. i. de renun. Boeri. decif. 350. col. 5. & concludunt quod quando est iustus metus uel let uero iure sed rescinditur officio iudicis uel actioe quę metus causa. An in renunciatone requiratur iuramentum, uel quod fiat inscriptis, dic quod de necessitate non requiritur. c. super hoc, & ibi doct. de renun. Prepo. in. c. qualiter in. fi. 7. q. i. Nunquid autem in renunciatone beneficii requiratur consensus habentis ius patronatus seu ius presentandi, uide Abb. & alios in. c. quod in dubis col. i. circa medium & in. fi. de renun. &

Imo. in clem. prima col. 6. in. fi. uerfi. an autem de renun. & Hosti. in sum. de renun. 5. cui in. fi. Cald. consi. 6. in. iuu. de renun. An minor qui renunciauit beneficio possit petere restitutionem in integrum, uide Phi. probum in add. Io. mo. d. c. ii. de renun. in. vi. num. 8. ubi concludit quod sic, & talibus minoribus subuenitur etiam contra regulam cancellarie detriennali possessore non molestando ut ibi per cum. An autem clericus qui renunciauit beneficio si statim penituit an possit repetere si hoc non fecit timore uel pecunia sed sponte iusta. c. super hoc de renun. uide Archy. & Prepo. in. c. quę periculosum. 7. q. i. Phi. fran. in. e. ii. de renun. in. vi. De ciu. in. c. ex parte col. ii. de rescri. Boer. deci. 359. col. 5. & regulariter sibi preiudicat, & non potest repetere, nisi renunciet calore iracundie, quia in continenti possit statim reuocare secus, si ex interuallo, quia tunc petere non possit, uel si fuisset a superiore accepta, ut per Phi. fran. ubi supra.

Io. Anto. de Nigris de Ciuitate Capania. I. V. D.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA Pape quinti Super residentia faciendā in parrochialibus per obtinētes eas, ac Canonicatus, aut Dignitates, seu aliud beneficium.

PIVS Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Vpietēs pro nostri pastoralis officii munere Christi fidelium animarum salubriter consulere, & parrochialibus ecclesiis ab earum parrochiis, pro ut tenentur, in diuinis debite, & laudabiliter deseruiri, inherendo etiam decretis sacri Concilii Tridentini, Motu proprio, & ex mera deliberatione, certa que scientia nostra, ac de apostolica potestatis plenitudine hac nostra perpetuo ualitura Constitutione omnes, & singulos Rectores parrochialium ecclesiarum cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentię fuerint, in quibuscumque regnis, prouinciis, ciuitatibus, diocesis, ac aliis Christiani orbis partibus consistentes, qui parrochiam ecclesiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam post Pontificalem maiorem, seu principalem in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis uel cathedralibus, seu collegiatis ecclesiis, seu aliud quodcumque beneficium ecclesiasticum, etiam quarumcumque dispensationum a Roman. Pontificibus prædecessoribus nostris, seu etiam a nobis hæcenus quomodolibet impetratarum, ac literarum apostolicarum desuper expeditarum titulo, quas omnes hac presenti Constitutione abolemus, & reuocamus, seu quocumque alio pretextu obtinēt, cum prima, & præcipua debeat esse cura animarum. eos ad residendum in ecclesia parrochiali,

& ibi in diuinis deseruendum, debitoque, eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum ordinarios, etiam tanquam apostolicę sedis delegatos, sub sententiis, & censuris ecclesiasticis, ac pecuniariis arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum parrochialium, & aliorum quorumcumque beneficiorum poenis, quacumque appellatione remota, cogi, & compelli posse, & debere auctoritate apostolica tenore presentium statuimus, precipimus, & ordinamus. Eos tamen sic residentes in ecclesiis parrochialibus omnes, & singulos fructus redditus, & proventus, etiam Canonicatus sui, uel dignitatis, seu alterius cuiuscumque beneficii, exceptis duntaxat quotidianis distributionibus, & aliis, quę ex iusta causa absentes percipere non solent, lucrari uolumus. Sicque per quoscumque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, interpretari, iudicari, & diffiniri debere, Nec non irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter attentatum forsitan est hæcenus, uel in posterum contigerit attentari, decernimus, & declaramus. Non obstantibus præmissis, ac quibusuis dispensationibus, & exemptionibus, literisque apostolicis desuper confectis, nec non apostolicis in prouincialibus, & synodalibus Conciliis æditis generalibus, uel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, & et iuramento, confirmatione apostolica, uel qua uis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis apostolicis quibusuis personis in genere, uel in specie, & alias quomodolibet concessis, & approbatis, in posterumque concedendis, & approbandis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quę uis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores, ac si de uerbo ad uerbum infererentur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac uice dumtaxat ad effectum presentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscuque. Volumus autem quod harum literarum Traslumptis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personę in dignitate ecclesiastica constitutę munitis eadem prorsus fidem in iudicio, quam extra adhibeatur, quę presentibus adhiberetur, si forent exhibite, uel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre abolitionis, reuocationis, statuti, pcepti, ordinationis, decreti, declaratio-

Io. Anto. de Nigris.

nis, derogationis, & uoluntatis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexagesimo octauo, octauo Idus Iulii. Pontificatus nostri Anno tertio.

Cæ. Glorierius,

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium,

Antonius Clærici Magister Curs.

Ad materiam vide in toto titu. de cleri. non resi. in decreta. & in. vi. & in Concilio Tridentino sessione sexta c. i. cum alijs sequ. & 23. sessione. c. i. cum multis seq.
Io. Anto. de Nigris.

1569.

LAUS DEO. FINIS.

REGISTRVM.

Omnes sunt terni præter G qui est duernus.
A B C D E F G.

In Ciuitatæ Campaniæ Regni Neapolitani,
Apud Ioannem Dominicum Nibium, & Io.
Franciscum Scaglione Socios.

